

OPERAT GENERALNY (SYNTEZA PLANU)

PLAN OCHRONY DLA KASZUBSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Warszawa, Gdańsk, 2020-2022

Operat generalny opracowany został na podstawie i z wykorzystaniem materiałów ujętych w innych elementach dokumentacji Planu ochrony dla KPK

Wykonawca prac:

Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska;
ul. Erazma Ciołka 13, 01-445 Warszawa
we współpracy z:

- DOM Biurem Urbanistycznym, Kiełb-Stańczuk, Jaszczuk-Skolimowska Sp. j.,
 - Pracownią Przyrodniczą Pro Natura Pro Homini – Katarzyna Bociąg
 - Tribio sp. z o.o.
-

Plan ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego sporządzono na zlecenie Województwa Pomorskiego – Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych w Słupsku, ul. Poniatowskiego 4A, 76-200 Słupsk

Rzeczpospolita
Polska

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014 – 2020 w ramach projektu „Opracowanie projektów planów ochrony parków krajobrazowych wchodzących w skład Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych”, Oś Priorytetowa 11: Środowisko, Działanie: 11.4 Ochrona Różnorodności Biologicznej

oraz przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku

WFOŚiGW
w Gdańsku

Fot. okładka: A. Weigle

Spis treści

CZĘŚĆ I INFORMACJE OGÓLNE	5
1. WSTĘP	6
1.1. Cele i zawartość Operatu generalnego	6
1.2. Podstawy prawne oraz ogólna informacja o planach ochrony dla parków krajobrazowych	6
1.3. Zawartość i założenia realizacyjne Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego	15
1.4. Zespół autorski Planu ochrony	21
CZĘŚĆ II CHARAKTERYSTYKA I DIAGNOZA STANU	23
2. PODSUMOWANIE CHARAKTERYSTYKI I DIAGNOZY STANU PARKU	24
2.1. Ogólna charakterystyka Parku	24
2.2. Park w regionalnej strukturze form ochrony przyrody	27
2.3. Ustanowione formy ochrony przyrody w Parku i jego otulinie	29
2.4. Park w sieci korytarzy ekologicznych – synteza	39
2.5. Zbiorcza waloryzacja zasobów abiotycznych i gleb	43
2.6. Zbiorcza waloryzacja siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej i grzybów	44
2.7. Zbiorcza waloryzacja zasobów faunistycznych	50
2.8. Zbiorcza waloryzacja krajobrazowa	53
2.9. Zbiorcza waloryzacja dziedzictwa kulturowego	55
2.10. Synteza uwarunkowań	57
2.11. Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz określenie sposobów ich eliminacji lub ograniczenia ich skutków	58
CZĘŚĆ III KONCEPCJI OCHRONY ZASOBÓW, TWORÓW I SKŁADNIKÓW PRZYRODY ORAZ WARTOŚCI KULTUROWYCH	86
3. STRATEGICZNE CELE OCHRONY PARKU KRAJOBRAZOWEGO	87
4. KONCEPCJA, ZASADY I KIERUNKI OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY PRZESTRZENNEJ PARKU	94
5. ZAKRES PRAC ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ PRZYRODY I KSZTAŁTOWANIEM KRAJOBRAZU	97
5.1. Wprowadzenie	97
5.2. Zakres prac związanych z ochroną zasobów abiotycznych i gleb	98
5.3. Zakres prac związanych z ochroną zasobów i ekosystemów wodnych	99
5.4. Zakres prac związanych z ochroną lądowych ekosystemów nieleśnych	102
5.5. Zakres prac związanych z ochroną ekosystemów leśnych	104
5.6. Zakres prac związanych z ochroną gatunków grzybów, roślin i zwierząt dziko występujących oraz ich siedlisk	106

- 5.7. Zakres prac związanych z ochroną wartości krajobrazowych, w tym krajobrazu kulturowego oraz ochroną obiektów dziedzictwa kulturowego _____ 109
- 5.8. Zakres prac związanych z realizacją celów ochrony Parku, odnoszących się do obszarów zainwestowanych, w tym zabudowanych, w zakresie ich obsługi infrastrukturą techniczną i systemami transportu _____ 111
- 6. SPOSOBY KORZYSTANIA Z OBSZARÓW PARKU UDOSTĘPNIANYCH DO CELÓW NAUKOWYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH, AMATORSKIEGO POŁOWU RYB I INNYCH FORM GOSPODAROWANIA _____ 114**
- 7. POTRZEBY UZUPEŁNIENIA FORM OCHRONY, POŻĄDANE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI CELÓW PARKU KRAJOBRAZOWEGO _____ 120**
- 8. USTALENIA DO STUDIÓW UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMIN, MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA, DOTYCZĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIA ZAGROŻEŃ ZEWNĘTRZNYCH _____ 130**
- 9. ZAŁĄCZNIK NR 1 WYMOGI FORMALNE DOTYCZĄCE SPORZĄDZANIA PROJEKTU PLANU OCHRONY I SPOSÓB (MIEJSCE) ICH UWZGLĘDNIENIA W PLANIE OCHRONY DLA KASZUBSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO _____ 143**
- 10. ZAŁĄCZNIK NR 2 KALENDARIUM USPOŁECZNIENIA PRAC NAD PLANEM OCHRONY DLA KASZUBSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO _____ 150**

CZĘŚĆ I

INFORMACJE OGÓLNE

1. WSTĘP

1.1. Cele i zawartość Operatu generalnego

Niniejszy Operat generalny jest jednym z elementów dokumentacji Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego. W przyjętych przez zespół autorski założeniach, spełnia on funkcję swoistego przewodnika po Planie ochrony: przedstawia uwarunkowania formalne oraz zasady tworzenia tego rodzaju dokumentów. Tym zagadnieniom poświęcony jest przede wszystkim rozdział 1.2 i Załącznik nr 1 do Operatu generalnego, a także wybrane komentarze w kolejnych rozdziałach. W opracowaniu (rozdziały 1.3 i 1.4 oraz Załącznik nr 2) omówiono także proces sporządzania oraz zawartość Planu ochrony dla KPK. Wreszcie ostatnim, trzecim celem Operatu generalnego jest przedstawienie syntetycznej diagnozy stanu Parku oraz ostatecznych ustaleń Planu ochrony. Rozdziały 2.1 – 2.9 Operatu bazują na treściach poszczególnych operatów szczegółowych, natomiast rozdziału 2.10 – 8 na ostatecznym brzemieniu zapisów dokumentu Planu ochrony, czyli załączników do projektu uchwały w sprawie Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego.

1.2. Podstawy prawne oraz ogólna informacja o planach ochrony dla parków krajobrazowych

Pojęcie „plan ochrony” pojawiło się wraz z wejściem w życie ustawy o ochronie przyrody z 16 października 1991 r. Oznacza ono dokument zatwierdzany aktem prawnym określający długookresową (20-letnią) strategię ochrony danego obszaru podlegającego ochronie prawnej, w tym szczegółowe zadania ochronne umożliwiające realizację założonych celów. Od tamtej pory modyfikacjom ulegały zasady redagowania planów, jednak główny cel ich przygotowywania oraz założenia prac nad nimi pozostały niezmienione. Aktualną podstawę prawną sporządzania oraz procedowania planów ochrony dla parków krajobrazowych stanowią:

- ustawa z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o ochronie przyrody” lub „uop”,
- ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.), zwana dalej „ustawą o dostępie do informacji”,
- rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (Dz. U. 2005, Nr 94, poz. 794), zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie planów ochrony”.

Szczegółowe wymogi powyższych aktów prawnych dotyczące sporządzania planów ochrony dla parków krajobrazowych wraz ze sposobem (miejscem) ich uwzględnienia w Planie ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego (KPK) zestawiono w załączniku nr 1 do Operatu generalnego.

W świetle zapisów powyższych aktów prawnych oraz dotychczasowej praktyki, proces opracowania planu ochrony dla parku krajobrazowego, w tym Planu ochrony dla KPK, można podzielić na 2 zasadnicze etapy:

- 1) etap I - opracowanie (sporządzenie) projektu planu ochrony, czyli wykonanie czynności obejmujących:
 - faza Ia opracowanie niezbędnej dokumentacji planu ochrony oraz
 - faza Ib projektu samego planu ochrony (dla lepszego rozróżnienia, nazywanych na potrzeby niniejszego materiału „dokumentacją planu ochrony” oraz „dokumentem planu ochrony”;

- 2) etap II - opracowanie (sporządzenie) projektu uchwały sejmiku wojewódzkiego oraz uchwalenie planu ochrony, czyli wprowadzenie go do obrotu prawnego.

Choć nie wynika to bezpośrednio z zapisów prawnych, zazwyczaj etap I obejmuje przygotowanie dokumentacji planu ochrony, a więc różnego rodzaju opracowań, ekspertyz, map i baz danych (w przypadku Planu ochrony dla KPK zebranych w zestaw 6 operatów szczegółowych) (faza Ia) oraz projektu dokumentu planu ochrony, a więc tekstu i map, które w ramach etapu II stają się załącznikami do uchwały sejmiku i podlegają uchwaleniu (faza Ib).

Ustawa o ochronie przyrody powierza kompetencje w zakresie sporządzenia projektu planu ochrony dyrektorowi parku krajobrazowego lub dyrektorowi zespołu parków krajobrazowych (art. 19 ust. 1), natomiast kompetencje w zakresie uchwalenia dokumentu planu ochrony sejmikowi województwa (art. 19 ust. 6a).

W praktyce, sporządzający projekt planu ochrony (w omawianym przypadku Dyrektor Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych), zleca wykonanie tych prac podmiotowi wybranemu w oparciu o zapisy ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1710 z późn. zm.). W przypadku Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego wykonawcą tego zadania była Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska.

Zasadnicze kwestie merytoryczne związane z zakresem planu ochrony dla parku krajobrazowego określone są w art. 20 ustawy o ochronie przyrody oraz w § 14 - § 18 rozporządzenia w sprawie planów ochrony.

Zgodnie z zapisami art. 20 ust. 4 uop, plan ochrony dla parku krajobrazowego musi zawierać:

- 1) *cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji;*
- 2) *identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków;*
- 3) *wskazanie obszarów realizacji działań ochronnych;*
- 4) *określenie zakresu prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu;*
- 5) *wskazanie obszarów udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów;*
- 6) *ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw (...), dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych;*
- 7) *określenie granic stref ochrony krajobrazów stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych parku krajobrazowego, wraz ze wskazaniem które z zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a, obowiązują w danej strefie;*
- 8) *wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym.*

W praktyce, powyższe punkty stanowią tytuły kolejnych rozdziałów dokumentu planu ochrony

(części tekstowej załącznika do uchwały sejmiku wojewódzkiego). Taki też układ treści przyjęty został w przypadku dokumentu Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego ujętego w postaci załącznika nr 1 (pkt 1 do 7) oraz załącznika nr 2 (pkt 8) do projektu uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego. Uzupełnieniem opisu przyrodniczych, społecznych i gospodarczych uwarunkowań realizacji celów ochrony, o którym mowa w pkt. 1 powyżej, jest załącznik nr 3 obejmujący mapę uwarunkowań ochrony. Natomiast uzupełnieniem do pkt. 3 (wskazanie obszarów realizacji działań ochronnych) jest załącznik nr 4, obejmujący mapę działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony.

Zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu dla parku krajobrazowego (dokumentacji planu ochrony), określony jest w art. 20 ust. 1 i 2 uop, zgodnie z którymi:

1. Plan ochrony sporządza się z uwzględnieniem:

- 1) charakterystyki i oceny stanu przyrody;*
- 2) identyfikacji i oceny istniejących oraz potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;*
- 3) charakterystyki i oceny uwarunkowań społecznych i gospodarczych;*
- 4) analizy skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony;*
- 5) charakterystyki i oceny stanu zagospodarowania przestrzennego;*
- 6) wyników audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.*

2. Prace przy sporządzaniu planów ochrony, polegają na:

- 1) ocenie stanu zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych, wartości kulturowych oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, która może być wykonana w formie szczegółowych opisów;*
- 2) opracowaniu koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych, a także eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;*
- 3) wskazaniu zadań ochronnych, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji.*

oraz w § 14. ust. 1. rozporządzenia w sprawie planów ochrony, zgodnie z którym:

1. Zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu w parku krajobrazowym, o których mowa w § 4, obejmuje w szczególności:

- 1) zebranie materiałów niepublikowanych i opracowań publikowanych przydatnych do sporządzenia projektu planu;*
- 2) wyszczególnienie wód, z podaniem ich właścicieli i zarządców, kategorii wód, przynależności do dorzecza i regionu wodnego oraz ustaleń planów gospodarowania wodami;*
- 3) inwentaryzację zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych z ich charakterystyką, oceną stanu i prognozą przyszłych zmian, w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony;*
- 4) dokonanie ustaleń niezbędnych do identyfikacji i oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;*
- 5) wykonanie ekspertyz w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony;*
- 6) charakterystykę i ocenę uwarunkowań społecznych i gospodarczych ochrony parku krajobrazowego, w szczególności w zakresie dotychczas prowadzonej na terenie parku działalności gospodarczej i polityki przestrzennej oraz turystyki i rekreacji;*
- 7) charakterystykę i ocenę stanu zagospodarowania przestrzennego w zakresie elementów zagospodarowania przestrzennego wpływających lub mogących wpływać na zasoby, twory*

i składniki przyrody, walory krajobrazowe oraz wartości kulturowe chronione w parku krajobrazowym;

- 8) *wskazanie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody, form ochrony zabytków wprowadzonych na podstawie art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, lasów ochronnych wyznaczanych na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435) oraz obszarów wyznaczanych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229, z późn. zm.);*
- 9) *analizę skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony, w tym rozpoznanie dotychczasowych zmian zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych i wartości kulturowych oraz przyczyn tych zmian, ze szczególnym uwzględnieniem rezultatów przeprowadzonych działań ochronnych;*
- 10) *opracowanie koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych parku krajobrazowego, w szczególności:*
 - a) *określenie strategicznych celów ochrony parku krajobrazowego,*
 - b) *określenie zasad i kierunków prowadzenia gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej oraz zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających realizację celów parku krajobrazowego,*
 - c) *określenie sposobów korzystania z obszarów parku krajobrazowego udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania,*
 - d) *określenie działań edukacyjnych, które w razie potrzeby mogą być prowadzone w oparciu o wartości przyrodnicze i kulturowe parku krajobrazowego,*
 - e) *określenie potrzeby uzupełnienia form ochrony, o których mowa w pkt 8, pożądanym z punktu widzenia realizacji celów parku krajobrazowego,*
 - f) *określenie zakresu prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu, w tym priorytetów tych prac, niezbędnych dla realizacji celów parku krajobrazowego,*
 - g) *zaplanowanie zasad monitoringu skuteczności ochrony;*
- 11) *wskazanie zadań ochronnych, wynikających z koncepcji, o której mowa w pkt 10, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji;*
- 12) *ocenę przewidywanych skutków planu, w tym oszacowanie kosztów jego realizacji.*

Cytowane rozporządzenie w § 15 określa również zakres inwentaryzacji zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych, która powinna obejmować:

- 1) *wody powierzchniowe w ujęciu zlewniowym wraz z oceną stanu ekologicznego wód;*
- 2) *formy rzeźby terenu, w tym w szczególności twory przyrody nieożywionej: jaskinie, okazałe głazy narzutowe i wychodnie skalne, formy skalne, odsłonięcia geologiczne, osuwiska, źródła, wydmy, wąwozy, miejsca aktywnych procesów rzeźbotwórczych;*
- 3) *roślinność, procesy sukcesji, a także występowanie i stan siedlisk przyrodniczych wymagających ochrony;*
- 4) *zgodność drzewostanów ze zbiorowiskami roślinnymi charakterystycznymi dla poszczególnych siedlisk;*
- 5) *gatunki roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących oraz ich siedliska i stanowiska;*

- a) w szczególności objęte ochroną gatunkową oraz zagrożone wyginięciem lub rzadko występujące,
 - b) występujące poza granicami naturalnego zasięgu, w szczególności zagrażające gatunkom rodzimym;
- 6) wymagające ochrony charakterystyczne dla danego obszaru odmiany drzew owocowych i roślin uprawnych oraz lokalne rasy zwierząt gospodarskich;
- 7) zadrzewienia;
- 8) krajobrazy ekologiczne, z uwzględnieniem ich składników i powiązań ekologicznych, w tym obszary spełniające funkcję korytarzy ekologicznych;
- 9) punkty, osie i przedpola widokowe, w tym drogi i szlaki turystyczne;
- 10) wartości kulturowe, z wyszczególnieniem:
- a) obszarów i obiektów stanowiących zabytki w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
 - b) niematerialnych wartości kulturowych;
- 11) charakterystyczne dla danego obszaru metody użytkowania ekosystemów.

Natomiast w § 17 rozporządzenie precyzuje co ma zwierać zakres ustaleń planu ochrony do SUIKZP gmin, MPZP, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej (część morska nie dotyczy KPK), dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych:

- 1) zachowanie ekosystemów cennych pod względem przyrodniczym, w szczególności bagiennych, oczek wodnych i starorzeczy;
- 2) utrzymanie korytarzy ekologicznych w parku krajobrazowym oraz łączących park krajobrazowy z otoczeniem; w tym kształtowanie obiektów infrastruktury w sposób umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów;
- 3) stosunki wodne, w tym gospodarowanie wodami i ochronę przeciwpowodziową;
- 4) gospodarkę odpadami;
- 5) gospodarkę rolną, leśną i rybacką, w tym w zależności od potrzeb:
 - a) kierunki i zasady kształtowania przestrzeni produkcyjnej,
 - b) wskazanie obszarów, które powinny być zalesione, oraz obszarów wyłączonych z zalesiania;
- 6) szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczanie ich użytkowania, w tym w zależności od potrzeb:
 - a) wyłączenie terenów spod zabudowy lub ograniczenia funkcji, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu,
 - b) ograniczanie lokalizacji infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
 - c) ograniczanie lokalizacji infrastruktury turystycznej, edukacyjnej i rekreacyjnej,
 - d) wskazanie zasad ochrony cech zabudowy charakterystycznych dla danego obszaru,
 - e) tworzenie i kształtowanie terenów zieleni i zadrzewień,
 - f) wskazanie obszarów dopuszczalnej koncentracji osadnictwa oraz wydobycia kopalin;
- 7) warunki lokalizacji planowanych inwestycji celu publicznego, w tym zwłaszcza infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz eliminację lub ograniczanie związanych z nimi zagrożeń zewnętrznych.

Wszystkie wymienione powyżej wymogi prawne wynikające z art. 20 ust. 1 i 2 uop oraz z § 14. ust. 1., § 15. i § 17 rozporządzenia w sprawie planów ochrony zostały uwzględnione w ramach prac nad Planem ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego (patrz Załącznik nr 1) i znalazły swoje odzwierciedlenie zarówno w dokumentacji Planu ochrony, jak i ostatecznym dokumencie Planu ochrony. Jedynym wyjątkiem, były wyniki audytu krajobrazowego, które nie mogły zostać uwzględnione ze względu na to, że prace nad tym opracowaniem nie zostały jeszcze zakończone, a sam audyt nie został uchwalony przez Sejmik Województwa Pomorskiego.

Plan ochrony opracowuje się dla parku krajobrazowego w jego granicach. Nie sporządza się planu ochrony dla jego otuliny, chociaż analizuje się zagrożenia zewnętrzne, których źródła występują często w znacznej odległości od granic parku oraz określa się sposoby ich eliminacji lub ograniczenia poprzez ustalenia m.in. do opracowań planistycznych. W Planie ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego określono działania w otulinie Parku, jakie powinny zostać podjęte dla ochrony walorów samego Parku. Wskazano również propozycje włączenia niektórych obszarów w granice tego Parku.

Z ustaleń planu ochrony wyłączono rezerваты przyrody, dla których, zgodnie z zapisami art. 18 ust. 1 uop sporządza się odrębne plany ochrony ustanawiane w formie zarządzenia przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (art. 19. ust. 6 uop). W przypadku Kaszubskiego Parku Krajobrazowego dotyczyło to rezerwatów:

- Jezioro Turzycowe,
- Kurze Grzędy,
- Leśne Oczko,
- Lubygość,
- Ostrzycki Las,
- Staniszewskie Błoto,
- Staniszewskie Zdroje,
- Szczelina Lechicka,
- Szczyt Wieżyca na Pojezierzu Kaszubskim,
- Zamkowa Góra,
- Żurawie Błota,
- Żurawie Chrusty.

W sytuacji występowania w granicach parku krajobrazowego obszarów Natura 2000, dla których nie ustanowiono planów zadań ochronnych lub planów ochrony, plan ochrony dla parku krajobrazowego w części pokrywającej się z obszarem Natura 2000 powinien uwzględniać zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 albo zakres planu ochrony dla obszaru Natura 2000 (art. 20 ust. 5 i 6 uop).

W przypadku Kaszubskiego Parku Krajobrazowego:

- dla obszaru Natura 2000 Lasy Mirachowskie PLB220008, Plan zadań ochronnych został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Mirachowskie PLB220008 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 1940 z późn. zm.),
- dla obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Łeby PLH220006 Plan zadań ochronnych został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 6 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dolina Górnej Łeby PLH220006 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 1939 z późn. zm.),

- dla obszaru Natura 2000 Kurze Grzędy PLH220014 Plan zadań ochronnych został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Kurze Grzędy PLH220014 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 1842 z późn. zm.),
- dla obszaru Natura 2000 Piotrowo PLH220091 Plan zadań ochronnych został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Piotrowo PLH220091 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 2138 z późn. zm.),
- dla obszaru Natura 2000 Staniszewskie Błoto PLH220027 Plan zadań ochronnych został ustanowiony Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Staniszewskie Błoto PLH220027 (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2014 r., poz. 2140),
- dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Pojezierza Kaszubskiego PLH220095 Plan zadań ochronnych na dzień opracowania niniejszego Operatu oczekuje na ustanowienie Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku , co powinno nastąpić przed uchwaleniem Planu ochrony dla KPK,

stąd zapisy Planu ochrony dla KPK jedynie wskazują na obowiązywanie tych odrębnych aktów prawnych, nie wkraczając w materię ich zapisów.

Partycypacja społeczna w procedurze sporządzania planów ochrony dla parków krajobrazowych

Poza zagadnieniami merytorycznymi, cytowane na wstępie rozdziału akty prawne odnoszą się także do kwestii proceduralnych, w tym do kwestii udziału społeczeństwa w opracowywaniu planów ochrony parków krajobrazowych.

Zgodnie z zapisami art. 19 ust. 1a ustawy o ochronie przyrody „*Sporządzający projekt planu ochrony (...), zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, (...) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu*”.

Zasady i tryb udziału społeczeństwa określone są w art. 39. ust. 1 ustawy o dostępie do informacji. Artykuł ten wskazuje, że organ (w tym omawianym przypadku Dyrektor Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych) opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa (w tym przypadku projekt Planu ochrony dla KPK), bez zbędnej zwłoki, podaje do publicznej wiadomości informację o:

- 1) *przystąpieniu do opracowywania projektu dokumentu i o jego przedmiocie;*
- 2) *możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu;*
- 3) *możliwości składania uwag i wniosków;*
- 4) *sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie co najmniej 21-dniowy termin ich składania;*
- 5) *organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków;*
- 6) *postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone.*

Konieczność zapewnienia udziału zainteresowanych osób i podmiotów wynika również z rozporządzenia w sprawie planów ochrony (§ 3 oraz § 6 ust. 1 i 2).

§ 3. Informację o przystąpieniu do sporządzenia projektu planu sporządzający projekt planu ogłasza w prasie lokalnej, umieszcza na tablicy ogłoszeń w siedzibie sporządzającego projekt planu i na jego stronie internetowej oraz przesyła do właściwych miejscowo organów samorządu terytorialnego, jednostek zarządzających lasami Skarbu Państwa, podmiotów wykonujących prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa i organów administracji morskiej oraz organizacji pozarządowych zainteresowanych ochroną przyrody, których obszary działania obejmują obszar objęty projektem planu.

„§ 6.1. Sporządzający projekt planu zapewnia zainteresowanym osobom i podmiotom możliwość zapoznawania się z wynikami prac na potrzeby sporządzenia projektu planu i z projektem planu oraz możliwość zgłaszania do nich wniosków i uwag.

2. Informację o sposobie zapewnienia możliwości, o której mowa w ust. 1, oraz o sposobie, w jaki nastąpi ustosunkowanie się do zgłoszonych wniosków i uwag, sporządzający projekt planu zamieszcza w informacji, o której mowa w § 3.

Wraz z rozpoczęciem prac nad Planem ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, ukazało się w Dzienniku Bałtyckim (2 grudnia 2019 r.) ogłoszenie Dyrektora Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych o przystąpieniu do prac nad tym Planem oraz o możliwości składania do niego uwag i wniosków. Analogiczna informacja zamieszczona została na stronie internetowej PZPK. Stosowne pisma w tej sprawie zostały także rozesłane listownie i mailowo do 70 interesariuszy Planu, czyli podmiotów (instytucji i organizacji pozarządowych), które mogą być zainteresowane tym dokumentem.

Analogiczna procedura została także zastosowana przy wyłożeniu projektu Planu ochrony: stosowne ogłoszenie ukazało się w Dzienniku Bałtyckim 1 lipca 2022 r. oraz na stronach internetowych PZPK (w tym na BIP). Stosowną informację wysłano także listownie do interesariuszy Planu.

Pomiędzy tymi granicznymi etapami prowadzone były indywidualne konsultacje z różnymi interesariuszami Planu. Odbyły się także trzy ogólnodostępne spotkania poświęcone kolejnym etapom prac na Planem:

- pierwsze 5 marca 2020 r. w Kartuzach, poświęcone prezentacji założeń prac nad Planem,
- drugie 27 września 2021 r., w Kartuzach poświęcone omówieniu wyników diagnozy stanu i przedyskutowaniu wstępnych założeń strategii ochrony,
- trzecie 13 maja 2022 r., w Wieżycy poświęcone przedyskutowaniu propozycji zapisów Planu.

Po wyłożeniu projektu Planu odbyły się także indywidualne spotkania z zainteresowanymi samorządami oraz Lasami Państwowymi.

Szczegółowe kalendarium uspołecznienia prac nad Planem ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego przedstawione zostało w Załączniku nr 2 do niniejszego Operatu.

Przygotowane projekty planów ochrony parków krajobrazowych, zgodnie z zapisami ustawy o ochronie przyrody podlegają procedurze opiniowania i uzgadniania.

Zgodnie z art. 19 ust. 6b uop, uzgodnienia projektu planu ochrony dla parku krajobrazowego dokonuje się z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, a opinie pozyskuje się od właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków: „Projekt uchwały, o której mowa w ust. 6a, wymaga uzgodnienia z właściwym regionalnym dyrektorem ochrony środowiska i zaopiniowania przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków”. Plan ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego został pozytywnie uzgodniony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w

Gdańsku (15 września 2022 r) i pozytywnie zaopiniowany przez Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (XXX).

Zgodnie z art. 19 ust. 6c. ustawy o ochronie przyrody uzgodnienia dokonuje się też z właściwą miejscowo radą gminy, ale wyłącznie w części dotyczącej wprowadzenia zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a, określanych dla stref ochrony krajobrazów zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym: „Projekt uchwały, o której mowa w ust. 6a, w części dotyczącej wprowadzenia zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a, wymaga uzgodnienia z właściwą miejscowo radą gminy”.

Do czasu opracowania audytów krajobrazowych i uwzględnienia jego ustaleń w projekcie sporządzanego planu ochrony dla parku krajobrazowego w odniesieniu do stref ochrony krajobrazów, uzgodnienia takie nie są formalnie wymagane. W momencie kiedy sporządzone zostaną audyty krajobrazowe, a ich wyniki zostaną uwzględnione w planach ochrony parków krajobrazowych (zgodnie z art. 20 ust.1 pkt. 6 ustawy o ochronie przyrody) zakazy, o których mowa w art. 17 ust. 1a. wymagać będą uzgodnienia z radami gmin. „Uzgodnienia te [art. 19 ust. 6d] dokonuje się w trybie art. 106 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, z zastrzeżeniem że brak przedstawienia stanowiska w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu uchwały, jest uważane za uzgodnienie projektu.”.

Zgodnie z art. 99 ust. 4 pkt 2 ustawy o ochronie przyrody opinia w sprawie projektu planu ochrony dla parku krajobrazowego wymagana jest od rady parku krajobrazowego lub rady zespołu parków krajobrazowych: „Do zadań rady parku krajobrazowego lub rady zespołu parków krajobrazowych należy w szczególności: (...) opiniowanie projektu planu ochrony”. Plan ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego został pozytywnie zaopiniowany przez Radę Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych (31 sierpnia 2022 r.).

I na koniec omawiania podstaw prawnych sporządzania projektów planów ochrony warto przywołać art. 19. ust. 6a: ustawy o ochronie przyrody, zgodnie z którym: *sejmik województwa ustanawia, w drodze uchwały, plan ochrony dla parku krajobrazowego w terminie 6 miesięcy od dnia otrzymania projektu planu albo odmawia jego ustanowienia, jeżeli projekt planu jest niezgodny z celami ochrony przyrody*. Sposób podejmowania uchwały przez sejmiki określają odrębne przepisy i procedury.

Warto podkreślić, że plan ochrony jest dokumentem długookresowym, sporządzanym na 20 lat. Planowanie w tak długiej perspektywie czasowej jest zadaniem bardzo trudnym, ponieważ w wielu przypadkach trudno przewidzieć, jakie zmiany przyrodnicze mogą nastąpić w obrębie tak szerokich ram czasowych. Jeszcze trudniej przewidzieć zmiany sfery społeczno-gospodarczej i potrzeby różnych grup interesów na danym obszarze, które determinować będą politykę jego ochrony. Uwzględniając te uwarunkowania ustawa o ochronie przyrody przewidziała możliwość rewizji planu ochrony, przy czym może być ona podyktowana jedynie potrzebami ochrony przyrody. Wydaje się, że plan ochrony będzie spełniał dobrze swoje funkcje przez 5-10 lat, po czym powinna nastąpić jego rewizja, a przynajmniej ocena skuteczności jego zapisów.

W związku z tym, że park krajobrazowy obejmuje tereny wykorzystywane gospodarczo, plan ochrony z założenia koncentrujący się na ochronie zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, musi uwzględniać społeczne i gospodarcze uwarunkowania proponowanych działań ochronnych. Przy formułowaniu jego zapisów w jak największym stopniu zachowany musi być związek pomiędzy dokumentami strategicznymi, dotyczącymi krajowej polityki ochrony przyrody i polityki przestrzennej oraz opracowaniami z zakresu zarządzania przestrzenią i kształtowania rozwoju społeczno-gospodarczego powstającymi na różnych szczeblach administracji samorządowej (strategie rozwoju

gmin, powiatów i województwa). Spójność tych wszystkich dokumentów zapewniana jest na etapie opracowywania planu ochrony m.in. poprzez bieżące konsultacje z przedstawicielami wszystkich najistotniejszych instytucji, które współuczestniczyć będą w realizacji planu lub w inny sposób są zainteresowane jego rozstrzygnięciami, a także na etapie opiniowania i uzgadniania projektu uchwały sejmiku ustanawiającej plan ochrony.

Bezpośrednim realizatorem zadań wynikających z planu ochrony jest dyrektor parku lub zespołu parków. Jednak wiele ważnych, zaproponowanych zadań, które będą miały bezpośredni lub pośredni wpływ na ochronę wartości przyrodniczych i kulturowych parku pozostaje w gestii innych instytucji, w tym zwłaszcza organów administracji samorządowej (np. zagospodarowanie przestrzenne, rozwój społeczno-gospodarczy). Równie częste są zadania, których realizacja uzależniona jest od współdziałania kilku podmiotów (np. w sferze gospodarki wodnej). W związku z tym, koniecznym warunkiem efektywnego wdrażania zapisów planu ochrony jest ich ścisłe współdziałanie. Plan ochrony może stać się podstawą do formułowania rozmaitych porozumień oraz umów (kontraktów) pomiędzy zainteresowanymi podmiotami. Przyjęcie takiego sposobu realizacji planu ochrony jest jak najbardziej uzasadnione z uwagi na stale niewystarczające, w porównaniu do potrzeb, środki finansowe pozostające w dyspozycji dyrektora parku (zespołu parków) na realizację działań ochronnych. Plan ochrony zapewnia, wobec tego bardziej skuteczne pod względem organizacyjnym i ekonomicznym administrowanie obszarem chronionym, podlegającym wielu różnym podmiotom.

Biorąc pod uwagę zarówno podział zadań pomiędzy podmiotami zaangażowanymi w realizację planu ochrony wynikający z przepisów szczególnych oraz wzajemne relacje między tymi podmiotami, niektóre zadania ochronne należy traktować jako obligatoryjne dla dyrektora parku (zespołu parków). Natomiast w odniesieniu do zadań, których realizacja należy do kompetencji innych organów, rola dyrektora sprowadza się do ich inicjowania, stymulowania bądź wspierania. Przy takim założeniu niezwykle ważnym zagadnieniem jest wypracowanie sposobu wdrażania i monitorowania działań wynikających z planu ochrony, które posłużą do późniejszej ewentualnej weryfikacji przyjętych założeń i ustaleń.

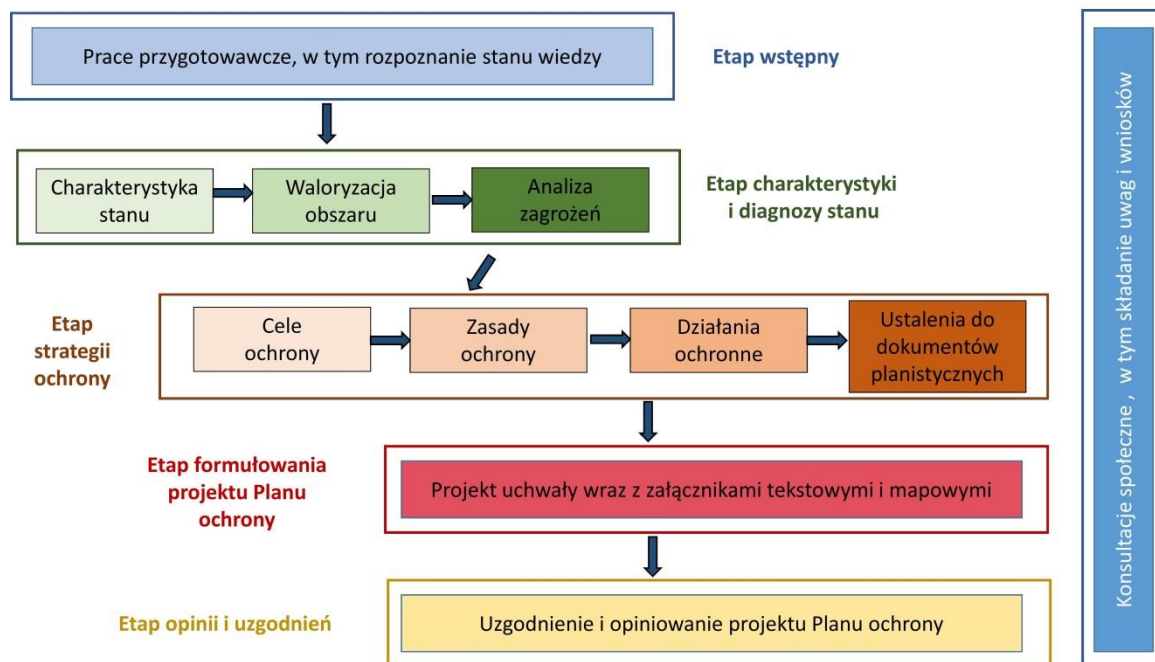
1.3. Zawartość i założenia realizacyjne Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego

Plan ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego (KPK) przygotowany został w oparciu o umowę nr PZPK.DAO.254.6.2019 z dnia 14 października 2019 r. zwaną pomiędzy zamawiającym – Województwem Pomorskim (Pomorskim Zespołem Parków Krajobrazowych), a wyłonionym w drodze przetargu wykonawcą: Narodową Fundacją Ochrony Środowiska. Zakres projektu określony został w załączniku do umowy – szczegółowym opisie przedmiotu zamówienia, który odpowiada cytowanym w rozdz. 1.2. aktom prawnym.

Zgodnie z przyjętą przez wykonawców metodyką oraz w oparciu o zapisy obowiązującej Umowy, projekt realizowany był w następujących etapach (Ryc. 1):

- etap wstępny, obejmujący ocenę stanu rozpoznania analizowanych komponentów (zagadnień) oraz zaplanowanie niezbędnych prac uzupełniających,
- etap charakterystyki i diagnozy stanu, obejmujący:
 - zebranie oraz analiza materiałów niepublikowanych i opracowań publikowanych przydatnych do sporządzenia projektu planu ochrony,
 - wyszczególnienie wód, z podaniem ich właścicieli i zarządców, kategorii wód, przynależności do dorzecza i regionu wodnego oraz ustaleń planów gospodarowania wodami,

- wykonanie uzupełniających badań inwentaryzacyjnych oraz dokonanie charakterystyki zasobów, tworów i składników przyrody ożywionej i nieożywionej, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych,
- ocenę zachodzących zmian i ocenę skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony,
- opracowanie charakterystyki i oceny uwarunkowań formalnych, społecznych i gospodarczych ochrony Parku, w szczególności w zakresie dotychczas prowadzonej na jego terenie działalności gospodarczej i polityki przestrzennej oraz turystyki i rekreacji,
- opracowanie charakterystyki i oceny stanu zagospodarowania przestrzennego w zakresie elementów zagospodarowania przestrzennego wpływających lub mogących wpływać na zasoby, twory i składniki przyrody, walory krajobrazowe oraz wartości kulturowe chronione w Parku,
- weryfikację istniejących i wcześniej proponowanych form ochrony przyrody i form ochrony zabytków,
- weryfikacja granic Parku i jego otuliny,
- identyfikację zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych,
- etap formułowania strategii ochrony i propozycji ustaleń projektu Planu ochrony, obejmujący:
 - określenie strategicznych i operacyjnych celów ochrony,
 - sformułowanie założeń do ochrony i kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz sposobu zagospodarowania KPK,
 - opracowanie koncepcji stref funkcjonalno-przestrzennych,
 - określenie zasad i kierunków użytkowania obszaru Parku, w tym prowadzenia gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej oraz zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających realizację celów Parku oraz propozycji ustaleń do dokumentów planistycznych i strategicznych różnych szczebli, a także wniosków i zaleceń do innych podmiotów,
 - określenie sposobów korzystania z obszarów Parku udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania,
 - określenie działań edukacyjnych, które w razie potrzeby mogą być prowadzone w oparciu o wartości przyrodnicze i kulturowe Parku,
 - określenie potrzeby uzupełnienia form ochrony przyrody i ochrony zabytków, pożądaných z punktu widzenia realizacji celów Parku;
 - określenie zakresu prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu, w tym kolejności tych prac, niezbędnych dla realizacji celów Parku,
 - zaplanowanie zasad monitoringu skuteczności ochrony,
 - opracowanie wariantowych prognoz realizacji ustaleń planu ochrony w perspektywie 20-letniej,
 - ocenę przewidywanych skutków planu, w tym oszacowanie kosztów jego realizacji,
- etap formułowania projektu Planu ochrony w postaci uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego wraz z załącznikami tekstowymi i mapowymi,
- etap konsultacji, opiniowania i uzgodnienia projektu Planu ochrony.

Ryc. 1. Etapowanie prac w ramach Planu ochrony dla KPK

Istotnym elementem prac nad projektem Planem ochrony było dokonanie podziału jego obszaru na strefy działań ochronnych, o czym mowa w dalszych rozdziałach Operatu generalnego.

Efektom prac jest dokumentacja Planu ochrony obejmująca:

- zestaw 6 operatów szczegółowych oraz niniejszy Operat generalny
- zestaw 8 map tematycznych,
- bazę danych GIS,
- dokumentację fotograficzną

oraz projekt Planu ochrony w postaci uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego wraz z dwoma załącznikami tekstowymi i dwoma załącznikami mapowymi. Przygotowano także uzasadnienie do projektu uchwały.

Omawiając dokumentację Planu ochrony należy zwrócić uwagę, że zakres analiz, obszerność oraz jej układ nie są przesądzone w przepisach prawa. W § 4 cytowanego wyżej rozporządzenia Ministra Środowiska z dn. 12 maja 2005 r. ustawodawca daje możliwość dostosowania prac na potrzeby sporządzenia projektu planu do zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych obszaru, dla którego sporządza się ten plan. Dokumentacja planu ochrony jest opracowaniem dostępnym publicznie, ale nie mającym mocy prawnej. Stanowi uzasadnienie merytoryczne i uzupełnienie formalnych ustaleń planu ochrony. W przypadku Kaszubskiego Parku Krajobrazowego dokumentacja Planu ochrony składa się z następujących operatów szczegółowych:

- 1) Operat ochrony zasobów abiotycznych i gleb;
- 2) Operat ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej i grzybów;

- 3) Operat ochrony zwierząt;
 - 4) Operat ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych;
 - 5) Operat zagospodarowania przestrzennego;
 - 6) Operat kształtowania funkcji turystycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych
- oraz niniejszego Operatu generalnego, stanowiącego syntezę Planu ochrony.

Zawartość operatów szczegółowych (z zachowaniem pewnej odrębności Operatu zagospodarowania przestrzennego oraz Operatu kształtowania funkcji turystycznych, rekreacyjnych i edukacyjnych) obejmuje następujące zagadnienia:

1. Analiza dotychczasowego stanu wiedzy o analizowanym terenie w danym zakresie tematycznym, wraz z krytyczną oceną dostępnych źródeł informacji.
2. Opis zakresu oraz metodyki prac inwentaryzacyjnych i diagnostycznych.
3. Diagnoza stanu:
 - 3.1. Charakterystyka analizowanego komponentu.
 - 3.2. Syntetyczna waloryzacja analizowanego komponentu na tle regionu, kraju i ew. w skali międzynarodowej.
 - 3.3. Ocena dynamiki i kierunków zmian.
 - 3.4. Ocena skuteczności dotychczasowej ochrony.
 - 3.5. Ocena zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych.
 - 3.6. Identyfikacja konfliktów i obszarów problemowych sfery przyrodniczej, społecznej, gospodarczej i infrastruktury technicznej.
4. Cele ochrony analizowanego komponentu i ogólna strategia ich realizacji; w zależności od potrzeb zróżnicowanie przestrzenne celów i strategii (podział obszaru na strefy funkcjonalne).
5. Ustalenia Planu z określeniem zasad i metod ich realizacji, w tym ustalenia do dokumentów planistycznych gmin i województwa.
6. Rekomendacje Planu (program monitoringu zasobów i monitoringu skuteczności realizowanej ochrony oraz propozycje tematyki i zakresu prac naukowo-badawczych, których wyniki mogą być pomocne w doskonaleniu ochrony i sposobów gospodarowania zasobami przyrodniczymi).
7. Prognoza stanu przyrody i krajobrazu w perspektywie 20-letniej (I. utrzymywanie się aktualnych trendów, II. pełna realizacja ustaleń Planu Ochrony) oraz ocena kosztów realizacji ustaleń Operatu.
8. Spis danych źródłowych.

W skład dokumentacji Planu ochrony wchodzi także zestaw 8 map tematycznych:

- 1) mapa sieci hydrograficznej, granic zlewni oraz innych elementów abiotycznych;
- 2) mapa siedlisk przyrodniczych wymagających ochrony oraz stanowisk dziko występujących gatunków szczególnej troski roślin i grzybów, w tym objętych ochroną gatunkową oraz zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących oraz obszarów ważnych z punktu widzenia różnorodności florystycznej (ze względu na prezentację występowania gatunków chronionych, mapa ta ma charakter poufny);

- 3) mapa stanowisk dziko występujących gatunków szczególnej troski zwierząt, w tym objętych ochroną gatunkową oraz zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących, obszarów ważnych z punktu widzenia różnorodności faunistycznej oraz lokalnych korytarzy ekologicznych ważnych dla zachowania spójności obszaru (ze względu na prezentację występowania gatunków chronionych, mapa ta ma charakter poufny);
- 4) mapa walorów kulturowo-krajobrazowych;
- 5) mapa typów ekosystemów i istniejących form ochrony;
- 6) mapa zagospodarowania turystycznego;
- 7) mapa zagospodarowania przestrzennego;
- 8) mapa zagrożeń.

Jako element dokumentacji Planu traktować także należy dwie wspomniane wcześniej mapy stanowiące załącznik do uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego:

- 9) mapa uwarunkowań ochrony;
- 10) mapa działań ochronnych oraz rekomendacji Planu.

(§ 18) wymogów odnośnie treści zawartych na mapach (*Mapy tematyczne (...) sporządza się (...) w celu przedstawienia występowania w szczególności, w zależności od potrzeb (...)*) należy zauważyć, że mapa uwarunkowań ochrony, oprócz szeregu innych zagadnień, przedstawia także istniejące formy ochrony przyrody. Natomiast mapa działań ochronnych i rekomendacji prezentując podział Parku na strefy, pokazuje tym samym sposoby eliminacji lub ograniczania zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, projektowane formy ochrony przyrody oraz obszary przeznaczone do zalesienia i wyłączone z zalesienia oraz obszary, które powinny być chronione przed zabudową i lokalizacją elementów niekorzystnie wpływających na krajobraz. Ze względu na brak podstaw prawnych cały obszar Parku uznano za udostępniany dla lokalizacji zagospodarowania turystycznego, rekreacyjnego i edukacyjnego. Należy więc uznać, że treść ww. 10 map tematycznych wyczerpuje wymagany zakres, o którym mowa w przywołanym § 18. rozporządzenia.

Warto zwrócić uwagę, że szereg innych zagadnień zostało przedstawionych na licznych mapach przeglądowych stanowiących element operatów szczegółowych.

Na krótki komentarz zasługuje mapa zagrożeń, wyjątkowo trudna do rzetelnego przygotowania. Można na niej zaznaczyć niej wyłącznie zagrożenia, które dają się określić przestrzennie, np. emitory zanieczyszczeń lub inne obiekty oddziałujące na środowisko, strefy zagrożenia powodziowego, strefy zagrożenia hałasem itd. Dla czytelności mapy, nie ma też sensu zaznaczać zagrożeń które odnoszą się do całego obszaru Parku. Dlatego też mapę tę zatytułowano „Wybrane zagrożenia”, a pełną listę zagrożeń zidentyfikowanych pozostawiając jedynie w operatach szczegółowych.

Na potrzeby Planu ochrony wykonano także bogatą dokumentację zdjęciową, która została włączona do tekstów poszczególnych operatów.

Projekt Planu ochrony dla KPK, przygotowany w formie projektu uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego składa się z części tekstowej podzielonej na rozdziały odpowiadające brzemieniu cytowanych powyżej zapisów art. 20 ust. 4 uop oraz mapy uwarunkowań ochrony oraz mapy działań ochronnych i rekomendacji Planu. Załącznik nr 1 obejmuje treści zawarte w pkt. 1-7 tego ustępu, natomiast załącznik nr 2 zawiera wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym, o którym mowa w pkt. 8.

Projekt Planu ochrony obejmuje obszar objęty granicami Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, przy czym do położonych w jego granicach rezerwatów przyrody, dla których sporządza się odrębne plany ochrony i które podlegają Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska, odnosi się jedynie w sposób ogólny. Zgodnie z zapisami ustawy o ochronie przyrody, plan wskazuje również zagrożenia zewnętrzne, czyli spoza obszaru Parku, oraz określa sposoby ich eliminacji lub zagrożenia. Zakres oddziaływania ustaleń planu ochrony nie wykracza jednak poza wymiar regionalny.

Projekt Planu ochrony uwzględnia retrospektywną ocenę zmian przyrody i przemian gospodarczych oraz charakterystykę i diagnozę obecnego potencjału przyrodniczego i społeczno – gospodarczego. Obejmuje wszystkie komponenty środowiska przyrodniczego (elementy abiotyczne: geologia, rzeźba, zasoby wodne, gleby oraz elementy biotyczne ekosystemów wodnych i lądowych: szata roślinna, flora, fauna i grzyby) a także krajobraz. Uwzględnia również zasoby kulturowe i historyczne obszaru.

Projekt Planu ochrony dla KPK identyfikuje istniejące i potencjalne wewnętrzne i zewnętrzne zagrożenia przyrody i wskazuje sposoby ich eliminacji lub minimalizacji. Omawia społeczne i gospodarcze uwarunkowania realizacji celów ochrony Parku, w tym sposoby zagospodarowania terenu Parku. Plan ochrony wskazuje również zasady udostępniania terenu Parku dla różnych celów, m.in. dla turystyki, rekreacji, edukacji oraz innych form użytkowania.

Przy sporządzaniu projektu Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego przyjęto następujące założenia metodyczne:

- uznanie, że Plan ochrony nie jest monografią Parku, lecz narzędziem ochrony jego walorów, w związku z czym wykonano tylko takie prace, które były niezbędne dla sformułowania strategii ochrony i planu działań,
- maksymalne wykorzystanie istniejących materiałów archiwalnych, studialnych i planistycznych,
- uzupełnienie i zaktualizowanie danych w oparciu o rozpoznanie terenowe w wybranych dziedzinach i zakresie określonym potrzebami i możliwościami Planu ochrony,
- uznanie, że Plan ochrony jest formą planu zarządzania obszaru Parku ukierunkowanego na realizację celów ochrony zasobów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych przy koegzystencji funkcji społeczno-gospodarczych realizowanych w warunkach zrównoważonego rozwoju,
- opracowanie Planu ochrony w taki sposób, aby jego ustalenia mogły być bezpośrednio uwzględniane w miejscowych planach przestrzennego zagospodarowania gmin i w operatach urządzania lasów, które harmonijnie współtworzą instrumenty kształtowania i ochrony walorów Parku.

Do sporządzenia projektu Planu ochrony wykorzystane zostały publikowane i niepublikowane dane zgromadzone w zasobach różnorodnych instytucji: Zespołu Pomorskich Parków Krajobrazowych, administracji rządowej i samorządowej, administracji Lasów Państwowych, organów państwowego monitoringu środowiska, organów właściwych w sprawach gospodarowania wodami, uczelni wyższych, organizacji pozarządowych i wielu innych.

Wartość materiałów archiwalnych była szczególnie istotna na etapie określania zmian danego komponentu na przestrzeni ostatnich lat (diagnoza retrospektywna) i na tej podstawie prognozowania, co do przyszłych kierunków procesów przyrodniczych i społeczno-gospodarczych.

Na potrzeby Planu ochrony wykonane zostały badania terenowe wybranych komponentów środowiska przyrodniczego oraz wizje terenowe pod kątem zagospodarowania przestrzeni Parku. Weryfikacji terenowej poddane zostały te obszary lub zagadnienia, których wyniki można ekstrapolować na pozostałe obszary Parku oraz na podstawie których najłatwiej można było wnioskować o kierunkach i sposobach ochrony lub zasadach udostępniania dla różnych celów obszaru Parku. Wskazane byłoby, aby wyniki niektórych badań były weryfikowane i sukcesywnie uzupełniane w kolejnych latach.

Informacji dotyczących sfery społeczno-gospodarczej, w tym z zakresu infrastruktury technicznej, zagospodarowania przestrzennego oraz planowanych kierunków rozwoju dostarczyły przede wszystkim dane statystyczne oraz opracowania planistyczne jednostek samorządu gminnego i wojewódzkiego. Podstawowy problem wykorzystania tych danych związany jest z faktem, iż w zasadzie niewiele z nich nie odnosi się do Parku jako jednostki statystycznej lub funkcjonalnej. Park postrzegany jest jako element znacznie większego obszaru, np. gminy lub jeden z obszarów problemowych w opracowaniach planistycznych o zasięgu województwa.

W dalszej części Operatu generalnego przedstawiono syntetyczne podsumowanie diagnozy stanu oraz najważniejsze ustalenia Planu ochrony bazujące na ostatecznych zapisach projektu uchwały Semiku Województwa Pomorskiego.

1.4. Zespół autorski Planu ochrony

Projekt zrealizowany został przez zespół autorski utworzony przez Narodową Fundację Ochrony Środowiska w składzie:

- kierownictwo i koordynacja zespołu autorskiego: mgr Andrzej Weigle, przy współpracy mgr Aleksandry Gębki,
- zagadnienia ochrony przyrody nieożywionej i gleb: dr Maciej Lenartowicz i dr Jarosław Suchożebrski,
- zagadnienia ochrony szaty roślinnej i grzybów: dr Magdalena Lazarus, dr Katarzyna Bociąg, prof. dr hab. Martin Kukwa, Marcin Wilga, Mirosław Wantoch Rekowski,
- zagadnienia ochrony świata zwierząt: mgr Konrad Bidziński, mgr Grażyna Butrykowska, dr Mateusz Ciechanowski, mgr Martyna Jankowska-Jarek, mgr Paweł Janowski, mgr Tomasz Kuczyński, mgr Arkadiusz Sikora, dr Maciej Szewczyk, dr Grzegorz Tończyk, mgr Zuzanna Wikar,
- zagadnienia ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych: dr hab. inż. arch. Bogna Lipińska, mgr inż. Marta Dąbrowska, dr inż. arch. Barbara Jaszczuk-Skolimowska, mgr Danuta Król, mgr Aleksandra Nowicka,
- zagadnienia zagospodarowania przestrzennego: dr inż. arch. Barbara Jaszczuk Skolimowska, mgr inż. Marta Dąbrowska, mgr Wojciech Kiełb, mgr Aleksandra Nowicka, konsultacja dr hab. Maciej Przewoźniak,
- zagadnienia zagospodarowania turystycznego, rekreacyjnego i edukacji: dr inż. arch. Barbara Jaszczuk-Skolimowska, mgr inż. Marta Dąbrowska, mgr Wojciech Kiełb, mgr Aleksandra Nowicka, konsultacja dr hab. Maciej Przewoźniak,
- mapy i baza danych GIS: dr Łukasz Bujak.

Zespół ekspertów pracujących nad sporządzeniem planu reprezentował wszystkie najważniejsze dla zarządzania Parkiem zagadnienia. Jego praca polegała na pracy własnej zespołów autorskich oraz współdziałaniu kierowników wszystkich lub wybranych operatów szczegółowych w ramach tzw. Grupy Syntezy. Posiedzenia Grupy Syntezy odbywały się w kluczowych momentach prac nad planem

ochrony. Umożliwiały one wzajemną wymianę informacji pomiędzy członkami zespołu autorskiego, omówienie „punktów styku” poszczególnych operatów, rozwiązywanie problemów leżących w kręgu zainteresowań kilku operatów oraz bieżącą ocenę postępów prac. Na etapie budowania strategii pozwalały one członkom zespołów poszczególnych operatów spojrzeć na obszar całego Parku, dla którego sporządzany jest Plan ochrony przez pryzmat nie tylko swojego analizowanego komponentu, ale również innych składników środowiska przyrodniczego i kulturowego, uwzględniając dodatkowo uwarunkowania społeczne i gospodarcze, w których realizowana jest ochrona obszaru. Przyjęcie takiej metody pracy pozwoliło na wypracowanie strategii ochrony całego Parku, do której nawiązują niewykluczające się, a komplementarne częściowe strategie ochrony poszczególnych komponentów środowiska.

CZĘŚĆ II

CHARAKTERYSTYKA I DIAGNOZA STANU

2. PODSUMOWANIE CHARAKTERYSTYKI I DIAGNOZY STANU PARKU

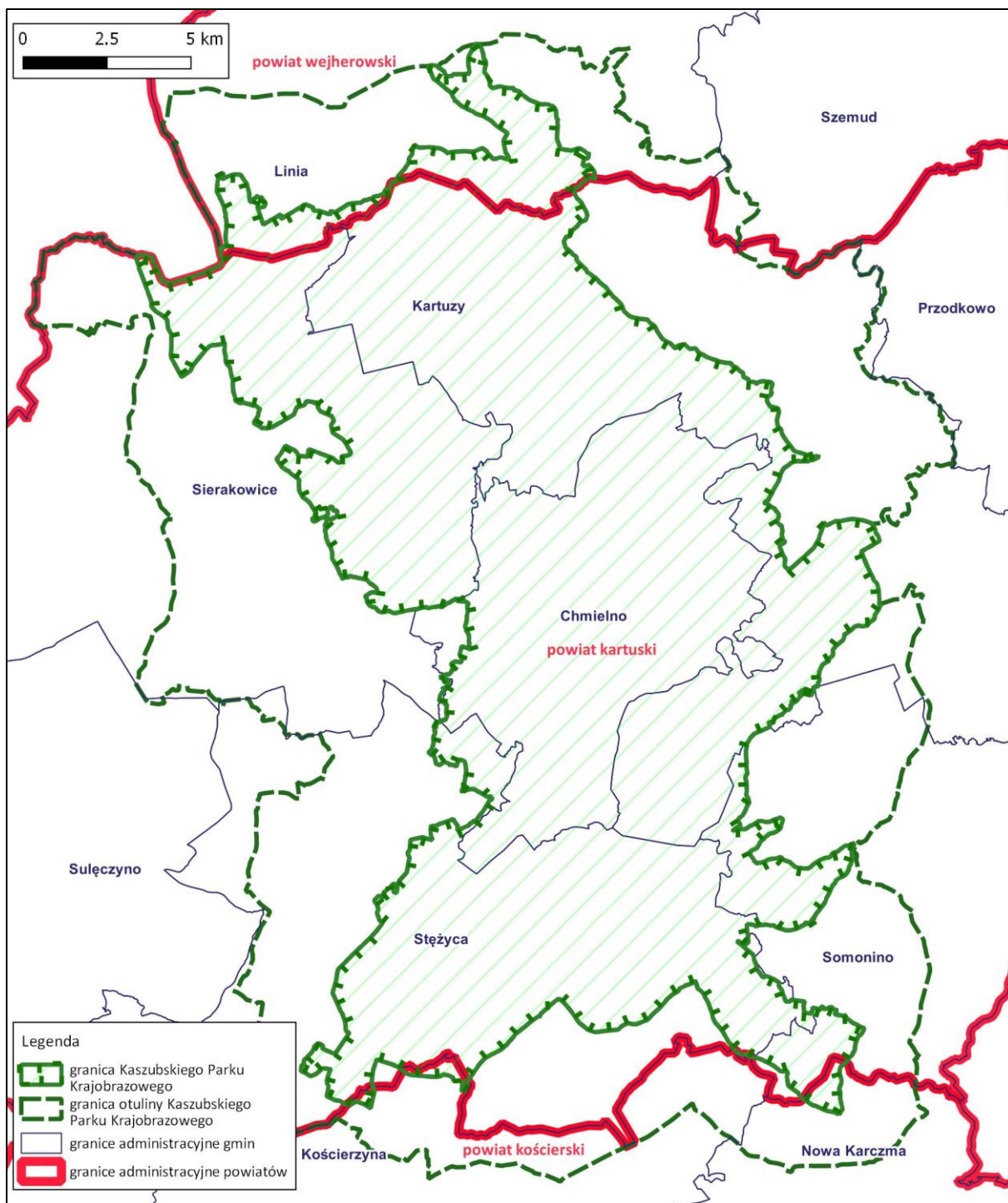
2.1. Ogólna charakterystyka Parku

Kaszubski Park Krajobrazowy utworzony został uchwałą nr XIX/82/83 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Gdańsku z dnia 15 czerwca 1983 roku. Aktualną podstawę prawną jego funkcjonowania stanowi uchwała Nr 147/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2011 r. Nr 66, poz. 1462), zmieniona uchwałą Nr 445/XLII/17 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2017 r. (Dz. Urz. z 2018 r. poz. 203). Określa ona szczególne cele ochrony Parku, którymi są:

- 1) *zachowanie specyfiki rzeźby terenu — wzniesień morenowych, dolin rzecznych i rynien jeziornych oraz wytopisk polodowcowych,*
- 2) *poprawa stanu czystości wód powierzchniowych,*
- 3) *utrzymanie i przywracanie mozaiki zbiorowisk roślinnych, właściwej dla różnych typów środowiska przyrodniczego Parku, w szczególności ochrona źródeł, torfowisk oraz fitocenozy z udziałem gatunków borealnych i podgórsko—górkich,*
- 4) *utrzymanie spójności przestrzennej ekosystemów leśnych i ich renaturalizacja,*
- 5) *ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk wzdłuż cieków i brzegów jezior w celu uzyskania biologicznej zabudowy ich obrzeży,*
- 6) *utrzymanie naturalnej różnorodności fauny oraz tworzenie warunków umożliwiających restytucję gatunków, które wyginęły, w szczególności głuszca i raka szlachetnego,*
- 7) *zachowanie i eksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, a zwłaszcza struktury i wartości krajobrazu kulturowego, wartościowych układów przestrzennych osadnictwa, tradycyjnych i historycznych form zabudowy, obiektów kultury materialnej i wartości kultury niematerialnej,*
- 8) *ochrona unikatowych wartości krajobrazu, a zwłaszcza rynien jeziornych i dolin rzecznych oraz eksponowanych wzniesień i zboczy o znacznych spadkach terenu,*
- 9) *oszczędne użytkowanie i planowe kształtowanie przestrzeni ze szczególnym uwzględnieniem ochrony walorów krajobrazowych.*

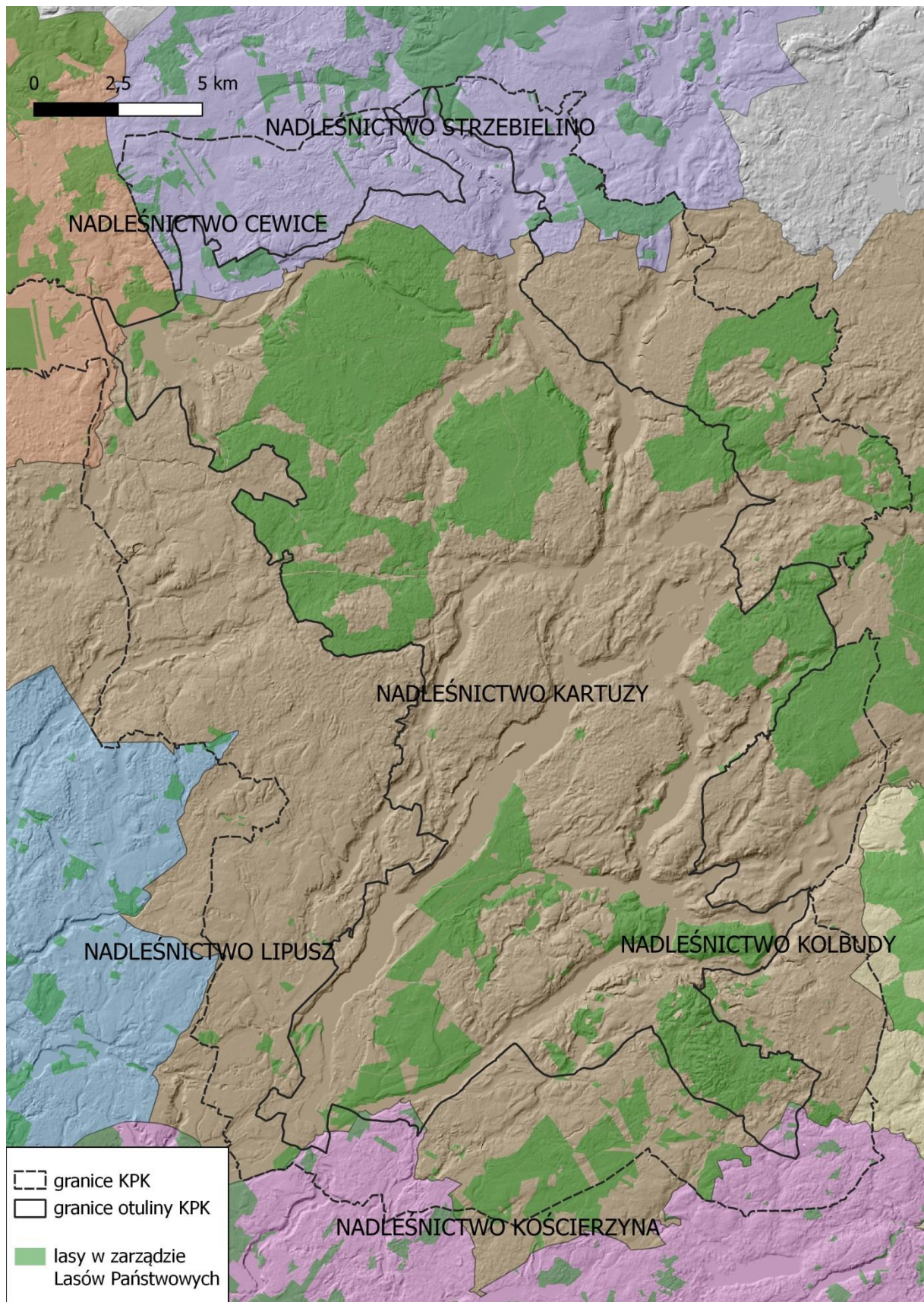
Park wg danych z ww. Uchwały obejmuje 33 202 ha w obrębie ośmiu gmin: Kartuzy, Chmielno, Stężyca, Sierakowice, Somonino (wszystkie w powiecie kartuskim) oraz Linia (powiat wejherowski), Kościerzyna i Nowa Karczma (powiat kościerski) w województwie pomorskim. Wyznaczona Uchwałą otulina Parku obejmuje tereny o powierzchni 32 494 ha (Ryc. 2)¹.

¹ Wg aktualnych pomiarów z bazy danych GIS powierzchnia Parku wynosi 33 201,27 ha, natomiast powierzchnia otuliny Parku 30 602,74 ha

Ryc. 2. Położenie Parku na tle podziału administracyjnego (opracowanie własne)

Obszar Parku w przeważającej większości znajduje się na terenach Nadleśnictwa Kartuzi, a w niewielkich fragmentach na terenach nadleśnictw: Strzebielino, Kościerzyna i Cewice, przy czym Nadleśnictwo Cewice nie ma lasów Skarbu Państwa w granicach KPK. Natomiast otulina Parku obejmuje jeszcze małe fragmenty nadleśnictw Lipusz i Kolbudy (Ryc. 3).

Ryc. 3. Położenie Parku na tle nadleśnictw (opracowanie własne)

2.2. Park w regionalnej strukturze form ochrony przyrody²

KPK jest ważnym elementem regionalnej struktury form ochrony przyrody wschodniej części Pomorza, którą tworzą przede wszystkim parki narodowe, rezerваты przyrody (głównie „punktowo” jako centra bioróżnorodności), inne parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu (OChK) oraz w większości nakładające się na wymienione formy ochrony obszary Natura 2000 – elementy systemu ochrony przyrody UE.

KPK sąsiaduje z pięcioma obszarami chronionego krajobrazu, które częściowo pokrywają się z otuliną KPK. Są to (Ryc. 4):

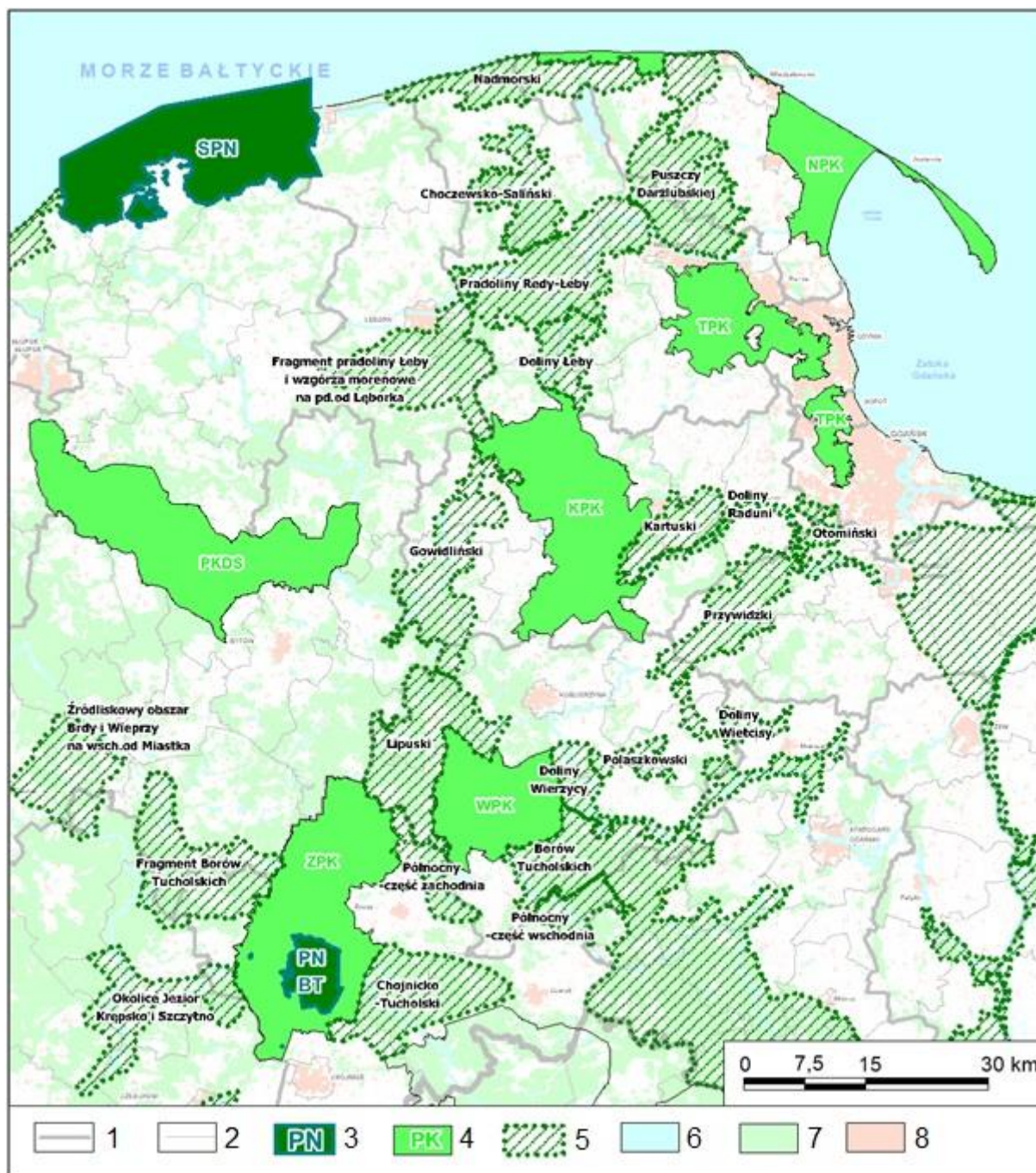
- od północy w rejonie Strzeczca i Tłuczewa OChK Doliny Łeby;
- od północnego zachodu w rejonie Kamienicy Królewskiej OChK Fragment Pradoliny Łeby i Wzgórza Morenowe na Południe od Lęborka;
- od północnego zachodu i zachodu w rejonie Kamienicy Królewskiej Gowidliński OChK;
- od wschodu w rejonie od Kartuz do Goręczyna OChK Wzgórz Ramlejskich (wcześniej Kartuski OChK);
- od południowego wschodu, na krótkim odcinku OChK Doliny Raduni.

Taka lokalizacja Parku wśród OChK jest teoretycznie korzystna w aspekcie przeciwdziałania zagrożeniom zewnętrznym dla jego chronionych walorów. Ww. OChK posiadają także istotne powiązania terytorialne z innymi formami ochrony przyrody i w związku z tym pełnią formalnie funkcję korytarzy ekologicznych w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody. OChK Doliny Łeby oraz OChK Fragment Pradoliny Łeby i Wzgórza Morenowe na Południe od Lęborka mają powiązania z OChK Pradoliny Redy-Łeby (a korytarzem ekologicznym tej Pradoliny w kierunku północno-zachodnim ze Słowińskim Parkiem Narodowym). Gowidliński OChK ma powiązanie z Lipuskim OChK, który przylega do Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego i do Zaborskiego Parku Krajobrazowego, w zasięgu którego położony jest Park Narodowy „Bory Tucholskie”. Gowidliński OChK korytarzem ekologicznym Doliny Słupi ma także powiązanie z Parkiem Krajobrazowym „Dolina Słupi”. OChK Wzgórz Ramlejskich poprzez OChK Doliny Raduni łączy KPK z Otomińskim OChK. KPK nie ma powiązań formami ochrony przyrody z Trójmiejskim Parkiem Krajobrazowym.

Małe znaczenie dla powiązań ekologicznych KPK z innymi formami ochrony przyrody mają w KPK obszary Natura 2000. Obszary Natura 2000 znajdujące się na obszarze Parku jak i w jego otoczeniu stanowią izolowane płaty – nie tworzą powiązanej terytorialnie sieci.

Reasumując, KPK jest położony centralnie w stosunku do regionalnej struktury krajowych form ochrony przyrody. Istotne znaczenie ma sąsiedztwo Parku z OChK, które lokalnie wzmacniają funkcje ochronne otuliny Parku oraz pełnią formalnie funkcje korytarzy ekologicznych.

² Rozdział wg Operatu zagospodarowania przestrzennego KPK

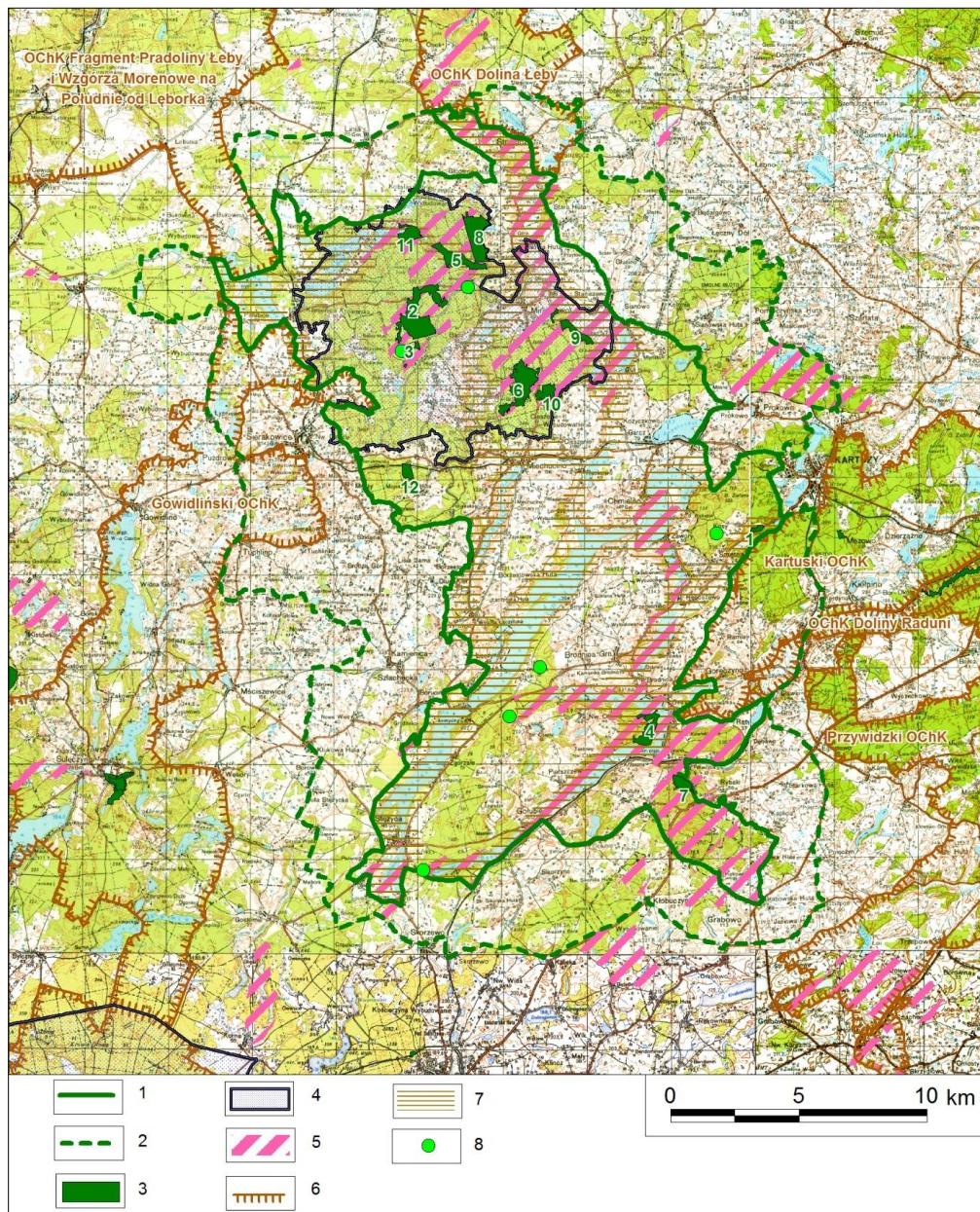

Ryc. 4. KPK na tle parków narodowych, parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu w regionalnym otoczeniu (Przewoźniak 2017 – zmienione)
 1 – granice powiatów, 2 – granice gmin, 3 – parki narodowe, 4 – parki krajobrazowe, 5 – obszary chronionego krajobrazu³, 6 – wody powierzchniowe, 7 – lasy, 8 – zabudowa miejska i wiejska.

³ Zgodnie z uchwałą nr 550/XLIII/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 30 maja 2022 r., zamiast Karuskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu funkcjonuje Obszar Chronionego Krajobrazu Wzgórz Ramlejskich

2.3. Ustanowione formy ochrony przyrody w Parku i jego otulinie⁴

Na obszarze KPK z dziesięciu form ochrony przyrody przewidzianych w ustawie o ochronie przyrody występują: rezerваты przyrody, obszary Natura 2000, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, użytki ekologiczne, pomniki przyrody oraz ochrona gatunkowa roślin, grzybów i zwierząt, a w otulinie Parku ponadto znajdują się obszary chronionego krajobrazu (Map. 4) – łącznie z KPK osiem form ochrony.

Ryc. 5. Formy ochrony przyrody w KPK i w jego otulinie (źródło: opr. własne na podstawie danych GDOŚ, 2020 – www.gdos.gov.pl).⁵⁶

⁴ Rozdział wg Operatu zagospodarowania przestrzennego KPK

⁵ Ryciny dla których w podpisie zapisano: „wg danych GDOŚ 2020 r.” prezentują granice KPK i otuliny wg danych udostępnionych przez GDOŚ. Na pozostałych rycinach i mapach uwzględniono granice zweryfikowane i zaktualizowane przez PZPK w 2021 r.

⁶ Patrz przypis nr 3 dotyczący zmiany Kartuskiego OChK w OChK Wzgórz Ramlejskich

1- granica KPK, 2 – granica otuliny KPK, 3 – rezerваты przyrody 1-12 (numeracja zgodna z wykazem w tab. 26), 4 – obszar Natura 2000 PLB, 5 – obszary Natura 2000 PLH, 6 – obszary chronionego krajobrazu, 7 – zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, 8 – użytki ekologiczne

A. Rezerваты przyrody

W granicach KPK znajduje się dwanaście rezerwatów przyrody. Są to (od północy): „Żurawie Błota”, „Szczelina Lechicka”, „Lubygość”, „Kurze Grzędy”, „Staniszewskie Zdroje”, „Jezioro Turzycowe”, „Staniszewskie Błoto”, „Leśne Oczko”, „Żurawie Chrusty”, „Zamkowa Góra”, „Ostrzycki Las” i „Szczyt Wieżyca na Pojezierzu Kaszubskim”. W otulinie Parku nie ma rezerwatów. Podstawowe informacje nt. wymienionych rezerwatów zawiera tabela 1.

Tab. 1. Podstawowe informacje nt. ustanowionych rezerwatów przyrody w KPK - stan na 30.09.2020 r. (rezerваты w kolejności wg lat utworzenia, rok w nawiasie z poprzedzającym indeksem „+” oznacza rok powiększenia rezerwatu, a z indeksem „-” pomniejszenie rezerwatu)

Lp.	Nazwa rezerwatu	Położenie: gmina	Rok: utworzenia / ustanowienia planu ochrony	Powierzchnia [ha]: rezerwatu	Rodzaj rezerwatu i główne przedmioty ochrony	Główne zagrożenia przyrody w rezerwacie i uwagi
1	Zamkowa Góra	Kartuzy	1954 / brak	7,58	Leśny: kwaśna i żyzna buczyna pomorska z ponad 250-letnim drzewostanem bukowym na wierzchowinie i stokach wzniesienia morenowego.	Mała powierzchnia, ograniczająca efektywność ochrony. Rezerwat penetrowany rekreacyjnie.
2	Kurze Grzędy	Kartuzy, Sierakowice	1957 (+1989) / 2006	170,70	Torfowiskowy: torfowisko wysokie i przejściowe z jeziorkami dystroficznymi, otoczone brzezią bagienną, borem bagiennym i lasem dębowo-bukowym, stanowiska chronionych gatunków roślin naczyniowych, mszaków i porostów oraz ptaków wodno-błotnych.	Rezerwat utworzono dla ochrony stanowiska lęgowego głąszca – gatunek wyginął w latach 60. XX w. w wyniku antropogenicznych przekształceń siedliska (skutek melioracji odwadniających), polowań i kłusownictwa.
3	Jezioro Turzycowe	Kartuzy, Sierakowice	1959 (+1989) / brak	11,39	Florystyczny: jeziorko dystroficzne otoczone płem torfowiskowym z fragmentami boru bagiennego i brzeziny bagiennnej; w okresie tworzenia rezerwatu jedyne na Pomorzu stanowisko turzycy skąpokwiatowej, ponadto stanowiska kilku chronionych gatunków roślin naczyniowych i mchów.	Rezerwat utworzony dla ochrony turzycy skąpokwiatowej – gatunek zanikł w wyniku zmian siedliska – planowana jest reintrodukcja gatunku po przywróceniu warunków siedliskowych.
4	Ostrzycki Las	Stężyca	1960 (+1989,	60,55	Leśny: zbiorowiska żyznej i kwaśnej buczyny niżowej oraz	Rezerwat penetrowany rekreacyjnie,

			+2014) / 2015		grądu, w tym buczyny nawa- piennej (jedyne stanowiska na Pojezierzu Kaszubskim), bogata flora roślin naczyniowych, w tym storczyków.	niewłaściwa gos- podarka leśna, zmniejszanie się populacji storczy- ków.
5	Lubygość	Kartuzy	1962 (-2016) / 2017	63,37	Krajobrazowy: rynnowej jezioro dystroficzne, otoczone kwaśną buczyną z ponad 200- letnim drzewostanem bukowym, stanowiska chronionych i rzadkich gatunków roślin naczyniowych i owadów; grota żwirowo- zlepieńcowa.	Rezerwat penetrowany rekreacyjnie (szlak turystyczny)
6	Stanisze- wskie Błoto	Kartuzy	1962 (+ 1989) / 2006	130,41	Torfowiskowy: leśne i nieleśne zbiorowiska roślinne na glebach torfowych, stanowiska chronionych i rzadkich gatunków roślin naczyniowych, w tym dużej populacji widłaka jałowcowa tego; niegdyś stanowiska lęgowe głuszca.	Głuszczyk wyginął w rezerwacie w po- czątkowym okresie jego istnienia, w wyniku zmian siedliska (jw.), polowań i kłusow- nictwa. Podejmo- wane są próby przywrócenia sto- sunków wodnych. Torfowisko prawie w całości zalesione
7	Szczyt Wieżyca na Pojezierzu Kaszubski m	Stężyca	1962 / brak	26,47	Krajobrazowy: najwyższe wzniesienie Niżu Polskiego (328,6 m n.p.m.) z ponad 150- letnim drzewostanem bukowym na siedliskach kwaśnej i żyznej buczyny pomorskiej, fragmenty lasów dębowo-bukowych.	Wybitne walory krajobrazowe – widok z wieży na centralną część Pojezierza Kaszubskiego Intensywna pene- tracja turystyczna i niewłaściwa gospodarka leśna.
8	Żurawie Błota	Kartuzy	1962 i 1990 / brak	109,13	Nieokreślony (torfowisko-wy): zespół torfowisk przejściowych i zbiorników dystroficznych, Jezioro Kamienne dawniej lobelio-we, fragmenty lasów dębowo-bukowych otaczających torfowiska, stanowiska kilku gatunków chronionych roślin naczynio- wych i porostów, ostoja ptaków wodno-błotnych.	Utrata celu ochrony w Jeziorze Kamiennym w wyniku gospodarki leśnej i rolnej w otoczeniu oraz nadmiernego użytkowania rekreacyjnego. Przy brzegu jeziora gład narzutowy - pomnik przyrody.

9	Staniszewskie Zdroje	Kartuzy	1972 (+1989) / 2017	38,23	Krajobrazowy: strome zbocze górnego odcinka łąby z licznymi źródłiskami, mozaika leśnych zbiorowisk roślinnych: buczyn, grądu, łągów, w tym łągu podgórskiego, bogata i zróżnicowana flora roślin naczyniowych, w tym o charakterze podgórskim,	Rezerwat składa się z dwóch części. Zdewastowane otoczenie – przy rezerwacie „atrakcja” turystyczna – Kaszubski Park Gigantów m. in. z samolotem Tupolew 134.
10	Leśne oczko	Kartuzy	1990 / brak	31,66	Torfowiskowy: jeziorko dystroficzne otoczone mozaiką zbiorowisk torfowiskowych, stanowiska kilku gatunków chronionych roślin naczyniowych	Nasadzenia drzew iglastych na siedlisku buczyny. Przesuszenie przez meliorację. Rezerwat sąsiaduje z rezerwatem Staniszewskie Błoto.
11	Szczelina Lechicka	Kartuzy	1990 - 2017	41,32	Leśny: zalesione brzegi jeziora Kocenko, dobrze zachowane fragmenty żyznej i kwaśnej buczyny pomorskiej; duże walory krajobrazowe zalesionej rynny jeziornej.	Nasadzenia gatunków obcych geograficznie, np. daglezi i jodły pospolitej. Rezerwat penetrowany rekreacyjnie (szlak turystyczny).
12	Żurawie Chrusty	Sierakowice	1990 - brak	21,82 / brak	Nieokreślony (torfowisko-wy): jeziorko dystroficzne otoczone torfowiskiem przejściowym zarastającym, stanowiska szeregu chronionych i rzadkich gatunków roślin; ostoja żurawia i innych gatunków ptaków wodno-błotnych	W przeszłości pozyskiwanie torfu.

Źródło: Przewoźniak (2017) na podstawie rejestru Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku (www.gdansk.rdos.gov.pl) i Centralnego rejestru form ochrony przyrody (www.crfop.gdos.gov.pl).

Fot. 6 Żurawie Błota nad jez. Kamiennym (BJS 07.2021) Fot. 7 Rezerwat Przyrody „Lubygość” (BJS 12.2020)

B. Obszary chronionego krajobrazu

Jak już wspomniano, znaczna część otuliny KPK pokrywa się z pięcioma Obszarami Chronionego Krajobrazu (OChK): Dolina Łeby, Fragment Pradoliny Łeby i Wzgórza Morenowe na Południe od Lęborka, Gowidliński, Kartuski oraz Dolina Raduni. OChK w otoczeniu KPK, tak jak w całej Polsce, są głównie bytami formalno-statystycznymi, o małym znaczeniu dla realnej ochrony przyrody i krajobrazu (Przewoźniak, Czochański 2000).

OChK Dolina Łeby, o powierzchni 5525 ha, obejmuje dolinę Łeby w jej środkowym biegu oraz wysoczyznowe otoczenie na północ od KPK. Dolina Łeby ma wybitne walory krajobrazowe, tworzy subregionalne, liniowe wnętrza krajobrazowe, miejscami z dalekimi wglądami wzdłuż jej osi. Podstawowe problemy ochrony OChK związane są z melioracjami odwadniającymi w dnie doliny oraz z silnym obciążeniem turystyczno-rekreacyjnym środowiska przyrodniczego w otoczeniu jezior oraz w rejonie Paraszyna.

OChK Fragment Pradoliny Łeby i Wzgórza Morenowe na Południe od Lęborka, o powierzchni ponad 16 tys. ha, obejmuje strefę krawędziową północnej części Pojezierza Kaszubskiego – na północny zachód od KPK. Charakteryzuje się dużymi deniwelacjami terenu sięgającymi 100 m, dolinami erozyjnymi rozcinającymi zbocza doliny Łeby, , licznymi potokami o podgórskiej charakterze oraz bukowymi lasami. Problemy ochrony tego OChK są związane m. in. z sąsiedztwem miasta Lęborka oraz z eksploatacyjną gospodarką leśną.

Gowidliński OChK, o powierzchni ponad 14 tys. ha, obejmuje rynny dużych jezior Gowidlińskiego, Mausz i Węgorzyno na zachód od KPK. Zróżnicowane ukształtowanie terenu, mozaika użytkowania ziemi oraz liczne jeziora i cieką stanowią wodące walory przyrodniczo-krajobrazowe OChK. Problemy ochrony są związane z dużymi koncentracjami zainwestowania turystyczno-rekreacyjnego nad jeziorami oraz z intensywnym obciążeniem rekreacyjnym środowiska.

Kartuski OChK, o powierzchni 6661 ha (obecnie OChK Wzgórz Ramlejskich⁷ o powierzchni 1657 ha), obejmuje struktury przyrodnicze położone na wschód od KPK, typowe dla terenów młodoglacjalnych – faliste i pagórkowate moreny denne, rynny polodowcowe, w tym z jeziorami i lokalnie powierzchnie sandrowe. Głównym problemem OChK jest postępująca suburbanizacja w połączeniu z intensywnym zainwestowaniem rekreacyjnym.

OChK Dolina Raduni, o powierzchni 3340ha, obejmuje dolinę Raduni na odcinku poniżej Jeziora Ostrzyckiego prawie po Żuławy Gdańskie. Dolina Raduni ma złożoną strukturę geomorfologiczną tworzoną przez baseny i przełomy rzeczne. Dużą wartość ma szata roślinna doliny – od zbiorowisk łąkowych po różne typy zbiorowisk leśnych. Problemy ochrony związane są głównie z presją różnych form osadnictwa.

W zasięgu ww. OChK obowiązuje Uchwała Nr 259/XXIV/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 lipca 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Woj. Pom. 2016, poz. 2942).

C. Obszary Natura 2000

W północnej części KPK, prawie całkowicie w jego granicach, położony jest obszar Natura 2000 Lasy Mirachowskie PLB220008. Ponadto w tej części KPK znajdują się trzy obszary mające znaczenie dla Wspólnoty: Kurze Grzędy PLH220014, Staniszewskie Błoto PLH220027 oraz Dolina Górnej Łeby PLH220006. W centralnej, południowo-wschodniej i południowej części obszaru KPK znajduje się

⁷ Uchwała Nr 550/XLIII/22 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu Wzgórz Ramlejskich

obszar Natura 2000 Uroczyska Pojezierza Kaszubskiego PLH220095, natomiast w południowo-wschodniej części Piotrowo PLH220095. Ponadto w otulinie KPK, na wschód od granic Parku w rejonie na północ od Kartuz położony jest obszar Natura 2000 Prokowo PLH220080, a w rejonie na południe od Szymbarku Nowa Sikorska Huta PLH220090 (ryc. 46).

Podstawowe informacje nt. obszaru Natura 2000 specjalnej ochrony ptaków w KPK przedstawiono w tabeli 2, a na temat obszarów Natura 2000 – obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (specjalnych obszarów ochrony siedlisk) w tabeli 3.

Tab. 2. Podstawowe informacje nt. obszaru Natura 2000 specjalnej ochrony ptaków Lasy Mirachowskie PLB220008 - stan na 30.09.2020 r.

Objaśnienia: podkreślono gatunki z załącznika I Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30.11.2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa – tzw. Dyrektywa Ptasia (wersja ujednolicona).

Nazwa i kod obszaru / powierzchnia [ha]	Położenie: gminy / region / inne formy ochrony przyrody w zasięgu obszaru poza KPK	Przedmioty ochrony ptaki gatunków objętych szczególnymi środkami ochronnymi, w tym dotyczącymi ich siedlisk, mającymi na celu zapewnienie przetrwania i rozrodu tych gatunków (gatunki z załącznika 1 Dyrektywy Ptasiej) ptaki gatunków wędrownych regularnie występujących	Rok zatwierdzenia planu zadań ochronnych / główne zagrożenia przedmiotów ochrony
Lasy Mirachowskie PLB220008 / 8232	Chmielno, Kartuzy, Linia, Sierakowice / Pojezierze Kaszubskie / rezerwaty przyrody: „Żurawie Błota”, „Szczelina Lechicka”, „Lubygość”, „Kurze Grzędy”, „Staniszewskie Źdroje”, „Jezioro Turzycowe”, „Staniszewskie Błoto”, „Leśne Oczko”	włochatka <i>Aegolius funereus</i> (L - lęgowe, lęgowe/rozrodcze, wykorzystujące obszar do rozrodu i/lub wychowywania młodych) / gągoł <i>Bucephala clangula</i> (P przelotne wykorzystujące obszar do odpoczynku lub zgromadzeń w okresie wędrówek oraz pierzenia poza terenami rozrodczymi i Z – zimujące wykorzystujące obszar do zimowania)	2014, zm. 2016 / - gospodarka leśna - komunikacja samochodowa - infrastruktura sportowa i rekreacyjna

Źródło: opr. własne na podstawie standardowych formularzy danych (www.natura2000.gdos.gov.pl).

Fot. 8 Północna granica Parku w Tłuczewie (BJS 07.2021) Fot. 9 Nad jez. Kamiennym (BJS 07.2021)

Tab. 3. Podstawowe informacje nt. obszarów Natura 2000 – obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (specjalnych obszarów ochrony siedlisk) w KPK i w jego otulinie - stan na 30.09.2020 r. (obszary w kolejności kodów literowo-cyfrowych)

Lp.	Nazwa i kod obszaru / powierzchnia [ha]	Położenie Gmina(y) / inne formy ochrony przyrody w zasięgu obszaru (poza KPK)	Przedmioty ochrony (kody siedlisk przyrodniczych, gatunki roślin i zwierząt) <i>Nazwy łacińskie kursywą</i>	Rok zatwierdzenia planu zadań ochronnych (brak planów ochrony) / główne zagrożenia przedmiotów ochrony
1.	Dolina Górnej Łeby PLH220006 / 2.550 ha	Choczewo, Krokowa / rezerwat „Staniszewskie Zdroje” OChK Doliny Łeby i Pradoliny Redy-Łeby	6410, 6510, 7220, 7230, 9110, 9130, 9160, 9190, 91E0 głowacz białołetwy <i>Cottus gobio</i> minóg strumieniowy <i>Lampetra planeri</i> trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	2014, zm. 2016 / – gospodarka wodna – jazy piętrzenie wody – odpady komunalne – intensywna hodowla ryb – rybołówstwo – zanieczyszczenie wód
2.	Kurze Grzędy PLH220014 / 1.586 ha	Linia, Kartuzy, Sierakowice / rezerваты przyrody: „Żurawie Błota”, „Szczelina Lechicka”, „Lubygość”, „Kurze Grzędy”, „Jezioro Turzycowe”	3160, 7120, 7140, 7150, 9110, 9130, 9190, 91D0	2014, zm. 2016 / – niewłaściwa gospodarka leśna – osuszanie terenów bagiennych – obce gatunki inwazyjne

3.	Staniszewskie Błoto PLH220027 / 917 ha	Kartuzy / rezerwy „Staniszewskie Błoto”, „Leśne Oczko”	3160, 7110, 7140, 7150, 9110, 91D0	2014 / – zarastanie przez drzewa i krzewy – niewłaściwa gospodarka leśna zmiana stosunków wodnych, osuszanie
4.	Piotrowo PLH220091 / 175 ha	Kościerzyna, Nowa Karczma, Somonino	3160, 7120, 7140, 9110, 9160, 91D0 strzelba błotna <i>Rhynchocypris percnurus</i>	2014, zm. 2016 / – zanieczyszczenia wód – zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie – wędkarstwo
5.	Uroczyska Pojezierza Kaszubskiego PLH220095 / 3.922 ha	Chmielno, Kartuzy, Kościerzyna, Somonino, Stężycza / rezerwy przyrody „Szczyt Wieżyca”, „Ostrzycki Las” Kartuski OCHK	3140, 3150, 3160, 4030, 6230, 6510, 7110, 7140, 7230, 9110, 9130, 9150, 9160, 9190, 91D0, 91E0 haczykowiec błyszczący <i>Hamatocaulis vernicosus</i> obuwik pospolity <i>Cypridium calceolus</i> lipiennik <i>Loesela Liparis</i> <i>loeselii</i> wydra europejska <i>Lutra</i> <i>Lutra</i> traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i> koza <i>Cobitis taenia</i> strzelba błotna <i>Rhynchocypris percnurus</i> trzepla zielona <i>Ophiogomphus cecilia</i>	- / – niewłaściwa gospodarka leśna – zabudowa rozproszona – formy czynnej rekreacji i sportu – infrastruktura sportowa i rekreacyjna – zanieczyszczenia wód – zmniejszenie płodności i depresja genetyczna u zwierząt
6.	Prokowo PLH220080 / 886 ha	Kartuzy, Przodkowo / otulina KPK	3140, 3160, 6230, 7140, 9130, 9150, 9160, 91D0, 91E0 obuwik pospolity <i>Cypridium calceolus</i> strzelba błotna <i>Rhynchocypris percnurus</i>	- / – zmiana sposobu uprawy – zabudowa – formy czynnej rekreacji i sportu – niewłaściwa gospodarka leśna
7.	Nowa Sikorska Huta PLH220090 / 174 ha	Kościerzyna, Stężycza / otulina KPK	3160, 4030, 7140 strzelba błotna <i>Rhynchocypris percnurus</i> kumak nizinny <i>Bombina</i> <i>bombina</i> traszka grzebieniasta <i>Triturus cristatus</i>	- / – hałas i zanieczyszczenia motoryzacyjne – wędkarstwo – sukcesja obcych gatunków – zmiana sposobu uprawy

Źródło: Przewoźniak (2017) na podstawie standardowych formularzy danych (www.natura2000.gdos.gov.pl) i planów zadań ochrony obszarów Natura 2000.

Objaśnienia:

Siedliska przyrodnicze stanowiące przedmioty ochrony:

3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łgkami ramienic (Characteria spp.)

3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion

3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne

4030 Suche wrzosowiska

6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (Nardion – płaty bogate florystycznie)

6410 Zmiennowilgotne łgi trzęślicowe (Molinion)

6510 Niżowe i górskie świeże łgi użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris)

7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)

7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea)

7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku Rhynchosporion

7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami Cratoneurion commutati

7230 Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk

9110 Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagetum)

9130 Żyzne buczyny (Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion)

9150 Ciepłolubne buczyny storczykowe (Cephalanthero-Fagenion)

9160 Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum)

9190 Kwaśne dąbrowy (Quercion robori-petraeae)

91D0 Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródliskowe

D. Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

W KPK znajduje się osiem zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, zajmujących 39% powierzchni Parku, ustanowionych w 1998 r. w celu zachowania ciągłości przestrzennej struktur przyrodniczo-krajobrazowych o szczególnym znaczeniu w Parku:

- Rynna Raduńska (pow. 3137 ha);
- Rynna Potęgowska (pow. 1300 ha);
- Rynna Kamienicka (pow. 625 ha);
- Dolina Łeby w KPK (pow. 3412 ha);
- Rynna Mirachowska (pow. 887 ha);
- Obniżenie Chmieleńskie (pow. 1112 ha);
- Rynna Brodnicko-Kartuska (pow. 825 ha);
- Rynna Dąbrowsko-Ostrzycka (pow. 1756 ha).

Zespoły te wyznaczono w „Planie ochrony KPK”, który obowiązywał w latach 1998-2004. Wraz z uchynieniem „Planu...”, w związku z bezmyślną zmianą w 2004 r. ustawy o ochronie przyrody, zespoły utraciły przepisy, które regulowały zagospodarowanie i użytkowanie terenów w ich zasięgu. Tym samym ich znaczenie dla ochrony przyrody i krajobrazu jest wyłącznie pozorne.

E. Użytki ekologiczne

W KPK ustanowiono sześć użytków ekologicznych:

- „Jelenie Moczary” w gm. Kartuzy, o powierzchni ok. 1,0 ha;
- „Dwa Oczka” w gm. Sierakowice, o powierzchni ok. 1,6 ha;
- „Kosy” w gm. Kartuzy, o powierzchni ok. 6,5 ha;
- „Bagna Przewóz” w gm. Chmielno, o powierzchni ok. 4,3 ha;
- „Utopiec” w gm. Stężyca, o powierzchni ok. 2,8 ha;
- „Jezioro Lubowisko” w gm. Stężyca, o powierzchni ok. 0,7 ha;

Wszystkie ww. użytki to mokradła (w tym torfowiska) i zbiorniki wodne. Hydrogeniczne użytki ekologiczne odgrywają bardzo ważną rolę w funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego, przede wszystkim z uwagi na retencję wody oraz jakościowe różnicowanie siedlisk, a w konsekwencji wywieranie pozytywnego wpływu na bioróżnorodność.

W otulinie KPK nie ustanowiono użytków ekologicznych (wg stanu na 30.09.2020 r.).

F. Pomniki przyrody

W KPK znajduje się 40 pomników przyrody (wg stanu na 30.09.2020 r.), w tym 34 drzewa i 6 głązów narzutowych. W otulinie Parku znajduje się 14 pomników przyrody – drzew.

2.4. Park w sieci korytarzy ekologicznych – synteza⁸

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody (Dz. U. 2020, poz. 55): (...) *korytarz ekologiczny to obszar umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów*. Definicja ta zawęży zakres pojęciowy terminu „korytarz ekologiczny” do migracji materii ożywionej, chociaż korytarzami ekologicznymi przemieszczana jest także materia nieożywiona we wszystkich stanach skupienia (stałej, ciekłej i gazowej) – bardziej właściwy jest termin „korytarz geoekologiczny” (Przewoźniak, Czocharński 2020).

Koncepcje korytarzy ekologicznych w Polsce, jak i koncepcje regionalne obejmujące Kaszuby, ulegały w minionych kilkunastu latach silnej ewolucji. Aktualnie do ważniejszych, obejmujących całą Polskę należą:

- „Projekt korytarzy ekologicznych łączących Europejską Sieć Natura 2000 w Polsce” (Jędrzejewski i in. 2011) – zaktualizowana wersja opracowania z 2005, uwzględniająca oprócz korytarzy istotnych dla dużych ssaków (żubra, łosia, jelenia, niedźwiedzia, wilka i rysia) także spójność siedlisk leśnych i wodno-błotnych – jest to najpełniejsza koncepcja korytarzy ekologicznych dla obszaru całej Polski, dostępna na www.mapa.korytarze.pl; wg tej koncepcji większość zachodniej i centralnej części obszaru KPK znajduje się w granicach korytarza „Kaszuby” KPn-20B, niewielki powierzchniowo, południowo-zachodni fragment obszaru Parku (na północ od Kościerzyny) w zasięgu korytarza „Puszczy Koszalińskiej – Borów Tucholskich” GKPn-16C, a południowo-wschodni fragment KPK (rejon Jez. Ostrzyckiego i Wieżycy) znajduje się w granicach korytarza „Lasy Powiśla” KPn-16A (ryc. 47 a);
- projekt korytarzy ekologicznych zamieszczony na stronie geoserwisu prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska www.geoserwis.gdos.gov.pl/ - stan na 30.09.2020 r.),

⁸ Rozdział wg Operatu zagospodarowania przestrzennego KPK

opracowany na podstawie analizy danych dotyczących rozmieszczenia wybranych gatunków wskaźnikowych dla zachowania ciągłości cennych przyrodniczo obszarów oraz różnorodności biologicznej na poziomie genetycznym i ekosystemowym, historycznych i obecnych szlaków migracyjnych gatunków wskaźnikowych oraz danych genetycznych gatunków wskaźnikowych; wg tej koncepcji większość zachodniej części KPK znajduje się w granicach korytarza „Kaszubskiego Północnego” (ryc. 47 b).

Ponadto opracowana została „Koncepcja sieci ekologicznej województwa pomorskiego dla potrzeb planowania przestrzennego” (Bezubik i in. 2014), uwzględniona w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2020” (2016). Koncepcja ta miała na celu aktualizację i uszczegółowienie korytarzy ekologicznych w województwie pomorskim oraz stworzenie podstaw do optymalizacji systemu obszarów chronionych w województwie, w tym weryfikacji zasięgu i granic obszarów chronionego krajobrazu, których funkcją jest m. in. pełnienie funkcji korytarzy ekologicznych. Na południowym wschodzie w granicach KPK przebiega korytarz regionalny „Dolin Raduni i Motławy”. W północnej i północno-zachodniej części KPK przebiega korytarz subregionalny: „leśnego łącznika dolin Łeby i Bukowiny”, który w północno-wschodniej części Parku łączy się z korytarzem subregionalnym „otoczenia Doliny Bolszewki”. Ponadto według tej koncepcji północno-zachodni fragment KPK (Lasy Mirachowskie) tworzy płat ekologiczny „Kaszubski” (ryc. 47 c).

Porównanie ww. rozbieżnych terytorialnie koncepcji korytarzy ekologicznych wskazuje na względność zasięgów korytarzy i ich rangi. Koncepcje te budzą szereg zastrzeżeń, jak (Przewoźniak 2017):

- brak kompleksowości ujęcia, wybiórczość kryteriów delimitacji (głównie wędrówki dużych ssaków) i bardzo rozległe zasięgi korytarzy (Jędrzejewski i in. 2011, koncepcja upowszechniona przez GDOŚ);
- ograniczenie kryteriów wyróżnienia korytarzy do przemieszczeń organizmów żywych (korytarze ekologiczne, a nie geoekologiczne), wypreparowanie korytarzy z rozległych kompleksów leśnych, dyskusyjne rangowanie korytarzy a także, najmniej istotne, ich nazewnictwo (Bezubik i in. 2014).

Formalnie w zakresie planowania przestrzennego obowiązuje koncepcja Bezubik i innych (2014) uwzględniona w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030” (2016) – Uchwała nr 318/XXX/16 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 29 grudnia 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. 2016, poz. 2942).

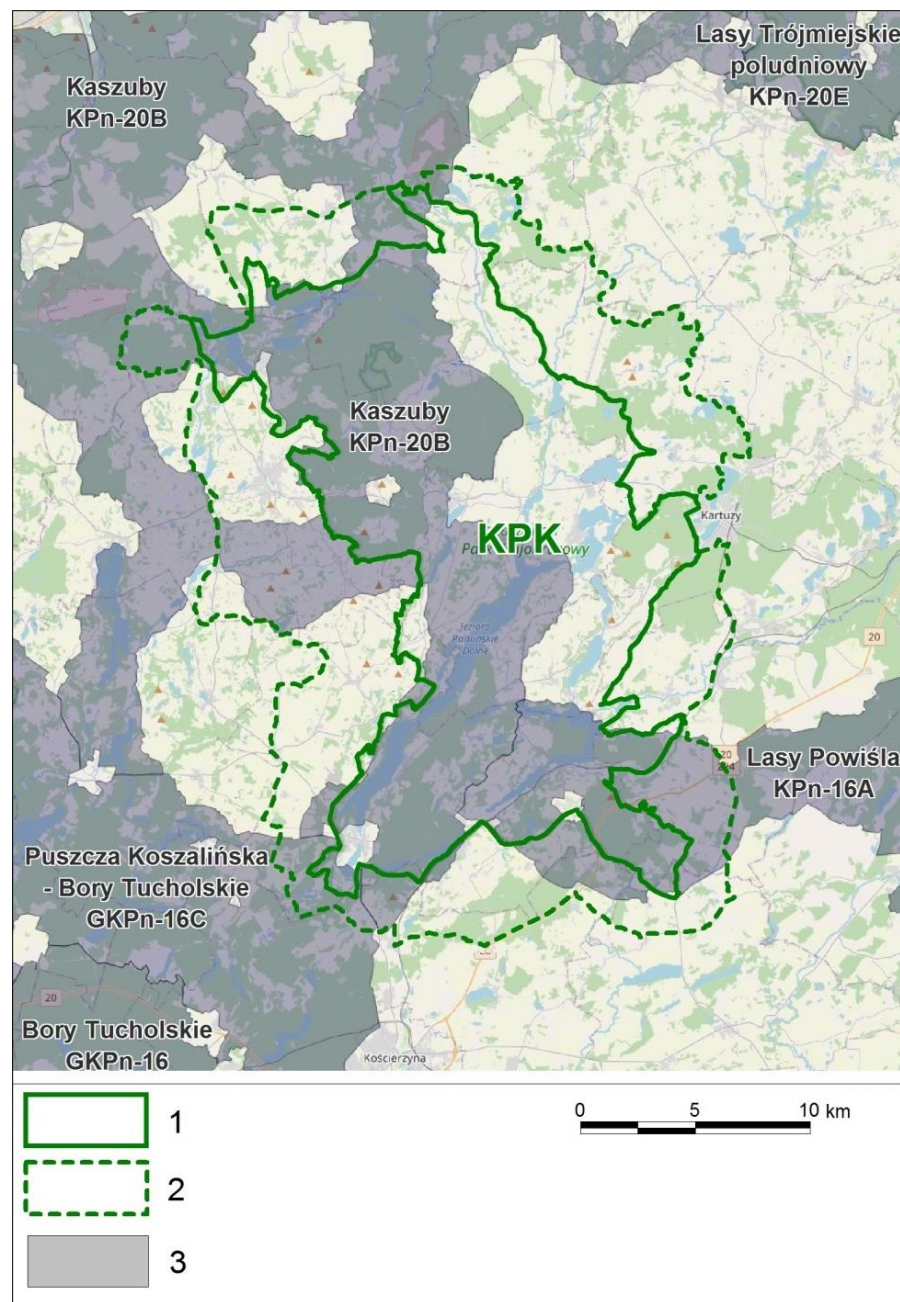
W rzeczywistości w KPK i w jego otulinie występują następujące korytarze geoekologiczne – lądowe, wodne i powietrzne:

- korytarze lądowe, aktywnie wykorzystywane przez niektóre gatunki ssaków naziemnych (teriofauna) oraz biernie przez rośliny i grzyby, obejmujące w Parku i w jego otulinie sieć kompleksów leśnych, rynien jeziornych (zbocza i dna bez jezior) i dolin rzecznych (zbocza i dna), z podstawowymi barierami antropogenicznymi w postaci zespołów zabudowy, zwłaszcza w dnach form dolinnych i na przesmykach między jeziorami; formami dolinnymi występuje także przemieszczanie materii nieożywionej (poza wodami powierzchniowymi – zob. poniżej), głównie wód gruntowych aluwialnych i lokalnych strumieni powietrza;
- lokalne korytarze lądowe sezonowego przemieszczania się płazów do (wiosną) i z (lato, jesień) miejsc rozrodu, z głównymi barierami antropogenicznymi w postaci dróg, zwłaszcza o dużych natężeniu ruchu samochodów;
- korytarze wodne, aktywnie wykorzystywane przez ryby, ssaki wodne i bezkręgowce wodne oraz biernie przez rośliny, grzyby i niektóre bezkręgowce: stanowią je w KPK i w jego otulinie wszystkie

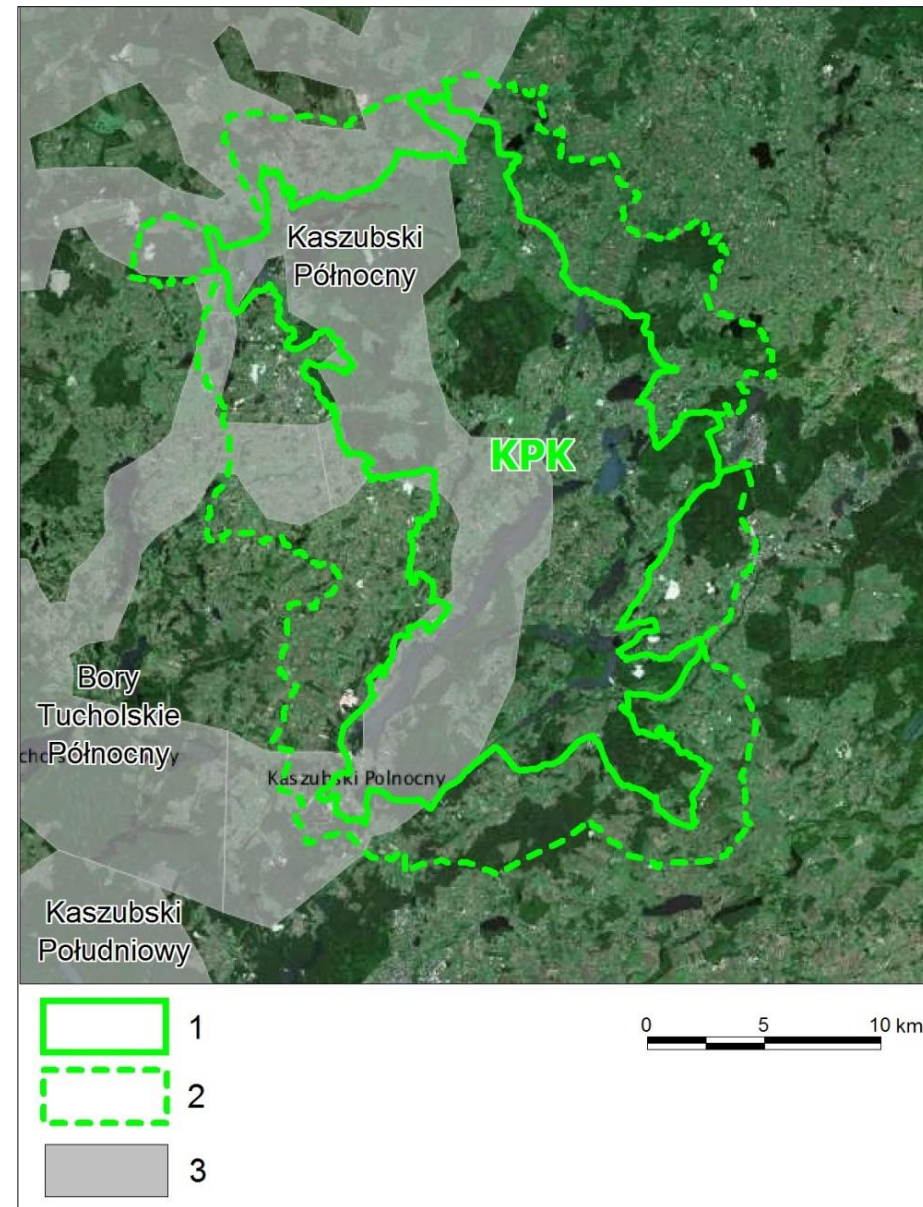
rzeki oraz niektóre jeziora o charakterze przepływowym, którymi ponadto odbywa się przemieszczanie materii nieożywionej, z barierami antropogenicznymi w postaci budowli hydrotechnicznych (głównie w otoczeniu Parku);

- korytarze powietrzne, aktywnie wykorzystywane przez ptaki, ssaki (tylko nietoperze) i fruujące bezkręgowce oraz biernie, w tym w ramach zoochorii, przez rośliny, grzyby i niektóre bezkręgowce (brak szczegółowych informacji nt. zasięgów korytarzy powietrznych w KPK).
Ww. zagadnienia omówione są w „Operacie ochrony fauny KPK”.

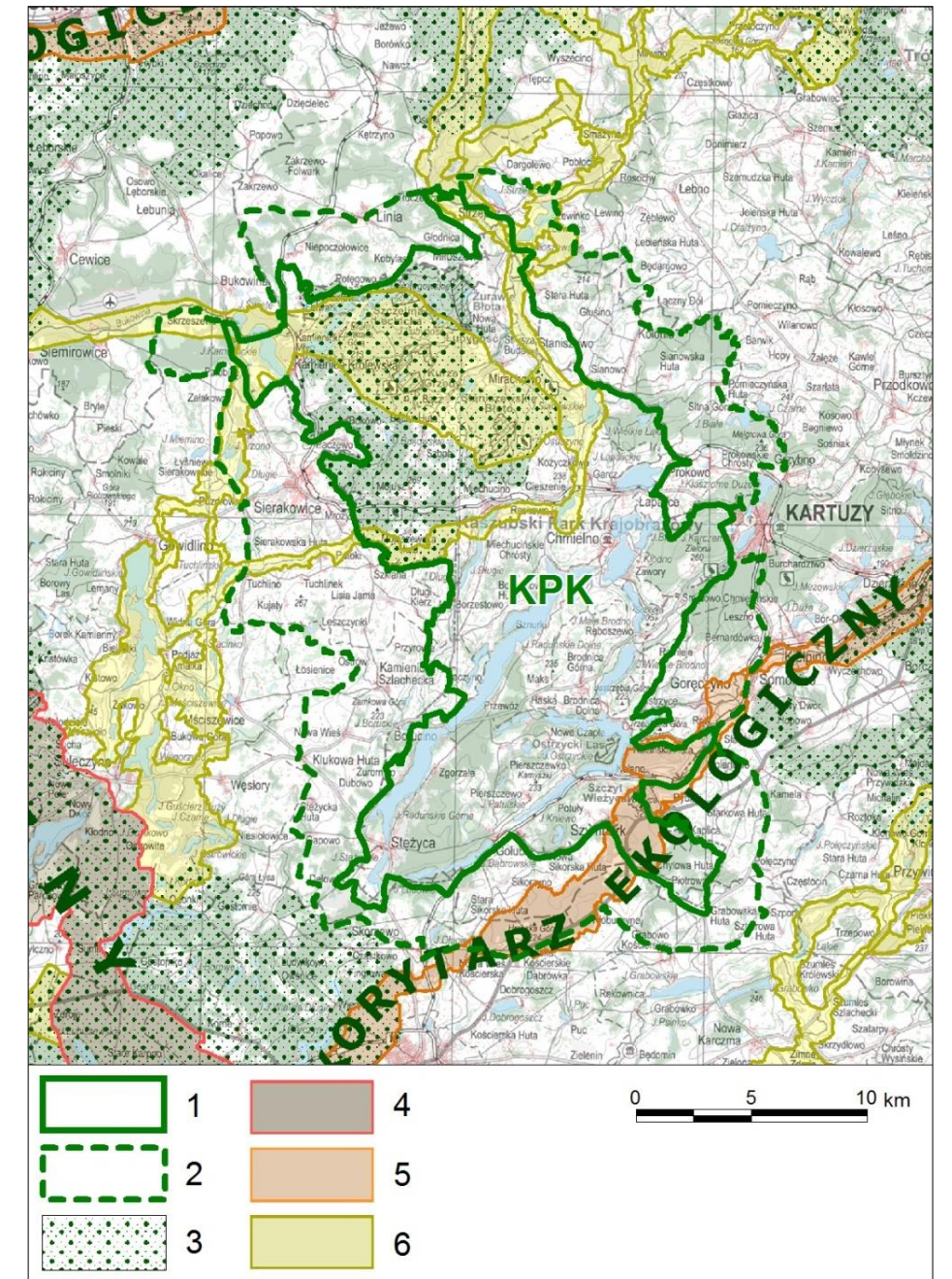
Reasumując, ze specyfiki struktury środowiska przyrodniczego i lokalizacji geograficznej KPK wynika, że w zakresie przemieszczeń materii nieożywionej dominuje jej odpływ (woda i zawarte w niej rumowisko i zawiesina) oraz tranzyt (powietrze), natomiast w zakresie przemieszczeń materii ożywionej przeważa jej przemieszczanie wewnętrzne i tranzyt.

a)

b)

c)

Ryc. 6. a,b,c. KPK na tle różnych koncepcji korytarzy ekologicznych⁹:
 a) Jędrzejewski i in. (2011): 1 – granica KPK (wg danych GDOŚ, 2020 r.); 2 – granica otuliny KPK (wg danych GDOŚ, 2020 r.); 3 – zasięgi korytarzy ekologicznych
 b) koncepcja GDOŚ: 1 – granica KPK (wg danych GDOŚ, 2020 r.); 2 – granica otuliny KPK (wg danych GDOŚ, 2020 r.); 3 – zasięgi korytarzy ekologicznych
 c) Bezubik i in. (2014) i „Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030” (2016): 1 – granica KPK (wg danych GDOŚ, 2020 r.); 2 – granica otuliny KPK (wg danych GDOŚ, 2020 r.); 3 – płyty ekologiczne; 4 – korytarze ponadregionalne; 5 – korytarze regionalne; 6 – korytarze subregionalne.

⁹ Patrz przypis nr 3

2.5. Zbiorcza waloryzacja zasobów abiotycznych i gleb¹⁰

Dobór odpowiednich kryteriów waloryzacji zasobów przyrody nieożywionej nie jest łatwy i możliwy do zastosowania na całym obszarze Kaszubskiego Parku Krajobrazowego. Możliwe jest wyodrębnienie 2 kategorii form rzeźby terenu:

- formy rzeźby pochodzenia naturalnego,
- formy rzeźby pochodzenia antropogenicznego.

Na obszarze Parku dominuje pierwsza kategoria. O wysokich walorach stanowi przede wszystkim jej duże zróżnicowanie. Doliny rzeczne na znacznej długości zachowały naturalny charakter. Zróżnicowanie rzeźby przejawia się w dużych deniwelacjach, bogactwie form rzeźby terenu (np. wydmy, wzgórza morenowe, wzgórza kemowe) i zróżnicowanej budowie geologicznej. Zachowały się tutaj liczne formy polodowcowe.

Formy pochodzenia antropogenicznego są rozproszone i obejmują wyrobiska, stawy, oraz nasypy i wkopy drogowe i kolejowe. Sposób zagospodarowania obszaru, prowadzony od kilkuset lat zmienił sieć hydrograficzną (sieć melioracyjna, budowle hydrotechniczne itp.), a co za tym idzie stosunki wodne oraz pozostałe komponenty środowiska, w tym biotyczne.

Środowisko abiotyczne może być również waloryzowane pod kątem wykorzystania turystycznego czy naukowo-dydaktycznego. Wydaje się, że najbardziej cenne w tym ujęciu obiekty w Parku to obiekty hydrograficzne – jeziora, mokradła i wypływy wód podziemnych.

Na terenie Parku przeważają gleby średniej jakości. Gleby orne klasy IIIa-IIIb są bezwzględnie chronione dla produkcji rolnej (zaliczone do kompleksu pszenno-dobrego i żytniego bardzo dobrego, zbożowo-pastewnego mocnego i pszenno-wadliwego). Ochronie podlegają również gleby klasy IVa i IVb gruntów ornych (zaliczane do kompleksu żytniego dobrego, pszenno-wadliwego i zbożowo-pastewnego mocnego oraz kompleksu żytniego słabego).

Ze względu na fakt, że większość powierzchni KPK stanowią kompleksy leśne, całościowa waloryzacja gleb na podstawie wyróżnienia kompleksów przydatności rolnej mija się z celem, ponieważ może być ona przeprowadzona jedynie na stosunkowo niewielkiej powierzchni Parku.

Przeprowadzenie waloryzacji zasobów wodnych Kaszubskiego Parku Krajobrazowego wymaga uwzględnienia szeregu kryteriów takich jak elementy hydromorfologiczne, fizyczno-chemiczne, biologiczne oraz dane pomiarowe w celu oceny stanu ilościowego. Z drugiej strony waloryzacja powinna być przeprowadzona w zlewniach topograficznych i zlewniach wód podziemnych.

Elementy waloryzacji zasobów wód podziemnych zawarte w opisie zasobowych jednostek hydrogeologicznych oraz karty informacyjne JCWPd na obszarze KPK. Uwzględniają one 2 główne kryteria: jakość i stopień izolacji horyzontu wodonośnego. Jakość wody ujęta jest w 4 klasach:

- bardzo dobra – niewymagająca uzdatniania,
- dobra – wymagająca nieznacznego uzdatniania bez komponentów chemicznych, lecz wrażliwa na zanieczyszczenia,
- średnia – zdatna do picia po nieskomplikowanych zabiegach uzdatniających,
- zła – wymagająca skomplikowanych i kosztownych procesów oczyszczania.

¹⁰ Rozdział wg Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb KPK

Stopień izolacji horyzontu wodonośnego uwarunkowany jest miąższością i udziałem w nadkładzie (ponad zwierciadłem wody podziemnej) utworów słabiej przepuszczalnych. Izolację horyzontu wodonośnego można umownie podzielić na:

- pełną – brak kontaktu zwierciadła wód podziemnych z powierzchnią terenu,
- dobrą – występują nieciągłości w izolacji zwierciadła wody, ale brak ognisk zanieczyszczeń,
- średnią – występują nieciągłości w izolacji zwierciadła wody i obserwuje się ogniska zanieczyszczeń,
- brak izolacji – brak warstw nieprzepuszczalnych w nadkładzie horyzontu wodonośnego.

W myśl powyższych kryteriów, na podstawie map hydrogeologicznych i geośrodowiskowych oraz metryk JCWPd wydanych przez PIG, można stwierdzić, że wody użytkowego horyzontu wodonośnego na obszarze KPK charakteryzują się w większości dobrą jakością. Niepokojące jest obniżanie się wyniku oceny stanu wód podziemnych.

W przypadku wód powierzchniowych do waloryzacji konieczne jest zastosowanie kryteriów, które wymagają wykorzystania długich serii pomiarowych elementów hydrologicznych.

Kryterium przekształcenia cieków pozwala na wydzielenie następujących ich kategorii:

- 1) ciek naturalny, nie przekształcony - do tej kategorii należy zaliczyć źródłowe odcinki cieków oraz leśne potoki;
- 2) ciek przekształcony - są to odcinki cieków naturalnych przekształcone w wyniku melioracji i prowadzenia prac hydrotechnicznych (wzmocnienia brzegów, progi, jazy, zastawki, itp.);
- 3) ciek sztuczny - zalicza się do nich rowy i kanały melioracyjne, rowy odwadniające drogi, itp.

Niekiedy odróżnienie cieków sztucznych od przekształconych jest niemożliwe. Zarośnięte rowy melioracyjne, które zaczynają nabierać cech cieków naturalnych mogą być również trudno od nich odróżnialne. Niektóre odcinki cieków przekształconych zaczynają powoli powracać do stanu zbliżonego do naturalnego.

Większość obszarów cennych w aspekcie ochrony przyrody nieożywionej i zasobów wodnych w obrębie Parku jest już objęta ochroną jako rezerваты (zazwyczaj utworzone w celu ochrony ekosystemów leśnych, ale o istotnych walorach hydrologicznych, np. jako mokradła) lub jako użytki ekologiczne. Należałoby rozważyć możliwość podniesienia rangi ochrony niektórych użytków ekologicznych do poziomu rezerwatów. Pełnią one istotną rolę w zwiększaniu retencji wody i wpływają na walory krajobrazowe. Warte ochrony są w zasadzie wszystkie obszary źródłiskowe rzek oraz mokradła śródleśne i dolinne, ze względu na ich rolę w retencjonowaniu wody, której zasoby, są mniejsze niż na terenach otaczających.

2.6. Zbiorcza waloryzacja siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej i grzybów¹¹

Szata roślinna Kaszubskiego Parku Krajobrazowego jest bogata i zróżnicowana. Charakterystyczna dla niej jest wysoka, jak na obszar niżowy, liczba gatunków o charakterze borealnym, podgórsko-górskim i górskim oraz zimnolubnych zbiorowisk roślinnych. W Parku nie brakuje także stanowisk roślin reliktowych.

Lesistość Parku jest stosunkowo wysoka (ok. 40%). Najszerzej rozpowszechnione są buczyny panujące na silnie nachylonych zboczach i ich szczytach, zaliczane do trzech zespołów: żyznej buczyny niżowej,

¹¹ Rozdział wg Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej i grzybów KPK

kwaśnej buczyny niżowej i ciepłolubnej buczyny storczykowej w odmianie kaszubskiej. Rzadsze są grądy. Ich bogate w gatunki runo zawiera w swym składzie rośliny „górskie” m.in. tojad dzióbaty i lilię złotogłów. Łęgi zajmują niewielkie, wąskie powierzchnie w najniższych częściach teras nad potokami oraz wysięki. W ich runie występuje wiele rzadkości florystycznych, np. skrzyp olbrzymi. W miejscach silnie podtopionych, na obrzeżach niektórych jezior i w dolinach rzek występują olsy, natomiast w zagłębieniach bezodpływowych na glebie torfowej – bory i brzeziny bagienne. Wśród lasów iglastych dominują bory świeże. Sporadycznie występują także kwaśne dąbrowy typu pomorskiego (lasy bukowo-dębowe).

W jeziorach Parku powszechne są zbiorowiska roślin o liściach pływających oraz różnorodne zbiorowiska szuwarowe. Pod wodą spotykane są zarówno „łaki ramienicowe” tworzone przez makroglony, typowe dla oligo- i mezotroficznycy jezior twardowodnych, różnorakie zbiorowiska rdestnic i innych roślin kwiatowych, preferujące wody żyźniejsze, jak i zbiorowiska podwodnych mszaków charakterystyczne dla wód ubogich i kwaśnych. Rzadkością natomiast są już gatunki i zbiorowiska typowe dla skąpożywnych i miękkowodnych jezior lobeliowych. Nietypowa jak na tereny niżowe jest szata roślinna związana z ciekami. Jest ona uboga w porównaniu z większością rzek nizinnych, natomiast wykazuje cechy roślinności podgórskiej. Specyficzne regionalnie jest także występowanie licznych źródlisk, a wraz z nimi zbiorowisk roślinnych z klasy *Montio-Cardaminetea*. W różnej wielkości zagłębieniach, także przyjeziornych, rozwinęły się torfowiska, zarówno wysokie, jak i przejściowe oraz niskie.

Uprawy zbóż i roślin okopowych oraz towarzyszące im zbiorowiska chwastów polnych zajmują znaczną powierzchnię Parku. Na podłożu suchym, piaszczystym i piaszczysto-gliniastym występują różne zbiorowiska murawowe. W KPK występują również łąki wilgotne i świeże, powstałe na torfach niskich w dolinach rzecznych, zróżnicowanych względem genezy, warunków wodnych i żyzności. Są one ostojami dla np. pełnika europejskiego.

Roślinność Kaszubskiego PK należy uznać za różnorodną, co wynika ze zróżnicowania warunków siedliskowych, a także przekształceń spowodowanych oddziaływaniem człowieka. Na terenie Parku zidentyfikowano 149 zbiorowisk roślinnych, w tym 127 w randze zespołu, należących do 22 klas.

Na obszarze Kaszubskiego Parku Krajobrazowego stwierdzono występowanie 20 typów siedlisk przyrodniczych Natura 2000. Łącznie zajmują one ok. 20% powierzchni Parku. Ich listę, wraz z powierzchnią jaką zajmują, przedstawiono w tabeli 4 (gwiazdka oznacza siedliska priorytetowe):

Tab. 4. Typy siedlisk przyrodniczych Natura 2000 występujące na obszarze Kaszubskiego Parku Krajobrazowego.

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Powierzchnia (ha)	% pow. Parku
1	3110 Jeziora lobeliowe	25,63	0,08
2	3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z <i>Littorelletea uniflorae</i> , <i>Isoëto-Nanojuncetea</i>	0,02	<0,01
3	3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic <i>Charetea</i>	320,78	0,97
4	3150 Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z <i>Nympheion</i> , <i>Potamion</i>	2866,31	8,63
5	3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	33,14	0,10
6	6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate)	0,09	<0,01

Lp.	Typ siedliska przyrodniczego	Powierzchnia (ha)	% pow. Parku
	florystycznie)		
7	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	8,88	0,03
8	*7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą	17,95	0,05
9	*7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	51,89	0,16
10	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzeria-Caricetea nigrae</i>)	99,43	0,30
11	7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku <i>Rhynchosporion albae</i>	<0,01	<0,01
12	*7220 Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	0,17	<0,01
13	7230 Górskie i nizinne torfowiska o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	4,06	0,01
14	9110 Kwaśne buczyny (SubAll. <i>Luzulo-Fagenion</i>)	1545,74	4,66
15	9130 Żyzne buczyny (SubAll. <i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , SubAll. <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	746,67	2,25
16	9150 Ciepłolubne buczyny storczykowe (<i>Cephalanthero-Fagenion</i>)	11,63	0,04
17	9160 Grąd subatlantycki (Ass. <i>Stellario holostea-Carpinetum betuli</i>)	121,17	0,36
18	9190 Kwaśne dąbrowy (All. <i>Quercion robori-petraeae</i>)	128,69	0,39
19	*91D0 Bory i lasy bagienne (Ass. <i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , Ass. <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum sylvestris</i> , Ass. <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , Ass. <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	401,53	1,21
20	*91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Ass. <i>Salicetum albo-fragilis</i> , Ass. <i>Populetum albae</i> , SubAll. <i>Alnenion glutinoso-incanae</i> , olsy źródłiskowe)	67,42	0,20
	łącznie	6451,22	19,43

Flora Kaszubskiego PK jest bogata i zróżnicowana. W ramach prac nad Planem ochrony zidentyfikowano na podstawie badań własnych i danych literaturowych 664 gatunki roślin naczyniowych. Należy jednak zaznaczyć, że faktyczna flora analizowanego obszaru może być jeszcze bogatsza (nawet do ok. 800 gatunków). We florze obecnych jest 28 gatunków objętych ochroną prawną ścisłą i 36 objętych ochroną częściową. Wśród stwierdzonych, 54 taksony są zamieszczone na krajowej czerwonej liście roślin, 15 w czerwonej księdze roślin Polski, natomiast 97 gatunków uwzględniono na liście rzadkich i zagrożonych gatunków roślin Pomorza Gdańskiego. Dodatkowo, trzy gatunki znajdują się w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

Na terenie Parku stwierdzono 108 taksonów mszaków. Brioflora Parku jest zróżnicowana – występują tu zarówno gatunki ściśle wyspecjalizowane (np. *Hamatocaulis vernicosus*), zestaw mchów ogólnoleśnych oraz lasów iglastych i żyznych liściastych oraz znaczna grupa gatunków ubikwistycznych.

Dotychczasowe badania grzybów makroskopijnych na obszarze Kaszubskiego Parku Krajobrazowego pozwoliły na identyfikację 583 taksonów podstawczaków (Basidiomycota) oraz 49 gatunków

woreczniaków (Ascomycota). Stwierdzono 113 gatunków specjalnej troski, umieszczonych na czerwonej liście, w tym 6 gatunków należy do kategorii wymarły, prawdopodobnie wymarły lub zaginiony. Wśród napotkanej mykobioty 3 gatunki należą do grupy pod ścisłą ochroną, a 8 zaliczono do grupy gatunków pod ochroną częściową. Tak spora liczba gatunków bioty grzybów wielkoowocnikowych jest następstwem bardzo zróżnicowanego geomorfologicznie środowiska (zbocza morenowe o różnych ekspozycjach, wielość parowów itp. form terenowych), różnorodności gatunkowej w drzewostanach i różnym ich wieku, obecności martwego drewna, oraz niewątpliwie wpływowi klimatu morskiego, który charakteryzuje się zwiększonymi opadami deszczu.

Lichenobiota Kaszubskiego Parku Krajobrazowego zawiera 292 gatunków porostów. Liczba jest porównywalna z innym parkiem, Trójmiejskim Parkiem Krajobrazowym (284 gatunki), jednak z terenu tego ostatniego podanych jest stanowczo więcej epifitycznych gatunków leśnych, natomiast mniej gatunków naskalnych.

Liczba gatunków porostów na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego świadczy o dobrym zachowaniu bioty na tym terenie, co jest przede wszystkim związane z bardzo dużą różnorodnością siedlisk i substratów (tereny otwarte, lasy liściaste, mieszane i iglaste, duża liczba głązów narzutowych, znaczny udział starych drzew w alejach przydrożnych, murawy) oraz raczej małym zanieczyszczeniem powietrza, o czym świadczy duży udział gatunków makroporostów na drzewach przydrożnych. Wszystko to świadczy o znaczącej wartości przyrodniczej tego terenu i jego roli w zachowaniu bioty porostów w krajobrazie pojeziernym północnej Polski.

Blisko 40% gatunków wchodzących w skład bioty porostów Kaszubskiego Parku Krajobrazowego to gatunki prawnie chronione, zamieszczone na czerwonej liście Polski i/lub Pomorza Gdańskiego oraz rzadkie w skali kraju lub regionu, czyli tzw. gatunki szczególnej troski.

Gatunki specjalnej troski można pogrupować w następujące główne grupy, biorąc pod uwagę zróżnicowanie siedliskowe obszaru Parku:

- gatunki wodne: ramienice *Chara* spp., pływacze *Utricularia* spp., porybliny *Isoëtes* spp.,
- gatunki torfowiskowe: torfowce *Sphagnum* spp., lipiennik Loesela *Liparis loeseli*, bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*, turzyca strunowa *Carex chordorrhiza*, turzyca bagienna *Carex limosa*,
- gatunki łąk wilgotnych i ziołorośli: wielosił błękitny *Polemonium coeruleum*, pełnik europejski *Trollius europaeus*, bukwica zwyczajna *Betonica officinalis*, nasięźrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum*,
- gatunki leśne: obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*, buławnik czerwony *Cephalantera rubra*, dzwonek szerokolistny *Campanula latifolia*, podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant*,
- gatunki porostów dobrze zachowanych lasów: *Arthonia didyma*, *A. vinosa*, *Biatora turgidula*, *Chaenotheca brunneola*, *Ch. chlorella*, *Chrysothrix candelaris*, *Pertusaria flavida*, *P. pupillaris*, *Varicellaria hemispherica*, *Zwackhia viridis*,
- gatunki epifityczne drzew przydrożnych i epilityczne: *Chaenotheca phaeocephala*, *Parmelia submontana*, *Parmelina tiliacea*, *Scytinium lichenoides*, gatunki z rodzajów *Xanthoparmelia*, *Rhizocarpon* oraz *Verrucaria*,
- gatunki grzybów wielkoowocnikowych o najwyższych kategoriach zagrożenia: *Gomphus clavatus*, *Hydnellum caeruleum*, *Hydnellum compactum*, *Hydnellum conrescens*.

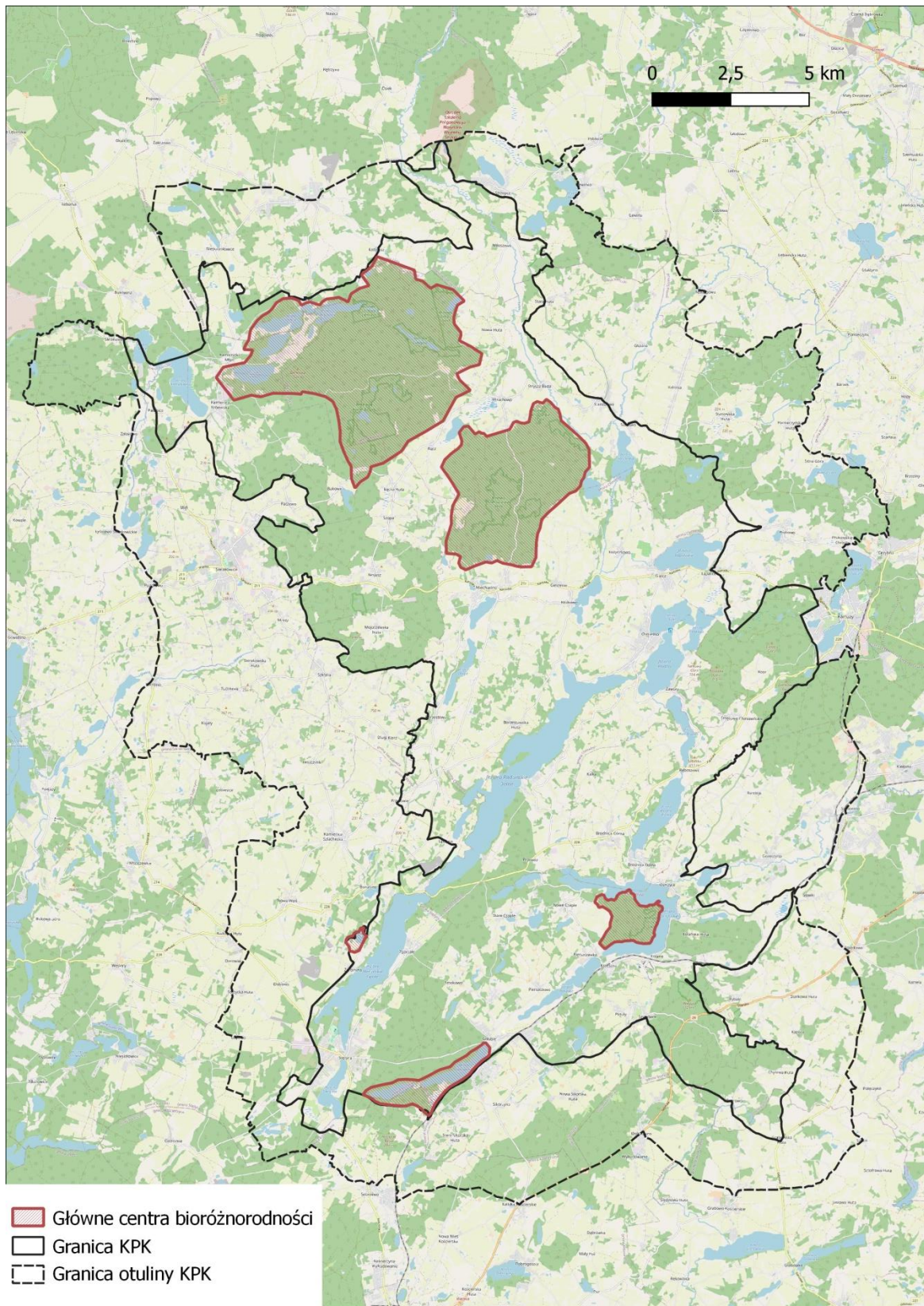
Stanowiska tych gatunków koncentrują się w rejonach występowania najlepiej zachowanych płatów siedlisk, z którymi są związane (por. rozdz. 3.2), a w szczególności w wyróżnionych i opisanych w rozdz. 4.2. centrach różnorodności szaty roślinnej.

Najcenniejsze zbiorowiska roślinne stwierdzone na obszarze Kaszubskiego PK to:

- roślinność wodna: zbiorniki twardowodne, eutroficzne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion* i dystroficzne,
- roślinność torfowiskowa: torfowiska wysokie, przejściowe i alkaliczne ze zbiorowiskami z klas *Scheuchzerio-Caricetea nigrae* i *Oxycocco-Sphagnetea*,
- roślinność lasów bagiennych: bory bagienne *Vaccinio uliginosi-Pinetum* i brzeziny bagienne *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*,
- roślinność lasów mezofilnych: kwaśne buczyny *Luzulo pilosae-Fagetum*, żyzne buczyny *Galio odorati-Fagetum*, buczyny storczykowe zb. *Fagus sylvatica-Cypripedium calceolus*.

Na terenie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego wytypowano następujące główne centra różnorodności szaty roślinnej i grzybów (Ryc. 7):

1. Lasy Mirachowskie – duży kompleks leśny obejmujący m.in. buczyny, bory i lasy bagienne z podmokłymi obniżeniami, torfowiskami, zbiornikami wodnymi (także zbiorniki dystroficzne i jez. ramienicowe);
2. Wysoczyzna Staniszevska – kompleks zbiorowisk leśnych, torfowiskowych, źródliskowych, miejsce występowania gatunków flory o charakterze podgórskim i górskim;
3. Rejon rez. „Ostrzycki Las” – lasy bukowe (w tym buczyny storczykowe) i torfowiska przejściowe;
4. Torfowiska koło Żuromina – zespół kotłowych torfowisk przejściowych i wysokich;
5. Jez. Lubowisko i Dąbrowskie – zbiorniki twardowodne (jez. ramienicowe), w otoczeniu torfowiska, również alkaliczne

Ryc. 7. Rozmieszczenie centrów różnorodności szaty roślinnej na obszarze Kaszubskiego Parku Krajobrazowego

2.7. Zbiorcza waloryzacja zasobów faunistycznych¹²

Kaszubski Park Krajobrazowy obejmuje duży obszar w obrębie Pojezierza Kaszubskiego. Charakteryzuje się bardzo dużym zróżnicowaniem siedlisk wodnych i lądowych. Duże zróżnicowanie rzeźby terenu, warunki klimatyczne sprzyjają wykształceniu zróżnicowanych siedlisk leśnych i siedlisk terenów otwartych. Podobnie mocno zróżnicowane są wody Parku – reprezentowane przez różne typy wód płynących i stojących. Taki, mocno zróżnicowany układ powoduje, że fauna bezkręgowców lądowych i wodnych jest bardzo bogata. Czynnikiem o dużym znaczeniu jest również rolniczy charakter tego terenu. W przeszłości harmonijnie związany z siedliskami naturalnymi, a obecnie w coraz większym stopniu wpływający negatywnie na otoczenie.

Typowe dla Kaszubskiego PK duże zróżnicowanie siedlisk to różne typy lasów, częściowo o charakterze zbliżonym do naturalnego. Większość jednak stanowią lasy o charakterze gospodarczym. Duże zróżnicowanie i mozaikowość siedlisk leśnych jest czynnikiem sprzyjającym dużemu zróżnicowaniu obserwowanych zespołów bezkręgowców. Bogatą faunę obserwowano również na terenach łąkowych od suchych do wilgotnych, często o charakterze zbliżonym do naturalnego. Ciekawe pod tym względem są również tereny rolnicze. Zróżnicowanie rzeźby terenu, różnego typu niewielkie zagłębienia śródpolne powodują, że nawet w takich mocno przekształconych siedliskach występują dość mocno bogate zespoły zwierząt bezkręgowych. Bardzo cennymi siedliskami są wszystkie wody powierzchniowe. Duża liczba jezior, często oligotroficznym lub mezotroficznym i sieć cieków (Łeba, Radunia) jest miejscem występowania bardzo bogatej i niestety nadal słabo rozpoznanej fauny wodnej. Najcenniejszymi obiektami wodnym tego terenu są torfowiska i niewielkie (często zatorfione/dystroficzne) niewielkie zbiorniki. Charakteryzują się one bardzo specyficzną, typową dla siedlisk zakwaszonych fauną.

Na podstawie analizy literatury, udostępnionych materiałów i obserwacji terenowych wykazano na terenie Kaszubskiego PK 682 gatunki bezkręgowców oraz 35 gatunków ryb, 10 gatunków płazów, 4 gatunki gadów, 152 gatunki ptaków, w tym 122 gatunków lęgowych oraz 30 gatunków zalatujących w okresie niełęgowym, a także 42 gatunków ssaków.

Analiza i waloryzacja zgromadzonego materiału pozwoliła na wykazanie gatunków cennych, objętych ochroną lub rzadkich. Dane wskazują na dużą wartość przyrodniczą obszaru Kaszubskiego PK. Zaznaczyć jednak należy, że dane trudno uznać za wyczerpujące. W odniesieniu do bezkręgowców w wielu przypadkach są to pierwsze doniesienia wymagające dalszych szczegółowych badań. Trudno na tej podstawie określi wielkość obserwowanych populacji i na ich znaczenie dla statusu wymienionych gatunków w Polsce. W tabeli 5 wymieniono szczególnie cenne gatunki bezkręgowców.

Tab. 5. Rzadkie i objęte ochroną gatunki bezkręgowców wykazane obszarze Kaszubskiego PK

Lp.	Grupa	Gatunek	Stanowiska (zgodnie z numeracją w Tab.1)
1.	Pijawki Hirudinea	<i>Hirudo medicinalis</i> Linnaeus, 1758 OCHRONA CZĘŚCIOWA	1, 5, 23
2.	Małże Bivalvia	<i>Anodonta cygnea</i> (Linnaeus, 1758) OCHRONA CZĘŚCIOWA	4, 5, 17, 22, 44
3.		<i>Unio crassus</i> Philipsson, 1788 OCHRONA ŚCISŁA, II DS	20

¹² Rozdział wg Operatu ochrony zwierząt KPK

4.		<i>Musculium lacustre</i> (O.F. Müller, 1774) LC	8, 11, 14, 16, 27
5.		<i>Pisidium obtusale</i> (Lamarck, 1818) VU	12, 13
6.	Ślimaki Gastropoda	<i>Helix pomatia</i> Linnaeus, 1758 OCHRONA CZĘŚCIOWA	1, 4, 9, 19, 24, 33, 46
7.	Ważki Odonata	<i>Nehalennia speciosa</i> (Charpentier, 1840) OCHRONA ŚCISŁA, EN	37; Jędro (2017) [10]
8.		<i>Aeshna viridis</i> Eversamnn, 1836 OCHRONA ŚCISŁA, LC, II DS	Jędro (2016) [3, 5]
9.		<i>Leucorrhinia pectoralis</i> (Charpentier, 1825)	1, 2, 8, 9, 23, 26
10.		<i>Leucorrhinia caudalis</i> (Charpenntier, 1840)	44
11.		<i>Ophiogomphus cecilia</i> (Geoffroy in Fourcoroy, 785)	20, 28
12.	Widelnice Plecoptera	<i>Isoperla grammatica</i> (Poda, 1836) LC	20
13.	Motyle Lepidoptera	<i>Eumedonia eumedon</i> (Esper, 1780) VU	49; Jędro (2017) [2]
14.		<i>Lycaena dispar</i> (Haworth, 1802) OCHRONA ŚCISŁA, LC, NATURA 2000	24, 45, 49; Jędro (2015 [1, 5, 10, 11, 12]; Jędro (2016) [2, 3, 4, 7, 11]; Jędro (2017) [2, 4, 8, 10]
15.		<i>Plebejus optilete</i> (Knoch, 1781) OCHRONA CZĘŚCIOWA, EN	Jędro (2015) [6, 7]
16.		<i>Melitaea diamina</i> (Lang, 1789) VU	Dolina Mirachowskiej Strugi (Ciechanowski i in. 2004); Jędro (2015) [10]; Jędro (2016) [3]
17.		<i>Coenonympha tullia</i> (Müller, 1764) OCHRONA CZĘŚCIOWA, VU	Jędro (2015) [10]
18.		<i>Boloria eunomia</i> (Esper, 1799) OCHRONA CZĘŚCIOWA, EN	Jędro (2016) [3]
19.		<i>Boloria aquilonaris</i> (Stichel, 1908) OCHRONA ŚCISŁA, VU	27; Jędro (2016) [6, 8, 9]
20.		<i>Zygaena trifolii</i> (Esper, 1783) VU	24, Dolina Mirachowskiej Strugi (Ciechanowski i in. 2004)
21.	Muchówki Diptera	<i>Brachypalpoides lentus</i> (Meigen, 1822) DD	Dolina Mirachowskiej Strugi (Ciechanowski i in. 2004)
22.		<i>Temnostoma vespiforme</i> (Linnaeus, 1758) DD	Dolina Mirachowskiej Strugi (Ciechanowski i in. 2004)
23.		<i>Oxycera nigricornis</i> Olivier, 1812 VU	Dolina Mirachowskiej Strugi (Ciechanowski i in. 2004)
24.		<i>Oxycera pardalina</i> Meigen, 1822 VU	Dolina Mirachowskiej Strugi (Ciechanowski i in. 2004)
25.		<i>Stratiomys potamida</i> Meigen, 1822 EN	Dolina Mirachowskiej Strugi (Ciechanowski i in. 2004)
26.		<i>Ctenophora pectinicornis</i> (Linnaeus, 1758) NT	Dolina Mirachowskiej Strugi (Ciechanowski i in. 2004)

27.	Błonkówki Hymenoptera	<i>Bombus pascuorum</i> (Scopoli, 1763) OCHRONA CZĘŚCIOWA	1, 4, 32, 37, 46, Dolina Mirachowskiej Strugi (Kowalczyk 2004)	
28.		<i>Bombus terrestris</i> (Linnaeus, 1758) OCHRONA CZĘŚCIOWA	1, 4, 15, 37, 41, 44	
29.		<i>Bombus pratorum</i> (Linnaeus, 1761) OCHRONA CZĘŚCIOWA	37, 38, 46, 49	
30.		<i>Bombus ruderarius</i> (Müller, 1776) OCHRONA CZĘŚCIOWA	37	
31.		<i>Bombus hypnorum</i> (Linnaeus, 1758) OCHRONA CZĘŚCIOWA	37, 46	
32.		<i>Bombus lucorum</i> (Linnaeus, 1761) OCHRONA CZĘŚCIOWA	37, 41, 46, 49	
33.		<i>Bombus lapidarius</i> (Linnaeus 1758) OCHRONA CZĘŚCIOWA	37, 46, 52	
34.		<i>Bombus campestris</i> (Panzer, 1801) OCHRONA CZĘŚCIOWA	24, 49	
35.		<i>Bombus vestalis</i> (Geoffroy, 1785) OCHRONA CZĘŚCIOWA	49	
36.		<i>Bombus flavidus</i> Eversmann, 1832 OCHRONA CZĘŚCIOWA	49	
37.		<i>Bombus sylvarum</i> (Linnaeus, 1761) OCHRONA CZĘŚCIOWA	Dolina Mirachowskiej Strugi (Kowalczyk 2004)	
38.		<i>Bombus hortorum</i> (Linnaeus, 1761) OCHRONA CZĘŚCIOWA	46, 49	
39.		<i>Bombus veteranus</i> (Fabricius, 1793) OCHRONA CZĘŚCIOWA	Dolina Mirachowskiej Strugi (Kowalczyk 2004)	
40.		<i>Formica fusca</i> Linnaeus, 1758 OCHRONA CZĘŚCIOWA	Dolina Mirachowskiej Strugi (Kowalczyk 2004)	
41.		<i>Formica polyctena</i> Foerster, 1850 OCHRONA CZĘŚCIOWA	Dolina Mirachowskiej Strugi (Kowalczyk 2004)	
42.		Chrząższe Coleoptera	<i>Brosicus cephalotes</i> (Linnaeus, 1758) DD	Dolina Mirachowskiej Strugi (Ciechanowski i in. 2004)
43.			<i>Carabus nitens</i> Linnaeus, 1758 VU	Garcz CF12, Ciechanowski i i. (2004)

W przypadku ichtiofauny, za najcenniejsze z przyrodniczego punktu widzenia przyrodniczego należy uznać unikatowe w skali kraju, zagrożone wyginięciem gatunki jak strzebla błotna i głowacz pręgopłetwy.

Do najcenniejszych przedstawicieli herpetofauny występującej w Kaszubskim Parku Krajobrazowym należy przede wszystkim 5 gatunków ściśle chronionych płazów: traszka grzebieniasta, grzebiuszka ziemna, ropucha paskówka, rzekotka drzewna, żaba moczarowa.

Spośród 152 gatunków ptaków stwierdzonych w latach 2020–2021w KPK aż 136 znajduje się w Polsce pod ochroną ścisłą, 7 objętych jest ochroną częściową, a 9 to gatunki łowne z wyznaczonym okresem polowań. Dla 4 gatunków (bielik, kania ruda, sóweczka i włośchatka) jest prawna możliwość tworzenia

stref ochronnych w miejscach rozrodu i regularnego przebywania. Obecnie na terenie Parku istnieją 3 strefy ochronne bielika, natomiast nie ma żadnej strefy ochronnej wokół stanowisk włośchatki i sóweczki. W KPK odnotowano 10 gatunków z aktualnej *Czerwonej listy ptaków Polski* (1 zagrożony w kryterium EN, 4 narażone VU i 5 bliskich zagrożenia NT; Wilk i in. 2020). Natomiast na *Czerwonej liście ptaków Europy* wymienione zostały 4 gatunki, w tym 1 VU i 3 NT (BirdLife International 2021). Na terenie Parku wykazano obecność 19 gatunków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, przy czym jeden z nich – włośchatka – jest gatunkiem priorytetowym, dla którego powołano obszar specjalnej ochrony ptaków Lasy Mirachowskie PLB220008 (Wilk i in. 2010).

łącznie na badanym terenie stwierdzono 10 gatunków drobnych ssaków objętych ochroną częściową, 1 uwzględniony w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt i 3 uznane za rzadkie w skali kraju bądź regionu. Do najcenniejszych gatunków drobnych ssaków stwierdzonych na badanym terenie należy zaliczyć rzęsorka mniejszego, nornika darniowego i myszarkę zaroślową. Teren Parku użytkują dwie grupy rodzinne wilków oraz pojedyncze, zachodzące rysie. Arealty dużych drapieżników przekraczają jednak granice KPK. Obydwa gatunki objęte są najwyższymi formami ochrony oraz umieszczone w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej. Stosunkowo liczna jest populacja bobra i wydry, a więc gatunków objętych ochroną częściową oraz umieszczonych w II i IV Załączniku Dyrektywy Siedliskowej Unii Europejskiej. Na terenie KPK stwierdzono 10 gatunków nietoperzy, wszystkie z nich objęte są ścisłą ochroną gatunkową, jeden z nich uznany jest za gatunek rzadki w skali regionu (nocek Brandta). Pozostałe z nich, mimo statusu ścisłej ochrony gatunkowej, występują dość licznie w skali kraju i regionu.

2.8. Zbiorcza waloryzacja krajobrazowa¹³

Położony na Pojezierzu Kaszubskim Kaszubski Park Krajobrazowy obejmuje centralny obszar etniczny Kaszub. Powierzchnia Parku wynosi 33 202 ha, z czego 37% stanowią lasy a ponad 16% wody powierzchniowe, natomiast około 41% powierzchni Parku są to użytki rolne. Największy, zwarty kompleks leśny, o powierzchni ponad 6 tys. ha, stanowią Lasy Mirachowskie w północnej części Parku. Na obszarze Parku znajdują się 34 jeziora, które mają powierzchnię większą niż 10 ha. Zarówno pokrycie terenu, jak i jego ukształtowanie uwarunkowały krajobraz tego cennego krajobrazowo terenu.

Kaszubski Park Krajobrazowy powstał w celu ochrony specyficznych i unikatowych wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych, które zsumowane dostarczają pozytywnych przeżyć estetycznych i cennych informacji poznawczych – czyli w celu ochrony wartościowych cech przyrodniczych, a także walorów kultury materialnej i niematerialnej ludności kaszubskiej oraz walorów wizualnych dynamicznych form ukształtowania i różnorodności pokrycia tego polodowcowego obszaru. Krajobraz obszaru tworzą głównie wysoczyzny moreny dennej. Ponad faliste i pagórkowate wierzchowiny wysoczyzn moreny dennej wznoszą się moreny czołowe, które z kolei przecinane są subglacialnymi rynnami polodowcowymi. Wzdłuż lub u wylotu rynien polodowcowych rozciągają się powierzchnie sandrów.

Krajobraz KPK (opisany przez Lipińską, 2000) wyróżniają:

- makronętrza krajobrazowe wodne (typu „długiego”) tworzone przez jeziora rynnowe i doliny rzek,

¹³ Rozdział wg Operatu ochrony dziedzictwa kulturowego i krajobrazu KPK

- makrownętrza krajobrazowe krajobrazu rolniczego - „pracującego”, czyli obszary o urozmaiconej rzeźbie terenu, bezleśne z wiejską zabudową rozproszoną,
- doskonała ekspozycja krajobrazu otwartego z ciągów i punktów widokowych, z dalekimi, wieloplanowymi zasięgami widoków i panoram.

Poza tym w krajobrazie KPK występują:

- duże kompleksy leśne tworzące wnętrza typu „labiryntowego”,
- zróżnicowana w formie zabudowa wsi (zarówno zwarta, jak i rozproszona) w ukształtowanym historycznie krajobrazie rolniczym – jako macierzysta cecha antropogeniczna,
- zróżnicowane w formie zespoły osadnictwa rekreacyjnego – z punktu widzenia harmonii krajobrazowej parku lokalizowane przypadkowo, stanowiące wtórną cechę antropogeniczną.

Jak pisze Przewoźniak (2017) teren KPK jest to obszar wielofunkcyjny. Poza osadnictwem, silnie rozproszonym terytorialnie, wiodącą funkcją jest rolnictwo – w krajobrazie odznaczające się zarówno połaciami pól uprawnych, jak i w postaci tradycyjnych niewielkich, rodzinnych gospodarstw. Ważna jest również gospodarka leśna, natomiast mniejsze znaczenie ma rybactwo, mimo wszystko jednak nadal silnie osadzone w miejscowej tradycji. Od kilkadziesiąt lat natomiast wzrasta znaczenie funkcji turystyczno-rekreacyjnej obszaru – przejawiające się niestety w niekontrolowanym rozwoju zabudowy i infrastruktury z nią związanej, co niestety zagraża walorom Parku. Ma to duży związek z bliskością położenia aglomeracji gdańskiej, jest to zaraz po strefie nadmorskiej drugi kierunek posiadania letniej rezydencji mieszkańców Trójmiasta i okolic.

W Kaszubskim Parku Krajobrazowym wyodrębnić można:

Krajobrazy unikatowe

Generalnie w krajobrazie KPK wyróżniają się:

- dolina rzeki Łeby;
- północna część kompleksu Lasów Mirachowskich;
- śródleśne Jezioro Lubygość;
- okolice jeziora Wielkie Brodno.

Fot. 1. Krajobraz unikatowy – śródleśne Jezioro Lubygość (BJS 12.2020).

Fot. 2. Jezioro Lubygość (BJS 12.2020).

Krajobrazy harmonijne

Jako tereny o krajobrazie harmonijnym można uznać:

- okolice jeziora Wielki Łąki;
- okolice wsi Sianowo;
- południowa część Lasów Mirachowskich – obszar leśny między Miechucinem a Mirachowem;
- okolice miejscowości Bącz;
- rejon przesmyku między jeziorami Wielkie Brodno a Ostrzyckim (na północ od Jeziora Ostrzyckiego).

Generalnie w KPK krajobrazy harmonijne w największym stopniu pozostają aktualnie w rejonach niegdyś uznawanych za te mniej atrakcyjne turystycznie. Ich mniejsza atrakcyjność ratuje je dotychczas od nacisku inwestycyjnego, od masowego „najazdu turystycznego”.

Krajobrazy dysharmonijne

Niestety w ostatnim czasie ta kategoria krajobrazów w KPK alarmująco się rozrasta. Związane jest to przede wszystkim z naciskiem inwestycyjnym o charakterze turystyczno-rekreacyjnym oraz ekspansją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w miejscowościach. Wiąże się również z niskim poziomem świadomości wartości przestrzeni i kultury zagospodarowania terenu. Najbardziej zdewastowane tereny to:

- wsie: Chmielno i bezpośrednie otoczenie, Ostrzyce, Miechucino, Stężycza i okolice;
- okolice wsi Garcz i Łapalice;
- otoczenia jezior: Raduńskie Górne i Dolne, Ostrzyckie, Potulskiego, wewnątrz „kółka jezior”;
- okolice jezior Wielkie i Długie.

2.9. Zbiorcza waloryzacja dziedzictwa kulturowego

Dzisiejszy teren KPK, jak całe Pomorze Gdańskie, wszedł w skład państwa Polan za panowania Mieszka I. W II połowie XII wieku stanowił część księstwa dzielnicowego z własną dynastią, niezależnego od 1227 roku (śmierć Leszka Białego). Ziemie dzisiejszego Parku leżały w obrębie kasztelanii chmielńskiej. Po opanowaniu tych terenów przez Krzyżaków weszły one w skład komturstwa gdańskiego. Po pokoju toruńskim w 1466 r. obszar ten wraz z Pomorzem Gdańskim włączony został do ziem polskich i wszedł w skład województwa pomorskiego a konkretnie – starostwa Mirachowskiego.

W wyniku pierwszego rozbioru Polski teren dzisiejszego KPK znalazł się w obrębie Prus Zachodnich w powiecie kartuskim. Po odzyskaniu niepodległości prawie w całości obszar parku znalazł się w powiecie kartuskim, w województwie pomorskim.

Po II wojnie światowej do 1975 roku niemal cały obszar wchodził w skład powiatu kartuskiego a północny skrawek obejmujący między innymi Strzecz, Miłoszewo do powiatu wejherowskiego zaś południowo-wschodni fragment (Grabowska Huta) do powiatu kościerskiego.

Obecnie północny fragment należy administracyjnie do gminy Linia, północno-zachodnią część obejmuje gmina Sierakowice, środkową gmina Chmielno, wschodnią gmina Kartuzy, południową gmina Stężyca zaś południowo-wschodnią gmina Somonino i niewielkie fragmenty gmin Nowa Karczma i Kościerzyna.

Granice Kaszubskiego Parku Krajobrazowego wyznaczają następujące większe miejscowości: Smętowo, Kartuzy, Łapalice, Prokowo, Sianowo w gminie Kartuzy; Miłoszewo, Strzecz, Niepoczołowice Folwark w gminie Linia; Pałubice, Kamienica Królewska w gminie Sierakowice; Borzestowo, Borucino, Stężyca, Gołubie, Szymbark w gminie Stężyca, Piotrowo w gminie Somonino; Grabowska Huta w gminie Nowa Karczma; Rąty, Ostrzyce w gminie Somonino.

Cennych przykładów dziedzictwa kulturowego na terenie KPK jest stosunkowo niewiele. Tereny Kaszub były terenami o słabych glebach i tym samym rolnicza ludność tutejsza nie posiadała wystarczająco dużych środków do wytworzenia bardziej okazałej w formie kultury materialnej. Sporo jest natomiast skromniejszych i niestety mniej docenianych zabytków dawnego budownictwa wiejskiego. Najważniejsze zabytki dziedzictwa kulturowego można scharakteryzować w następujących grupach:

- **zabytki archeologiczne** – liczne osady i cmentarzyska, kurhany i cmentarzyska kurhanowe z epoki brązu, płaskie cmentarzyska grobów skrzynkowych datowane na VI-III w p.n.e., a także grody warowne zwane grodziskami, które w krajobrazie KPK pojawiały się od IX wieku (Chmielno, Borzestowo, Garcz, Piotrowo, Czaple Stare, Gołubie); jedno z najważniejszych obiektów archeologicznych na terenie KPK stanowią: cmentarzysko kurhanowe w Uniradkach, a także grodzisko w Chmielnie;
- **historyczne układy przestrzenne** – wsie o różnych typach rozplanowania, w tym placowe o placu trójkątnym (np. Chmielno, Mirachowo, Miechucino), wsie o placu owalnym (np. Patuły), wsie ulicowe (np. Borucino, Borzestowo), osadnictwo nieregularne dostosowane do ukształtowania terenu (np. Brodnica, Zawory, Ostrzyce), pochodzące z okresu XVII w. osady „hutnicze” (np. Mojuszewska Huta, Borzestowska Huta);
- **obiekty kultury materialnej** – architektura sakralna (np. kościół w Chmielnie z XIX w., kaplica w Mirachowie z 1740 r., kościół w Stężycy z XVIII w., kościół w Sianowie z 1816 r., liczne kapliczki i krzyże o zróżnicowanej formie architektonicznej), folwarki (np. w Mirachowie, w Łączyńskiej Hucie), założenia młyńskie (np. Młyn Dolny – najbardziej wartościowy i Młyn Górny, Czapielski Młyn), zabudowa związana z liniami kolejowymi, w tym: dworce, wieże ciśnień, budynki mieszkalne pracowników kolei (np. zespoły dworcowe w Kamienicy Królewskiej i Miechucinie), oraz główny element – budownictwo wiejskie;

Fot. 3. Fot.10 Zabytkowa chata w Reskowie, gm. Chmielno (BJS 07.2021)

Na tle województwa pomorskiego, silnie kultywowana jest tradycja niematerialna – elementy związane z folklorem i kulturą Kaszub – język kaszubski, lokalne obrzędy i obyczaje, podania i legendy, dziedzictwo kulinarne regionu, a także rzemiosło regionalne, w szczególności haft kaszubski, garncarstwo. Przejawy tej kultury są silnym magnesem przyciągającym turystykę na teren KPK i należy przyznać, że miejscowa ludność dobrze wykorzystuje tę zaletę regionu w jego promocji, w przeciwieństwie do materialnego dziedzictwa Kaszub, które nie stanowią dla turystów celu przyjazdu do Parku.

Fot. 4. Kapliczka w Gołubieńskim Ogrodzie Botanicznym (BJS 07.2021)

2.10. Synteza uwarunkowań

W ramach prac nad Planem ochrony przygotowano wspólną dla wszystkich operatów, syntetyczną mapę diagnostyczną, prezentującą najważniejsze uwarunkowania formalne (prawne) oraz uwarunkowania przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe mające znaczenie dla strategii ochrony. Mapa ta ma charakter jedynie informacyjny, a wydzieleniom nie przypisano żadnych działań. Mapa uwarunkowań ochrony stanowi załącznik nr 3 do uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego. Typologię wydzieleni w ramach grupy a przedstawiono w tabeli 6.

Tab. 6. Typologia wydziałów prezentujących wybrane uwarunkowania ochrony KPK

Kod strefy	Nazwa strefy
A	Uwarunkowania
AP	Obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną z mocy ustawy o ochronie przyrody:
AP_1	pomniki przyrody
AP_2	obszary Natura 2000
AP_3	obszary chronionego krajobrazu
AP_4	zespoły przyrodniczo-krajobrazowe
AP_5	rezerwaty przyrody
AP_6	użytki ekologiczne
AK	Obszary i obiekty kulturowe objęte ochroną z mocy ustawy o ochronie zabytków:
AK_1	obiekty wpisane do rejestru zabytków
AK_2	obiekty wpisane do ewidencji zabytków
AK_3	strefy ochrony archeologicznej
AI	Obszary i obiekty objęte ochroną z mocy innych aktów prawnych:
AI_1	las ochronne
AI_2	strefy ochronne ujęć wód podziemnych
AI_3	strefy zagrożenia powodziowego
AI_4.1	tereny górnicze
AI_4.2	udokumentowane złoża kopalin
AI_5	Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
AA	Inne uwarunkowania przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe:
AA_1	krajobrazy o cechach priorytetowych
AA_2	ponadlokalne korytarze ekologiczne
AA_3	lokalne korytarze ekologiczne
AA_4	obszary występowania szczególnie cennych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków objętych ochroną prawną
AA_5	główne centra bioróżnorodności
AA_6	najcenniejsze ekosystemy wodne
AA_7	obszary wodno-błotne
AA_8	źródłiska
AA_9	geostanowiska
AA_10	punkty widokowe
AA_11	ciągi widokowe
AA_12	cenne obiekty kulturowe nie objęte ochroną prawną
AZ	Inne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego:
AZ_1	obszary przeznaczone do zainwestowania w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na dzień sporządzenia Planu ochrony

2.11. Identyfikacja zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz określenie sposobów ich eliminacji lub ograniczenia ich skutków

Punktem wyjścia dla określenia strategii ochrony danego obszaru jest identyfikacja zagrożeń dla jego walorów. Także i ten element stanowił istotny etap prac nad Planem ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego. Faza charakterystyki i diagnozy stanu przygotowywana przez poszczególne zespoły autorskie kończyła się opisaniem w poszczególnych operatach szczegółowych istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych. Jednocześnie, zgodnie z zapisami art. 20 ust. 4 pkt 2. ustawy o ochronie przyrody dla każdego z nich określono możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia.

W tym miejscu warto podkreślić, że ta delegacja ustawowa niesie za sobą istotne problemy interpretacyjne. Użyte tam sformułowanie: *określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków* sugeruje zapisanie w tym miejscu Planu ochrony (a więc przy wymienieniu zagrożeń) konkretnych działań czy ustaleń, których wdrożenie będzie właśnie sposobem eliminacji lub ograniczenia tychże zagrożeń. To jednak stanowiłoby powtórzenie zapisów zawartych w częściach strategicznych operatów szczegółowych, a w przypadku samego dokumentu Planu ochrony, w rozdziałach odpowiadających kolejnym punktom przywołanego art. 20 ust. 4 ustawy. Przyjęto więc rozwiązanie w ramach którego, w tym miejscu Planu przedstawia się ogólnie, różne możliwe do zastosowania sposoby działania, zaznaczając, że nie są to ustalenia Planu. Te bowiem zawarte są dopiero w dalszej części opracowania.

Poniżej przedstawiono zbiorcze zestawienie zagrożeń wewnętrznych (tab. 7) i zewnętrznych (tab. 8), które powstało jako synteza zapisów zawartych w poszczególnych operatach szczegółowych, która zawarta została jednocześnie w końcowym dokumencie Planu ochrony (załączniku nr 1 do uchwały Sejmiku).

Warto przypomnieć, że zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody zagrożeniem zewnętrznym jest każdy czynnik mogący wywołać niekorzystne zmiany cech fizycznych, chemicznych lub biologicznych zasobów, tworów i składników chronionej przyrody, walorów krajobrazowych oraz przebiegu procesów przyrodniczych, wynikający z przyczyn naturalnych lub z działalności człowieka, mający swoje źródło poza granicami obszarów lub obiektów podlegających ochronie prawnej.

Tab. 7. Identyfikacja oraz określenie możliwych do zastosowania sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych dla zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych Parku oraz ich skutków

Lp.	Źródła zagrożenia	Skutki	Lokalizacja zagrożenia /oddziaływania	Ważniejsze cele, o których mowa w rozdz. 3	Istniejące/potencjalne/trudne do oszacowania [I/P/?]	Możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4	5	6	7
1.	Spalanie śmieci lub niskiej jakości paliw, w tym zwłaszcza węgla (niska emisja z palenisk i kotłowni przydomowych oraz obiektów przemysłowych i usługowych)	Zła jakość powietrza (ponadnormatywne stężenie benzo(a)pirenu i pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu)	Obszary zabudowane w obrębie Parku, ze szczególnym uwzględnieniem terenów nieuzbrojonych w sieć gazową	pkt: 1a, m	I	<p>Opracowanie i wdrożenie programów ograniczania „niskiej emisji”, w tym stworzenie instrumentów finansowo-prawnych motywujących mieszkańców do wykorzystywania odnawialnych źródeł energii (OZE), prowadzenie szkoleń i akcji edukacyjnych.</p> <p>Wymiana urządzeń grzewczych zasilanych paliwem nieodnawialnym na urządzenia o mniejszym stopniu negatywnego oddziaływania na środowisko, w tym zastosowanie odnawialnych źródeł energii z instalacjami nieingerującymi w krajobraz.</p> <p>Skuteczne egzekwowanie zakazu spalania odpadów w kotłowniach przydomowych.</p> <p>Stosowanie najlepszych dostępnych technologii w zakresie ograniczania zanieczyszczeń przemysłowych.</p> <p>Ograniczenie zużycia energii poprzez wdrażanie systemów efektywnych energetycznie oraz termomodernizacja budynków</p>
2.	Odprowadzanie nieoczyszczonych ścieków do wód i gruntu, przesiąkanie ścieków z	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i płytkich wód	Cały obszar Parku, ze szczególnym	pkt: 1d, f, g, 2j, k, m	I	Wprowadzenie zaleceń Planu Gospodarowania Wodami.

	nieszczelnych szamb oraz źle eksploatowanych przydomowych oczyszczalni ścieków), pozbywaniem się ścieków bezpośrednio do gruntu lub wód powierzchniowych	podziemnych	uwzględnieniem obszarów zabudowanych nieuzbrojonych w sieć kanalizacyjną			Uporządkowanie gospodarki ściekowej, w tym rozbudowa kanalizacji i podniesienie sprawności istniejących instalacji w oczyszczalniach, likwidacja nielegalnych zrzutów ścieków, monitoring jakości wód, kontrola podmiotów gospodarczych i mieszkańców pod względem wywozu ścieków. Skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów prawa w zakresie odprowadzania ścieków. Edukacja w zakresie racjonalnej gospodarki wodno-ściekowej
3.	Spływ powierzchniowy do jezior i cieków, torfowisk oraz innych siedlisk wodno-błotnych substancji mineralnych i organicznych z terenów zainwestowanych, terenów rolniczych oraz terenów leśnych w czasie zrzębów	Zmiany specyfiki hydrochemicznej (eutrofizacja lub zakwaszenie), zmiany szaty roślinnej	Wody powierzchniowe, torfowiska i inne siedliska wodno-błotne	pkt: 2a, b, d, e, h, j	I	Tworzenie pasów trwałej zieleni wokół zbiorników wodnych w krajobrazie rolniczym. Pozostawianie drzewostanów w bezpośrednim sąsiedztwie jezior, torfowisk i innych siedlisk wodno-błotnych. Wprowadzenie i skuteczne egzekwowanie zapisów planistycznych ograniczających możliwość tworzenia nowej zabudowy w zlewni bezpośredniej jezior. Edukacja społeczeństwa, w tym promowanie środowiskowych rozwiązań dotyczących ochrony wód powierzchniowych i podziemnych
4.	Pozbywanie się odpadów z gospodarstw domowych, obiektów rekreacyjnych. Pozostawianie śmieci przez turystów	Zanieczyszczenie gleb i wód gruntowych. Utrata walorów krajobrazowych i estetycznych. Eutrofizacja siedlisk. Śmiertelność drobnych zwierząt, ginących w pułapkach antropogenicznych	Cały obszar Parku, głównie okolice jezior, miejsc postojowych i parkingów	pkt: 1c, d, f, 2a b, c	I	Skuteczne egzekwowanie przepisów prawa dotyczącego gospodarki odpadami. Ustawianie i regularne opróżnianie zamykanych pojemników na śmieci przez podmioty do tego zobowiązane na podstawie przepisów lokalnych Edukacja społeczeństwa

5.	Odwadnianie mokradł	Degradacja obszarów wodno-błotnych (mokradł), w tym cennych torfowisk i remiz śródpolnych. Zmniejszenie zdolności retencyjnych zlewni rzeczno-jeziornych	Obszary wodno-błotne (mokradła), w tym torfowiska na obszarze Parku	pkt: 1 b, d, e, f, 2 a, b, d	I	<p>Wprowadzenie zaleceń Planu Gospodarowania Wodami.</p> <p>Doprowadzanie w sposób nietechniczny bądź techniczny do renaturyzacji cieków i spowolnienia odpływu powierzchniowego.</p> <p>Zasypanie, bądź pozostawienie do samoistnego zarośnięcia wybranych cieków III i wyższych rzędów.</p> <p>Likwidacja budowli hydrotechnicznych (jazy, przepusty) niemających znaczenia dla ochrony przed suszą czy powodzią</p>
6.	Zły stan jednolitych części wód powierzchniowych	Zły stan jednolitych części wód	Wszystkie jednolite części wód na obszarze Parku	pkt: 1d, e, f, g	I	<p>Doprowadzanie w sposób nietechniczny bądź techniczny do renaturyzacji cieków i spowolnienia odpływu.</p> <p>Likwidacja niepotrzebnych budowli hydrotechnicznych (jazy, przepusty).</p> <p>Realizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.</p> <p>Przegląd wydanych pozwoleń wodnoprawnych i kontrola użytkowników wód</p>
7.	Intensywna zabudowa mieszkaniowa i rekreacyjna	Zagrożenie naturalnych form ukształtowania terenu	Tereny osadnicze na obszarze Parku	pkt: 1a, b	I	<p>Wprowadzenie ograniczeń w zakresie wykorzystania powierzchni ziemi poprzez określenie wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu: minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do działki budowlanej, minimalnej i maksymalnej intensywności zabudowy, dostosowane do specyfiki lokalizacji i funkcji terenu</p>
8.	Zabudowa rekreacyjna w pobliżu jezior połączona z nadsypywaniem ziemią i gruzem, w tym z zasypywaniem	Przekształcenie powierzchni ziemi	Okolice jezior	pkt: 1a, b, c, g	I	<p>Zahamowanie i stopniowa eliminacja dzikiej zabudowy.</p> <p>Skuteczne egzekwowanie zakazu wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających</p>

	całych zbiorników wodnych					rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwoświszkowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych
9.	Silna presja inwestycyjna na obszarze Parku i w jego otulinie	Degradacja gleb i form terenu	Tereny inwestycyjne i drogi przechodzące przez obszar Parku i obszary osadnicze w granicach Parku	pkt: 1a, b	I	Wprowadzenie ograniczeń w zakresie wykorzystania powierzchni ziemi poprzez określenie wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu: minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do działki budowlanej, minimalnej i maksymalnej intensywności zabudowy, dostosowane do specyfiki lokalizacji i funkcji terenu
10.	Regulacja i prace utrzymaniowe w korytach rzek	Zły stan jednolitych części wód powierzchniowych	Odcinki rzek na terenie Parku i jego otuliny	pkt:1e, f	I	Zaniechanie lub ograniczenie prac do niezbędnych służących ochronie przed powodzią lub suszą
11.	Tworzenie plaż - wycinanie roślinności szuwarowej, wysypywanie piasku. Fragmentacja strefy szuwarowej w związku z lokalizacją w strefie brzegowej jezior pomostów, marin, dojść do wody	Niszczenie strefy brzegowej, naruszanie/niszczenie roślinności, eutrofizacja zbiorników	Wodne siedliska przyrodnicze Natura 2000 (3140, 3150)	pkt:2a, b, h	I	Wprowadzenie zapisów planistycznych ograniczających możliwość tworzenie nowych pomostów, marin w strefie brzegowej jezior i uniemożliwiających wycinanie roślinności szuwarowej, wysypywanie piasku. Kontrola, skuteczne egzekwowanie przepisów, demontaż nielegalnej infrastruktury w strefie brzegowej jezior. Edukacja społeczeństwa, w tym promowanie środowiskowych rozwiązań w zakresie użytkowania i zagospodarowywania strefy brzegowej jezior
12.	Niewłaściwa gospodarka rybacka (nadmierne zarybienia, niedostosowany do specyfiki jezior dobór gatunków,	Przekształcenia specyfiki hydrochemicznej jezior - eutrofizacja, zmiany szaty roślinnej	Wodne siedliska przyrodnicze Natura 2000	pkt:2a, b, d, h, j,	I	Wprowadzanie do operatów rybackich i umów dzierżawy zapisów dostosowujących gospodarkę rybacką do naturalnej specyfiki ekosystemów wodnych oraz kontrola i

	wprowadzanie gatunków obcych, odłowy sieciami ciągnionymi)					skuteczne egzekwowanie zapisów. Edukacja podmiotów odpowiedzialnych
13.	Dopływ do jezior biogenów i innych związków mineralnych	Zmiany specyfiki hydrochemicznej (eutrofizacja), zmiany szaty roślinnej	Wodne siedliska przyrodnicze	pkt:2a, b, d, h, j	?	Wprowadzenie zapisów planistycznych ograniczających możliwość tworzenia nowej zabudowy w zlewni bezpośredniej jezior oraz zapisów regulujących gospodarkę ściekową. Kontrole gospodarki ściekowej. Edukacja społeczeństwa, w tym promowanie środowiskowych rozwiązań dotyczących ochrony wód powierzchniowych i podziemnych
14.	Spływ biogenów i innych związków mineralnych ze zlewni użytkowanych rolniczo do torfowisk	Zmiany specyfiki abiotycznej (użyźnienie) i przekształcenia szaty roślinnej	Torfowiskowe siedliska przyrodnicze i zbiorowiska roślinne	pkt:2a, b, h	P/I	Tworzenie pasów trwałej roślinności wokół torfowisk. Wprowadzenie zapisów planistycznych uniemożliwiających lokowanie inwestycji związanych z intensywną hodowlą zwierząt, ubojem itp.
15.	Dopływ do jezior materii organicznej i mineralnej z odwadnianych terenów bagiennych	Zmiany specyfiki hydrochemicznej (humizacja – wzbogacenie w substancje humusowe), zmiany szaty roślinnej	Wodne siedliska przyrodnicze	pkt:2a, b, d, h, j	I	Zamykanie rowów melioracyjnych doprowadzających do jezior wody z odwadnianych terenów bagiennych Wprowadzanie zapisów planistycznych zapewniających niekonserwowanie, nieodnawianie i nietworzenie nowych rowów melioracyjnych niemających znaczenia dla ochrony przed suszą czy powodzią w zlewniach jezior
16.	Nieumiejętne nurkowanie w strefie brzegowej zajętej przez roślinności podwodna	Mechaniczne niszczenie roślinności, resuspensja osadów (naruszenie osadów zalegających na dnie zbiornika)	Wodne siedliska przyrodnicze Natura 2000 (3140, 3150)	pkt: 2a, b,	I	Edukacja osób uprawiających turystykę nurkową
17.	Wędkowanie z zanętą, wprowadzanie obcych gatunków	Przekształcenia specyfiki hydrochemicznej jezior -	Wodne siedliska przyrodnicze	pkt: 2a, b,	I	Wprowadzanie do operatów rybackich, umów dzierżawy i regulaminów amatorskiego połowu

	ryb przez wędkarzy, wydeptywanie obrzeży jezior, śmiecenie, w tym pozostawianie żyłek z haczykami	eutrofizacja, zmiany szaty roślinnej, presja obcych gatunków ryb na gatunki rodzime	Natura 2000	h		ryb zapisów regulujących zasady wędkowania oraz kontrola i skuteczne egzekwowanie zapisów. Edukacja użytkowników jezior i wędkarzy
18.	Odwadnianie terenów bagiennych	Zmiana warunków siedliskowych, w tym murszenie torfu, przekształcenia zbiorowisk roślinnych. Zniekształcenie warunków siedliskowych ekosystemów wodnych, stanowiących odbiorniki wód melioracyjnych	Siedliska przyrodnicze i zbiorowiska roślinne zależne od wód, w tym przede wszystkim nieleśne i leśne zbiorowiska torfowiskowe. Ekosystemy wodne, w tym siedliska przyrodnicze Natura 2000	pkt:2a, b, c, d, e, h, j	I	Wprowadzenie zapisów planistycznych uniemożliwiających działania skutkujące zmianą warunków wodnych. Odstąpienie od konserwacji rowów melioracyjnych, a w przypadkach tego wymagających ich zamykanie poprzez budowę zatamowań i przegród piętrzących
19.	Presja ze strony turystyki i rekreacji. W tym: wydeptywanie, zaśmiecanie, zanieczyszczanie	Niszczenie strefy brzegowej, naruszanie roślinności	Wodne siedliska przyrodnicze Natura 2000 (3140, 3150)	pkt: 2a, b, c	I	Organizacja i urządzenie miejsc do wypoczynku nad wodą. Edukacja społeczeństwa
20.	Rozbudowa i przebudowa szlaków komunikacyjnych, w tym tworzenie dróg dojazdowych do posesji	Fragmentacja płatów roślinności. Nasilenie presji związanej z ruchem turystycznym, przerywanie lokalnych tras migracji zwierząt zwłaszcza płazów	Cały obszar Parku, szczególnie jego południowa część	pkt: 2a, b	I	Wprowadzenie zapisów planistycznych ograniczających tworzenie nowych i rozbudowę istniejących szlaków komunikacyjnych, dróg dojazdowych itp. mogących negatywnie wpływać na cenne elementy szaty roślinnej i siedliska przyrodnicze Natura 2000
21.	Wprowadzanie/rozprzestrzenianie się inwazyjnych gatunków roślin	Wypieranie gatunków rodzimych oraz zmiany warunków siedliskowych w wyniku ekspansji inwazyjnych gatunków	Cały obszar Parku	pkt: 2a, b, d, e, i	I	Zwalczanie obcych gatunków inwazyjnych lub ograniczanie ich ekspansji. Edukacja społeczeństwa

		roślin				
22.	Wprowadzanie obcych gatunków ryb (m.in. amur, tołpyga, karp, sumik karłowaty)	Zmiany struktury sieci troficznych skutkujące zmianami w ekosystemach wodnych	Wodne siedliska przyrodnicze Natura 2000	pkt: 2a, b, d, h, j	I	Wprowadzanie do operatów rybackich i umów dzierżawy zakazu wprowadzania obcych gatunków ryb oraz kontrola i skuteczne egzekwowanie zapisów. Edukacja podmiotów odpowiedzialnych i wędkarzy
23.	Zabudowa rekreacyjna, turystyczna i mieszkaniowa terenów występowania cennych zbiorowisk roślinnych, gatunków oraz siedlisk przyrodniczych Natura 2000 i ich bezpośredniego otoczenia	Niszczanie lub pogarszanie stanu zachowania cennych elementów szaty roślinnej oraz siedlisk przyrodniczych Natura 2000	Zlewnie bezpośrednie jezior, miejsca występowania cennych elementów szaty roślinnej.	pkt: 2a, b, h	I	Wprowadzenie zapisów planistycznych wykluczających zabudowę i zainwestowanie terenu w najcenniejszych obszarach Parku oraz kontrola i skuteczne egzekwowanie tych zapisów
24.	Zmiany stosunków wodnych, w tym budowa budowli hydrotechnicznych, progów, regulowanie i/lub pogłębianie koryt rzecznych, usuwanie osadów	Zmiana warunków siedliskowych, przekształcenia zbiorowisk roślinnych	Wodne i zależne od wód siedliska przyrodnicze i zbiorowiska roślinne	pkt: 2a, b, h	I	Wprowadzenie zapisów planistycznych uniemożliwiających działania skutkujące zmianą warunków wodnych, w tym realizację budowli hydrotechnicznych oraz kontrola i skuteczne egzekwowanie zapisów
25.	Gospodarka leśna niedostosowana do specyfiki szaty roślinnej/siedlisk przyrodniczych. Intensyfikacja pozyskania drewna, nasadzenia drzew niezgodnych z siedliskiem. Wycinanie lasu - płątów nieujętych w ewidencji gruntów jako lasy	Zniekształcenie struktury zbiorowisk leśnych, zmiany warunków siedliskowych, zanikanie płątów	Leśne siedliska przyrodnicze	pkt: 2a, c, d, e, j	I/P Zagrożenie potencjalne dla lasów PG LP, zagrożenie istniejące dla lasów prywatnych	Wprowadzenie zapisów w trakcie tworzenia nowych Planów Urządzenia Lasu i Uproszczonych Planów Urządzenia Lasu (UPUL) lub podczas ich okresowej rewizji. Zaktualizowanie ewidencji gruntów o powierzchnie stanowiące lasy i objęcie ich zapisami UPUL
26.	Odchodzenie od tradycyjnego użytkowania łąk, pastwisk i muraw (zaniechanie/brak koszenia lub wypasu, zbyt	Utrata wartości przyrodniczej siedliska lub jego zanik	Łąkowe, pastwiskowe i murawowe zbiorowiska roślinne, w tym	pkt: 2a, b, d, e, j	I	Utrzymanie lub powrót do tradycyjnego, ekstensywnego użytkowania płątów roślinności łąk, pastwisk i muraw

	intensywne koszenie, nawożenie)		siedliska łąk świeżych i muraw bliźniczkowych			
27.	Budowa lub konserwacja rowów melioracyjnych. Niewłaściwe, z punktu widzenia potrzeb ochrony zwierząt, profilowanie brzegów rowów (pionowe, bez fragmentów wypłaszczonej)	Zaburzenie stosunków wodnych obszarów cennych przyrodniczo. Śmiertelność drobnych zwierząt, ginących w pułapkach antropogenicznych	Rejon jezior i przesmyków pomiędzy jeziorami	pkt: 2j, l, n, q	I	Monitoring stanów wód powierzchniowych i modernizacja systemu kanałów i rowów melioracyjnych w obrębie nizin torfowych, w tym uwzględniająca potrzeb ochrony drobnych zwierząt. Eliminacja nielegalnej melioracji, zwłaszcza na obszarze działek rekreacyjnych
28.	Zabudowa niepodłączona do infrastruktury kanalizacyjnej połączona z przesiąkaniem ścieków z nieszczelnych szamb oraz źle eksploatowanych przydomowych oczyszczalni ścieków lub pozbywaniem się ich bezpośrednio do gruntu lub wód powierzchniowych	Zanieczyszczenie wód powierzchniowych i głębinowych	Obszary zabudowy letniskowej nieuzbrojonej w sieć kanalizacyjną	pkt: 2j, k, m	I	Rozwój gospodarki wodno-ściekowej oraz modernizacja istniejącej infrastruktury. Monitoring jakości wód. Kontrola podmiotów gospodarczych i mieszkańców pod względem wywozu ścieków
29.	Ruch samochodowy	Zanieczyszczenie powietrza, hałas komunikacyjny, kolizje z fauną	Obszary zabudowane oraz drogi	pkt: 2j, l	I	Promocja i rozwój komunikacji zbiorowej. Edukacja społeczeństwa. Ograniczenie prędkości na określonych odcinkach dróg. Poprawa płynności ruchu. Prowadzenie nasadzeń roślinności ochronnej wzdłuż tras komunikacyjnych. Stosowanie zabezpieczeń dla płazów oraz ograniczeń prędkości na odcinkach leśnych, w przypadku torowisk oraz nowo powstających i remontowanych odcinków, stosowanie właściwych dla kategorii drogi przejść dla zwierząt. Oznakowanie fragmentów dróg o najwyższym

						<p>ryzyku kolizji, czyli w miejscach przecięcia korytarzy ekologicznych oraz przebiegających w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych.</p> <p>Promowanie działań (np. w ramach zajęć szkolnych w połączeniu z przenoszeniem płazów na newralgicznych odcinkach dróg) uświadamiających wpływ kolizji drogowych na populację zwierząt.</p> <p>W przypadku budowy nowych lub przebudowy istniejących przepustów drogowych wykonanie przejść dla zwierząt na szlakach ich regularnych lub sezonowych migracji</p>
30.	Usuwanie drzew przydrożnych oraz zadrzewień śródpolnych i nadwodnych, w tym działania mające na celu celowe niszczenie alei przydrożnych	Niszczenie siedlisk cennych gatunków zwierząt oraz grzybów, w tym porostów	Cały obszar Parku, w tym aleje przydrożne	pkt: 2d, e, k	I/P	<p>Pozostawianie starych, zwłaszcza dziuplastych drzew poza lasami, zwłaszcza w starych alejach (w tym powstrzymywanie się od usuwania próchnowisk i zasklepiania ubytków).</p> <p>Ochrona przydrożnych alei przed nielegalną wycinką oraz odtwarzanie usuniętych alei lub ich elementów</p>
31.	Istnienie powierzchni przeszklonych wśród zabudowy i w miejscach wolnostojących (np.: wiaty, przystanki, ekrany itp.), o wysokiej refleksyjności (efekt lustra) oraz oświetlonych budynków (efekt latarni morskiej) – dotyczy każdego ptaka bez względu na gatunek, wiek lub płeć, niezależnie od tego czy jest to gatunek osiadły i lęgowy w okolicy, czy też jedynie migruje przez dany teren	Zwiększona śmiertelność ptaków podczas okresu sezonowej migracji oraz ptaków osiadłych przez cały okres ich aktywności życiowej	Cały obszar Parku	pkt: 2j	I	<p>Wprowadzanie rozwiązań technicznych na powierzchni przeszklone, np. zgodnie z podręcznikiem <i>Szklane budownictwo przyjazne ptakom</i> Szurlej-Kielańskiej i in. (2020).</p> <p>Unikanie nadmiernego oświetlenia (ukierunkowanie światła, niestosowanie efektu światła odbitego)</p>
32.	Niekontrolowana penetracja	Wybudzanie hibernujących	Zamek Łapalice,	pkt: 2l	I	Instalacja zamknięć i krat w wejściach do

	obiektów podziemnych, w tym przez turystów zainteresowanych zwiedzaniem fortyfikacji czy opuszczonych budynków	nietoperzy - płoszenie i podwyższona śmiertelność na skutek utraty rezerw energetycznych	dawny Ośrodek Wypoczynkowy PKP k. Wieżycy, bunkier Gryfa Pomorskiego w Lasach Mirachowskich			obiektów i zamykanie ich na okres zimowy
33.	Zanieczyszczenie światłem ze źródeł antropogenicznych	Płoszenie nietoperzy wylatujących z kryjówek dziennych i narażanie ich na presję drapieżniczą, pułapki ekologiczne dla owadów nocnych	Miejscowości, oświetlone drogi	pkt: 2l	I	Wyłączanie lub ograniczanie natężenia określonych partii oświetlenia ulicznego i oświetlenia budynków w okresie i rejonach rozrodu nietoperzy (kwiecień-początek sierpnia)
34.	Zanieczyszczenie światłem ze źródeł antropogenicznych	Dewaloryzacja krajobrazu nocnego. Przekształcenie obszaru zanieczyszczonego agresywnym światłem w przestrzeń para-miejską i odebranie możliwości specyficznej formy wypoczynku psychicznego dla części turystów	Miejscowości, oświetlone drogi	pkt: 3j	I	Opracowanie i wdrożenie w obiektach lub na terenach zarządzanych przez samorządy lub jednostki państwowe dopuszczalnej skali lx (luksów) oraz liczby kandel na m ² powierzchni czyli luminancji strumienia, na podstawie badań specjalistów architektów światła i architektury krajobrazu. Odstąpienie od kierowania strumienia światła w górę powodującego zanieczyszczenie nieboskłonu
35.	Presja drapieżnicza obcych gatunków inwazyjnych – norki amerykańskiej oraz szopa pracza <i>Procyon lotor</i> i żółwia czerwonoliciego <i>Trachemys scripta</i> , w mniejszym stopniu jenota <i>Nyctereutes procyonoides</i>	Śmiertelność chronionych i/lub zagrożonych drobnych ssaków, ptaków, ryb, płazów, małży słodkowodnych	Cały, niezabudowany obszar Parku, głównie siedliska podmokłe wzdłuż cieków	pkt: 2t	I	Specjalnie ukierunkowane odłowy w pułapki – silna redukcja liczebności, aż do (przynajmniej lokalnie) całkowitej eliminacji
36.	Bagrowanie i prace utrzymaniowe rowów melioracyjnych	Zwiększona śmiertelność larw minogów, piskorzy i niektórych bezkręgowców wodnych (skójka)	Wody płynące i jeziora na terenie Parku	pkt: 2j, l	I	Ograniczenie lub całkowite zaniechanie bagrowania rowów, w których występują minogi i piskorze oraz skójka gruboskorupowa

		gruboskorupowa)				
37.	Regulacja cieków	Utrata siedlisk, spadek liczebności populacji i zanik bezkręgowców wodnych, ryb, ssaków ziemnowodnych	Wody płynące na terenie Parku	pkt: 2j, l	P	Odstąpienie od regulacji określonych odcinków cieków, edukacja zarządców wód
38.	Zасыpywanie i zaśmiecanie małych zbiorników wodnych	Niszczenie stanowisk rozrodu małych zwierząt, w tym szczególnie płazów	Małe zbiorniki wodne	pkt: 2j, l	I	Skuteczne egzekwowanie zakazu przekształcania powierzchni ziemi i składowania odpadów
39.	Występowanie pułapek ekologicznych (antropogenicznych) w głębokich zbiornikach o wybetonowanych brzegach	Zwiększona śmiertelność drobnej zwierzyny, niemogącej wydostać się ze zbiorników o wybetonowanych brzegach	Otwarte zbiorniki wodne, o wybetonowanych brzegach	pkt: 2j, l	I	Likwidacja, zamykanie lub przebudowa otwartych zbiorników o wybetonowanych brzegach, nie dotyczy zbiorników p.poż
40.	Zabudowa hydrotechniczna rzek (jazy, przepusty)	Brak możliwości migracji ichtiofauny, ograniczenie dostępności tarlisk	Wody płynące na terenie Parku	pkt: 2j, l, q	I	Przebudowa przepustów, umożliwiającą migrację ryb
41.	Presja drapieżnicza wychodzących i bezdomnych kotów domowych	Śmiertelność płazów, gadów, ptaków, drobnych ssaków, konkurencja dla rodzimych mezodrapieżników (głównie łasicowatych)	Cały obszar Parku, zarówno tereny zabudowane, jak i położone w dużej odległości od zabudowy	pkt: 2j, l	I	Edukacja mieszkańców i wczasowiczów, m.in. w zakresie promowania trzymania kotów niewychodzących. Realizacja programów kastracji i sterylizacji kotów
42.	Płoszenie, a także presja drapieżnicza wypuszczanych bez opieki i bezdomnych psów	Śmiertelność dużych ssaków, zwłaszcza kopytnych i ptaków gniazdujących na ziemi	Cały, niezabudowany obszar Parku, zwłaszcza lasy	pkt: 2l	I	Skuteczne egzekwowanie przepisów prawa dotyczących psów. Zwiększenie efektywności Policji i Straży Leśnej w zakresie egzekwowania obowiązku wyprowadzania psów na uwięzi zwłaszcza na terenach leśnych i plażach. Edukacja mieszkańców i wczasowiczów. m.in. w zakresie obowiązku wyprowadzania psów na uwięzi.

						Odłów bezdomnych psów
43.	Dalszy nadmierny rozwój przestrzenny zainwestowania osadniczego	Rozproszenie zabudowy mieszkaniowej - tworzenie się nowych zespołów w terenach rolniczych – zanik terenów otwartych	Cały obszar Parku	pkt:3a, e, i	I	Ograniczanie dalszego rozwoju obszarów dla lokalizacji nowej zabudowy – niewyznaczanie w planach miejscowych nowych terenów inwestycyjnych ponad potrzeby mieszkańców gminy wynikające z prognoz demograficznych, ustalanie w planach stref objętych zakazem zabudowy. Rezygnacja ze stosowania decyzji o warunkach zabudowy i sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla większych obszarów. Opracowywanie w ramach prac nad mpzp studiów i wytycznych krajobrazowych dla widoków rozległych i panoram
		Powstawanie nowych, dużych zespołów zabudowy, w tym na obrzeżach istniejących zwartych struktur miejscowości, o cechach struktur małomiasteczkowych i suburbiów	Cały obszar Parku, w szczególności Chmielno, Stężycza, Miechucino, Garcz, Gołubie, Szymbark	pkt: 3a, d, e, i	I	Etapowanie rozwoju przestrzennego i ograniczanie tworzenia monofunkcyjnych struktur
		Łączenie miejscowości – tworzenie pasm osadniczych wzdłuż ciągów komunikacyjnych – zmiana charakteru osadnictwa i osłabienie lub zanik lokalnych powiązań ekologicznych	Garcz-Łapalice; Ostrzyce – Brodnica Dolna – Brodnica Górna	pkt: 3a, e, i	I	Pozostawienie przestrzeni wolnych, bez możliwości lokalizacji zabudowy, w celu utrzymania ciągłości lokalnych powiązań ekologicznych
		Pogorszenie stanu zoologicznego środowiska	Cały obszar Parku	pkt:1d, f	I	Etapowanie rozwoju przestrzennego. Rozbudowa istniejących systemów

		- brak możliwości wyposażenia w infrastrukturę techniczną nowych zespołów zabudowy w sytuacji znacznych braków w dotychczasowym uzbrojeniu terenów				infrastruktury, zwłaszcza wodno-kanalizacyjnych
		Rozwój intensywnie zagospodarowanych zespołów zabudowy o cechach zamkniętych osiedli deweloperskich – koncentracja zabudowy i osób korzystających ze stosunkowo niewielkich przestrzeni oraz niekorzystne przekształcenia krajobrazu	Nowe Czaple („Danielowa Dolina”), Załakowo („Na Gwizdówce”), Skorzewo („Lubowisko Resort”)	pkt: 3a, d, e, i	I/P	Wdrożenie zapisów w planach miejscowych niepozwalających na lokalizację intensywnej zabudowy i zagospodarowania obcego specyfice terenów wiejskich
44.	Unifikacja zainwestowania na obszarze Parku	Zanik tradycyjnej zabudowy wiejskiej Kaszub na rzecz obiektów realizowanych na podstawie typowych projektów katalogowych występujących na obszarze całego kraju – zanik odmienności krajobrazu kulturowego Parku	Cały obszar Parku	pkt: 3a, d	I	Edukacja w zakresie tradycyjnej architektury i propagowanie dobrych praktyk budowlanych. Opracowanie wzorników zabudowy i zagospodarowania – katalogu form zabudowy i kształtowania otoczenia
		Zagospodarowanie otoczenia zabudowy w stylu podmiejskim, bez nawiązania do tradycyjnych materiałów budowlanych i gatunków	Cały obszar Parku	pkt: 3a, d, e, i	I	Edukacja w zakresie tradycyjnej architektury i propagowanie dobrych praktyk budowlanych. Opracowanie wzorników zabudowy i zagospodarowania – katalogu form zabudowy i kształtowania otoczenia

		zieleni wykorzystywanych na obszarach wiejskich				
		Przeskalowanie kubaturowe obiektów turystyczno-rekreacyjnych i lokalizacja atrakcji turystycznych niezwiązanych z obszarem Parku -dewaloryzacja krajobrazu	Cały obszar Parku	pkt: 3a, d, i	I	Edukacja społeczeństwa
45.	Nadmierny rozwój bazy turystyczno-rekreacyjnej	Masowość turystyki i rekreacji – zbyt duża koncentracja liczby ludzi przebywających jednocześnie w najatrakcyjniejszych turystycznie rejonach Parku, zwłaszcza w sezonie letnim – niszczenie walorów	Cały obszar Parku	pkt:1, 2, 3	I	Niewyznaczanie w dokumentach planistycznych nowych terenów dla bazy noclegowej, w tym w szczególności dalszego rozwoju rekreacji indywidualnej – zwłaszcza w otoczeniu jezior. Poprawa wyposażenia istniejących kąpielisk i miejsc wykorzystywanych okazjonalnie do kąpeli w niezbędną infrastrukturę. Planowanie rozwoju w zakresie turystyki i rekreacji w ujęciu całego Parku – zróżnicowanie form wypoczynku, sieciowanie usług turystycznych
		Lokalizacja zabudowy rekreacyjnej, zwłaszcza na obszarach wrażliwych przyrodniczo (nad brzegami jezior i w lasach) powodująca osłabienie kondycji ekologicznej przyrody i wzmożenie dewastacji krajobrazu	Cały obszar Parku, w szczególności nad brzegami największych jezior i w lasach	pkt:1a, d, f, 3b, i	I	Likwidacja lub ograniczenie nieprawidłowych i nielegalnych form zagospodarowania. Skuteczne egzekwowanie przepisów prawa. Dążenie do budowy infrastruktury w zakresie gospodarki wodno-ściekowej w istniejących zespołach zabudowy
		Sezonowe wykorzystanie terenu poprzez lokalizację przyczep kempingowych,	Cały obszar Parku	pkt:1 a, d, f, 2, 3b, i	I	Likwidacja lub ograniczenie nieprawidłowych i nielegalnych form zagospodarowania.

		czy stawianie mobilnych domków letniskowych, w tym jako dzierżawa na gruntach rolnych (obiekty niepodłączone do infrastruktury technicznej)				Edukacja społeczeństwa. Skuteczne egzekwowanie przepisów prawa
		Ograniczenie dostępu do terenów, w szczególności brzegów jezior, lasów, poprzez grodzenie nieruchomości oraz zawłaszczanie przestrzeni – powszechne stosowanie znaków zakazujących wstępu/przejazdu (często działania o charakterze bezprawnym)	Cały obszar Parku	pkt: 3b, d, e, i	I	Skuteczne egzekwowanie przepisów prawa
		Ekspansja nowych form zainwestowania na akweny wodne – domy na wodzie – dewaloryzacja krajobrazu oraz pogorszenie stanu wód	Jeziora na obszarze Parku	pkt: 1d, f, 3b, i	P	Uregulowanie prawne kwestii lokalizacji zabudowy na wodach
46.	Lokalizacja atrakcji turystycznych niepowiązanych z Parkiem	Nadmierna koncentracja turystów niewynikająca z chęci korzystania z walorów Parku	Rejony występowania atrakcji turystycznych, np. Strysza Buda, Szymbark	pkt: 3a, b, f, i	I/P	Rezygnacja z planowanej realizacji rozbudowy istniejących obiektów oraz lokalizacji nowych tego typu atrakcji turystycznych w granicach Parku. Przeniesienie lub realizacja potencjalnych nowych atrakcji turystycznych poza obszarem Parku i terenami ekspozycji krajobrazowej
47.	Zachwianie zrównoważonego rozwoju turystyki w obszarze Parku	Realizacja inwestycji w zakresie turystyki wodnej, np. pogłębianie kanałów cieków na przesmykach	Wody obszaru Parku, w szczególności: - przesmyk	pkt: 1, 2, 3	P	Odstąpienie od realizacji inwestycji zapisanych w dokumencie rangi regionalnej „ <i>Diagnoza stanu i koncepcja rozwoju turystyki wodnej w województwie pomorskim 2030</i> ” stanowiących

	jezior powodujące zagrożenie dla walorów Parku	<p>między jeziorami Brodno Wielkie i Jez. Ostrzyckim w Brodnicy Dolnej (gm. Kartuzy);</p> <p>- przesmyk pomiędzy jeziorami Brodno Wielkie i Brodno Małe w Ręboszewie (gm. Kartuzy);</p> <p>- rejon Chmielonka i Zaworów w gm. Chmielno.</p>			zagrożenie dla celów ochrony Parków, w tym: pogłębiania kanałów i cieków na przesmykach jezior, umacnianie fragmentów brzegów zbiorników wodnych, budowa kanałów
	Powstawanie dużej liczby miejsc wykorzystywanych do kąpeli z nieuporządkowanym zapleczem lub jego brakiem oraz rozwój „dzikich” kąpielisk w rejonach zespołów zabudowy – degradacja brzegów jezior, zaśmiecanie oraz pogorszenie stanu wód powierzchniowych	Strefa brzegowa jezior	pkt: 1d, f, 2, 3i	I	Ochrona części brzegów jezior przed zainwestowaniem i penetracją turystyczną. Edukacja społeczeństwa
	Powstawanie nowych obiektów ogólnodostępnej bazy noclegowej na obszarach dotychczas niezainwestowanych –	Cały obszar Parku	pkt: 3d, e, i	I/P	Wykorzystanie w pierwszej kolejności obszarów „brownfields” na terenie Parku – terenów dawnych ośrodków wypoczynkowych, obecnie nieczynnych lub zdekapitalizowanych z zachowaniem ekstensywnego sposobu ich

		wzrost urbanizacji obszaru Parku				zagospodarowania
48.	Niekontrolowana modernizacja istniejącej zabudowy historycznej polegająca na wprowadzaniu pretensjonalnego detalu architektonicznego i agresywnej kolorystyki skutkująca dewaloryzacją oryginalnego wyrazu architektonicznego obiektów historycznych	Zniekształcenie ustalonej w tradycji kulturowej materialnej wartości form kaszubskiej zabudowy regionalnej	Większe miejscowości takie jak: Borzestowo, Brodnica, Miechucino, Zawory, Łapalice, Mirachowo, Potęgowo, Kamienica Królewska, Ostrzyce, Stężycza, Szymbark, Gołubie	pkt: 3i, j	I	Opracowanie i wdrożenie „poradników” dla inwestorów i właścicieli budynków zabytkowych i historycznych „Jak budować na wsi”. Prezentowanie i popularyzacja w mediach cech architektury regionalnej. Praktyczne korzystanie z opracowywanych na zlecenie gminy Gminnych Programów Opieki nad Zabytkami
49.	Wprowadzanie w przestrzeń publiczną udziwnionych form „mebla ulicznego”, często pseudoregionalnego, akceptowanych przez lokalne samorządy	Operowanie mylącym przekazem w zakresie istoty unikatowego charakteru rodzimych form zagospodarowania (budynki, ogrodzenia, nawierzchnie, gatunki zieleni)	Głównie miejscowości gminne takie jak: Stężycza, Somonino, Sierakowice, Chmielno, Linia	pkt: 3i, j, h, I	I	Prezentowanie i popularyzacja w mediach cech architektury regionalnej
50.	Wznoszenie tymczasowych, a w rezultacie pozostających przez wiele sezonów wśród zabytkowej architektury, substandardowych obiektów gastronomicznych i innych usługowych	Wprowadzanie w przestrzeń Parku obiektów i zagospodarowania o niskiej jakości estetycznej	Cały obszar Parku	pkt: 3i, j, h, I	I	Wdrożenie i skuteczne egzekwowanie tzw. ustawy krajobrazowej
51.	Wznoszenie nowej zabudowy jednorodzinnej nierolniczej wg zunifikowanych projektów	Postępujące niweczenie charakterystycznego rysu architektoniczny zabudowy	Głównie większe miejscowości turystyczne	pkt: 3b, f, i, I	I	Skuteczne egzekwowanie zapisów z mpzp (wg wytycznych konserwatora zabytków). Praktyczne korzystanie z opracowywanych na

	ogólnopolskich w sąsiedztwie zachowanej zabudowy historycznej	wsie kaszubskich				zlecenie gminy Gminnych Programów Opieki nad Zabytkami
52.	Rozwój istniejących osiedli rekreacyjnych z formami zabudowy obcymi w krajobrazie regionu, o cechach architektonicznych niezgodnych z regionalnymi	Zniekształcanie całościowego wizerunku form dawnej kultury przestrzennej i materialnej Kaszub	Najbliższe otoczenie Wielkich Jezior Raduńskich: Jez. Raduńskie Górne i Dolne, jez. Lubowisko, Jez. Dąbrowskie, Jez. Potulskie, Jez. Ostrzyckie, Jez. Wielkie i Małe Brodno	pkt: 3a, b, f, i	I	Ograniczenie lokalizacji osiedli o formach niezgodnych z regionalnymi w mpzp, jednocześnie z wyraźnymi zapisami dotyczącymi wymogów rozplanowania i architektury osiedli możliwych do realizacji na terenie Parku
53.	Dynamiczny rozwój nowej zabudowy pseudoagroturystycznej o przeskalowanej formie i pseudoregionalnej architekturze, utrudniającej rozpoznawalność autentycznych form architektury regionalnej	Zniekształcanie całościowego wizerunku form dawnej kultury przestrzennej i materialnej Kaszub	Okolice Brodnicy, Ostrzyc, Chmielna	pkt: 3a, b, f, i	I	Egzekwowanie zapisów w istniejących mpzp oraz wdrożenie zapisów w nowych mpzp uwzględniających potrzebę harmonijnego wkomponowywania zabudowy w otaczający krajobraz. Praktyczne korzystanie z opracowywanych na zlecenie gminy Gminnych Programów Opieki nad Zabytkami
54.	Stale podwyższające się wymagania turystów w stosunku do wyposażenia pensjonatów i kwater agroturystycznych w techniczne wyposażenie i nowoczesne udogodnienia, które nie zawsze mogą być zastosowane w obiektach zabytkowych	Niszczenie substancji materialnej obiektów zabytkowych i historycznych	Cały obszar Parku	pkt: 3b, d, h, l	I	Stosowanie nowoczesnych technik i technologii pozwalających zarówno na dostosowanie obiektów do dzisiejszych wymagań turystów, jak i na zachowanie historycznego charakteru obiektu. Przekonanie turysty, iż historyczny charakter obiektu jest zaletą, a nie ograniczeniem, poprzez wskazanie i wyeksponowanie jego wartości
55.	Stereotypowe wyznaczenie nowych terenów rozwojowych wsi pod zabudowę (która następnie	Degradacja krajobrazu oraz postępujące niweczenie charakterystycznego rysu	Głównie wsie gminne: Chmielno,	pkt: 3e, f, g, h, i, j, k, l, n	I	Wdrożenie zapisów w mpzp uwzględniających specyfikę krajobrazową przestrzeni wiejskiej

	otrzymuje miejską formę architektoniczną) bez studiów i analiz krajobrazowych, co degraduje historyczne panoramy wsi i uniemożliwia obserwację jej historycznych i zabytkowych obiektów	architektoniczny zabudowy wsi kaszubskich	Stężycza			
56.	Wydawanie zezwoleń na indywidualną zabudowę „rezydencjonalną” na terenach dawniej rolniczych, która otrzymuje karykaturalne formy pałacyków oderwane od tradycyjnych form historycznej zabudowy wiejskiej Kaszub	Degradacja krajobrazu oraz zniekształcenie całościowego wizerunku form dawnej kultury przestrzennej i materialnej Kaszub	Cały obszar Parku	pkt: 3e, f, g, h, i, j, k, l, n	I	Wdrożenie zapisów w mpzp uwzględniających specyfikę krajobrazową przestrzeni wiejskiej
57.	Niedostateczny nadzór administracji samorządowej oraz konserwatora zabytków nad zgłaszanymi, a często niezgłaszanymi „modernizacjami” obiektów o cechach historycznych	Zmniejszenie możliwości zachowania w środowisku człowieka wartości dziedzictwa kulturowego i postępujące ubożenie tego środowiska	Cały obszar Parku	pkt: 3a, b, c, d, i, m	I	Zwiększenie aktywności służb nadzoru budowlanego. Praktyczne korzystanie z opracowywanych na zlecenie gminy Gminnych Programów Opieki nad Zabytkami
58.	Mała możliwość natychmiastowej i skutecznej interwencji służb konserwatorskich w stosunku do działań niezgodnych z obowiązującymi wytycznymi konserwatorskimi, zawartymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz przewlekające się procesy sądowe po zgłoszeniu przestępstwa	Zmniejszenie możliwości zachowania w środowisku człowieka wartości dziedzictwa kulturowego i postępujące ubożenie tego środowiska	Cały obszar Parku	pkt: 3a, b, c, d, i, k, l, m	I	Zwiększenie aktywności służb Państwowej Służby Ochrony Zabytków oraz służb nadzoru budowlanego
59.	Niewystarczająca współpraca administracji Parku z władzami	Stałe pojawianie się konfliktów i w rezultacie	Cały obszar Parku	pkt: 3e, f, g, h, i, j, k, l,	I	Zintensyfikowanie współpracy z samorządami w formie pomocy w propagowaniu i

	samorządowymi oraz mieszkańcami terenu Parku	przedłużanie się wielu działań władz samorządowych lub stosowanie samowoli w gospodarowaniu przestrzenią zabytkową. Zmniejszenie możliwości zachowania w środowisku człowieka wartości dziedzictwa kulturowego i postępujące ubożenie tego środowiska		n	utrwalaniu cech regionalnych terenu Parku. Pomoc i współpraca w organizowaniu spotkań i praktycznych warsztatów dla mieszkańców i inwestorów, dotyczących ochrony, kontynuowania i wykorzystywania lokalnego dziedzictwa kulturowego. Skuteczne przeciwdziałanie i rozwiązywanie konfliktów wokół ochrony i kształtowania krajobrazu poprzez stosowanie sprawdzonych metod dialogu społecznego np. opisanych w <i>poradniku "Idea i metody partycypacji społecznej w ochronie krajobrazu i kształtowaniu przestrzeni"</i> (Pawłowska K, 2010, wyd. Fundacja Partnerstwo dla środowiska, Kraków 2010)
--	--	---	--	---	--

Tab. 8. Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń zewnętrznych oraz ich skutków dla zasobów i walorów Parku

Lp.	Źródła zagrożenia	Skutki	Lokalizacja zagrożenia /oddziaływania	Ważniejsze cele, o których mowa w rozdz. 3	Istniejące/ potencjalne/ trudne do oszacowania [I/P/?]	Możliwe sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
1	2	3	4	5	6	7
1.	Niskie emisje z kotłowni przydomowych spoza Parku	Ponadnormatywne stężenie benzo(a)pirenu i pyłu zawieszono PM10 w powietrzu	Obszary zabudowane	pkt: 1d, h	I	Zmiana urzędzeń grzewczych na bardziej nowoczesne. Opracowanie i wdrożenie programów ograniczania „niskiej emisji”. Skuteczne egzekwowanie zakazu spalania odpadów w kotłowniach przydomowych. Stworzenie instrumentów finansowo-prawnych motywujących mieszkańców do wykorzystywania

						OZE, prowadzenie szkoleń i akcji edukacyjnych
2.	Rozwój zabudowy i infrastruktury poza granicami Parku	Powstanie nowych potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wód powierzchniowych i podziemnych. Negatywny wpływ na stan jednolitych części wód	Obszary zabudowane	pkt: 1d, e, f, g	I	Wprowadzenie ograniczeń w zakresie wykorzystania powierzchni ziemi poprzez określenie wskaźników kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu: minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w odniesieniu do działki budowlanej, minimalnej i maksymalnej intensywności zabudowy, dostosowane do specyfiki lokalizacji i funkcji terenu
3.	Zróżnicowane co do wielkości i niekorzystnie rozłożone w czasie zasilanie opadowe	Zagrożenie suszą glebową i hydrologiczną, lokalne zagrożenie powodziami	Cały obszar Parku, ze szczególnym uwzględnieniem terenów rolniczych	pkt: 1c, d, e, f	I	Edukacja społeczeństwa, w tym w zakresie problemu zmiany klimatu, ich skutków oraz wpływu na środowisko przyrodnicze i jego elementy. W skali krajowej i globalnej – ograniczanie emisji gazów cieplarnianych
4.	Zmiany klimatyczne powodujące obniżenie poziomu wód gruntowych i powierzchniowych	Spadek poziomu wód powierzchniowych i gruntowych, zmniejszanie zasobów wodnych siedlisk przyrodniczych, przesuszanie i degradacja siedlisk lądowych zależnych od wód, zmiany ich szaty roślinnej. Występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych, skutkujących np. wielkopowierzchniowymi powalami drzewostanów	Cały obszar Parku	pkt: 1a, 2a	I	Edukacja społeczeństwa, w tym w zakresie problemu zmiany klimatu, ich skutków oraz wpływu na środowisko przyrodnicze i jego elementy. W skali krajowej i globalnej – ograniczanie emisji gazów cieplarnianych
5.	Rozbudowa i wprowadzanie wielkoobszarowych odnawialnych źródeł energii (OZE) (farmy wiatrowe i	Zagrożenie zwiększeniem śmiertelności w wyniku kolizji migrujących ptaków; śmiertelność	Otulina Parku	pkt: 1l, 2j, l	P	Rezygnacja z lokalizacji farm fotowoltaicznych i wiatrowych w obrębie i otulinie Parku

	fotowoltaiczne)	nietoperzy w kolizjach z turbinami wiatrowymi (dotyczy zwłaszcza gatunków odbywających długodystansowe wędrówki – karlików, borowców i mroczka posrebrzanego), zmniejszenie dostępnej powierzchni siedlisk, np. żerowisk (dotyczy ptaków i farm fotowoltaicznych)				
6.	Pogorszenie warunków siedliskowych fauny wodnej i tym samym stanu lokalnych populacji organizmów w wyniku zanieczyszczenia wód powierzchniowych, w tym również okresowych	Zanieczyszczenie małych zbiorników wodnych, w tym rozlewisk przy ciekach, jako miejsc rozrodu płazów	Brak danych	pkt: 1l, 2j, l	P	Zaniechanie wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do ziemi oraz wód powierzchniowych. Uregulowanie kwestii kanalizacji i odprowadzania ścieków w górnych odcinkach rzek, w tym kontrole szczelności bezodpływowych zbiorników na ścieki
7.	Intensyfikacja zainwestowania osadniczego w bezpośrednim sąsiedztwie Parku	Negatywne oddziaływanie na przyrodę i krajobraz (emisja zanieczyszczeń do atmosfery, wpływ zanieczyszczeń do wód, zanik stref przejściowych pomiędzy krajobrazem kulturowym a przyrodniczym, wzmożona penetracja turystyczno-rekreacyjna obszaru Parku)	Rejon miasta Kartuzy, Sierakowic, Goręczyna, Somonina i Strzepcza	pkt: 3a, d, e, i	l	Ograniczanie dalszego rozwoju obszarów dla lokalizacji nowej zabudowy – niewyznaczanie w planach miejscowych nowych terenów inwestycyjnych ponad potrzeby mieszkańców gminy wynikające z prognoz demograficznych. Kanalizacja ruchu turystycznego. Rozwój infrastruktury technicznej na obszarze otuliny
8.	Intensyfikacja rozwoju gospodarczego w otulinie Parku	Przekształcenia środowiska przyrodniczego,	otulina Parku, w szczególności na zachód od	pkt: 1a, b, 2	l	Realizacja etapowa eksploatacji surowców i sukcesywna rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

		w szczególności w rejonach powierzchniowej eksploatacji złóż surowców mineralnych, farm fotowoltaicznych - zanik strefy buforowej wokół Parku, zniszczenie cennych walorów na obszarze Parku	granic Parku, w tym w rejonie Żuromina			Rezygnacja z lokalizacji przedsięwzięć w zakresie farm fotowoltaicznych w rejonach powiązanych krajobrazowo z Parkiem
9.	Wady systemu prawnego w zakresie zagospodarowania przestrzennego. Powszechny brak poszanowania dla przepisów prawa w Polsce	Realizacja inwestycji na podstawie indywidualnych decyzji o warunkach zabudowy – kontynuacja chaosu przestrzennego i stopniowy zanik terenów otwartych	Cały obszar kraju	pkt: 3a, d, e	I	Zmiana przepisów prawa powszechnego. Rezygnacja ze stosowania decyzji o warunkach zabudowy i sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla większych obszarów. Opracowywanie w ramach prac nad mpzp studiów i wytycznych krajobrazowych dla widoków rozległych i panoram
		Rozwój nielegalnego zainwestowania, w tym zabudowa rekreacji indywidualnej nad brzegami jezior i w lasach	Cały obszar kraju	pkt: 3b, i	I	Skuteczne egzekwowanie przepisów prawa. Edukacja społeczeństwa
		Brak decyzji ze strony samorządów o rezygnacji z dotychczasowego inwestycyjnego przeznaczenia terenów ze względu na konsekwencje dużych odszkodowań finansowych	Cały obszar kraju	pkt: 1, 2, 3	I	Zmiana przepisów prawa powszechnego
10.	Kontynuacja marketingowego wykorzystywania image Parku na rynku nieruchomości	Wzrost zainteresowania inwestycjami na terenie Parku w zakresie nowych	Cały obszar kraju	pkt: 3a, b, d, e, i	I	Brak możliwości przeciwdziałania

	województwa pomorskiego i ogólnopolskim	obiektów mieszkalnych, rekreacyjnych i usługowych, w tym działalności deweloperskiej ukierunkowanej na zysk				
11.	Wzmagające się tendencje wykorzystania istniejącego zasobu kulturowego wsi kaszubskiej na cele wyłącznie turystyczne z uwagi na spore zainteresowanie tym regionem mieszkańców z całej Polski	Zniekształcenie ustalonej w tradycji kulturowej materialnej wartości form kaszubskiej zabudowy regionalnej	Cały obszar Parku	pkt: 3i, j	I	Skuteczne egzekwowanie istniejących zapisów mpzp uzgodnionych m.in. przez konserwatora zabytków
12.	Zwiększający się nacisk na tworzenie nowych miejsc dla turystów – bazy noclegowej i zaplecza gastronomicznego	Stale pojawiające się konflikty i w rezultacie przedłużanie się wielu działań władz samorządowych lub stosowanie samowoli w gospodarowaniu przestrzenią zabytkową. Zmniejszenie możliwości zachowania w środowisku człowieka wartości dziedzictwa kulturowego i postępujące ubożenie tego środowiska	Rejon Wielkich Jezior Raduńskich	pkt: 3e, f, g, h, i, j, k, l, n	I	Skuteczne egzekwowanie istniejących zapisów mpzp uzgodnionych m.in. przez konserwatora zabytków oraz praktyczne korzystanie z opracowywanych na zlecenie gminy Gminnych Programów Opieki nad Zabytkami
13.	Dążenie do budowy dużych obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych gdyż niewielkie kubaturowo, tradycyjne obiekty historyczne są postrzegane jako przeszkoda w realizacji ekonomicznie uzasadnionej inwestycji	Degradacja krajobrazu oraz zniekształcenie całościowego wizerunku form dawnej kultury przestrzennej i materialnej Kaszub	Rejon Wielkich Jezior Raduńskich	pkt: 3e, f, g, h, i, j, k, l, n	I	Skuteczne egzekwowanie istniejących zapisów mpzp uzgodnionych m.in. przez konserwatora zabytków oraz praktyczne korzystanie z opracowywanych na zlecenie gminy Gminnych Programów Opieki nad Zabytkami

14.	Zniekształcenie historycznych układów przestrzennych pochodzących z czasów historycznych (często od średniowiecza) czyli planów wsi a także geometrii przestrzennej niewielkich, dwu-trzy zagrodowych przysiółków, poprzez wprowadzanie nowych, przypadkowych podziałów geodezyjnych wymuszanych przez popyt na działki rekreacyjne	Degradacja krajobrazu oraz postępujące niweczenie charakterystycznego rysu architektoniczny zabudowy wsi kaszubskich	Cały obszar Parku	pkt: 3e, f, g, h, i, j, k, l, n	I	Skuteczne egzekwowanie istniejących zapisów mpzp uzgodnionych m.in. przez konserwatora zabytków oraz praktyczne korzystanie z opracowywanych na zlecenie gminy Gminnych Programów Opieki nad Zabytkami
15.	Zauważalny brak zainteresowania lokalną historią terenu Parku przez inwestorów zewnętrznych	Degradacja krajobrazu oraz zniekształcenie całościowego wizerunku form dawnej kultury przestrzennej i materialnej Kaszub	Cały obszar Parku	pkt: 3e, f, g, h, i, j, k, l, n	I	Zintensyfikowanie promocji kultury regionu i zasobu dziedzictwa kulturowego, w tym organizowanie dla nowych mieszkańców regionu konkursów z nagrodami ze znajomości historii regionu i regionalnych form zabudowy
16.	Przepisy prawa dopuszczające wydawanie zgody na nowe inwestycje na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, bez konieczności sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	Degradacja krajobrazu oraz zniekształcenie całościowego wizerunku form dawnej kultury przestrzennej i materialnej Kaszub	Cały obszar Parku	pkt: 3e, f, g, h, i, j, k, l, n	I	Wprowadzenie konieczności wykonywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla całego Parku i dla obszarów obejmujących co najmniej jedno sołectwo
17.	Nielogiczne potraktowanie procedur: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wymaga jedynie opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków, natomiast dopiero miejscowe	Stałe pojawianie się konfliktów i w rezultacie przedłużanie się wielu działań władz samorządowych lub stosowanie samowoli w gospodarowaniu przestrzenią zabytkową.	Cały obszar Parku	pkt: 3e, f, g, h, i, j, k, l, n	I	Zmiana obowiązującego prawa (Ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym, Ustawy Prawo Budowlane i innych)

<p>plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp), które stają się prawem miejscowym, konieczne zgodnym ze studium, wymagają uzgodnienia w formie decyzji administracyjnej wojewódzkiego konserwatora zabytków; niespójność ta umożliwia uchwalanie przez samorządy gmin studiów bez pozytywnej opinii konserwatora zabytków, a następnie w konsekwencji stosowanie w mpzp nieakceptowanych przez niego zapisów; skutkuje to konfliktami między samorządami i inwestorami a konserwatorem zabytków w trakcie uzgadniania mpzp w aspekcie ochrony dziedzictwa kulturowego</p>	<p>Zmniejszenie możliwości zachowania w środowisku człowieka wartości dziedzictwa kulturowego i postępujące ubożenie tego środowiska</p>				
--	--	--	--	--	--

CZĘŚĆ III

KONCEPCJA OCHRONY ZASOBÓW, TWORÓW I SKŁADNIKÓW PRZYRODY ORAZ WARTOŚCI KULTUROWYCH

3. STRATEGICZNE CELE OCHRONY PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Ustawa o ochronie przyrody (art. 16 ust. 3) określa, że uchwała sejmiku województwa ustanawiająca dany park krajobrazowy określa obok jego nazwy, obszaru, przebiegu granic i otuliny, a także zakazów w nim obowiązujących także szczególne cele ochrony. I tak w Uchwale Nr 145/VII/11 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 27 kwietnia 2011 r. w sprawie Kaszubskiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. z 2011 r. Nr 66, poz. 1462), zmienionej uchwałą Nr 445/XLII/17 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 21 grudnia 2017 r. (Dz. Urz. z 2018 r. poz. 203) określono następujące szczególne cele ochrony (§2):

- 1) zachowanie specyfiki rzeźby terenu — wzniesień morenowych, dolin rzecznych i rynien jeziornych oraz wytopisk polodowcowych,*
- 2) poprawa stanu czystości wód powierzchniowych,*
- 3) utrzymanie i przywracanie mozaiki zbiorowisk roślinnych, właściwej dla różnych typów środowiska przyrodniczego Parku, w szczególności ochrona źródeł, torfowisk oraz fitocenozy z udziałem gatunków borealnych i podgórsko—górkich,*
- 4) utrzymanie spójności przestrzennej ekosystemów leśnych i ich renaturalizacja,*
- 5) ochrona naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk wzdłuż cieków i brzegów jezior w celu uzyskania biologicznej zabudowy ich obrzeży,*
- 6) utrzymanie naturalnej różnorodności fauny oraz tworzenie warunków umożliwiających restytucję gatunków, które wyginęły, w szczególności głuszca i raka szlachetnego,*
- 7) zachowanie i eksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, a zwłaszcza struktury i wartości krajobrazu kulturowego, wartościowych układów przestrzennych osadnictwa, tradycyjnych i historycznych form zabudowy, obiektów kultury materialnej i wartości kultury niematerialnej,*
- 8) ochrona unikatowych wartości krajobrazu, a zwłaszcza rynien jeziornych i dolin rzecznych oraz eksponowanych wzniesień i zboczy o znacznych spadkach terenu,*
- 9) oszczędne użytkowanie i planowe kształtowanie przestrzeni ze szczególnym uwzględnieniem ochrony walorów krajobrazowych.*

Jednocześnie ustawa o ochronie przyrody wymaga (art. 20 ust. 4 pkt 1), aby plan ochrony dla parku krajobrazowego także zawierał cele ochrony. Celem uniknięcia powtórzeń w obu tych aktach prawnych, przyjęto że uchwała ws. KPK określa wybrane (właśnie szczególne) cele ochrony, natomiast Plan ochrony formułuje pełen ich zestaw odnoszący się do poszczególnych komponentów. Jednocześnie należy zaznaczyć, że brzmienie celów przyjętych ostatecznie w dokumencie Planu może nieco odbiegać od zapisów w operatach szczegółowych.

I tak, do celów ochrony Kaszubskiego Parku Krajobrazowego należą:

- 1) w zakresie ochrony wartości przyrody nieożywionej i gleb:
 - a) zachowanie zróżnicowania form rzeźby charakterystycznych dla krajobrazów młodogłaciacyjnych oraz procesów warunkujących ich istnienie,
 - b) zachowanie struktury przestrzennej gleb, ze szczególnym uwzględnieniem gleb organicznych,
 - c) zwiększenie odporności gleb na degradację oraz przeciwdziałanie czynnikom i procesom degradacji, w tym erozji i zanieczyszczeniu gleb,

- d) przeciwdziałanie czynnikom i procesom powodującym degradację wód powierzchniowych i podziemnych,
 - e) powstrzymanie odwadniania ekosystemów lądowych oraz zwiększenie zasobności wodnej terenu i zachowanie naturalnej struktury hydrograficznej,
 - f) poprawa jakości wód powierzchniowych oraz ochrona jakości i zasobności wód podziemnych,
 - g) ochrona naturalnych mokradeł i drobnych zbiorników wodnych, jako elementu istotnego w kształtowaniu i ochronie zasobów wodnych,
 - h) ograniczenie emisji zanieczyszczeń atmosfery pochodzących z lokalnych kotłowni, w tym zwłaszcza w wyniku spalania śmieci lub paliw niskiej jakości oraz ruchu samochodowego,
 - i) ograniczenie hałasu komunikacyjnego;
- 2) w zakresie ochrony wartości przyrody ożywionej:
- a) zachowanie ekosystemów charakterystycznych dla niżowych obszarów pojeziernych i zachowanie różnorodności związanych z nimi chronionych siedlisk przyrodniczych objętych ochroną prawną na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1713)¹⁴ zidentyfikowanych w granicach Parku, w tym:
 - i) 3110 Jeziora lobeliowe,
 - ii) 3130 Brzegi lub osuszane dna zbiorników wodnych ze zbiorowiskami z *Littorelletea uniflorae*, *Isoeto-Nanojuncetea*,
 - iii) 3140 Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*,
 - iv) 3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*,
 - v) 3160 Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne,
 - vi) 6230 Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (*Nardion* – płaty bogate florystycznie),
 - vii) 6510 Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (All. *Arrhenatherion*),
 - viii) *7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą,
 - ix) *7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji,
 - x) 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea nigrae*),
 - xi) 7150 Obniżenia na podłożu torfowym z roślinnością ze związku *Rhynchosporion albae*,
 - xii) *7220 Źródlika wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*,
 - xiii) 7230 Górskie i nizinne torfowiska o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
 - xiv) 9110 Kwaśne buczyny (SubAll. *Luzulo-Fagenion*),

¹⁴ * oznaczono siedliska priorytetowe

- xv) 9130 Żyzne buczyny (SubAll. *Dentario glandulosae-Fagenion*, SubAll. *Galio odorati-Fagenion*),
- xvi) 9150 Ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*),
- xvii) 9160 Grąd subatlantycki (Ass. *Stellario holosteeae-Carpinetum betuli*),
- xviii) 9190 Kwaśne dąbrowy (*Quercetea robori-petraeae*),
- xix) 91D0 Bory i lasy bagienne (Ass. *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, Ass. *Vaccinio uliginosi-Pinetum sylvestris*, Ass. *Pino mugo-Sphagnetum*, Ass. *Sphagno girgensohnii-Piceetum* i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne),
- xx) 91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albae*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe

oraz zachowanie, a tam gdzie jest to możliwe, poprawa stanu ich ochrony,

- b) zachowanie różnorodności zbiorowisk roślinnych właściwych dla ekosystemów łąkowych, pastwiskowych, murawowych, wrzosowiskowych, ziołoroślowych oraz wodnych i torfowiskowych regionu,
- c) zachowanie różnorodności zbiorowisk roślinnych właściwych dla ekosystemów leśnych regionu; utrzymanie spójności przestrzennej ekosystemów leśnych i ich renaturalizacja,
- d) zachowanie i wzmacnianie pełnej różnorodności gatunków roślin i grzybów na ich naturalnych stanowiskach oraz w typowych dla nich fitocenozach,
- e) zapewnienie warunków do zachowania populacji rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków roślin i grzybów zidentyfikowanych w granicach Parku, w tym:
 - i) grzybów: naziemek ceglasty *Albatrellus confluens*, naziemek zielonawy *Albatrellus cristatus*, naziemek biały *Albatrellus ovinus*, tarczóweczka krążkowata *Aleurocystidiellum disciformis*, muchomor jadowity *Amanita virosa*, workotrzęsak galaretowaty *Ascotremella faginea*, wełniczek niebieskozielonawy *Byssocorticium atrovirens*, wełniczek piękny *Byssocorticium pulchrum*, pieprznik żytkowany *Cantharellus aurora*, pieprznik pomarańczowy *Cantharellus fresii*, woskowniczek jamkowaty *Ceraceomyces serpens*, woszczynka purpurowa *Ceriporia purpurea*, woszczyneczka obrzeżona *Ceriporiopsis pannocincta*, woszczyneczka żywiczna *Ceriporiopsis resinascens*, goździeniec fioletowy *Clavaria zollingeri*, buławka pałeczkowata *Clavariadelphus pistillarlis*, kolczatek strzępiasty *Creolophus cirrhatus*, radłóweczka kosmkowata *Cristinia helvetica*, płaszczek ząbkowany *Dacryobolus sudans*, drzewostrzępka porostowata *Dendrothele commixta*, maczuźnik nasięźrzałowy *Elaphocordyceps ophioglossoides*, różówka nadrzewna *Erythricium laetum*, ozorek dębowy *Fistulina hepatica*, lakownica lśniąca *Ganoderma lucidum*, klejoporek dwubarwny *Gloeoporus dichrous*, siatkoblaszek maczugowaty *Gomphus clavatus*, piestrzyca zatokowata *Helvella lacunosa*, soplówka bukowa *Hericium coralloides*, kolczakówka niebieskawa *Hydnellum caeruleum*, kolczakówka żółtobrązowa *Hydnellum compactum*, kolczakówka strefowana *Hydnellum conrescens*, błyskoporek podkorowy *Inonotus obliquus*, włóknouszek lejkowaty *Inonotus tomentosus*, smolucha świerkowa *Ischnoderma benzoinum*, smolucha bukowa *Ischnoderma resinatum*, kolcóweczka białozielonawa *Kavinia albiviridis*, twardówka filcowata *Lentinellus ursinus*, kępkowiec torfowiskowy *Lyophyllum palustre*, drobnokolec żółtknący *Mucronella calva*, drobnoporek watowaty *Oligoporus sericeomollis*, trwałoporka różnobarwna *Perenniporia medulla-panis*, czyreń gładki *Phellinus laevigatus*, czyreń wąskoszczecinkowy *Phellinus lundellii*, czyreń topolowy *Phellinus populicola*, czyreń osikowy *Phellinus tremulae*, korkoząb pozrastany *Phellodon confluens*, korkoząb czarniawy *Phellodon niger*, żylak biały *Phlebia albida*, żylak liliowy *Phlebia lilascens*, żylak sinawy *Phlebia livida*, żylak zmienny *Phlebia serialis*, żylica *Phlebiopsis ravenelii*,

suchogłówka korowa *Phleogena faginea*, poroblaszek żółtoczerwony *Phylloporus pelletieri*, bocznik łyżkowy *Pleurotus pulmonarius*, żagiew wielogłowa *Polyporus umbellatus*, piórniczka rozgałęziona *Pterula multifida*, złotak czerwony *Pulveroboletus lignicola*, pomarańczowiec błyszczący *Pycnoporellus fulgens*, koralówka czerwonowierzchołkowa *Ramaria botrytis*, ząbkówka kolczasta *Resinicium pinicola*, skórówka wonna *Scytinostroma odoratum*, wielozarodniczka kapeluszkowa *Sistotrema confluens*, łopatnica żółtawa *Spathularia flavida*, szyszkowiec łuskowaty *Strobilomyces strobilaceus*, chropiatka kwiatowa *Thelephora anthocephala*, chropiatka lejkwata *Thelephora caryophyllea*, maczuźnik *Tolypocladium longisegmentum*,

- ii) grzybów zlichenizowanych (porostów): rzędnicza pospolita *Acrocordia gemmata*, obrotnica rzęsowata *Anaptychia ciliaris*, plamica dwoista *Arthonia didyma*, plamica ponura *Arthonia vinosa*, dzbanusznik gładki *Aspicilia laevata*, bezpleszek woskowy *Athalia cerinella*, kropnica jałowcowa *Bacidia arceutina*, kropnica dębowa *Bacidia circumspecta*, kropnica żółtawa *Bacidia rubella*, wyprószek rozkwitający *Biatora efflorescens*, wyprószek główkowy *Biatora globulosa*, wyprószek oczkowy *Biatora ocelliformis*, wyprószek napęczniały *Biatora turgidula*, brunatka Schaerera *Buellia schaeereri*, pałeczka skupiona *Calicium adpersum*, pałeczka jasna *Calicium glaucellum*, pałeczka brązowa *Calicium salicinum*, pałeczka zielona *Calicium viride*, jaskrawiec misecznikowaty *Caloplaca obscurella*, liszajecznik koralkowaty *Candelariella coralliza*, płucnica islandzka *Cetraria islandica*, płucnica płotowa *Cetraria sepincola*, trzonecznica brunatnawa *Chaenotheca brunneola*, trzonecznica kartuska *Chaenotheca chlorella*, *Chaenotheca hygrophila*, trzonecznica zielonawa *Chaenotheca phaeocephala*, złociszek jaskrawy *Chrysothrix candelaris*, chrobotek darenkowy *Cladonia caespiticia*, chrobotek zgrubiały *Cladonia incrustata*, chrobotek delikatny *Cladonia parasitica*, chrobotek najeżony *Cladonia portentosa*, chrobotek czarniawy *Cladonia stygia*, skorupowiec pstry *Diplotomma alboatrum*, smerka Bouteille'a *Fellhanera bouteillei*, jaskrotka pomarańczowa *Gyalolechia flavorubescens*, pustułka oprószone *Hypogymnia farinacea*, pustułka rurkowata *Hypogymnia tubulosa*, popielak pylasty *Icmadophila ericetorum*, czasznik modrozielony *Imshaugia aleurites*, misecznica pogięta *Lecanora allophana*, misecznica delikatna *Lecanora hypopta*, misecznica wytworna *Lecanora intumescens*, misecznica obsypana *Lecanora sarcopidoides*, krążniczka płaska *Lecidea plana*, bielczyk proskowaty *Loxospora elatina*, przylepnik złotawy *Melanelixia subaurifera*, przylepniczka wytworna *Melanohalea elegantula*, kruczynka czarniawa *Micarea melaena*, górkalka sorediowa *Montanelia sorediata*, ochrost białożółtawy *Ochrolechia alboflavescens*, ochrost pyszny *Ochrolechia androgyna*, ochrost niepozorny *Ochrolechia arborea*, pismaczek błydy *Opegrapha niveoatra*, pismaczek pęcherzykowy *Opegrapha vermicellifera*, pismaczek zwyczajny *Opegrapha vulgata*, tarczownica pogięta *Parmelia submontana*, szarzynka skórzasta *Parmelina tiliacea*, pawężnica sałatowa *Peltigera hymenina*, pawężnica pergaminowa *Peltigera membranacea*, pawężnica Neckera *Peltigera neckeri*, pawężnica łusczkowata *Peltigera praetextata*, otwornica uwieńczona *Pertusaria coronata*, otwornica żółtawa *Pertusaria flavida*, otwornica misecznikowata *Pertusaria hymenea*, otwornica dziurawa *Pertusaria pertusa*, soreniec opylony *Physconia distorta*, soreniec dachówkowy *Physconia perisidiosa*, wabnica kielichowata *Pleurosticta acetabulum*, gruboszek bury *Protoparmelia badia*, pawiczkarka rudawa *Pseudoschismatomma rufescens*, otocznica lśniąca *Pyrenula nitida*, odnożyca mączysta *Ramalina farinacea*, odnożyca kępkowa *Ramalina fastigiata*, odnożyca jesionowa *Ramalina fraxinea*, odnożyca opylona *Ramalina pollinaria*, wzorzec misecznikowaty *Rhizocarpon lecanorinum*, bruniec siny *Rinodina colobina*, pszeblaszek poszarpany *Scytinium lichenooides*, brązowniczkowa brzoza *Tuckermanopsis chlorophylla*, brodaczkę zwyczajną *Usnea dasopoga*, brodaczkę kępkową *Usnea hirta*, brodaczkę kędzierzawą *Usnea subfloridana*, ospowiec półkulisty *Varicellaria hemisphaerica*, złotlinka jaskrawa

Vulpicida pinastri, żeluczka Mougeota *Xanthoparmelia mougeotii*, bukwik zielonawy *Zwackhia viridis*,

- iii) mszaków: jodłówka pospolita *Abietinella abietina*, próchniczek błotny *Aulacomnium palustre*, płaszczeniec marszczony *Buckiella undulata*, mokradłoszka zaostrowana *Calliergonella cuspidata*, bagniczka pływająca *Cladopodiella fluitans*, drabik drzewkowaty *Climacium dendroides*, widłoząb kędzierzawy *Dicranum polysetum*, widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*, widłoząb bergera *Dicranum undulatum*, dzióbkwowiec zetterstedta *Eurhynchium angustirete*, dzióbkwowiec bruzdowany *Eurhynchium striatum*, sierpowiec błyszczący *Hamatocaulis vernicosus*, gajnik lśniący *Hylocomium splendens*, rokiet wątkowy *Hypnum pratense*, bielistka siwa *Leucobryum glaucum*, natorfek torfowcowy *Odontoschisma sphagni*, skosatka zanokcicowata *Plagiochila asplenioides*, rokietnik pospolity *Pleurozium schreberi*, płonnik pospolity *Polytrichum commune*, płonnik cienki *Polytrichum strictum*, brodawkowiec czysty *Pseudoscleropodium purum*, piórosz pierzasty *Ptilium crista-castrensis*, fałdownik nastroszony *Rhytidiadelphus squarrosus*, fałdownik trzyczłonowy *Rhytidiadelphus triquetrus*, torfowiec wąskolistny *Sphagnum angustifolium*, torfowiec bałtycki *Sphagnum balticum*, torfowiec ostrolistny *Sphagnum capillifolium*, torfowiec szpiczastolistny *Sphagnum cuspidatum*, torfowiec kończysty *Sphagnum fallax*, torfowiec frędzlowany *Sphagnum fimbriatum*, torfowiec pogięty *Sphagnum flexuosum*, torfowiec brunatny *Sphagnum fuscum*, torfowiec girgensohna *Sphagnum girgensohnii*, torfowiec magellański *Sphagnum magellanicum*, torfowiec pięciorzędowy *Sphagnum quinquefarium*, torfowiec błotny *Sphagnum palustre*, torfowiec brodawkowaty *Sphagnum papillosum*, torfowiec okazały *Sphagnum riparium*, torfowiec czerwony *Sphagnum rubellum*, torfowiec russowa *Sphagnum russowii*, torfowiec cieniutki *Sphagnum tenellum*, torfowiec obły *Sphagnum teres*, torfowiec warnstorfa *Sphagnum warnstorffii*, torfowiec wulfa *Sphagnum wulfianum*, tujowiec delikatny *Thuidium delicatulum*, tujowiec włoskolistny *Thuidium philibertii*, błyszczące włoskowane *Tomenthypnum nitens*, nastroszek kędzierzawy *Uloa crispa*,
- iv) roślin naczyniowych: dąbrówka piramidalna *Ajuga pyramidalis*, przywrotnik prawie nagi *Alchemilla glabra*, przywrotnik kosmaty *Alchemilla glaucescens*, żabieniec lancetowaty *Alisma lanceolatum*, modrzewnica pospolita *Andromeda polifolia*, orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, mącznica lekarska *Arctostaphylos uva-ursi*, wełnianeczka darniowa *Baeothryon caespitosum*, bukwica zwyczajna *Betonica officinalis*, podrzeń żebrowiec *Blechnum spicant*, dzwonek szerokolistny *Campanula latifolia*, turzyca piaszkowa *Carex arenaria*, turzyca strunowa *Carex chordorrhiza*, turzyca drobna *Carex demissa*, turzyca obła *Carex diandra*, turzyca dwupienna *Carex dioica*, turzyca dwustronna *Carex disticha*, turzyca bagienna *Carex limosa*, turzyca blada *Carex pallescens*, turzyca pchła *Carex pulicaris*, centuria pospolita *Centaurium erythraea*, buławnik czerwony *Cephalanthera rubra*, świerżabek orzęsiony *Chaerophyllum hirsutum*, szczywót plamisty *Conium maculatum*, żłobik koralowy *Corallorhiza trifida*, obuwik pospolity *Cypripedium calceolus*, kukułka Fuchsa *Dactylorhiza fuchsi*, kukułka krwista *Dactylorhiza incarnata*, kukułka plamista *Dactylorhiza maculata*, kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis* ssp. *majalis*, wawrzynek wilczętyko *Daphne mezereum*, żywiec cebulkowy *Dentaria bulbifera*, goździk piaszkowy *Dianthus arenarius*, naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*, widlicz spłaszczony *Diphasiastrum complanatum*, widlicz cyprysowy *Diphasiastrum tristachyum*, rosiczka długolistna *Drosera anglica*, rosiczka pośrednia *Drosera intermedia*, rosiczka okrągłolistna *Drosera rotundifolia*, ponikło skąpokwiatowe *Eleocharis quinqueflora*, bażyna czarna *Empetrum nigrum*, kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*, kruszczyk błotny *Epipactis palustris*, wrzosiec bagienny *Erica tetralix*, wełnianka szerokolistna *Eriophorum latifolium*, wiązówka bulwkowa *Filipendula vulgaris*, goryczuszka Wettsteina *Gentianella germanica*, bodziszek leśny *Geranium sylvaticum*, posłonek rozestany *Helianthemum nummularium*, kocanki piaszkowe *Helichrysum arenarium*, turówka leśna

Hierochloë australis, turówka wonna *Hierochloë odorata*, przętka pospolita *Hippuris vulgaris*, wroniec widlasty *Huperzia selago*, kosaciec syberyjski *Iris sibirica*, poryblin kolczasty *Isoëtes echinospora*, poryblin jeziorny *Isoëtes lacustris*, sit alpejski *Juncus alpino-articulatus*, sit żabi *Juncus ranarius*, strzępica sina *Koeleria glauca*, bagno zwyczajne *Ledum palustre*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, lipiennik *Loesela Liparis loeselii*, listera jajowata *Listera ovata*, brzeżyca jednokwiatowa *Littorella uniflora*, widłaczek torfowy *Lycopodiella inundata*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, widłak goździsty *Lycopodium clavatum*, bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, gnieźnik leśny *Neottia nidus-avis*, grzybień biały *Nymphaea alba*, grzybień północny *Nymphaea candida*, wilżyna rozłogowa *Ononis repens*, wilżyna ciernista *Ononis spinosa*, nasięźrzał pospolity *Ophioglossum vulgatum*, gnidosz błotny *Pedicularis palustris*, podkolan biały *Platanthera bifolia*, wiechlina odległokłosa *Poa remota*, wielosił błękitny *Polemonium coeruleum*, krzyżownica gorzkawa *Polygala amarella*, jaskier wielki *Ranunculus lingua*, przygiełka biała *Rhynchospora alba*, driakiew gołębia *Scabiosa columbaria*, bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*, jeżogłówka najmniejsza *Sparganium minimum*, czyszciec roczny *Stachys annua*, gwiazdnica grubolistna *Stellaria crassifolia*, cis pospolity *Taxus baccata*, pełnik europejski *Trollius europaeus*, pływacz drobny *Utricularia minor*, przetacznik pagórkowy *Veronica teuricum*,

- f) przywracanie wartości florystycznych i fitocenotycznych zniekształconym ekosystemom wodnym i mokradłowym,
- g) odstąpienie od wprowadzania, kontrola oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się populacji gatunków obcego geograficznie pochodzenia, w tym roślin i zwierząt uznanych za gatunki inwazyjne, szczególnie zagrażających gatunkom rodzimym,
- h) zapewnienie warunków do zachowania różnorodności biologicznej grzybów, roślin i zwierząt, w tym chronionych, rzadkich, ginących i innych cennych gatunków w trakcie gospodarczego użytkowania ekosystemów,
- i) zachowanie drzew i zadrzewień przydrożnych, nadwodnych, śródpolnych i innych, szczególnie w przypadku, gdy są one siedliskami rzadkich i zagrożonych gatunków porostów i/lub zwierząt oraz odtwarzanie obiektów usuniętych,
- j) zachowanie różnorodności gatunkowej zwierząt, właściwej dla regionu, a szczególnie chronionych, rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków zidentyfikowanych w granicach Parku oraz naturalnych siedlisk ich występowania, w tym:
 - i) mięczaki: ślimak winniczek *Helix pomatia*, szczeżuja wielka *Anodonta cygnea*, skójka gruboskorupowa *Unio crassus*,
 - ii) pierścienice: pijawka lekarska *Hirudo medicinalis*,
 - iii) owady: iglica mała *Nehalennia speciosa*, żagnica zielona *Aeshna viridis*, zalotka białoczelna *Leucorrhinia pectoralis*, siwoszek błękitny *Oedipoda caerulea*, modraszek eumedon *Eumedonia eumedon*, czerwoczyk nieparek *Lycaena dispar*, modraszek bagniczek *Plebejus optilete*, dostojka akwilonaris *Boloria aquilonaris*, mieniak tęczowiec *Apatura iris*, przeplatka diamina *Melitaea diamina*, strzępotek soplaczek *Coenonympha tullia*, dostojka eunomia *Boloria eunomia*, kraśnik pięcioplamek *Zygaena trifolii*, *Brachypalpoidea lentus*, *Temnostoma vespiforme*, *Oxycera nigricornis*, *Oxycera pardalina*, zmrużek *Stratiomys potamida*, *Ctenophora pectinicornis*, żuchwień głowacz *Broscus cephalotes*, biegacz szykowny *Carabus nitens*,
 - iv) minogi i ryby: minóg strumieniowy *Lampetra planeri*, koza pospolita *Cobitis taenia*, strzebla błotna *Rhynchocypris percunus*, różanka *Rhodeus sericeus*, piskorz *Misgurnus fossilis*, śliz *Barbatula barbatula*, głowacz białopłetwy *Cottus gobio*, głowacz pręgopłetwy *Cottus poecilopus*, stonecznica *Leucaspius delineatus*,

- v) płazy: traszka grzebieniasta *Triturus cristatus*, traszka zwyczajna *Lissotriton vulgaris*, grzebiuszka ziemna *Pelobates fuscus*, ropucha szara *Bufo bufo*, ropucha paskówka *Epidalea calamita*, rzekotka drzewna *Hyla arborea*, żaba moczarowa *Rana arvalis*, żaba trawna *Rana temporaria*, żaby zielone *Pelophylax esculentus complex*,
 - vi) gady: padalec zwyczajny *Anguis fragilis*, jaszczurka żyworodna *Zootoca vivipara*, jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*, żmija zygzakowata *Vipera berus*,
 - vii) ptaki: bąk *Botaurus stellaris*, bielik *Haliaeetus albicilla*, cyraneczka *Anas crecca*, cyranka *Spatula querquedula*, czajka *Vanellus vanellus*, derkacz *Crex crex*, jerzyk *Apus apus*, kania ruda *Milvus milvus*, kszczyk *Gallinago gallinago*, łyska *Fulica atra*, muchołówka żałobna *Ficedula hypoleuca*, pokląskwa *Saxicola rubetra*, przepiórka *Coturnix coturnix*, słowik szary *Luscinia luscinia*, sóweczka *Glaucidium passerinum*, włośchatka *Aegolius funereus*, dzięcioł czarny *Dryokopus martius*, gągoł *Bucephala clangula*, siniak *Columba oenas*,
 - viii) ssaki: rzęsorek rzeczek *Neomys fodiens*, rzęsorek mniejszy *Neomys anomalus*, badylarka pospolita *Micromys minutus*, wilk *Canis lupus*, wydra *Lutra lutra*, bóbr *Castor fiber*, nocek rudy *Myotis daubentonii*, nocek Natterera *Myotis nattererii*, nocek Brandta *Myotis brandtii*, gacek brunatny *Plecotus auritus*, karlik drobny *Pipistrellus pygmaeus*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus*, karlik większy *Pipistrellus nathusii*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, mroczak posrebrzany *Vespertilio murinus*, borowiec wielki *Nyctalus noctula*,
 - k) zachowanie miejsc i warunków zimowania ptactwa wodnego,
 - l) zachowanie, przywracanie lub zwiększenie dostępności siedlisk dla rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków zwierząt,
 - m) zachowanie wysokiej różnorodności krajobrazu z dużym udziałem ekotonów, warunkującej bogactwo i różnorodność zgrupowań zwierzęcych,
 - n) zachowanie i podtrzymanie możliwości trwałego funkcjonowania populacji zwierząt, poprzez zachowanie właściwego stanu ich ochrony, a tam gdzie jest to celowe odtworzenie lub udrożnienie łączących je liniowych struktur (siedlisk naturalnych i półnaturalnych), w tym cieków, pełniących funkcje korytarzy ekologicznych,
 - o) ochrona ostoja fauny poprzez regulację aktywności turystycznej i innych form użytkowania na obszarach szczególnie cennych pod względem przyrodniczym;
- 3) w zakresie ochrony wartości historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych:
- a) zachowanie i eksponowanie zasobów dziedzictwa kulturowego, a zwłaszcza struktury i wartości krajobrazu kulturowego, wartościowych układów przestrzennych osadnictwa, tradycyjnych i historycznych form zabudowy oraz obiektów kultury materialnej i wartości kultury niematerialnej,
 - b) ograniczenie niekorzystnego oddziaływania turystyki i rekreacji na stan dziedzictwa kulturowego Parku,
 - c) prowadzenie szeroko pojętej działalności edukacyjnej, w tym prezentacja wartości poznawczych zabytków oraz popularyzacja i ukazanie wartości estetycznych zabytków i krajobrazu w środowisku człowieka,
 - d) zachowanie specyfiki zabudowy zagrodowej, ogrodów i detalu architektonicznego Kaszub,
 - e) zachowanie specyfiki krajobrazu kulturowego osadnictwa rozproszonego, tzw. wybudowań lub „pustek”,
 - f) ochrona, utrwalanie i promowanie tożsamości kulturowej i swoistości etnicznej społeczności kaszubskiej i pozostałości innych kultur, zwłaszcza ludowej kultury niematerialnej regionu, w

- tym folkloru muzycznego, tanecznego, tradycji kulinarnej, rzemiosła regionalnego, zwyczajów, obrzędów i uroczystości ludowych, legend oraz języka kaszubskiego,
- g) zachowanie istniejących fragmentów krajobrazu historycznego, zwłaszcza pradziejowego, w postaci stanowisk archeologicznych, w szczególności o własnej formie krajobrazowej,
 - h) zachowanie czytelności nawarstwień zmian w krajobrazie kulturowym dla przyszłych prac naukowo-badawczych,
 - i) powstrzymanie niekorzystnego wpływu człowieka na estetykę krajobrazu otwartego,
 - j) ograniczenie niekontrolowanego rozwoju zabudowy wpływającego negatywnie na ład przestrzenny i walory krajobrazowe,
 - k) wyeksponowanie form tradycyjnego zagospodarowania.

4. KONCEPCJA, ZASADY I KIERUNKI OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA STRUKTURY PRZESTRZENNEJ PARKU

Przy sporządzaniu dokumentów planistycznych dla zróżnicowanych wewnętrznie obszarów, na potrzeby formułowania ustaleń dokonuje się ich strefowania (podziału na strefy). Dotyczy to zarówno dokumentów samorządowych różnych szczebli (plany zagospodarowania województw, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego), Administracji Lasów Państwowych (plany urządzania lasu), jak i dokumentów innych jednostek. Zastosowanie takiego podziału ułatwia przestrzenne adresowanie ustaleń odnoszących się do wybranych fragmentów analizowanego obszaru. Metoda ta stosowana jest także powszechnie w przypadku planów ochrony dla parków krajobrazowych, a mapa stref staje się podstawową, a często wręcz jedyną mapą, mającą rangę aktu prawnego, uchwalaną jako załącznik do uchwały sejmiku wojewódzkiego w sprawie planu ochrony. w ramach prac nad aktualnym Planem ochrony dla KPK przyjęto koncepcję podziału Parku na strefy działań ochronnych, których wyznacznikiem jest zakładany do osiągnięcia cel oraz zasadniczy kierunek ochrony zasobów i walorów Parku¹⁵. Wydaje się, że takie podejście jest najbardziej czytelne dla odbiorców Planu ochrony, a jednocześnie praktyczne do stosowania.

Wypracowany w ramach uzgodnień całego zespołu autorskiego Planu ochrony podział obejmuje dwie zasadnicze grupy ustaleń Planu (stref działań ochronnych), pokrywających cały obszar Parku:

- grupa stref, w których wskazuje się na potrzebę kontynuowania istniejącego sposobu użytkowania terenu Parku lub ochrony jego zasobów (oznaczonych kodem BK),
- grupę stref, w których wskazuje się na potrzebę modyfikacji lub dopuszcza się rozwój istniejącego sposobu użytkowania Parku (oznaczonych kodem BM).

Obszary wyłączone z ustaleń Planu ochrony ze względu na obowiązywanie przepisów odrębnych (rezerwaty przyrody) oznaczono kodem BW.

Cześć stref, mających charakter podstawowy, obejmuje cały obszar Parku i poszczególne strefy tej grupy nie nachodzą na siebie. Pozostałe, mające charakter uzupełniający mogą pokrywać się ze z innymi strefami (podstawowymi i uzupełniającymi).

¹⁵ w niektórych planach ochrony stosowane są podziały oparte na cechach fizjonomicznych krajobrazu, funkcjach spełnianych przez poszczególne strefy lub na ich waloryzacji

Dodatkowo, w obrębie Parku i jego otuliny wyróżniono obszary i obiekty objęte rekomendacjami Planu ochrony (kod wydzieleń - C), obejmujące propozycje adresowane do różnych podmiotów, wykraczające poza działania aktywnej ochrony. Obszary i obiekty z tej grupy mogą dotyczyć tylko wybranych fragmentów Parku „nakładając się” na wydzialenia z grupy B, mogą także „nachodzić na siebie” (np. C_I na C_II).

Typologię stref przyjętą dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego przedstawia tabela 9.

Tab. 9. Typologia podziału obszaru KPK na strefy ustaleń (działań ochronnych) i rekomendacji Planu ochrony (na niebieskim tle strefy o charakterze podstawowym – nie pokrywające się)

Kod strefy	Nazwa strefy
BK	Kontynuacja istniejącego sposobu użytkowania terenu Parku lub ochrony jego zasobów:
BK_I	Zachowanie tradycyjnego krajobrazu rolniczego i innych terenów otwartych:
BK_I_1	Utrzymanie ekstensywnego użytkowania rolniczego łąk i pastwisk oraz otwartego charakteru innych siedlisk półnaturalnych
BK_I_2	Utrzymanie krajobrazu rolniczego pozostałych terenów, w tym pól i upraw trwałych
BK_I_3	Utrzymanie ekosystemów torfowiskowych
BK_II	Zachowanie krajobrazu leśnego i terenów zarastających (sukcesyjnych):
BK_II_1	Utrzymanie aktualnego sposobu użytkowania ekosystemów leśnych
BK_II_2	Utrzymanie terenów zarastających lub zalesionych
BK_III	Zachowanie śródlądowych wód powierzchniowych i obszarów podmokłych:
BK_III_1	Utrzymanie cieków, zbiorników wodnych i nisz źródliskowych
BK_III_2	Utrzymanie siedlisk przyrodniczych zależnych od wód
BK_IV	Zachowanie tradycyjnych elementów kultury materialnej:
BK_IV_1	Utrzymanie tradycyjnego kulturowego układu przestrzennego jednostek osadniczych
BK_IV_2	Utrzymanie zabytkowych i innych cennych obiektów architektury i budownictwa oraz stanowisk archeologicznych
BK_V	Zachowanie innych cennych elementów krajobrazu
BM	Modyfikacja istniejącego sposobu użytkowania Parku:
BM_I	Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony naturalnych i półnaturalnych ekosystemów nieleśnych: przywrócenie ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk lub otwartego charakteru innych siedlisk półnaturalnych
BM_II	Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony ekosystemów leśnych: drzewostany rekomendowane do wyłączenia z działań gospodarczych
BM_III	Modyfikacja sposobów gospodarowania wodami powierzchniowymi i obszarami podmokłymi
BM_III_1	Modyfikacja gospodarki rybackiej
BM_III_2	Modyfikacja systemu melioracyjnego
BM_IV	Modyfikacja sposobów użytkowania lub ochrony zasobów kulturowych i walorów krajobrazowych
BM_IV_1	Rewaloryzacja wartości materialnych dziedzictwa historycznego

Kod strefy	Nazwa strefy
BM_IV_2	Rewaloryzacja walorów wizualnych krajobrazu
BM_V	Inne aktywne działania ochronne:
BM_V_1	Spowolnienie sukcesji poprzez wycinkę nalotu drzew i krzewów
BM_V_2	Likwidacja barier antropogenicznych utrudniających migrację organizmów wodnych
BM_V_3	Zapewnienie trwałości zimowisk nietoperzy
BM_VI	Modyfikacja lub rozwój zainwestowania (obszary zainwestowane lub wskazane do zainwestowania):
BM_VI_1	Tereny przeznaczone do zainwestowania zgodnie z ustaleniami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
BM_VI_2	Tereny kierunkowego rozwoju zainwestowania zgodnie z ustaleniami studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
BM_VI_3	Tereny zainwestowane, w tym zabudowane pozostałe
BM_VII	Ograniczenie przekształceń:
BM_VII_1	Tereny wyłączone spod zabudowy
BM_VII_2	Tereny wyłączone z zalesień oraz lokalizacji obiektów zaburzających widok z punktów i ciągów widokowych
BM_VII_3	Tereny wyłączone z zainwestowania zaburzającego drożność i ciągłość lokalnych korytarzy ekologicznych
BM_VII_4	Tereny zmiany kierunków rozwoju zainwestowania wskazywanych w politykach przestrzennych gmin
BM_VII_5	Tereny wyłączone z działań naruszających najcenniejsze walory przyrodnicze
BM_VIII	Dostosowanie infrastruktury turystycznej do istniejącej i potencjalnej presji na zasoby Parku
BM_VIII_1	Zagospodarowanie infrastruktury szlaków turystycznych
BM_VIII_2	Zagospodarowanie infrastruktury dla turystyki wodnej
BM_VIII_3	Odcinki strefy brzegowej jezior co do zasady wyłączone z zainwestowania
BM_VIII_4	Odcinki strefy brzegowej jezior wskazane do likwidacji lub przekształcenia istniejącego zainwestowania
BM_VIII_5	Odcinki strefy brzegowej jezior wskazane do kształtowania zainwestowania
BM_VIII_6	Utworzenie ścieżek archeologiczno-historycznych
BM_VIII_7	Utworzenie punktów widokowych
BM_VIII_8	Ograniczenie turystycznego i rekreacyjnego użytkowania najcenniejszych jezior
BW	Obszary wyłączone z ustaleń Planu ochrony ze względu na obowiązywanie przepisów odrębnych (rezerваты przyrody)
BO	Modyfikacja istniejącego sposobu użytkowania terenów wokół Parku w celu ochrony jego zasobów i walorów przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych - utrzymanie połączeń ekologicznych Parku z terenami sąsiednimi
C	Obszary i obiekty objęte rekomendacjami Planu ochrony

Kod strefy	Nazwa strefy
C_I	Potencjalne strefy ochrony krajobrazów do uwzględnienia w ramach audytów krajobrazowych
C_II	Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej
C_III	Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach kulturowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej
C_IV	Obszary zasługujące na włączenie do Parku
C_V	Obszary do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego

Ustalenia Planu, tam gdzie było to uzasadnione merytorycznie, zaadresowano do poszczególnych wydziałów z grupy B i C. Podział Parku na strefy przedstawiony został na mapie wspólnej dla wszystkich operatów szczegółowych, stanowiącej jeden z elementów dokumentacji Planu ochrony. Mapa ta stanowi załącznik nr 4 do uchwały Sejmiku Województwa Pomorskiego w sprawie Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego.

5. ZAKRES PRAC ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ PRZYRODY I KSZTAŁTOWANIEM KRAJOBRAZU

5.1. Wprowadzenie

W nawiązaniu do zidentyfikowanych zagrożeń dla poszczególnych komponentów oraz sformułowanych celów ochrony, w operatach szczegółowych opisane zostały działania (zakres prac) związane z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu. Należy wszakże ponownie podkreślić (vide rozdz. 1.2), że ze względu na kompetencje organu uchwalającego plan ochrony dla parku krajobrazowego (w tym przypadku Sejmiku Województwa Pomorskiego) działania te mają w przeważającej mierze charakter zaleceń i rekomendacji odnoszących się do podmiotów i osób działających na obszarze KPK, ale nie podlegających samorządowi wojewódzkiemu. W konsekwencji, wdrażanie tego zakresu prac odbywa się poprzez:

- 1) realizację zadań ustawowych służb Parku;
- 2) realizację zadań ustawowych organów mających wpływ na użytkowanie terenu Parku poprzez wydawane decyzje czy też akty prawa miejscowego oraz poprzez nadzór nad przestrzeganiem obowiązującego prawa, w tym m.in.: samorządów gminnych, powiatowych i wojewódzkich, wojewody pomorskiego, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku, Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, Administracji Lasów Państwowych, *Wojewódzkiego i Powiatowych Inspektoratów Nadzoru Budowlanego*, Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Policji, Państwowej Straży Łowieckiej, Państwowej Straży Rybackiej, Inspekcji Ochrony Środowiska lub ich następców prawnych;
- 3) realizację działań podmiotów sprawujących nadzór lub zarządzających gruntami w Parku oraz właścicieli gruntów, które nie powinny zakłócać realizacji celów ochrony Parku;
- 4) współpracę ww. podmiotów i organów, w zakresie realizacji planów, projektów oraz innych działań, mogących oddziaływać na cele ochrony Parku.

W kolejnych podrozdziałach Operatu generalnego przedstawiono syntezę zapisów zawartych w poszczególnych operatach szczegółowych, która zawarta została jednocześnie w końcowym

dokumencie Planu ochrony (załączniku nr 1 do uchwały Sejmiku). Należy zauważyć, że ostateczne brzemienie tej, jak i pozostałych części Planu ochrony powstawało w efekcie szerokiego procesu konsultacji społecznych oraz oponowania i uzgadniania projektu Planu, jest więc w wielu przypadkach efektem kompromisu wypracowanego przez interesariuszy, odbiegającym w niektórych przypadkach od pierwotnych intencji i pomysłów zespołu autorskiego.

5.2. Zakres prac związanych z ochroną zasobów abiotycznych i gleb

Określony w Planie ochrony dla KPK zakres prac związanych z ochroną zasobów abiotycznych i gleb odnoszący się do obszaru Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

1. w celu ochrony naturalnych i seminaturalnych form ukształtowania terenu:
 - a. skuteczne egzekwowanie zakazu wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z zaleceniem aby za prace takie uznawać działania prowadzące do zniszczenia lub przekształcenia form rzeźby terenu w sposób oznaczający utratę cech morfologicznych danego typu rzeźby,
 - b. zachowanie naturalnych form rzeźby dna doliny rzek i mis jeziornych,
 - c. wprowadzenie nieprzekraczalnej linii zabudowy odsuniętej od górnej krawędzi stromych skarp, uwzględniającej lokalne uwarunkowania (nachylenie i wysokość skarpy, pokrycie terenu),
2. w celu ograniczenia zanieczyszczenia gleb oraz przeciwdziałania ich fizycznej, degradacji w tym erozji wietrznej, wodnej i uprawowej:
 - a. skuteczne egzekwowanie zakazu pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, piasku i żwiru,
 - b. ochrona gleb o wysokiej bonitacji (klasy bonitacyjne II – IVb) przed ich przeznaczeniem pod zabudowę oraz lokalizację farm fotowoltaicznych, z uwzględnieniem przepisów odrębnych,
 - c. stosowanie pasów chłonnych i/lub prowadzenie uprawy bezorkowej na stokach,
 - d. wprowadzanie płodozmianu i poprawnej struktury użytkowania ziemi oraz stosowanie międzyplonu ścierniskowego i mulczowania,
 - e. skuteczne egzekwowania zakazu likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych oraz ich odtwarzanie w przypadku zniszczenia,
 - f. utworzenie skutecznego systemu odwadniania ważniejszych ciągów komunikacyjnych w pobliżu wód powierzchniowych w celu ograniczenia dostawy zanieczyszczeń komunikacyjnych (metale ciężkie, pył drogowy, sole drogowe),
 - g. tworzenie i właściwe utrzymywanie pasów roślinności niskiej i wysokiej o charakterze stref ochronnych wzdłuż dróg o największym natężeniu ruchu,
 - h. właściwe magazynowanie i stosowanie środków chemicznych w rolnictwie,
 - i. stworzenie warunków do ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów, wraz z rozwojem efektywnego systemu gospodarki odpadami,
 - j. likwidacja dzikich wysypisk odpadów,

- k. działania informacyjne i edukacyjne na rzecz właściwej gospodarki odpadami komunalnymi i rolnymi;
- 3) w celu przeciwdziałania nadmiernemu zanieczyszczeniu powietrza atmosferycznego w wyniku niskiej emisji z kotłowni przydomowych oraz emisji komunikacyjnej:
- a) opracowywanie i wdrażanie programów ograniczających „niską emisję”,
 - b) działania na rzecz zmiany urządzeń grzewczych na niskoemisyjne,
 - c) skuteczne egzekwowanie zakazów spalania odpadów w gospodarstwach domowych oraz wypalania traw, odłogów, miedz, itp.,
 - d) opracowywanie i wdrażanie w ramach działalności samorządów lokalnych instrumentów finansowych i prawnych zachęcających mieszkańców do korzystania z indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE), z uwzględnieniem ograniczeń, o których mowa w Planie ochrony,
 - e) prowadzenie akcji edukacyjnych, szkoleń i warsztatów z zakresu zadań ochrony środowiska w gospodarstwach domowych;
- 4) w celu przeciwdziałania zanieczyszczeniom komunikacyjnym i nadmiernemu hałasowi w sąsiedztwie szlaków komunikacyjnych:
- a) poprawę nawierzchni dróg,
 - b) promocję i rozwój komunikacji zbiorowej,
 - c) promocję i rozwój komunikacji rowerowej, w tym modernizację i rozwój tras rowerowych,
 - d) stosowanie wzdłuż szlaków komunikacyjnych pasów zieleni pochłaniających hałas;
- 5) w celu ograniczenia presji ze strony turystów na obszary cenne z punktu widzenia przyrody nieożywionej, wrażliwe na degradację, w tym zwłaszcza w granicach strefy C_II monitoring oddziaływań, a w przypadku intensyfikacji zagrożeń podjęcie działań ograniczających dostęp i kanalizujących ruch, w tym np. odpowiednie wyznaczenie szlaków i ścieżek dydaktycznych, nasadzenia roślinności krzewiastej rodzimych gatunków o gęstym i kolczystym pokroju, budowa drewnianych ogrodzeń, ustawianie tablic informacyjnych.

2. Zakres prac związanych z ochroną zasobów abiotycznych i gleb Parku, odnoszący się do zagrożeń mających źródła w otulinie Parku określono w ust. 1 pkt: 3 i 4.

5.3. Zakres prac związanych z ochroną zasobów i ekosystemów wodnych

Określony w Planie ochrony dla KPK zakres prac związanych z ochroną zasobów i ekosystemów wodnych, odnoszący się do obszaru Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) w celu powstrzymania odwadniania i zwiększenia zasobów wodnych oraz utrzymania naturalnej struktury hydrograficznej i różnorodności biologicznej ekosystemów wodnych:
- a) skuteczne egzekwowanie zakazu dokonywania zmian stosunków wodnych poprzez odstąpienie od modyfikacji sieci hydrograficznej, jeżeli nie służy to ochronie przyrody i zrównoważonemu wykorzystaniu użytków rolnych i kompleksów leśnych lub ochronie przed powodzią i suszą lub wynika to z przepisów odrębnych, w tym od:
 - i) regulacji koryt rzek I-III rzędu (ujętych w obrębie strefy BK_III_1),

- ii) konserwacji rowów melioracyjnych na obszarach występowania torfowisk oraz łąk wilgotnych, o ile nie stoi to w sprzeczności z potrzebami prowadzonej gospodarki łąkowej (strefa BM_III_2),
 - iii) podejmowania działań powodujących obniżenie zwierciadła wód podziemnych, w szczególności budowy oraz odbudowy urządzeń drenarskich i rowów odwadniających na obszarach torfowisk, szuwarów, podmokłych łąk i pastwisk, z wyjątkiem przypadków uregulowanych przepisami odrębnymi (strefy BK_III_1 i BK_III_2),
 - iv) pogłębiania, przekopywania i modyfikacji brzegów koryt rzek, poza działaniami związanymi z ochroną przeciwpowodziową (strefa BK_III_1) oraz z dostosowaniem do potrzeb turystyki żeglarskiej połączenia między jeziorami Raduńskim Górnym i Dolnym, pod warunkiem zachowania drożności lokalnego korytarza ekologicznego oraz wykazania braku znaczących negatywnych oddziaływań na cele ochrony Parku,
 - v) osuszania, zaśmiecania, zasypywania lub przekształcania śródleśnych i śródpolnych oczek wodnych oraz innych małych zbiorników wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej i leśnej (strefa BK_III_1),
 - vi) podejmowania innych działań skutkujących osuszaniem obszarów źródłiskowych oraz mokradel i podmokłości w dnach dolin (strefa BK_III_1),
- b) w przypadku obserwowanego długofalowego przesuszenia zmeliorowanych siedlisk przyrodniczych zależnych od wód, w tym zwłaszcza chronionych siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk rzadkich i chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt, spowolnienie odpływu wód poprzez budowę zatamowań i przegród piętrzących (strefa BM_III_2),
- c) przywrócenie wartości przyrodniczych naturalnym i antropogenicznym zbiornikom wodnym, poprzez usunięcie odpadów i eliminację źródeł zanieczyszczeń (strefa BK_III_1),
- d) ograniczenie nadmiernej eksploatacji wód powierzchniowych i podziemnych prowadzącej do zmiany stosunków wodnych negatywnie oddziałujących na zasoby biotyczne,
- e) odtwarzanie i budowę małych zbiorników wodnych gromadzących wody opadowe i roztopowe na wierzchołkach oraz w dnach suchych dolin;
- 2) w celu poprawy stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCW) i osiągnięcia planowanego stanu jakości wód płynących:
- a) prowadzenie działań zmierzających do ograniczenia zanieczyszczenia wód, w tym:
 - i) inwentaryzacji i likwidacji punktowych zrzutów nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i do gruntu oraz kontroli szczelności szamb,
 - ii) dbałości o zachowanie norm sanitarnych i ochrony środowiska w obrębie zagród gospodarskich, m.in. odpowiednie przechowywanie obornika i gnojowicy oraz nawozów sztucznych,
 - iii) zachowania norm sanitarnych i ochrony środowiska w obrębie zagród gospodarskich,
 - iv) ograniczenia odpływu biogenów z terenów użytkowanych rolniczo, w tym niewylewanie gnojowicy oraz zrezygnowanie z nawożenia w pasie do 100 metrów od źródeł i ujęć wody, a także od brzegów cieków i zbiorników wodnych,

- v) pozostawienie lub tworzenie wzdłuż cieków i zbiorników wodnych pasa zadrzewień i zakrzewień, tworzących naturalną strefę buforową, z wyjątkiem stanowisk cennych siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków związanych z terenami otwartymi,
- b) wdrożenie zapisów aktualizowanego Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza, w tym:
 - i) kontroli sposobu użytkowania wód przez użytkowników,
 - ii) przeglądu wydanych pozwoleń wodno-prawnych,
 - iii) wprowadzenia lokalnego monitoringu jakości wód w obrębie wszystkich JCW,
 - iv) uporządkowania gospodarki wodno-ściekowej.
- 3) w celu zachowania bądź poprawy stanu zachowania wodnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000:
 - a) utrzymanie przyjeziornych pasów trwałej roślinności (lasy, zadrzewienia, trwałe użytki zielone) o szerokości co najmniej 50 m od linii brzegowej jezior,
 - b) wprowadzanie do planów urządzenia lasów Nadleśnictw: Kartuzy, Kościerzyna i Strzebielino oraz uproszczonych planów urządzenia lasu w lasach innej własności zapisów zapewniających pozostawianie podczas użytkowania rębego drzewostanu w pasie o szerokości ok. 25 m (jednej wysokości drzewostanu, strefa ekotonu) od brzegu jezior, stanowiących siedliska przyrodnicze 3310 jeziora lobeliowe i 3140 twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki z podwodnymi łakami ramienic, do naturalnego rozpadu lub do kształtowania struktury strefy ekotonu za pomocą cięć jednostkowych, w przypadku pozostałych jezior niestosowanie w tym pasie cięć zupełnych w drzewostanach; wyjątek od powyższych zapisów stanowić może eliminacja gatunków obcych geograficznie i ekologicznie oraz potrzeby ochrony bezpieczeństwa ludzi,
 - c) niewykonywanie odwadniania, a w strefie BM_III_2 odstąpienie od konserwowania, pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, które oddziałują na wodne siedliska przyrodnicze Natura 2000, nietworzenie nowych rowów melioracyjnych w ich zlewniach bezpośrednich, zamykanie istniejących rowów melioracyjnych poprzez budowę zatamowań i przegród piętrzących,
 - d) nielokalizowanie nowych obiektów budowlanych (w tym tymczasowych, również niezwiązanych trwale z gruntem) z wyjątkiem drewnianych obiektów służących edukacji ekologicznej (takich jak np.: kosze, tablice, ławki, zadaszenia, punkty edukacyjne itp.) obiektów gospodarki leśnej służących w szczególności ochronie przeciwpożarowej lasu oraz ochronie przyrody, w strefie brzegowej najcenniejszych jezior stanowiących siedliska przyrodnicze Natura 2000, z wyjątkiem infrastruktury technicznej i dróg w gruntach rolnych i leśnych (w sytuacji braku racjonalnej możliwości przeprowadzenia tej infrastruktury oraz dróg leśnych w innym miejscu); w przypadku istniejącej zabudowy nieprzybliżanie linii zabudowy do linii brzegowej jezior; ewentualne nowe zainwestowanie dopuszcza się w obrębie stref BM_VIII_4 (o ile wynika z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub prawomocnych decyzji administracyjnych) i BM_VIII_5 z uwzględnieniem zasad wynikających z ustaleń dla tych stref oraz ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych,
 - e) przy budowie nowej planowanej infrastruktury w otoczeniu i w obrębie wodnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 oraz w modernizacji infrastruktury istniejącej promowanie

stosowania rozwiązań technicznych przyjaznych środowisku i dostosowanych do potrzeby ochrony ekosystemów wodnych,

- f) kontrola obecnego zagospodarowania siedlisk przyrodniczych Natura 2000, w szczególności zainwestowania nad brzegami jezior, badanie legalności istniejących obiektów (domków letniskowych, tymczasowych obiektów usługowych, pomostów, itp.) i w konsekwencji odstąpienie od ich legalizacji oraz dążenie do likwidacji nielegalnego zagospodarowania i przywrócenia do stanu zgodnego z obowiązującym prawem; monitorowanie działalności rekreacyjnej w szczególności w sezonie turystycznym,
- g) nielokalizowanie nowych zorganizowanych kąpielisk, miejsc przeznaczonych do kąpiei, pomostów oraz innych obiektów i urządzeń służących rekreacji i wypoczynkowi w strefie brzegowej najcenniejszych jezior – siedlisk przyrodniczych Natura 2000, w terenach nieprzeznaczonych dotychczas na ten cel (strefa BM VIII_8),
- h) prowadzenie gospodarki ściekowej opartej o sieć kanalizacyjną w pasie o szerokości 100 m od linii brzegowej wodnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000, optymalnie - w ich zlewniach bezpośrednich; jako rozwiązania tymczasowe dopuszcza się wyłącznie zbiorniki bezodpływowe na ścieki, bez możliwości lokalizowania przydomowych oczyszczalni ścieków,
- i) inwentaryzacja i likwidacja punktowych zrzutów nieoczyszczonych ścieków; kontrola opróżniania zbiorników bezodpływowych na ścieki i docelowa ich likwidacja po wybudowaniu zbiorczej kanalizacji sanitarnej,
- j) promowanie stosowania rozwiązań technicznych przyjaznych środowisku, minimalizujących możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych ściekami,
- k) wprowadzanie do operatów rybackich i umów dzierżawy oraz regulaminów amatorskiego połowu ryb zapisów dostosowujących gospodarkę rybacką, w tym zasady wędkowania, do naturalnej specyfiki wodnych siedlisk przyrodniczych Natura 2000 obejmujące: wyłączenie z użytkowania rybackiego, w tym wędkarstwa, jezior dystroficznych, skuteczne egzekwowanie zapisów operatów i umów dzierżawy, modyfikację zasad gospodarki rybackiej poprzez wprowadzenie do nowych operatów rybackich zapisów uwzględniających: zakaz zarybień gatunkami obcymi (karp, tołpyga, amur, karaś srebrzysty), zakaz połowów gospodarczych ryb drapieżnych (szczupak, okoń); wprowadzenie do regulaminu amatorskiego połowu ryb zakazu stosowania zanęt (dopuszczalne może być stosowanie zanęt w formie gliny wędkarskiej i larw bezkręgowców), zakazu połowu na żywca oraz limitu maksymalnie 1 szt. szczupaka i/lub 7 szt. okonia na dzień lub połowów wyłącznie w formule "złów i wypuść" (strefa BM_III_1),
- l) prowadzenie kampanii edukacyjnej w zakresie znaczenia strefy brzegowej w ochronie ekosystemów wodnych przed degradacją,
- m) prowadzenie kampanii edukacyjnej wśród pływaczy - promowanie zasad nurkowania przyjaznego środowisku, tj. w jak najmniejszym stopniu naruszającego roślinność brzegową i podwodną oraz osady denne.

2. Zakres prac związanych z ochroną zasobów i ekosystemów wodnych Parku, odnoszący się do zagrożeń mających źródła w otulinie Parku określono w ust. 1 pkt 2.

5.4. Zakres prac związanych z ochroną lądowych ekosystemów nieleśnych

Określony w Planie ochrony dla KPK zakres prac związanych z ochroną lądowych ekosystemów nieleśnych odnoszący się do obszaru Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) w celu zachowania różnorodności zbiorowisk roślinnych właściwych dla ekosystemów łąkowych i murawowych oraz terenów użytkowanych rolniczo:
 - a) utrzymanie w strefie BK_I_1 oraz przywrócenie w strefie BM_I powierzchni i struktury łąk i muraw, w tym siedlisk przyrodniczych Natura 2000 oraz kontynuowanie tradycyjnego, ekstensywnego sposobu ich użytkowania, w tym zgodnie z zasadami programu rolnośrodowiskowego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, obejmującego m.in.:
 - i) działanie obligatoryjne w celu zachowania użytków zielonych, w tym łąkowych siedlisk przyrodniczych: ekstensywne użytkowanie kośne, kośno-pastwiskowe lub pastwiskowe,
 - ii) działania fakultatywne w celu zachowania użytków zielonych, w tym łąkowych siedlisk przyrodniczych, w ramach użytkowania kośnego lub kośno-pastwiskowego gruntu: postępowanie zgodnie z wymogami właściwego pakietu i jego wariantu, wskazanego w ramach działań rolnośrodowiskowych lub rolno-środowiskowo-klimatycznych objętych obowiązującym Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich; odstąpienie od przeorywania użytków zielonych; w celu uniknięcia ranienia lub uśmiercania występujących na łąkach gatunków ptaków i ssaków, stosowanie w trakcie koszenia tzw. wyłazaczy (na przykład w postaci poziomej belki mocowanej z przodu ciągnika, z łańcuszkami) oraz „odśrodkowego” sposobu koszenia (od środka koszonej powierzchni na zewnątrz),
 - iii) odstąpienie od zmiany trwałych użytków zielonych na grunty orne,
 - b) promowanie wśród rolników hodowli tradycyjnych ras zwierząt gospodarskich, ze szczególnym uwzględnieniem tradycyjnych ras bydła, koni i owiec zgodnie z zasadami programu rolnośrodowiskowego w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich,
 - c) zwalczanie lub ograniczenie występowania gatunków inwazyjnych, w tym również lokalnie inwazyjnych;
 - d) wyłączenie z zabudowy cennych półnaturalnych nieleśnych zbiorowisk, będących miejscem występowania cennych przyrodniczo gatunków flory i siedlisk przyrodniczych Natura 2000,
 - e) odstąpienie od zalesiania gruntów nieleśnych innych niż zaklasyfikowane ewidencyjnie jako role, w tym łąk, pastwisk, nieużytków, bagien i innych;
- 2) w celu zachowania różnorodności nieleśnych zbiorowisk roślinnych właściwych dla torfowisk, wysięków i innych obszarów podmokłych:
 - a) zachowanie (strefa BK_III_2) bądź przywracanie (strefa BM_III_2) warunków wodnych właściwych dla tego typu obszarów, w tym niewykonywanie działań prowadzących do obniżania poziomu wody gruntowej: odwadniania, konserwowania, pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, tworzenia nowych rowów melioracyjnych, pozyskiwania torfu i innych działań naruszających powierzchnię gruntu; w razie konieczności – zamykanie rowów melioracyjnych poprzez budowę zatamowań i przegród piętrzących,
 - b) nietworzenie nowych barier zaburzających ciągłość cieków, zachowanie naturalności koryt i brzegów naturalnych cieków wodnych; w toku pozyskiwania decyzji środowiskowych, zapewnianie wykonania gruntownej analizy wpływu planowanych inwestycji na warunki hydrologiczne (strefa BK_III_2),

- c) umożliwienie naturalnych procesów kształtowania torfowisk poprzez pozostawienie ich bez użytkowania w strefie BK_I_3 i BK III_2; w strefie BM_V_1 zaleca się usuwanie nalotu drzew i krzewów w celu spowolnienia sukcesji, w przypadku pozostałych obiektów torfowiskowych – dopuszcza się usuwanie nalotu i podrostu drzew w ramach ograniczania sukcesji wynikającej z niewłaściwego uwodnienia płątów,
 - d) pozostawianie bez użytkowania otwartych obszarów podmokłych (strefa BK_I_3),
 - e) utrzymanie pasów trwałej roślinności o szerokości min. 25 m wokół torfowisk stanowiących siedliska przyrodnicze Natura 2000,
 - f) nielokowanie zabudowy w obrębie nieleśnych zbiorowisk roślinnych torfowisk, wysięków i innych obszarów podmokłych będących siedliskami przyrodniczymi Natura 2000,
 - g) nielokowanie zabudowy (w tym obiektów tymczasowych, również niezwiązanych trwale z gruntem), z wyjątkiem obiektów służących edukacji ekologicznej takich jak: kosze, tablice, ławki, zadaszenia, punkty edukacyjne itp.) obiektów służących ochronie torfowisk (np. zastawek i piętrzeń), obiektów służących ochronie przeciwpożarowej lasu oraz infrastruktury technicznej i dróg (w sytuacji braku racjonalnej możliwości ich przeprowadzenia w innym miejscu) w obrębie strefy o szerokości 50 m wokół torfowisk;
- 3) w celu ograniczenia presji ze strony turystów na cenne ekosystemy nieleśne, wrażliwe na degradację, w tym zwłaszcza w granicach strefy C_II monitoring oddziaływań, a w przypadku intensyfikacji zagrożeń podjęcie działań ograniczających dostęp i kanalizujących ruch, w tym np. odpowiednie wyznaczenie szlaków i ścieżek dydaktycznych, nasadzenia roślinności krzewiastej rodzimych gatunków o gęstym i kolczystym pokroju, budowa drewnianych ogrodzeń, ustawianie tablic informacyjnych;
- 4) w celu aktualizacji i dostosowania do stanu faktycznego danych dotyczących klasyfikacji gruntów: aktualizacja sposobu użytkowania i przekwalifikowanie gruntów rolnych pokrytych lasem w drodze sukcesji naturalnej zbiorowisk lub zalesienia.

5.5. Zakres prac związanych z ochroną ekosystemów leśnych

Określony w Planie ochrony dla KPK zakres prac związanych z ochroną ekosystemów leśnych Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) w celu zachowania rodzimej różnorodności zbiorowisk roślinnych właściwych dla lasów oraz terenów zarastających:
- a) wdrażanie zapisów planów urzędzenia lasu Nadleśnictw: Kartuzy, Kościerzyna i Strzebielino oraz uproszczonych planów urzędzenia lasu w lasach innej własności, poddanych procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko oraz uwzględniających zapisy planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000,
 - b) utrzymanie aktualnego sposobu użytkowania ekosystemów leśnych w strefie BK_II_1, z uwzględnieniem zapisów planów zadań ochronnych obszarów Natura 2000,
 - c) przy kolejnych rewizjach planów urzędzenia lasu, uwzględniając funkcje gospodarcze drzewostanów, realizowanie metod hodowli, odnowienia i ochrony lasów, pozwalających na odtworzenie i trwałe zachowanie względnie naturalnego charakteru ekosystemów leśnych, w szczególności siedlisk przyrodniczych Natura 2000 i nie naruszających walorów przyrodniczych i krajobrazowych Parku,

- d) stosowanie metod hodowli lasu służących zachowaniu i odtwarzaniu się siedlisk przyrodniczych, unikanie wielkopowierzchniowych zrębów, realizację prac zrywkowych w sposób możliwie jak najmniej naruszających runo, pozostawianie martwego drewna, w tym grubowymiarowego, w ilości odpowiedniej dla właściwego stanu ochrony leśnych siedlisk przyrodniczych, pozostawianie drzew "biocenotycznych" podczas prowadzenia cięć w lasach, a w terenie trudnodostępnym odstąpienie od pozyskania drewna,
- e) na obszarach szczególnie cennych (strefa BM_II), w miarę możliwości pozostawianie ekosystemów leśnych do naturalnego rozwoju poprzez odstąpienie od pozyskiwania drewna i zapewnienie ich trwałości, z wyjątkiem konieczności wykonania zabiegów wynikających z przepisów nadrzędnych dotyczących bezpieczeństwa osób i mienia,
- f) dla ekosystemów leśnych zależnych od wód (bory i lasy bagiennie, nadrzeczne lasy łęgowe i łożowiska) zachowanie (strefa BK_III_2) bądź przywracanie (strefa BM_III_2) warunków wodnych właściwych dla tego typu obszarów, w tym niewykonywanie działań prowadzących do obniżania poziomu wody gruntowej: odwadniania, konserwowania, pogłębiania istniejących rowów melioracyjnych, tworzenia nowych rowów melioracyjnych, pozyskiwania torfu i innych działań naruszających powierzchnię gruntu; w razie konieczności – zamykanie rowów melioracyjnych poprzez budowę zatamowań i przegród piętrzących,
- g) w rejonach, gdzie leśne zbiorowiska bagiennie wykształciły się w wyniku odwadniania torfowisk za priorytet należy uznać przywracanie tam zbiorowisk torfowiskowych, siedlisk przyrodniczych: *7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą, *7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji, 7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzeria-Caricetea nigrae*) lub 7230 Górskie i nizinne torfowiska o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
- h) nienaruszanie warunków wodnych lasów łęgowych i łożowisk,
- i) ograniczanie udziału w drzewostanach gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, w tym: świerka pospolitego *Picea abies*, modrzewia europejskiego *Larix decidua* i daglezi zielonej *Pseudotsuga menziesii*, jak również: czeremchy amerykańskiej *Prunus serotina*, robinii akacjowej *Robinia pseudoacacia* oraz dębu czerwonego *Quercus rubra*, w szczególności w płatach siedlisk przyrodniczych Natura 2000,
- j) kontynuowanie sukcesywnej przebudowy drzewostanów celem dostosowania ich do warunków siedliskowych, w tym do wykorzystania odnowienia naturalnego w powstałych lukach,
- k) odnawianie drzewostanów i ich przebudowa gatunkami rodzimymi i zgodnymi z siedliskiem, unikanie sadzenia w lasach gatunków obcych geograficznie i ekologicznie, szczególnie w postaci monokultur, dążenie do zapewnienia udziału w drzewostanach, stanowiących płyty siedlisk przyrodniczych Natura 2000, wyłącznie gatunków drzew znajdujących się w Parku w swoim naturalnym zasięgu,
- l) pozostawianie podczas cięć rębnych fragmentów starego drzewostanu (stanowiących co najmniej 5% powierzchni manipulacyjnej) na kolejne pokolenie i do naturalnej śmierci i rozkładu, w celu umożliwienia starzenia się drzew i rozwoju ich cech biocenotycznych,
- m) ograniczenie uszkodzeń odnowień naturalnych w lasach poprzez regulację populacji ssaków roślinożernych,

- n) zaktualizowanie ewidencji gruntów o powierzchnie stanowiące zbiorowiska leśne i objęcie ich zapisami uproszczonych planów urządzenia lasu, zapewniającymi ich trwałość,
 - o) wprowadzanie do planów urządzenia lasu Nadleśnictw: Kartuzy, Kościerzyna i Strzebielino oraz uproszczonych planów urządzenia lasu w lasach innej własności zapisów zapewniających pozostawianie w trakcie użytkowania rębego drzewostanu w pasie o szerokości ok. 25 m (jednej wysokości drzewostanu) od skraju roślinności torfowisk stanowiących siedliska przyrodnicze Natura 2000 do naturalnego rozpadu lub do kształtowania struktury strefy ekotonu za pomocą cięć jednostkowych, wyjątek stanowić może eliminacja gatunków obcych geograficznie i ekologicznie oraz potrzeby ochrony bezpieczeństwa ludzi,
 - p) nielokowanie w obrębie zbiorowisk leśnych będących siedliskami przyrodniczymi Natura 2000 (zbiorowiska leśne w strefie BM_VII_1) nowych obiektów budowlanych (w tym tymczasowych, również niezwiązanych trwale z gruntem) z wyjątkiem drewnianych obiektów służących edukacji ekologicznej i zagospodarowaniu szlaków turystycznych (takich jak np.: kosze, tablice, ławki, zadaszenia, punkty edukacyjne), obiektów służących prowadzeniu gospodarki leśnej oraz infrastruktury technicznej i dróg leśnych (w sytuacji braku możliwości ich przeprowadzenia w innym miejscu),
 - q) w strefie BK_II_2 pozostawienie terenu do naturalnej sukcesji w celu utrzymania terenów zarastających lub zalesionych, z wyjątkiem obszarów użytkowanych rolniczo;
- 2) w celu ograniczenia presji ze strony mieszkańców i turystów na ekosystemy leśne: skuteczne egzekwowanie zapisów prawa dotyczących poruszania się pojazdami mechanicznymi w obrębie lasów.

5.6. Zakres prac związanych z ochroną gatunków grzybów, roślin i zwierząt dziko występujących oraz ich siedlisk

Określa się następujący zakres prac związanych z realizacją celów ochrony Parku w zakresie ochrony gatunków grzybów, roślin i zwierząt dziko występujących oraz ich siedlisk, odnoszący się do obszarów Parku, w których gatunki te lub ich siedliska występują lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) kontynuowanie rozpoznawania stanowisk występowania chronionych, rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt, grzybów i roślin oraz objęcie ich w miarę potrzeb zadaniami ochronnymi;
- 2) prowadzenie ochrony czynnej gatunków wymagających takich działań, w oparciu o krajowe i międzynarodowe poradniki ochrony;
- 3) objęcie wszelkiego typu działań ochrony czynnej oceną skuteczności i efektywności podjętych prac, zarówno na etapie wykonywania projektu, jak i po jego zakończeniu;
- 4) zwalczanie gatunków inwazyjnych, w tym również inwazyjnych lokalnie, występujących na obszarze Parku;
- 5) protegowanie gatunków rodzimych właściwych dla występujących na terenie Parku siedlisk przyrodniczych;
- 6) ograniczenie niszczenia cennych płatów roślinności poprzez wyznaczenie miejsc do uprawiania sportów motorowych poza granicami Parku, a w jego granicach, w miejscach, gdzie nie występują stanowiska rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków zwierząt, roślin i grzybów;

- 7) zachowanie, w ramach istniejących możliwości, przy remontach i rozbudowie obiektów budowlanych, w tym również obiektów zabytkowych, siedlisk występowania rzadkich, ginących, zagrożonych i innych cennych gatunków zwierząt;
- 8) opracowanie i wdrożenie programu monitoringu gatunków rzadkich i zagrożonych, a także gatunków inwazyjnych, stanowiących zagrożenie dla rodzimej różnorodności biologicznej oraz gatunków konfliktowych;
- 9) skuteczne egzekwowanie zakazu wprowadzania gatunków obcych;
- 10) niewycinanie drzew i zadrzewień przydrożnych, śródpolnych i nadwodnych, szczególnie w przypadku, gdy są one siedliskami rzadkich i zagrożonych gatunków porostów lub są związane bezpośrednio siedliskowo z cenną mykobiotą (decyzja na podstawie opinii specjalisty),
- 11) pozostawianie starych i martwych drzew, w tym powstrzymywanie się od usuwania próchnowisk i zasklepiania ubytków z wyłączeniem egzemplarzy przy drogach i ścieżkach stwarzających zagrożenie dla ludzi i mienia, a w przypadku lasów, zgodnie z zasadami trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- 12) skuteczne egzekwowanie zakazu likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych, w tym szczególnie , gdy są one siedliskami rzadkich i zagrożonych gatunków porostów lub są związane bezpośrednio siedliskowo z cenną mykobiotą oraz ich odtwarzanie w przypadku zniszczenia;
- 13) zachowanie starodrzewu w obrębie parków, cmentarzy, miejscowości, ciągów komunikacyjnych oraz posesji, o ile stan tych drzew nie zagraża bezpieczeństwu ludzi i mienia;
- 14) zachowanie nieużytkowanych wyrobisk piasku i kamienia, a w miarę potrzeb usuwanie pojawiającego się w ich obrębie podrostu drzew i krzewów, o ile nie stoi to w sprzeczności z przepisami odrębnymi;
- 15) pozostawianie starych drewnianych budynków lub przynajmniej drewnianych bali (np. ogrodzeń), jako siedlisk cennej fauny, a w miarę możliwości przedłużanie ich trwania;
- 16) odstąpienie od zmiany przeznaczenia użytków zielonych, w szczególności łąk i pastwisk i utrzymanie lub wprowadzenie na ich terenie użytkowania ekstensywnego, uwzględniającego wymagania chronionych gatunków ptaków;
- 17) pozostawianie starych i dziuplastych drzew w krajobrazie rolniczym i leśnym;
- 18) uwzględnianie na etapie planowania prac remontowych i konserwatorskich obecności cennych gatunków fauny w budynkach, w tym zwłaszcza na strychach kościołów, starych i porzuconych domów;
- 19) zwiększanie udziału starych, zamierających i dziuplastych drzew w drzewostanach oraz zasobności lasów w martwe drewno grubszego sortymentu, w tym także stojących, w ilościach niestwarzających zagrożenia gradacji owadów oraz zagrożenia bezpieczeństwa publicznego;
- 20) w większych kompleksach drzewostanów w młodszych klasach wieku rozwieszanie budek lęgowych dla różnych grup i gatunków ptaków oraz skrzynek dla nietoperzy;

- 21) ograniczenie osuszania obszarów leśnych i utrzymywanie jak największej powierzchni podmokłych siedlisk w lasach, w tym również zbiorników powstających w wyniku działalności bobrów;
- 22) odstąpienie od zasypywania, osuszania i zaśmiecania lub przekształcania zbiorników wodnych, w tym również astatycznych, okresowo zanikających;
- 23) skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów dotyczących zakazu wypalania trzcinowisk;
- 24) odstąpienie od zaburzania ciągłości istniejących korytarzy ekologicznych, poprzez niszczenie ich elementów lub przez zwartą zabudowę i grodzenie uniemożliwiające migrację zwierząt, a w przypadku korytarzy rzecznych poprzez odstąpienie od realizacji lub przebudowę obiektów uniemożliwiających migrację ryb i minogów,
- 25) ograniczenie śmiertelności ptaków w kolizjach z powierzchniami przeszkłonymi, wysokimi budynkami i liniami energetycznymi, poprzez dostosowanie ich oznakowania;
- 26) ograniczenie śmiertelności drobnej fauny naziemnej w pułapkach antropogenicznych, takich jak wyrzucane butelki plastikowe i szklane, poprzez skierowaną do turystów i mieszkańców kampanię edukacyjną, wskazującą na takie właśnie skutki zaśmiecania terenu Parku oraz organizowanie akcji sprzątania terenów Parku i zaangażowanie do nich m.in. lokalnych mieszkańców, grup wolontariuszy i uczniów lokalnych szkół;
- 27) ograniczenie do niezbędnego minimum grodzenia działek pozostających w użytkowaniu rolniczym;
- 28) ograniczenie śmiertelności migrujących zwierząt na drogach kołowych, w tym zwłaszcza w miejscach o stwierdzonej zwiększonej śmiertelności, poprzez budowę przejść pod lub nad drogami oraz stosowanie fragmentów torowisk z obniżoną ilością tłucznia;
- 29) odtwarzanie połączeń pomiędzy zbiornikami wodnymi jak również między zbiornikami a innymi miejscami potencjalnego zimowania płazów, w tym lasami poprzez:
 - a) kształtowanie lub wzmacnianie sieci korytarzy ekologicznych, (np. zarośla wzdłuż sieci rowów),
 - b) wyłączenie z uprawy fragmentów gruntów podmokłych,
 - c) zachowanie zadrzewień i zakrzaczeń w otoczeniu zbiorników wodnych;
- 30) redukcja obcych gatunków inwazyjnych ssaków, zwłaszcza wizona (norki) amerykańskiego *Neovison vison*, jenota *Nyctereutes procyonoides* i szopa pracza *Procyon lotor* oraz odstąpienie od ich wprowadzania na teren Parku;
- 31) likwidacja lub udrożnienie w strefach BM_V_2 barier migracyjnych dla wędrownych ryb i minogów poprzez likwidację lub przebudowę sztucznych piętrzeń/przepustów/progów i budowę przepławek dla ryb, odstąpienie od planów budowy nowych barier, a także utrzymywaniu stanów wód pozwalających na swobodną migrację organizmów wodnych;
- 32) ochrona podziemnych miejsc hibernacji nietoperzy, przed niekontrolowaną penetracją ludzką w sezonie zimowym, poprzez instalację zamknięć oraz ograniczenie ruchu turystycznego w obiektach udostępnionych w strefach BM_V_3 w okresie od listopada do kwietnia, a także poprzez zabezpieczenie ich przed zmianą warunków mikroklimatycznych;

- 33) ograniczenie populacji kotów bezdomnych oraz wychodzących, poprzez skuteczne wdrażanie programów sterylizacji, kastracji i adopcji; kampania edukacyjna promująca niewypuszczanie kotów właścicielskich, zwłaszcza w sezonie lęgowym ptaków;
- 34) skuteczne egzekwowanie obowiązku wyprowadzania psów na uwięzi, szczególnie na terenach leśnych oraz odłów psów bezdomnych i umieszczenie ich w schroniskach dla zwierząt; kampania edukacyjna promująca niewypuszczanie luzem psów gospodarskich.

5.7. Zakres prac związanych z ochroną wartości krajobrazowych, w tym krajobrazu kulturowego oraz ochroną obiektów dziedzictwa kulturowego

Określony w Planie ochrony dla KPK zakres prac związanych z ochroną wartości krajobrazowych, w tym krajobrazu kulturowego oraz ochroną obiektów dziedzictwa kulturowego odnoszący się do obszaru Parku lub wskazanych stref ustaleń Planu ochrony:

- 1) w celu ochrony dziedzictwa archeologicznego:
 - a) zapewnienie trwałej ochrony stanowisk archeologicznych posiadających własną formę terenową (krajobrazową), niezależnie od tego, czy zostały one wpisane do rejestru zabytków, oraz stanowisk archeologicznych płaskich, objętych takim wpisem — w szczególności poprzez ustalenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
 - b) opracowanie koncepcji nieinwazyjnego zagospodarowania turystycznego proponowanego Parku Kulturowego „Uniradze – Tysiącletnia Nekropolia na Kaszubach” (strefa C_III.01),
 - c) rozpoznanie terenowe przebiegu proponowanych ścieżek dydaktycznych archeologiczno-historycznych (strefa BM_VIII_6): „Archeologiczne tajemnice lasów mirachowskich” Koźczkowo – Garcz Staniszewskie Zdroje Mirachowo jeziora Lubygość oraz „Dawne grody i kurhany” Stężycza – Jeziora Raduńskiego Górnego – Uniradzach – Stare Czaple – Czapielski Młyn – Czaple (Gołubie);
- 2) w celu ochrony obiektów sakralnych:
 - a) uaktualnienie lub sporządzenie dokumentacji konserwatorskiej przez służby Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz wartościowych obiektów nieobjętych ochroną prawną, zwłaszcza kościoła katolickiego w Brodnicy Górnej, gm. Kartuzy z 1933 roku według projektu architekta Stefana Cybichowskiego oraz przydrożnych kapliczek,
 - b) zabezpieczenie przed zniszczeniem lub rewaloryzacją obiektów zabytkowych, w tym wskazanych w strefie BM_IV_1, przy jednoczesnym dopuszczeniu ich adaptacji do nowych funkcji, z poszanowaniem elementów historycznych budynków,
 - c) dokonanie inwentaryzacji kapliczek, krzyży i figur przydrożnych oraz opracowanie na tej podstawie publikacji popularnonaukowej,
 - d) promocja turystyczna, poprzez opracowanie ścieżek edukacyjnych oraz tras pieszo-rowerowych dotyczących zbioru kapliczek, krzyży i figur przydrożnych znajdujących się na obszarze całego Parku;
- 3) w celu ochrony układów ruralistycznych oraz zabudowy regionalnej:
 - a) opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wskazujących jako potencjalne tereny zabudowy obszary położone w granicach historycznych układów

- ruralistycznych oraz zawierających dokładne wytyczne co do sposobu kształtowania nowej zabudowy, w nawiązaniu do tradycji budowlanej regionu,
- b) opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wskazujących tereny z zakazem zabudowy zwartej dla historycznych rejonów zabudowy rozproszonej oraz zawierających dokładne wytyczne co do sposobu kształtowania nowej zabudowy jako rozproszonych siedlisk,
 - c) utrzymanie istniejącej zabudowy o wartości historycznej, w tym także budynków gospodarczych oraz tradycyjnych elementów zagospodarowania terenu we właściwym stanie technicznym przy jednoczesnym dopuszczeniu ich adaptacji do nowych funkcji, z poszanowaniem elementów historycznych budynków,
 - d) uwzględnianie charakterystycznych cech regionalnego budownictwa w trakcie realizacji nowych obiektów i przebudowy istniejących (strefa BK_IV_1),
 - e) opracowanie i upowszechnienie postulowanych rozwiązań projektowych w odniesieniu do tradycyjnego rozplanowania działki siedliskowej, podstawowych rodzajów zabudowy oraz obiektów małej architektury nawiązujących do form regionalnych (dla całego terenu Parku),
 - f) opracowanie i upowszechnienie katalogu rodzimych gatunków roślin ozdobnych i użytkowych (np. ochrona i przywracanie dawnych odmian drzew owocowych) do stosowania na całym terenie Parku,
 - g) przeprowadzenie remontu młynów wodnych w: Kożyczkowie (Młyn Dolny) i Chmielonku, gm. Chmielno, Sianowie i Strysej Budzie gm. Kartuzy (strefa BM_IV_1),
 - h) przeprowadzenie remontu dawnych dworców i przystanków kolejowych w: Kamienicy Królewskiej gm. Sierakowice, Gołubiu Kaszubskim, gm. Stężycza (strefa BM_IV_1),
 - i) dokonanie inwentaryzacji zachowanych obiektów reprezentujących zabudowę regionalną m.in. w Bączu, gm. Kartuzy, Pierszczewku, gm. Stężycza i innych oraz opracowanie na tej podstawie publikacji popularnonaukowej,
 - j) wyeksponowanie i właściwe wykorzystanie elementów dziedzictwa kulturowego do celów dydaktycznych, edukacyjnych i naukowych oraz do promocji Parku, pod warunkiem zgodności z wytycznymi i zaleceniami konserwatorskimi;
- 4) w celu ochrony dziedzictwa niematerialnego: zachowanie i upowszechnianie tradycyjnych elementów kultury materialnej i niematerialnej, w tym folkloru muzycznego, tanecznego, tradycji kulinarnej, rzemiosła regionalnego, zwyczajów, legend obrzędów i uroczystości ludowych, a także języka kaszubskiego, między innymi poprzez jego stosowanie w materiałach informacyjnych Kaszubskiego Parku Krajobrazowego;
- 5) w celu ochrony tradycyjnych form geometrii przestrzeni: ochrona zróżnicowania układu rozłogu wsi zwartych i osadnictwa rozproszonego oraz otoczenia innych elementów dziedzictwa historycznego w nowym zagospodarowaniu przestrzennym, w tym szczególnie w obrębie strefy BM_IV_2;
- 6) w celu ochrony zachowanych, cennych elementów krajobrazu, charakterystycznych dla obszaru Parku, w tym szczególnie w obrębie stref BK_V i BM_IV_2:
- a) zachowanie dominacji wartościowych cech krajobrazu, poprzez zachowanie drzewostanów tworzących ściany lasu wokół zbiorników wodnych (strefa BK_V),

- b) ograniczenie zainwestowania turystycznego, poprzez niewyznaczanie nowych miejsc oraz niedodawanie nowych obiektów zagospodarowania turystycznego (strefa BK_V),
 - c) ekstensywne urządzenie szlaków turystycznych – stosowanie infrastruktury wpasowanej w krajobraz, tylko w miejscach koniecznych oraz wybieranie przebiegu szlaków niewymagających dużej ingerencji w naturalny krajobraz terenu (strefa BK_V),
 - d) krajobrazowe uporządkowanie przestrzeni zagospodarowanej kulturowo, czyli wyznaczenie zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, również ich gabaryty, standardy jakościowe oraz rodzaje materiałów budowlanych, z jakich mogą być wykonane poprzez sporządzenie uchwały krajobrazowej uchwalonej przez gminy leżące na terenie Parku (strefy BM_IV_1 i BM_IV_2),
 - e) zabezpieczenie właściwej ekspozycji poprzez opracowanie analiz krajobrazowych miejsc szczególnie eksponowanych, gdzie doskonała ekspozycja terenu powoduje silne oddziaływanie każdego nowego elementu na krajobraz (strefa BM_IV_2);
- 7) w celu ochrony przedpoli najbardziej wartościowych widoków charakterystycznych dla krajobrazu Parku z punktów i ciągów widokowych:
- a) w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wprowadzenie zakazu nadziemnej zabudowy w obszarach eksponowanych z punktów czy ciągów widokowych (np. na wyniesieniach, czy w dolinach, przedpolach panoramy wsi), w których jej lokalizacja wpływa niekorzystnie na odbiór krajobrazu (strefa BM_VII_1),
 - b) utrzymanie otwartego charakteru obszarów i ograniczenie lokowania obiektów dyszarmijnych i zaburzających widok, m. in. wysokich obiektów nadziemnej infrastruktury technicznej oraz innych obiektów mogących zaburzać te widoki (strefa BM_VII_2),
 - c) zachowanie istniejących oraz odtwarzanie zniszczonych zadrzewień przydrożnych (alei),
 - d) stosowania wkomponowanej w krajobraz kolorystyki barier ochronnych przy drogach, chodnikach i ścieżkach rowerowych.

5.8. Zakres prac związanych z realizacją celów ochrony Parku, odnoszących się do obszarów zainwestowanych, w tym zabudowanych, w zakresie ich obsługi infrastrukturą techniczną i systemami transportu

Określony w Planie ochrony dla KPK zakres prac związanych z realizacją celów ochrony Parku, odnoszących się do obszarów zainwestowanych, w tym zabudowanych Parku, w zakresie ich obsługi infrastrukturą techniczną i systemami transportu:

- 1) w zakresie infrastruktury technicznej:
 - a) realizacja inwestycji zgodnie z potrzebami celu publicznego oraz ustaleniami dokumentów planistycznych gmin i przepisami odrębnymi z zastrzeżeniem, że nie powinny one zagrażać celom ochrony Parku oraz zagrażać jego chronionym wartościom,
 - b) prowadzenie liniowych elementów infrastruktury technicznej w „korytarzach” infrastrukturalnych, w szczególności wykorzystujących pasy rozgraniczające dróg, o ile taki przebieg nie jest sprzeczny z przepisami odrębnymi, z uwzględnieniem zachowania istniejącej zieleni przydrożnej, w szczególności drzew, z uwzględnieniem przepisów nadrzędnych dotyczących bezpieczeństwa osób i mienia,

- c) dążenie do stosowania linii kablowych (podziemnych) dla projektowanych, modernizowanych i przebudowywanych sieci elektroenergetycznych,
 - d) stosowanie w ogrzewaniu budynków systemów niskoemisyjnych i bezemisyjnych,
 - e) upowszechnianie zastosowania w gospodarstwach domowych indywidualnych instalacji odnawialnych źródeł energii (mikroinstalacji), z wyłączeniem możliwości sytuowania przydomowych elektrowni wiatrowych, a także z ograniczeniami dla zastosowania paneli fotowoltaicznych, w szczególności w strefach ekspozycji krajobrazu, w tym odstąpienia od ich lokalizacji w obszarach oraz na obiektach objętych ochroną konserwatorską, a na pozostałym obszarze sytuowania ich w sposób niewpływający negatywnie na walory krajobrazowe, w szczególności nieinstalowanie urządzeń od strony eksponowanej z punktów i ciągów widokowych,
 - f) odstąpienie, ze względu na kolizję z celami, dla których Park wyznaczono, od lokalizacji elektrowni wiatrowych (zarówno przedsięwzięć o skali produkcyjnej, jak i obiektów przydomowych) oraz uwzględnianie warunków środowiskowych przy lokalizowaniu przedsięwzięć produkujących energię z pozostałych źródeł odnawialnych, głównie farm fotowoltaicznych, w szczególności w obrębie korytarzy ekologicznych wskazanych w dokumentach planistycznych na szczeblu regionalnym oraz w miejscach istotnych dla zachowania ciągłości powiązań ekologicznych wskazanych jako strefa BM_VII_3, w dolinach rzek, a także w potencjalnych strefach ochrony krajobrazu wskazanych jako strefa C_I,
 - g) dążenie do objęcia systemami infrastruktury kanalizacyjnej istniejących obszarów miejscowości i zespołów rekreacji indywidualnej, dopuszczenie indywidualnych systemów odprowadzania ścieków jedynie do zabudowy rozproszonej i niewielkich zespołów znacznie oddalonej od zwartych jednostek osadniczych i położonych w zlewniach wód niestanowiących chronionych siedlisk przyrodniczych oraz zapewnienie skutecznego nadzoru nad poprawnością ich funkcjonowania,
 - h) w granicach aglomeracji ściekowych objęcie 100% obszarów zainwestowanych i obszarów planowanych do zabudowy, wymagających unieszkodliwienia ścieków bytowych zbiorowym systemem kanalizacji sanitarnej i odstąpienie od stosowania przydomowych oczyszczalni ściekowych,
 - i) gromadzenie, odprowadzenie i unieszkodliwianie odpadów stałych zgodnie z obowiązującymi przepisami, w sposób określony w planach gospodarki odpadami oraz w właściwych uchwałach gmin oraz skuteczne egzekwowanie przepisów w tym zakresie, a także objęcie wszystkich mieszkańców i użytkowników przestrzeni zorganizowaną i selektywną zbiórką odpadów komunalnych oraz kontrola unieszkodliwiania odpadów z nieruchomości innych niż zamieszkałe,
 - j) likwidacja nielegalnych składowisk odpadów oraz odstąpienie od tworzenia nowych;
- 2) w zakresie infrastruktury komunikacyjnej i transportu kołowego:
- a) optymalizacja układu przestrzennego sieci komunikacyjnej obszaru Parku obsługującej ruch pasażerski lokalny i turystyczny oraz ruch towarowy, w warunkach zrównoważonego rozwoju,
 - b) utrzymanie właściwego standardu technicznego sieci komunikacyjnej, z uwzględnieniem:
 - i) obowiązku utrzymania trwałości funkcji korytarzy ekologicznych oraz bezpieczeństwa użytkowników drogi i przemieszczającej się fauny,

- ii) potrzeby ruchu rowerowego i pieszego,
 - iii) potrzeby utrzymywania zadrzewień przydrożnych ze względów ekologicznych i krajobrazowych,
 - iv) potrzeby ochrony powierzchni ziemi, wód i powietrza przed emisjami komunikacyjnymi,
- c) ograniczenie parkowania pojazdów na poboczach dróg oraz innych nieprzewidzianych do tego miejscach, poprzez tworzenie zatok parkingowych oraz skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów dotyczących zakazu zatrzymywania się i postoju,
- d) poprawa powiązań komunikacyjnych, zwłaszcza transportem zbiorowym (kołowym) na linii północ-południe, np. poprzez uruchomienie sezonowych linii autobusowych (busów),
- e) zwiększenie roli transportu zbiorowego, zwłaszcza szynowego, w strukturze przewozów oraz jego usprawnienie (w szczególności w sezonie letnim) poprzez:
- i) przebudowę oraz elektryfikację linii kolejowej nr 201 oraz przywrócenie ruchu pasażerskiego na nieczynnej linii kolejowej nr 229 na całym odcinku przebiegającym przez obszar Parku,
 - ii) budowę parkingów park&ride oraz ride&bike przy przystankach komunikacji zbiorowej, w szczególności przy stacjach i przystankach kolejowych,
 - iii) zwiększenie możliwości przewozu rowerów w transporcie szynowym oraz przystosowanie busów do przewozu rowerów,
- f) promocja mobilności turystów poprzez wskazywanie alternatywnych form przemieszczania się, w szczególności z wykorzystaniem roweru, w oparciu o istniejące oraz planowane trasy rowerowe, w tym stworzenie możliwości wykorzystania roweru do obsługi powiązań między miejscowościami oraz dojazdu do miejsc wypoczynku,
- g) przeciwdziałanie lub przynajmniej minimalizowanie kolizyjności infrastruktury komunikacyjnej z funkcjami ekologicznymi Parku, w szczególności w miejscach przebiegu korytarzy ekologicznych, w tym poprzez budowę dolnych i górnych przejść dla zwierząt,
- h) ograniczenie prędkości na drogach Parku w miejscach krzyżowania się z trasami migracyjnymi zwierząt (strefy wymagające ochrony ciągłości korytarzy ekologicznych), w szczególności w strefie migracji dużych ssaków,
- i) budowa nowych odcinków twardych dróg publicznych realizowana:
- i) w sposób niegenerujący kolejnych barier antropogenicznych w strefach powiązań cennych terenów przyrodniczych lub w strefach korytarzy ekologicznych,
 - ii) w sposób niestwarzający zagrożeń dla wód powierzchniowych i podziemnych,
 - iii) w sposób niepogarszający warunków aerosanitarnych i akustycznych przestrzeni związanych ze stałym lub czasowym pobytem ludzi lub ze stałym pobytem i rozrodem zwierząt (węzły ekologiczne);
- 3) w zakresie infrastruktury przeciwpowodziowej:
- a) ochrona powierzchni ziemi przed skutkami zjawisk ekstremalnych związanych z wodą i suszą,
 - b) preferowanie naturalnych, możliwie najmniej inwazyjnych w środowisko rozwiązań przestrzennych przeciwdziałania powodziom i suszom,

- c) wprowadzanie ograniczeń w sposobie zagospodarowania i użytkowania terenu na obszarach zagrożonych powodzią i wezbraniem, w celu minimalizacji szkód ekologicznych, społecznych i gospodarczych,
- d) zachowanie drożności fluwialnej dolin dla zapewnienia naturalnego spływu wód wezbraniowych,
- e) spowalnianie spływu wód opadowych poprzez zatrzymywanie w zbiornikach retencyjno-infiltracyjnych lub infiltracyjnych na zagospodarowanych nieruchomościach oraz optymalne kształtowanie wskaźników terenów biologicznie czynnych w ramach polityki przestrzennej gmin (infiltracja wgłębna),
- f) zatrzymywanie wód opadowych i roztopowych w małych zbiornikach śródpolnych i śródleśnych.

6. SPOSOBY KORZYSTANIA Z OBSZARÓW PARKU UDOSTĘPNIANYCH DO CELÓW NAUKOWYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH, REKREACYJNYCH, AMATORSKIEGO POŁOWU RYB I INNYCH FORM GOSPODAROWANIA

Tytuł niniejszego rozdziału odwołuje się do zapisów rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 12 maja 2005 r. w sprawie sporządzania projektu planu ochrony dla parku narodowego, rezerwatu przyrody i parku krajobrazowego, dokonywania zmian w tym planie oraz ochrony zasobów, tworów i składników przyrody (§ 14. ust. 1. pkt. 10 c), chociaż w dokumencie Planu brzmi on: *Obszary udostępniane dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz sposoby korzystania z tych obszarów*. Użyte tam sformułowanie „obszary udostępnione dla ...” wydaje się być jednak nie adekwatne do realiów parku krajobrazowego, w obrębie którego znajdują się wyłącznie (lub prawie wyłącznie) grunty nie podlegające samorządowi wojewódzkiemu, stąd trudno o udostępnianie przez niego lub nieudostępnianie jakichkolwiek terenów. W konsekwencji w poniższych zapisach (oraz zapisach dokumentu Planu) użyto określenia „dla celów ... wskazuje się”.

Pewną trudność sprawia również konieczność odniesienia się do *sposobów korzystania z obszarów parku udostępnionych do ... innych form gospodarowania*, a więc np. do terenów rolnych czy leśnych, jako że określają to treści zawarte w innych częściach Planu ochrony (w Operacie generalnym opisane w rozdz. 5). Stąd w tym miejscu zawarto szereg bardziej ogólnych zapisów.

Dla celów naukowych wskazuje się cały obszar Parku, o ile ich realizacja nie zagraża celom ochrony Parku i o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

- 1) w przypadku prowadzenia badań powiadomienie i tam, gdzie jest to wymagane przepisami odrębnymi, uzyskanie zgody właściciela lub zarządzającego danym obiektem lub terenem;
- 2) współdziałanie instytucji i osób prowadzących badania naukowe z dyrektorem Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych oraz innymi jednostkami zarządzającymi lub sprawującymi nadzór nad obszarem badań, w tym udostępnianie im uzyskanych wyników badań oraz wynikających z nich wniosków końcowych, za zgodą autorów oraz zachowaniem i poszanowaniem praw autorskich wynikających z przepisów odrębnych.

Dla celów edukacyjnych wskazuje się cały obszar Parku, o ile ich realizacja nie zagraża celom ochrony Parku i o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

- 1) tworzenie infrastruktury umożliwiającej prowadzenie obserwacji przyrodniczych, uzupełnionej tablicami dydaktycznymi, po uzyskaniu zgody właściciela, zarządcy lub sprawującego nadzór nad danym obszarem;
- 2) prowadzenie edukacji związanej z ochroną przyrody i krajobrazu, polegającej na włączaniu uczestników w działania na rzecz przywracania lub utrzymania walorów przyrodniczych, kulturowych, turystycznych, w tym m.in. w inwentaryzacji przyrodniczej, projektowanie, wykonywanie i konserwowanie ścieżek dydaktycznych i szlaków turystycznych;
- 3) prowadzenie aktywnej edukacji historyczno-kulturowej polegającej na prezentacji i promowaniu folkloru oraz kultury Kaszub;
- 4) upowszechnienie wiedzy na temat wpływu działalności człowieka (w szczególności turystycznej i rekreacyjnej) na walory Parku.

Dla celów turystycznych i rekreacyjnych oraz amatorskiego połowu ryb wskazuje się co do zasady cały obszar Parku, o ile ich realizacja nie zagraża celom ochrony Parku i o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

- 1) zaleca się na terenie Parku prowadzenie następujących rodzajów turystyki:
 - a) turystyka poznawcza: krajoznawcza, etniczna, przyrodnicza, w tym ornitologiczna, geoturystyka, w tym realizowana z wykorzystaniem zasobów Parku, Lasów Państwowych i innych podmiotów zajmujących się organizacją tego rodzaju turystyki,
 - b) turystyka kwalifikowana: z wykorzystaniem zasobów wodnych: żeglarska, kajakowa, sportów wodnych (z wyłączeniem motorowodnych), nurkowa i wędkarska (rybołówstwa rekreacyjnego) oraz w części lądowej: piesza, rowerowa i konna, a także narciarska, realizowana głównie w oparciu o sieć wyznaczonych szlaków oraz istniejącą infrastrukturę,
 - c) turystyka wypoczynkowa: pobytowa, weekendowa, agroturystyka, realizowana w oparciu o istniejącą i sukcesywnie rozwijaną i modernizowaną bazę noclegową i bazę gastronomiczno-usługową,
 - d) turystyka biznesowa i zdrowotna: konferencyjno-kongresowa, prozdrowotna, w tym: rehabilitacyjna, medyczna, usług spa&wellness,
 - e) turystyka edukacyjna – przyrodnicza, kulturowa i historyczna, w tym ukierunkowana na edukację przyrodniczą i kulturową obszaru Parku, realizowana w oparciu o istniejącą i stale modernizowaną infrastrukturę edukacyjną i turystyczną, zwłaszcza układ ścieżek i szlaków turystycznych;
- 2) dopuszcza się do amatorskiego połowu ryb wszystkie cieki i zbiorniki wodne Parku, z wyjątkiem jezior dystroficznych stanowiących siedlisko przyrodnicze Natura 2000, które zaleca się wyłączyć z użytkowania wędkarskiego i rybackiego;
- 3) dopuszcza się dla celów sportów wodnych (z wyłączeniem motorowodnych), żeglarstwa, kajakarstwa i nurkowania wszystkie jeziora i cieki Parku, z wyjątkiem najcenniejszych jezior wskazanych w strefie BM_VIII_8;
- 4) zaleca się utrzymanie obowiązującego zakazu używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych Parku;

- 5) ogólnodostępne miejsca wypoczynku, plażowania i kąpeli nad jeziorami (w tym kąpieliska oraz miejsca wykorzystywane do kąpeli) wskazuje się w obrębie istniejących miejsc wskazanych w ramach strefy BM_VIII_2; ewentualne nowe miejsca ogólnodostępnego dostępu do wód dla celów plażowania i kąpeli wskazuje się w ramach strefy BM_VIII_4 (o ile wynikają z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub prawomocnych decyzji administracyjnych) oraz strefy BM_VIII_5;
- 6) co do zasady wyłącza się z możliwości przekształceń i lokalizacji zainwestowania turystyczno-rekreacyjnego odcinki strefy brzegowej wskazanej w ramach strefy BM_VIII_3 wyznaczone wokół cennych ekosystemów wodnych;
- 7) zaleca się ograniczenie lokalizacji zainwestowania turystyczno-rekreacyjnego w obrębie strefy brzegowej jezior, w szczególności akwenów stanowiących najcenniejsze ekosystemy wodne (strefa BM_VIII_8); ewentualne nowe zainwestowanie dopuszcza się w obrębie stref BM_VIII_4 (o ile wynika to z obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub prawomocnych decyzji administracyjnych) i BM_VIII_5 z uwzględnieniem zasad wynikających z ustaleń dla tych stref oraz ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych;
- 8) zaleca się ograniczenie wykorzystania strefy brzegowej wód dla celu lokalizacji kempingów, pól namiotowych i biwakowych oraz terenów towarzyszących obiektom bazy noclegowej obejmującym strefę brzegową wód do obiektów już istniejących (zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub prawomocnych decyzji administracyjnych) oraz na terenach przeznaczonych na ten cel w obowiązujących planach miejscowych;
- 9) zaleca się ograniczenie lokalizacji indywidualnych pomostów;
- 10) utrzymuje się istniejącą infrastrukturę dla obsługi turystyki kajakowej; ewentualną nową infrastrukturę obsługi kajakarzy zaleca się lokalizować z uwzględnieniem ograniczeń wynikających z konieczności ochrony najcenniejszych ekosystemów wodnych oraz innych chronionych siedlisk przyrodniczych;
- 11) utrzymuje się istniejące przystanie żeglarskie i mariny wskazane w ramach strefy BM_VIII_2 wykorzystywane do celów turystyczno-rekreacyjnych z możliwością ich przebudowy i modernizacji infrastruktury;
- 12) dopuszcza się przebudowę i dostosowanie do potrzeb turystyki żeglarskiej połączenia między jeziorami Raduńskim Górnym i Dolnym, pod warunkiem zachowania drożności lokalnego korytarza ekologicznego oraz wykazania braku znaczących negatywnych oddziaływań na cele ochrony Parku;
- 13) utrzymuje się przebieg istniejących szlaków turystyki pieszej, rowerowej, konnej i ścieżek dydaktycznych wskazanych w strefie BM_VIII_1 oraz zaleca się renowację i uzupełnienie towarzyszących im elementów infrastruktury turystycznej;
- 14) dopuszcza się korekty przebiegu istniejących szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych, w szczególności tam, gdzie wymaga tego ograniczenie negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko oraz wyznaczanie nowych, o ile nie stanowi to zagrożenia dla celów ochrony Parku;
- 15) wyłącza się z możliwości lokalizacji zainwestowania turystyczno-rekreacyjnego w obrębie planowanych do utworzenia rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych (strefa C_II) oraz w

- płatach torfowisk stanowiących siedliska przyrodnicze Natura 2000 i w obrębie zbiorników dystroficznych;
- 16) zaleca się wyposażenie szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, konnych) i ścieżek dydaktycznych wyszczególnionych w strefie BM_VIII_1 w odpowiednią infrastrukturę towarzyszącą, z uwzględnieniem wymogów ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych;
 - 17) zaleca się utworzenie ścieżek historyczno-archeologicznych w przebiegu wskazanym w ramach strefy BM_VIII_6;
 - 18) zaleca się tworzenie szlaków tematycznych, także w oparciu o dziedzictwo kulturowe Parku, np. „Szlaku kapliczek i krzyży w Kaszubskim Parku Krajobrazowym”;
 - 19) zaleca się rozwój elementów zagospodarowania turystycznego, w tym tablic informacyjnych i drogowych informacyjnych oraz obiektów służących edukacji ekologicznej i obsłudze ruchu turystycznego takich jak np.: kosze, tablice, ławki, zadaszenia, punkty edukacyjne itp.), a w miejscach szczególnie narażonych na degradację lokalizację infrastruktury ograniczającej dostęp oraz kanalizujących ruch turystyczny;
 - 20) dopuszcza się wykorzystanie ekosystemów leśnych do celów turystyki i rekreacji na trasach przebiegu istniejących oraz nowych (w przypadku ich ustanowienia) szlaków i ścieżek turystycznych i dydaktycznych oraz umożliwia się lokalizację urządzeń turystycznych dopuszczonych przepisami odrębnymi;
 - 21) w obrębie ekosystemów leśnych zaleca się ograniczenie tworzenia nowych miejsc wykorzystywanych jako bazy harcerskie, czy miejsca przeznaczone do biwakowania w obrębie najcenniejszych kompleksów leśnych, a także w bezpośrednim sąsiedztwie ekosystemów wodnych i torfowiskowych stanowiących siedliska przyrodnicze Natura 2000;
 - 22) zaleca się ograniczenie penetracji turystycznej ekosystemów leśnych poza wyznaczonymi szlakami turystycznymi i ścieżkami dydaktycznymi;
 - 23) dopuszcza się biwakowanie (rozbijanie namiotów, ustawianie przyczep kempingowych i parkowanie kamperów) jedynie w miejscach do tego wyznaczonych bądź udostępnionych do tego celu, przy przestrzeganiu przepisów odrębnych;
 - 24) na terenach ekosystemów leśnych zaleca się wprowadzenie ograniczenia parkowania (zakaz zatrzymywania i postoju) pojazdów poza wyznaczonymi parkingami, dopuszcza się urządzenie nowych parkingów lub miejsc postojowych;
 - 25) dla celów obserwacji krajobrazu wskazuje się urządzone punkty widokowe oraz zaleca się udostępnienie miejsc atrakcyjnych widokowo w formie zagospodarowanych punktów widokowych wskazanych w ramach strefy BM_VIII_7;
 - 26) dopuszcza się wykorzystanie obszaru Parku dla celów narciarstwa zjazdowego oraz narciarstwa biegowego, o ile nie stanowi to zagrożenia dla celów ochrony Parku;
 - 27) dopuszcza się dalsze wykorzystanie obszaru Parku dla celu sportów paralotniarskich i balonowych;
 - 28) zaleca się ograniczenie możliwości poruszania się pojazdami o napędzie motorowym, w tym generującymi znaczne natężenie hałasem, np. quadami, crossami, w szczególności w obrębie lasów oraz innych terenów wrażliwych przyrodniczo.

Do celów gospodarki rolnej wskazuje się szczególnie strefy BK_I_1, BK_I_2, BM_I oraz pozostałe obszary Parku, gdzie istnieją odpowiednie warunki do jej prowadzenia, o ile ich realizacja nie zagraża celom ochrony Parku i o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania z tych terenów, stanowiące uzupełnienie rekomendacji i zaleceń Planu ochrony:

- 1) prowadzenie zrównoważonej i ekologicznej gospodarki rolnej w oparciu o rodzinne gospodarstwa rolne, uwzględniając zapisy kodeksu dobrej praktyki rolniczej, w tym mającej na celu ograniczenie degradacji fizycznej i chemicznej gleb, eutrofizacji i zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz ochronę tradycyjnego krajobrazu wiejskiego;
- 2) utrzymanie w dobrym stanie i optymalne wykorzystanie potencjału produkcyjnego gleb;
- 3) aktywizacja gospodarstw rolnych poprzez wykorzystanie potencjału rolnego, w tym rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego, zagospodarowanie nadwyżki nawozów naturalnych z dużych gospodarstw hodowlanych oraz biomasy do produkcji energii elektrycznej, ciepłej lub biopaliw na potrzeby własne gospodarstw oraz wykorzystanie potencjału turystycznego (agroturystyka, ekoturystyka, turystyka krajoznawcza, wypoczynkowa, religijna);
- 4) ograniczenie odpływu azotu ze źródeł rolniczych poprzez przestrzeganie okresów, dawek i sposobów nawożenia, właściwe magazynowanie nawozów naturalnych, pasz soczystych oraz postępowanie z odciekami, przestrzeganie zasad nawożenia pól na terenie o dużym nachyleniu oraz w pobliżu cieków, ograniczenie stosowania nawozów na glebach podmokłych, zalanych, zamrzniętych, pokrytych śniegiem;
- 5) ograniczenie emisji gazów cieplarnianych (głównie metanu, podtlenku azotu, amoniaku i dwutlenku węgla) ze źródeł rolniczych poprzez stosowanie niskoemisyjnych technik rozprowadzania i przechowywania nawozów naturalnych, niskoemisyjnych systemów utrzymywania i żywienia zwierząt oraz działania w celu wiązania dwutlenku węgla w glebie w wyniku przyorywania nawozów organicznych albo ich zamienników (słomy, resztek poźniwnych, nawozów zielonych);
- 6) dostosowywanie zagospodarowania przestrzennego w zakresie terenów zabudowy siedliskowej do tendencji demograficznych oraz tendencji rozwojowych funkcji uzupełniających funkcję podstawową, w szczególności agroturystyki;
- 7) przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy na rolnicze tereny otwarte, z wyjątkiem lokalizacji gospodarstw specjalistycznych zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 8) przeznaczanie gruntów najniższej jakości oraz w strefach zagrożonych erozją pod zalesienia lub uprawy krzewów owocowych wieloletnich (np. winorośl, aronia, porzeczka, malina) lub inne uprawy wieloletnie, jeżeli nie koliduje to z ochroną fragmentów lądowych siedlisk nieleśnych, stanowisk gatunków chronionych roślin lub zwierząt oraz z ochroną walorów krajobrazu otwartego, w tym punktów, panoram i osi widokowych;
- 9) kształtowanie funkcji gospodarki stawowej w obszarze użytków rolnych w oparciu o piętrzenie wód, a nie odstawianie poziomu wód gruntowych;
- 10) kształtowanie uzupełniającej funkcji agroturystycznej w obszarze zabudowy siedliskowej;
- 11) odstąpienie od nowych zalesień terenów innych niż grunty orne i nieużytki, a także strefy BK_I_1 i BM_VII_2;
- 12) dostosowanie planowanych zmian stosunków wodnych dla potrzeb rolnictwa do wymogów ochrony funkcji ekologicznych wód oraz zasobów i walorów przyrody i krajobrazu Parku.

Do celów gospodarki leśnej wskazuje się szczególnie strefy BK_II i BM_II oraz pozostałe obszary Parku, gdzie istnieją odpowiednie warunki do jej prowadzenia, o ile ich realizacja nie zagraża celom ochrony Parku i o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania z tych terenów, stanowiące uzupełnienie rekomendacji i zaleceń Planu ochrony:

- 1) prowadzenie trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej, uwzględniającej ochronę siedlisk, gatunków i funkcji ekologicznych lasu, w szczególności miejsc rozrodu i stałego bytowania gatunków, korytarzy ekologicznych, stref przyrodniczych powiązań wewnętrznych w Parku oraz stref zasilania przyrodniczego z terenów o dominującej funkcji przyrodniczej w otoczeniu;
- 2) zwiększanie lesistości, w zakresie niekolidującym z ochroną zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz funkcjami ekologicznymi Parku, poprzez planowe zalesienia oraz przekwalifikowanie geodezyjne drzewostanów sukcesyjnych o charakterze leśnym w las;
- 3) ochrona funkcji ekologicznych lasu w tym siedlisk przyrodniczych, stanowisk i siedlisk chronionych gatunków grzybów, roślin i zwierząt oraz oczek wodnych, mokradeł i form geomorfologicznych, a także korytarzy ekologicznych;
- 4) dążenie do uzyskania wysokiej naturalności lasów Parku poprzez utrzymanie zgodności docelowych typów drzewostanów z naturalną roślinnością potencjalną oraz właściwej struktury wiekowej drzewostanów;
- 5) tworzenie przynależnych gatunkom strefowym stref ochronnych ustanawianych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska.

Do celów gospodarki łowieckiej wskazuje się cały obszar Parku, o ile ich realizacja nie zagraża celom ochrony Parku i o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej oraz określa się następujące sposoby korzystania:

- 1) prowadzenie trwałej i zrównoważonej gospodarki łowieckiej, uwzględniającej wymogi ochrony fauny łownej i innej niż łowna, w szczególności w miejscach ich stałego bytowania i w okresach rozrodu;
- 2) utrzymywanie populacji gatunków łownych na poziomie niegenerującym znaczących szkód w strefie leśnej i rolnej;
- 3) monitorowanie, w szczególności populacji gatunków łownych i chronionych, szlaków migracyjnych, miejsc rozrodu i regularnego bytowania, podstawowych żerowisk, szkód powodowanych w gospodarce leśnej i rolnej oraz poziomu drapieżnictwa i inwazyjności gatunków w celu określenia:
 - a) optymalnych wielkości populacji ssaków roślinożernych,
 - b) zasad utrzymania stabilności populacji gatunków łownych i chronionych,
 - c) wpływu gatunków inwazyjnych oraz drapieżników na populacje rodzimych gatunkóworaz doboru działań ochronnych.

Dla celów rozwoju zainwestowania, o ile realizacja nie zagraża celom ochrony Parku i o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej:

- 1) wskazuje się strefy BM_VI_1, BM_VI_2 i BM_VI_3, z zastrzeżeniem, że nie należy legalizować nielegalnego zainwestowania, które powinno zostać zlikwidowane zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a teren przywrócony do pierwotnego stanu użytkowania;

- 2) dopuszcza się zainwestowanie, w tym zabudowę realizowaną na podstawie prawomocnych decyzji administracyjnych wydanych przed wejściem w życie Planu ochrony oraz na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony, zgodnie ze sposobami korzystania z tych obszarów określonymi w Planie ochrony.

7. POTRZEBY UZUPEŁNIENIA FORM OCHRONY, POŻĄDANE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI CELÓW PARKU KRAJOBRAZOWEGO

W trakcie prac diagnostycznych Planu ochrony zidentyfikowano szereg obszarów i obiektów, które zdaniem autorów zasługują na objęcie dodatkową ochroną prawną. W poniższym rozdziale (a także w ostatecznym dokumencie Planu ochrony) przedstawiono wersję będącą efektem kompromisu wypracowanego przez interesariuszy Planu.

Zaleca się uwzględnienie w trakcie prac nad audytem krajobrazowym województwa pomorskiego wykonywanym zgodnie z art. 38a Ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 503) potencjalnych stref ochrony krajobrazów, oznaczonych jako strefa C_I wymienionych w tabeli 10.

Tab. 10. Potencjalne strefy ochrony krajobrazów do uwzględnienia w ramach audytów krajobrazowych

L.p.	Kod strefy	Proponowana nazwa	Lokalizacja i powierzchnia	Opis ogólny strefy	Rekomendacje zgodnie z art. 20. ust. 4 pkt:7 Ustawy o ochronie przyrody oraz charakterystyka szczegółowa miejsca
1	2	3	4	5	6
1.	C_I	„Kółko jezior raduńskich”	Rynny jezior: Raduńskie Górne – Raduńskie Dolne – Stężyckie – Lubowisko – Dąbrowskie – Patulskie – Ostrzyckie – Brodno Wielkie – Brodno Małe	Długie i przenikające się wnętrza wodne, domknięte „ścianami” subiektywnymi, często umownymi, ukształtowanymi przez strome zbocza rynien jeziornych jezior: Raduńskie Górne – Raduńskie Dolne - Łączyńskie – Nierzostowo - Kłodno - Stężyckie – Lubowisko – Dąbrowskie – Patulskie – Ostrzyckie – Brodno Wielkie – Brodno Małe	Strefa stanowi obszar jezior wraz z otaczającą je strefą brzegową. Występuje tu liczne nagromadzenie punktów, ciągów oraz otwarć widokowych. Wielkie, rozległe wnętrza wodne zespołu Jezior Raduńskich stanowią najbardziej efektowne wnętrza krajobrazowe w Parku. Doskonała ekspozycja terenu powoduje silne oddziaływanie każdego nowego elementu na krajobraz. Zagrożona jest tu kulturowa forma użytkowania terenu. W celu ochrony wartości krajobrazowych należy zabezpieczać właściwą ekspozycję krajobrazową: przedpola ekspozycji, ciągi widokowe, punkty widokowe. Zalecenie wyznaczenia stref z zakazem zabudowy lub ograniczeniem zabudowy. Zalecenie sporządzenia studium krajobrazowego zawierającego wytyczne oraz ograniczenia w zakresie kształtowania widoku, panoramy i/lub wnętrza krajobrazowych

Zaleca się objęcie, w celu pełniejszej i bardziej skutecznej ochrony ekosystemów Parku wraz z charakterystycznymi dla nich zbiorowiskami roślinnymi oraz gatunkami roślin, zwierząt i grzybów, dodatkowymi formami ochrony prawnej obszarów o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, oznaczonych jako strefa C_II, o których mowa w tabeli 11 oraz wprowadzenie dla nich wszystkich zakazów przewidzianych w ustawie o ochronie przyrody.

Tab. 11. Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej

Lp.	Kod strefy	Proponowana forma ochrony i proponowana nazwa	Lokalizacja i orientacyjna powierzchnia [w ha]	Charakterystyka
1	2	3	4	5
1.	C_II.01	Rozszerzenie istniejącego rezerwatu przyrody "Jezioro Turzycowe"	Lasy Nadleśnictwa Kartuzy na wschód od rezerwatu przyrody „Jezioro Turzycowe” w wydzieleniach, 121 c, d, f, g, h, m, , gmina Kartuzy(15,6 ha)	Obszar o znacznych walorach przyrodniczych z kompleksem torfowisk, rzadkimi roślinami torfowiskowymi oraz borami i brzezinami bagiennymi. Obszar bardzo ważny z punktu widzenia ochrony zasobów wodnych
2.	C_II.02	Utworzenie rezerwatu przyrody „Dolina Mirachowskiej Strugi”	Lewy dopływ Łeby na północ od Mirachowa, w tym lasy Nadleśnictwa Kartuzy wzdłuż lewego dopływu Łeby spod Mirachowa w wydzieleniach 110 d, g, h, i, k, o, p, r, cx, fx, tx, ay, by, dy, fy, iy, jy, ly, gmina Kartuzy (27,0 ha)	Przełomowy odcinek lewego dopływu Łeby z jednym najlepiej zachowanym w Parku kompleksów torfowisk źródłiskowych, dobrze wykształconych łągów i grądów. Oprócz bogatej roślinności, flory i bioty porostów, obszar ten cechuje się interesującą entomofauną, szczególnie rzadkimi i zagrożonymi gatunkami związanymi z martwym drewnem (chrząszcze kózkowate: <i>Anoplodera sexguttata</i> i rzemlik punktowany, muchówki: <i>Ctenophora pectinicornis</i> , <i>Brachypalpoidea lentus</i> , <i>Temnostoma vespiformis</i>). Liczne są gatunki borealne, górskie i rzadkie na niżu, jak pliszka górską, muchówki: <i>Paratanytarsus austriacus</i> , <i>Rheotanytarsus ringei</i> , <i>Eristalis picea</i> , <i>Stratiomys potamida</i> (zagrożona wymarciem w Polsce), <i>Oxycera pardalina</i> i <i>O. nigricornis</i> . Wartki nurt Mirachowskiej Strugi stanowi siedlisko reofilnej ichtiofauny, w tym chronionych: minoga strumieniowego, śliza, a we wcześniejszych latach również zanikającego na Pomorzu, reliktoowego głowacza przegopłetwego. Owady ciepło- lub światłolubne reprezentowane są m.in. przez narażone na wymarcie w Polsce trzmiała szarego i motyla przeplatkę diamina. W bogatej faunie drobnych ssaków wyróżnia się rzadki w Polsce rzęsorek mniejszy, którego stanowisko utrzymuje się tu od co najmniej 23 lat
3.	C_II.03	Utworzenie rezerwatu przyrody „Torfowisko alkaliczne w Sikorzynie”	Sikorzyno, wzdłuż linii kolejowej Gdynia-Kościierzyna (linia nr 201), między Jez. Dąbrowskim a	Torfowisko powstałe na skutek zładowienia zbiornika wodnego. Jeden z najcenniejszych na obszarze Parku obiektów torfowiskowych. Ze względu na alkaliczny odczyn podłoża torfowego, w części obiektu obecne płaty siedliska 7230 - nizinne torfowisko zasadowe.

			Lubowiskiem, gmina Stężyca (8,1 ha)	Stwierdzono tu stanowiska wielu rzadkich i chronionych gatunków roślin, w tym lipiennika Loesela czy kruszczyka błotnego
4.	C_II.04	Utworzenie rezerwatu przyrody "Torfowisko Piotrowskie",	Torfowisko położone na południowy wschód od miejscowości Piotrowo, w tym lasy Nadleśnictwa Kościerzyna w wydzieleniach 1 f, g, h, i, j, gminy Nowa Karczma i Somonino (22,8 ha)	Kompleks torfowiskowy, z nieleśną roślinnością wysoko- i przejściowotorfowiskową, w dużej mierze o charakterze regeneracyjnym, regenerującymi potorfiami i borem bagiennym. Stwierdzono obecność rzadkich gatunków bezkręgowców takich jak zalotka większa oraz stenobiontycznego, związanego z torfowiskami wysokimi i borami bagiennymi motyla nocnego <i>Coranarta cordigera</i>
5.	C_II.05	Utworzenie użytku ekologicznego „łąki nad Jeziorem Patulskim”	Gołubie, rynna Jez. Patulskiego, przesmyk między Jez. Patulskim a Dąbrowskim, gmina Stężyca (9,8 ha)	Kompleks lasów, zarośli, ziołorośli i szuwarów występujących na glebach torfowych wzdłuż niewielkiego cieku uchodzącego do Jez. Patulskiego. Miejsce to cechuje bogata flora roślin naczyniowych i mszaków, w skład której wchodzi cenne gatunki, jak wielosił błękitny czy kruszczyk błotny. Ze względu na brak użytkowania kośnego, fitocenozy podlegają sukcesji wtórnej. W celu ochrony ekosystemów nieleśnych zalecenie ponownego wprowadzenia koszenia, w tym koszenia ręcznego w miejscach zabagnionych, aby nie doprowadzić do zniszczenia warstwy mszystej i nie zaburzyć stosunków wodnych (strefa BM_I)
6.	C_II.06	Ustanowienie użytku ekologicznego „Szuwary Jeziora Mirachowskiego”	Pozostałości zeutrofizowanego zbiornika wodnego na południowy zachód od Mirachowa, gmina Kartuzy (30,4 ha)	Kompleks szuwarów wielkoturzycowych po dawnym jeziorze. Stanowi cenną ostoję awifauny lęgowej (potwierdzone gniazdowanie cyranki, bąka, kszyka, żurawia, wodnika, kokoszki, perkozka, a we wcześniejszych latach również krakwy i zielonki) oraz bogatej fauny drobnych ssaków, w tym rzadkiego w skali kraju rzęsorka mniejszego
7.	C_II.07	Ustanowienie użytku ekologicznego "Torfowiska Żuromińskie”	Żuromino, wzdłuż drogi Żuromino-Stężyca, gmina Stężyca (27,0 ha)	Zespół głębokich torfowisk kotłowych, bezodpływowych, połączonych płytko zatorfionymi przesmykami oraz torfowiska w zatoce Jez. Żuromińskiego. Torfowiska kotłowe cechuje ombrotroficzna część centralna i silnie uwodniony minerotroficzny okrajek. Flora tych obiektów jest naturalnie uboga - w jej skład wchodzi typowe gatunki mszarów (mezo- i oligotroficznych), rozwijających się na siedliskach kwaśnych. Obiekt cenny ze względu na rolę w utrzymaniu regionalnej różnorodności gatunkowej oraz w retencji wody i akumulacji węgla. Faunę reprezentują rzadkie gatunki ważek
8.	C_II.08	Ustanowienie użytku ekologicznego „Śródleśne stawy w Leśnictwie Bilowo”	Kompleks niewielkich zbiorników wodnych na terenie Leśnictwa Bilowo, w tym lasy Nadleśnictwa Kartuzy w wydzieleniach 108 d, 10 k, 111	Śródleśny kompleks stawów istniejących tu prawdopodobnie już od czasów średniowiecznych. We współczesnych czasach pełnią one funkcje retencyjne i zapewniają dogodne warunki dla występującej tam batrachofauny szczególnie dla traszki grzebieniastej. Dopuszczenie rekreacyjnego użytkowania wędkarskiego zbiorników

			d, 112 f, 116 d, 118 l, gmina Kartuzy (8,8 ha)	
9.	C_II.09	Ustanowienie użytku ekologicznego "Czapielskie Łąki"	Łąki między jeziorem Ostrzyckim a Bukrzyno Małe, w tym lasy Nadleśnictwa Kartuzy w wydzieleniu 32 b, gmina Stężycza (1,9 ha)	Wilgotna łąka z bodziszkami. Wykazano tu między innymi higrofilnego, narażonego na wyginięcie (VU), coraz radszego w regionie modraszka eumedona oraz rzadkiego w skali regionu trzmielca północnego. Zalecenie czynnej ochrony – koszenia niezarośniętych jeszcze łąk (strefa BM_I)
10.	C_II.10	Ustanowienie użytku ekologicznego „Łąki koło Wieżycy”	Obszary łąk położone w Basenie Somoninśkim Raduni w pobliżu stacji PKP Wieżycza, gmina Somonino (4,5 ha)	Łąki wilgotne, pełnikowe, z niewielkimi zakrzewieniami oraz silnie zeutrofizowany zbiornik wodny. Fauna reprezentowana przez rzadkiego w skali całego Pomorza motyla - dostojkę eunomię, oraz gatunki ważek żagnicę zieloną i zalotkę większą. Zalecenie czynnej ochrony – koszenia (strefa BM_I)
11.	C_II.11	Ustanowienie użytku ekologicznego "Torfowisko nad Jeziorem Junno"	Torfowisko nad Jeziorem Junno koło Kamienicy Królewskiej, gmina Sierakowice (3,4 ha)	Torfowisko z roślinnością wysoko- i przejściowotorfowiskową z licznymi potorfiami, położone w pobliżu zachodniego brzegu jez. Junno. Fauna reprezentowana jest przez tyrfofilne ważki: zalotkę torfowcową, zalotkę większą i stenobiontyczna dostojkę akwilonaris
12.	C_II.12	Ustanowienie użytku ekologicznego "Motylowe Łąki koło Sianowa"	Łąki w dolinie Łeby w pobliżu Sianowa, gmina Kartuzy (7,1 ha)	Użytkowane pastwisko i dobrze zachowana wilgotna łąka w dolinie rzeki Łeby z zakrzewieniami w sąsiedztwie niewielkiego jeziora z roślinnością szuwarową. Stwierdzono tu ponad 20 gatunków motyli dziennych, w tym: chroniony czerwończyk nieparek i dość liczna populacja dostojki ino. Zalecenie utrzymania ekscesywnego wypasu krów (strefa BK_I)
13.	C_II.13	Ustanowienie użytku ekologicznego „Łąki nad rzeką Bukowiną”	Łąki nad Jeziorem Kamienickim koło Kamienicy Królewskiej gmina Sierakowice (23,4 ha)	Mechowisko pomiędzy jeziorami Świętym i Kamienickim, z łąkami storczykowymi nad rzeką Bukowiną. Miejsce cenne dla lepidopterofauny. Stwierdzono tu czerwończyka nieparka, strzępotka soplaczka, przeplatkę diaminę oraz bardzo liczną populację dostojki ino
14.	C_II.14	Ustanowienie użytku ekologicznego "Torfowisko w Bąckiej Hucie"	Obniżenie przy drodze między miejscowościami Bącka Huta i Szopa, w tym lasy Nadleśnictwa Kartuzy w wydzieleniu 195 g, gmina Sierakowice (12,2 ha)	Torfowisko wysokie wraz ze zbiornikiem dystroficznym. Obiekt cenny ze względu na pełnioną funkcję przyrodniczą, w tym w zachowaniu gatunków siedlisk kwaśnych, mezo- i oligotroficznych. Faunę reprezentują tyrfofilne gatunki ważek
15.	C_II.15	Ustanowienie użytku ekologicznego „Głodnickie Moczary”	Kompleks torfowisk na południowy wschód od miejscowości Głodnica, gmina Linia (40,0 ha)	Rozległy, w przeszłości eksploatowany kompleks torfowiskowy. Powierzchnie po eksploatacji w części zajęte są przez regeneracyjną roślinność przejściowotorfowiskową, w części mają charakter zbiorników wodnych. Na wyniesionych powierzchniach stanowiących fragmenty dawnej wierzchowiny bór

				bagienny. W obrębie kompleksu mineralne wyniesienia
16.	C_II.16	Ustanowienie użytku ekologicznego „Torfowiska za Diabelskim Kamieniem”	Kompleks torfowisk na północ od rezerwatu „Żurawie Błota”, gmina Linia (9,3 ha)	Kompleks śródleśnych, pierwotnie bezprzepływowch zagłębień z torfowiskami przejściowymi, z typową roślinnością przejściowotorfowiskową i elementami roślinności wysokotorfowiskowej. Ślady dawnego pozyskiwania torfu, drobne zbiorniki o charakterze potorfii
17	C_II.17	Ustanowienie Zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Źródła Czarnej Wody”	Obszar źródliskowy i górna część zlewni Czarnej Wody, w tym lasy Nadleśnictwa Kartuzy w oddziałach 200, 217, 218, 219, 241, 242, 243, 259, 260, 261, 271, 272, 273, 274, 279, 280, 281, gmina Sierakowice (252,1 ha)	Strefa źródliskowa Czarnej Wody i jej dopływów. Obszar cenny ze względu na ochronę zasobów wodnych oraz kompleksu małych torfowisk, w tym torfowisk źródliskowych

Zaleca się objęcie, w celu pełniejszej i bardziej skutecznej ochrony krajobrazów kulturowych Parku, dodatkowymi formami ochrony prawnej lub planistycznej następujących obszarów i obiektów o najwyższych wartościach kulturowych, oznaczonych jako strefa C_III, o których mowa w tabeli 12.

Tab. 12. Obiekty lub obszary o najwyższych wartościach kulturowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej

Lp.	Kod strefy	Proponowana forma ochrony	Gmina	Lokalizacja / adres i orientacyjna powierzchnia [w ha]	Charakterystyka
1	2	3	4	5	6
1.	C_III.01	Utworzenie Parku Kulturowego	Stężyca	Na terenie leśnictwa Uniradze i Przewóz, (479,5 ha)	Największa nekropolia z grobami kurhanowymi datowanymi od późnej epoki brązu (X w p.n.e.) do XII w n.e. Do chwili obecnej zachowało się 2 763 kurhanów
2.	C_III.02	Wpis do Rejestru Zabytków Archeologicznych	Stężyca	Południowy brzeg Jez. Raduńskiego, wyróżniający się cypel (3,8 ha)	Cmentarzysko kurhanowe wielokulturowe
3.	C_III.03	Wpis do Rejestru Zabytków Archeologicznych	Chmielno	Miechucino, na północ od jez. Kosolinko (1,3 ha)	Osada obronna (grodzisko?)

4.	C_III.04	Wpis do Rejestru Zabytków Archeologicznych	Chmielno	Garcz, na wyniesieniu znajdującym się na północnym brzegu Jeziora Łapalickiego (3,5 ha)	Grodzisko lub ślady osady obronnej (?)
5.	C_III.05	Wpis do Rejestru Zabytków Archeologicznych	Kartuzy	Mirachowo, Na południowy – wchód od centrum wsi, na północ od Staniszewskich Zdrojów (5,1 ha)	Cmentarzysko kurhanowe z okresu wpływów rzymskich i epoki brązu (?)
6.	C_III.06	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Kartuzy	Staniszewo, wieś, układ ruralistyczny Miejscowość położona częściowo na terenie otuliny Parku (13,2 ha)	Wieś kmiecia, lokowana w 1325 r. na prawie magdeburskim przez Zakon Krzyżacki, owalnicowa z czytelnym do dzisiaj układem przestrzennym działek siedliskowych i centralnego placu (nawsia) oraz skalą zabudowy zagrodowej
7.	C_III.07	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Kartuzy	Kolonia, wieś, układ ruralistyczny Miejscowość położona w otulinie Parku (9,2 ha)	Wieś kolonijna założona ok.1800 r. Zasiedlona przez sprowadzonych kolonistów z Schwarzwald. Rozplanowana w formie ulicówki kolonijnej dwustronnej, a układ rozplanowania oraz układ działek siedliskowych czytelny do dzisiaj. Jest to jedyna, unikatowa wieś w tej formie rozplanowania na terenie Kaszub Środkowych. Oryginalna zabudowa zagrodowa zachowana szcążkowo
8.	C_III.08	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Sierakowice	Kamienica Królewska, wieś, układ ruralistyczny (8,7 ha)	Wieś wielodrożnicowa założona przez opata kartuzów w roku 1749 na bazie osady młyńskiej pod nazwą Kamieńskie Młyny lub Młynki Kamieńskie jako osobna osada. Do dzisiaj zachowany układ rozplanowania wsi oraz działek siedliskowych, a także skala i częściowo forma zabudowy zagrodowej
9.	C_III.09	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Chmielno	Młyn Dolny 37, Kożyczkowo (0,1 ha)	Zespół młyna: zachowany w swoim kształcie z 1 poł. XIX w., młyn w konstrukcji szkieletowej wypełnionej pacą, odeskowaną, ościeża drzwi i opaski okien profilowane oraz relikty śluzy; dom młynarza pochodzi najprawdopodobniej z 1 poł. XVII w. Budynek był remontowany w 1730 r. i pod koniec XIX w.
10.	C_III.10	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru	Kartuzy	ul. Ostrzycka 2/4,	Zespół sakralny: kościół katolicki wzniesiony w 1933 roku według

		Zabytków		Brodnica Górna (0,5 ha)	projektu architekta Stefana Cybichowskiego, murowany, z nietynkowanej czerwonej cegły, wzniesiony z prostych brył zestawionych asymetrycznie, całość uzupełnia wieża z charakterystycznym prześwitem. Figura Piety przy kościele
11.	C_III.11	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Kartuzy	ul. Cieszonko 50, Sianowo (0,4 ha)	Zespół młyna z XIX/XX w. wraz z układem wodnym
12.	C_III.12	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Kartuzy	ul. Kartuska 15, Strysza Buda (0,4 ha)	Zespół młyna przy rzece Łeba obejmujący budynek młyna oraz budynek mieszkalny, pochodzące z pocz. XX w. Budynek młyna konstrukcji szkieletowej. Zachowane relikty urządzeń wodnych
13.	C_III.13	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Kartuzy	Bącz 23 (0,1 ha)	Zespół zagrody: zachowany układ zagrody oraz budynki: mieszkalny i dwa gospodarcze. Budynek mieszkalny drewniany – relikw architektury
14.	C_III.14	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Sierakowice	Szopa 9 (0,1 ha)	Zespół szkolny z pocz. XIX w.: budynek szkoły i budynek gospodarczy, z czerwonej, nietynkowanej cegły, pokrycie dachu eternitem, oryginalnie dachówką ceramiczną. Dobrze zachowany przykład charakterystycznej zabudowy użyteczności publicznej z XIX/XX w.
15.	C_III.15	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Chmielno	Chmielonko 1 (obiekt punktowy)	Młyn położony przy drodze do wsi Zawory na Raduni, powstał w 1738 roku, posiada tradycję XIII-wieczną, założony wówczas przez cystersów oliwskich, przebudowywany z biegiem lat. Od 1972 roku przystosowany do pracy za pomocą energii elektrycznej
16.	C_III.16	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Kartuzy	ul. Szkolna 2, Brodnica Górna (obiekt punktowy)	Dawna szkoła jednoklasowa z pocz. XX w., wzniesiona z czerwonej nietynkowanej cegły, opaski okienne w formie boniowania
17.	C_III.17	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Kartuzy	Staniszewo 42 (obiekt punktowy)	Dawna szkoła dwuklasowa z pocz. XX w., piętrowa z mieszkalnym poddaszem, wzniesiona z czerwonej nietynkowanej cegły
18.	C_III.18	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Sierakowice	ul. Dworcowa 4, Kamienica Królewska (obiekt punktowy)	Budynek dworca kolejowego (przystanku). Powstał w 1905 r., parterowy, otynkowany, ze zdobieniami w formie boniowania narożników, dach wielospadowy kryty papą. Mieścił poczekalnię, kasę biletową, lampiarnię, magazyn oraz pomieszczenia dyżurnego ruchu, budynek WC znajdujący się poza budynkiem dworca, murowany, kryty dachówką. Obecnie budynek dworcowy

					adaptowany na mieszkania
19.	C_III.19	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Somonino	ul. Droga Kaszubska 9, Ostrzyce (obiekt punktowy)	Dawna szkoła jednoklasowa z pocz. XX w. Budynek z czerwonej nieotynkowanej cegły, zachowana forma obiektu, pokrycie współczesne w kolorze dachówki ceramicznej. Dobrze zachowany przykład charakterystycznej zabudowy użyteczności publicznej z XIX/XX w.
20.	C_III.20	Wpis do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków	Stężycza	ul. Dworcowa 1, Gołubie Kaszubskie (obiekt punktowy)	Budynek dworca parterowy, otynkowany ze zdobieniami w formie zmiany kolorystyki narożników, charakterystyczny dla infrastruktury kolejowej z pocz. XX w. na Kaszubach
21.	C_III.21	Ujęcie w Gminnej Ewidencji Zabytków	Stężycza	Pierszczewko 64 (obiekt punktowy)	Chata o konstrukcji szkieletowej z XIX/XX w, relikw architektury

Zaleca się włączenie do Parku obszarów o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych lub kulturowych, oznaczonych jako strefa C_IV, o których mowa w tabeli 13 oraz zharmonizowanie granic Parku, tam gdzie jest to możliwe i zasadne, z aktualnym podziałem ewidencyjnym.

Tab. 13. Obszary zasługujące na włączenie do Parku

L.p.	Kod strefy	Lokalizacja i powierzchnia	Charakterystyka
1	2	3	4
1.	C_IV.01	Jez. Święte i Jez. Kamienickie wraz z obszarem między nimi, w tym terenami leśnymi Nadleśnictwa Cewice, leśnictwo Bukwina, gmina Cewice (125,5 ha)	W obecnym kształcie granic, dwa zbiorniki wodne – Jez. Kamienickie i Jez. Święte znajdują się jedynie w części w granicach Parku. Uniemożliwia to skuteczne planowanie i prowadzenie ochrony tych ekosystemów
2.	C_IV.02	Okolice Kamienicy Królewskiej, gmina Sierakowice (137,6 ha)	Obszar o wysokiej wartości krajobrazu, położony wzdłuż drogi stanowiącej ciąg widokowy, wzdłuż którego rozciąga się daleki widok eksponujący rozłogi pól z zabudową rozproszoną
3.	C_IV.03	Obszar wsi Staniszewo i Kolonia, gminy Kartuzy, Linia, Szemud (1214,0 ha)	Miejscowość Staniszewo położona jest częściowo na terenie otuliny Parku, to wieś kmiecia, lokowana w 1325 r. na prawie magdeburskim przez Zakon Krzyżacki, owalnicowa z czytelnym do dzisiaj układem przestrzennym działek siedliskowych i placem centralnym (nawsie) oraz skalą zabudowy zagrodowej. Kolonia, miejscowość położona w otulinie Parku, to wieś kolonijna założona ok.1800 r. zasiedlona przez sprowadzonych kolonistów z Schwarzwald, rozplanowana w formie ulicówki kolonijnej dwustronnej. Układ rozplanowania oraz układ działek siedliskowych czytelny jest do dzisiaj. Jest to jedyna, unikatowa wieś w tej formie rozplanowania na terenie Kaszub Środkowych, oryginalna zabudowa zagrodowa zachowana szcążkowo. Wolor krajobrazowy to zachowany w ich otoczeniu

			rolniczy charakter krajobrazu „pracującego” z jego czytelnym jeszcze, historycznym rozłogiem pól. Obszary te stanowią jednostki krajobrazowe wyodrębnione, jako charakterystyczne dla terenu Parku
4.	C_IV.04	Okolice wsi Rąty, gmina Somonino (83,3 ha)	Obszar o wysokiej wartości krajobrazu, położony wzdłuż drogi, wzdłuż której rozciąga się widok eksponujący rozłogi pól z zabudową rozproszoną, zamykany ścianami lasu

8. USTALENIA DO STUDIÓW UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMIN, MIEJSCOWYCH PLANÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA, DOTYCZĄCE ELIMINACJI LUB OGRANICZENIA ZAGROŻEŃ ZEWNĘTRZNYCH

Niniejszy rozdział jest jednym z najważniejszych elementów strategii ochrony Parku, gdyż znacząca część ustaleń Planu ochrony powinna zostać wdrożona poprzez uchwalane dokumenty planistyczne gmin. Dopiero z chwilą ich ujęcia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (mpzp) stają się one aktem prawa miejscowego. Pośrednio, wdrożenie ustaleń Planu następuje także poprzez zapisy studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego z którymi muszą być zgodne zapisy mpzp.

Podobnie jak w przypadku wcześniejszych rozdziałów Operatu generalnego, tak i poniższe zapisy powstawały w efekcie szerokiego procesu konsultacji społecznych oraz oponowania i uzgadniania projektu Planu, jest więc w wielu przypadkach efektem kompromisu wypracowanego przez interesariuszy.

Ustalenia Planu ochrony do uwzględnienia w nowych lub zmienianych studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin: Chmielno, Kartuzy, Kościerzyna, Linia, Nowa Karczma, Sierakowice, Somonino i Stężyca, dotyczące eliminacji zagrożeń wewnętrznych, obowiązujące na terenie całego Parku lub wskazanych stref obejmują:

- 1) związane z lokalizowaniem zainwestowania lub zabudowy: lokalizowanie zainwestowania, w tym zabudowy co do zasady w granicach stref: BM_VI_1, BM_VI_2 z wyjątkiem sytuacji o których mowa w ust. 4, BM_VI_3 z wyłączeniem terenów nielegalnej zabudowy i BM_VIII_5, a w pozostałych strefach o ile nie stoi to w sprzeczności z innymi ustaleniami Planu ochrony, w granicach których dopuszcza się różne formy zainwestowania lub zabudowy, z uwzględnieniem:
 - a) ograniczeń wynikających z przepisów odrębnych, w tym zakazów obowiązujących w Parku,
 - b) praw wynikających z przepisów odrębnych dotyczących zabudowy zagrodowej na gruntach rolnych,
 - c) dążenia przy planowaniu nowego zainwestowania do nierozpraszania zabudowy i uzupełniania w pierwszej kolejności luk między zabudową,
 - d) ograniczenia wyznaczania nowych kierunków zmian w przeznaczeniu terenów związanych z intensyfikacją zagospodarowania, w szczególności nowych zespołów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zespołów zabudowy rekreacji indywidualnej, ponad potrzeby wynikające z prognoz rozwoju demograficznego,
 - e) planowania rozwiązań transportowych, w tym transportu zbiorowego, w dostosowaniu do sezonowego wzrostu natężenia ruchu,
 - f) planowania rozwiązań infrastrukturalnych, w szczególności gospodarki wodno-ściekowej wyprzedzająco w stosunku do planowania lokalizacji zabudowy z uwzględnieniem podłączenia wszystkich obiektów do sieci wodociągowej i dążenia do podłączenia jak największej liczby obiektów do systemów zbiorczej kanalizacji ściekowej w dostosowaniu do sezonowego wzrostu zapotrzebowania na wodę i obciążenia ściekami,

- g) prowadzenia identyfikacji obszarów nielegalnej zabudowy i nielegalnego zainwestowania terenu w celu likwidacji obiektów wybudowanych bez wymaganych prawem pozwoleń administracyjnych, w szczególności w strefie brzegowej jezior (pas lądu przylegający do linii brzegowej wody wraz z częścią wód związanych z lokalizacją urządzeń wodnych, w tym dla infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej), położonych w obszarach niewskazywanych jako przeznaczone pod zabudowę i zainwestowanie w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w granicach strefy BM_VI_3 (gdzie oznaczono istniejącą zabudowę, w ramach której występują także obiekty wzniesione bez wymaganych przepisami prawa zgód i zezwoleń),
 - h) przekształcenia substandardowego zainwestowania,
 - i) uwzględnienia terenów wyłączonych spod zabudowy w strefie BM_VII_1;
- 2) związane z opracowaniem miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:
- a) ograniczenie stosowania decyzji o warunkach zabudowy na rzecz sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla większych obszarów,
 - b) objęcie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w pierwszej kolejności obszarów położonych w granicach stref C_V;
- 3) związane z aktualizacją informacji o obszarach i obiektach objętych ochroną prawną oraz obszarach i obiektach proponowanych do ochrony: uwzględnienie obszarów i obiektów objętych ochroną prawną oraz obszarów i obiektów proponowanych do ochrony (strefa C_II strefa C_III);
- 4) związane ze zmianami obowiązujących zapisów następujących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (w przypadku dokonywania ich zmiany):
- a) gminy Sierakowice, gdzie dla stref: BM_VII_4.2, BM_VII_4.3, BM_VII_4.4 zaleca się odstąpienie bądź zmianę kierunku rozwojowego terenów położonych w miejscowości Kamienicki Młyn nad Jez. Białym i jez. Junno, oznaczonych na rysunku studium symbolami 6.2, 6.3 i 6.4 (tereny planowanej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, rekreacji indywidualnej, usług turystyki, tereny rekreacyjne – rekreacji przyrodniczej, w tym kąpielisko, przystań, itp.; planowane zagospodarowanie i zabudowa w tym terenie, w szczególności w połączeniu z istniejącymi już terenami zainwestowanymi w sąsiedztwie może negatywnie wpływać na stan siedliska przyrodniczego Jez. Białego, które zalicza się do najcenniejszych ekosystemów wodnych,
 - b) gminy Somonino, gdzie dla strefy BM_VII_4.11 zaleca się odstąpienie od kierunku rozwojowego terenów położonych na południe od miejscowości Ostrzyce, nad Jez. Ostrzyckim, oznaczonych na rysunku studium symbolem ZP/UT (Tereny zieleni parkowo-rekreacyjnej, z urządzeniami terenowymi i małą architekturą; ustala się realizację ogólnodostępnych kąpielisk, plaż, przystani wodnych oraz pól namiotowych, możliwa jest lokalizacja zieleni urządzonej z dopuszczeniem: obiektów małej architektury, schodów terenowych, wiat, altan, pergoli, zadaszeń, saun, miejsc na ogniska i innych obiektów i urządzeń związanych z przeznaczeniem podstawowym); planowane zagospodarowanie i zabudowa w tym terenie, w szczególności w połączeniu z istniejącymi już terenami zainwestowanymi na północ od planowanego zainwestowania może negatywnie wpływać na stan siedliska przyrodniczego Jez. Ostrzyckiego, które zalicza się do najcenniejszych ekosystemów wodnych,

- c) gminy Stężycza, gdzie dla strefy BM_VII_4.10 zaleca się odstąpienie bądź zmianę kierunku rozwojowego terenów położonych na południowym brzegu Jez. Ostrzyckiego w rejonie miejscowości Nowe Czaple, oznaczonych na rysunku studium symbolem UT (obszary predysponowane do lokalizacji wszelkich form turystyki i rekreacji); planowane zagospodarowanie i zabudowa w tym terenie, w szczególności w połączeniu z istniejącymi już terenami zainwestowanymi w sąsiedztwie może negatywnie wpływać na stan siedliska przyrodniczego Jez. Ostrzyckiego, które zalicza się do najcenniejszych ekosystemów wodnych,
- d) gminy Stężycza, gdzie dla strefy BM_VII_4.5 zaleca się odstąpienie od kierunku rozwojowego terenów położonych nad Jez. Raduńskie Górne w rejonie miejscowości Borucino, oznaczonych na rysunku studium symbolem UT (obszary predysponowane do lokalizacji wszelkich form turystyki i rekreacji); planowane zagospodarowanie i zabudowa w tym terenie, może negatywnie wpływać na stan siedliska przyrodniczego Jez. Raduńskiego Górnego, które zalicza się do najcenniejszych ekosystemów wodnych,
- e) miasta i gminy Kartuzy gdzie zaleca się odstąpienie bądź zmianę kierunku rozwojowego terenów położonych na północnym brzegu Jez. Ostrzyckiego, w rejonie miejscowości Brodnica Dolna, stref BM_VII_4.9 i strefy BM_VII_4.8 na północno -wschodnim brzegu Jez. Ostrzyckiego, w rejonie miejscowości Ostrzyce, oraz rezygnacja z przyjętego kierunku rozwojowego strefy BM_VII_4.7, na wyspie na jeziorze, oznaczonych na rysunku studium symbolem ZP/UT (tereny zieleni parkowo-rekreacyjnej, dla których ustala się lokalizację miejsc dla obiektów obwoźnych handlowych i gastronomicznych z niezbędną infrastrukturą techniczną, ścieżek rowerowych i spacerowych, parkingów, urządzeń sportowych, lodowisk, wesołych miasteczek, cyrków, skate parków, pomostów, elementów małej architektury, wyznaczonych miejsc ogniskowych, scen widowiskowych, oświetlenia, miejsc i urządzeń wypoczynkowych, rozrywkowych i zabawowych dostosowanych do różnych grup wiekowych użytkowników, lokalizację obiektów towarzyszących w postaci wypożyczalni sprzętu sportowego, wież widokowych, urządzenia punktów widokowych) i terenów oznaczonych symbolami M1 i M2 (terenów wielofunkcyjnej zabudowy wsi - wyróżnia się: zabudowę mieszkaniową jednorodziną, zabudowę mieszkaniową wielorodzinną do 4 mieszkań, siedliska rolnicze z obiektami związanymi z hodowlą i przetwórstwem rolniczym (dopuszcza się lokalizację na terenie gospodarstw rolnych stawów hodowlanych), zabudowę rekreacyjną oraz zabudowę usługową); planowane funkcje oraz sposoby zagospodarowania i potencjalna zabudowa w tym terenie, w szczególności w połączeniu z istniejącymi już terenami zainwestowanymi w sąsiedztwie planowanego zainwestowania może negatywnie wpływać na stan siedliska przyrodniczego Jez. Ostrzyckiego, które zalicza się do najcenniejszych ekosystemów wodnych,
- f) miasta i gminy Kartuzy gdzie dla stref: BM_VII_4.12 i BM_VII_4.13, zaleca się odstąpienie od kierunku rozwojowego terenów położonych na wschodnim brzegu jez. Brodno Wielkie, w rejonie miejscowości Brodnica Dolna-Brodnica Górna, oznaczonych na rysunku studium symbolem UT (projektowane tereny usług turystyki - ustala się lokalizację pól biwakowych, pól namiotowych, pomostów, wyznaczonych miejsc ogniskowych) planowane zagospodarowanie i zabudowa w tym terenie, w szczególności w połączeniu z istniejącymi już terenami zainwestowanymi w sąsiedztwie planowanego zainwestowania może negatywnie wpływać na stan siedliska przyrodniczego jez. Brodno Wielkie, które zalicza się do najcenniejszych ekosystemów wodnych,

- g) miasta i gminy Kartuzy gdzie dla strefy BM_VII_4.6 zaleca się odstąpienie bądź zmianę kierunku rozwojowego terenów położonych na wschodnim brzegu jez. Brodno Wielkie, w rejonie miejscowości Brodnica Górna, oznaczonych na rysunku studium symbolem ZP/UT (tereny zieleni parkowo-rekreacyjnej, dla których ustala się lokalizację miejsc dla obiektów obwoźnych handlowych i gastronomicznych z niezbędną infrastrukturą techniczną, ścieżek rowerowych i spacerowych, parkingów, urządzeń sportowych, lodowisk, wesołych miasteczek, cyrków, skate parków, pomostów, elementów małej architektury, wyznaczonych miejsc ogniskowych, scen widowiskowych, oświetlenia, miejsc i urządzeń wypoczynkowych, rozrywkowych i zabawowych dostosowanych do różnych grup wiekowych użytkowników, lokalizację obiektów towarzyszących w postaci wypożyczalni sprzętu sportowego, wież widokowych, urządzenia punktów widokowych) i terenów oznaczonych symbolami M1 i M2 (terenów wielofunkcyjnej zabudowy wsi - wyróżnia się: zabudowę mieszkaniową jednorodziną, zabudowę mieszkaniową wielorodzinną do 4 mieszkań, siedliska rolnicze z obiektami związanymi z hodowlą i przetwórstwem rolniczym (dopuszcza się lokalizację na terenie gospodarstw rolnych stawów hodowlanych), zabudowę rekreacyjną oraz zabudowę usługową); planowane zagospodarowanie i zabudowa w tym terenie, w szczególności w połączeniu z istniejącymi już terenami zainwestowanymi w sąsiedztwie planowanego zainwestowania może negatywnie wpływać na stan siedliska przyrodniczego jez. Brodno Wielkie, które zalicza się do najcenniejszych ekosystemów wodnych,
- h) gminy Chmielno gdzie dla strefy BM_VII_4.1 zaleca się odstąpienie bądź zmianę kierunku rozwojowego terenów położonych na zachód od miejscowości Haska (wschodnia część wyznaczonego terenu) oznaczonego na rysunku studium symbolem 9.8.UT (podstawowe przeznaczenie terenu to zabudowa usług turystyki, rekreacji i wypoczynku o charakterze ogólnodostępnym o wielkości do 50 miejsc noclegowych (domy i ośrodki wczasowe, pensjonaty, schroniska turystyczne, pola namiotowe) wraz z towarzyszącymi obiektami infrastruktury turystycznej; dopuszcza się uzupełniające funkcje: usługi gastronomii, zabudowa mieszkaniowa towarzysząca (mieszkanie dla właściciela), zabudowa zagrodowa wraz z prowadzeniem agroturystyki) w związku z wyznaczoną strefą BM_VII_5 w celu ochrony otoczenia obszaru o najwyższych wartościach przyrodniczo-krajobrazowych, zasługującego na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej - strefa C_II_12 – planowany użytek ekologiczny "Czapielskie Łąki".

Ustala się następujące zasady do uwzględnienia w nowych i zmienianych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dotyczące eliminacji zagrożeń wewnętrznych, obowiązujące na terenie całego Parku w granicach gmin: Chmielno, Kościerzyna, Linia, Nowa Karczma, Sierakowice, Somonino i Stężyca, miasta i gminy Kartuzy lub wskazanych stref:

- 1) ogólne zasady lokalizacji zainwestowania i zabudowy:
 - a) niebudowanie obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych oraz zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej oraz innych sytuacji o których mowa w przepisach odrębnych,
 - b) dopuszczenie zainwestowania, w tym zabudowy na nieruchomościach, gdzie projektowana jest zabudowa na podstawie prawomocnych decyzji administracyjnych wydanych przed wejściem w życie Planu ochrony oraz ustaleń miejscowych planów zagospodarowania

przestrzennego obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony; zapisy Planu ochrony nie naruszają uprawnień nabytych na podstawie prawomocnych postanowień i przepisów prawa lokalnego, stanowiących tzw. „prawa nabyte”,

- c) odstąpienie od legalizacji nielegalnego zainwestowania, poprzez zgłaszanie do nadzoru budowlanego wszystkich obiektów budowlanych, co do których istnieje wątpliwość zgodności z dotychczas obowiązującymi planami miejscowymi (także nieobowiązującymi, dawnymi planami ogólnymi) lub wydanymi decyzjami administracyjnymi,
 - d) wprowadzenie zakazów, ograniczeń i dopuszczeń dla lokalizacji obiektów służących turystyce wodnej w strefie brzegowej jezior, stanowiących najcenniejsze ekosystemy wodne wzdłuż odcinków strefy brzegowej jezior – strefy: BM_VIII_3, BM_VIII_4, BM_VIII_5 zgodnie z ustaleniami szczegółowymi dla poszczególnych stref określonych w Planie ochrony,
 - e) wprowadzenie zakazu lokalizowania nowych obiektów (w tym obiektów tymczasowych, również niezwiązanych trwale z gruntem), z wyjątkiem obiektów służących edukacji ekologicznej takich jak: kosze, tablice, ławki, zadaszenia, punkty edukacyjne itp.), obiektów służących ochronie torfowisk (np. zastawek i piętrzeń), obiektów służących ochronie przeciwpożarowej lasu oraz infrastruktury technicznej i dróg (w sytuacji braku racjonalnej możliwości ich przeprowadzenia w innym miejscu) w obrębie strefy o szerokości 50 m wokół torfowisk,
 - f) wprowadzenie zakazu lokalizowania nowych obiektów budowlanych, z wyjątkiem obiektów służących edukacji ekologicznej (takich jak np. tablice, ławki, zadaszenia, punkty edukacyjne itp.) i obiektów dopuszczonych ustaleniami obowiązujących planów miejscowych w strefach C_II i BM_VII_5,
 - g) wprowadzenie zakazu zabudowy w granicach terenów wskazanych jako strefa BM_VII_1 w celu ochrony tradycyjnych elementów kultury materialnej cennych elementów krajobrazu lub siedlisk Natura 2000,
 - h) wprowadzenie ustaleń dotyczących sposobów zagospodarowania w granicach strefy BM_VII_3 gwarantujących zachowanie drożności (możliwości przemieszczania się dużych zwierząt) newralgicznych odcinków korytarzy ekologicznych,
 - i) wprowadzenie zasad zagospodarowania i kształtowania zabudowy uwzględniających ekspozycją krajobrazu z punktów i ciągów widokowych w granicach strefy BM_VII_2;
- 2) ogólne zasady zagospodarowania terenów i kształtowania zabudowy:
- a) zharmonizowanie nowej zabudowy w zakresie rozplanowania, bryły architektonicznej - formy budynków i geometrii dachów z istniejącą zabudową danej miejscowości, z wyjątkiem obiektów położonych w granicach tradycyjnego kulturowego układu przestrzennego jednostek osadniczych wskazanych jako strefa BK_IV_1 oraz budynków zabytkowych wskazanych jako strefa BK_IV_2, a także budynków wymagających zindywidualizowanej formy, uzasadnionych względami technologicznymi,
 - b) nieprzekraczanie maksymalnej wysokości zabudowy w stosunku do zabudowy w sąsiedztwie, z wyjątkiem obiektów technicznych uzasadnionych względami technologicznymi, z zastrzeżeniem wskaźników określonych w rekomendacjach szczegółowych o których mowa w ust. 2 pkt 1 lit. a, które stanowią wytyczne dla sporządzanych później miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,

- c) przy projektowaniu nowych budynków mieszkaniowych jednorodzinnych na całym obszarze Parku zaleca się kształtowanie zabudowy nawiązującej do tradycji kulturowej Kaszub, w tym zaleca się kontynuację form architektonicznych właściwych dla wiejskiej tradycji budowlanej Kaszub, z uwzględnieniem lokalnych odmian w tradycji budowlanej obszaru Parku, kolorystyki obiektów i materiałów wykończeniowych, z zachowaniem zwłaszcza:
- i) dachu dwuspadowego symetrycznego, dopuszcza się dach naczółkowy,
 - ii) poziomu posadowienia względem terenu - poziom podłogi parteru nie powinien wystawać ponad poziom terenu więcej niż 0,5 m,
 - iii) proporcji rzutu poziomego budynku o kształcie prostokąta o proporcjach zbliżonych do modułu 1:1,5 do 1:2,5,
 - iv) wysokości budynku nie więcej niż dwie kondygnacje nadziemne, w tym parter z poddaszem (także mieszkalnym),
 - v) stosowania ganków wejściowych (w przypadku ich realizacji) w konstrukcji drewnianej lub murowanej,
 - vi) możliwości zastosowania podcienia narożnego i wglębnego,
 - vii) tradycyjnych materiałów: cegła licowa, kamień (fundamenty, budynki gospodarcze), drewno (konstrukcje, wykończenia), tynki,
 - viii) kolorystyki ścian tynkowanych: pastelowe odcienie brązu, beżu, złamana biel; ścian konstrukcji szkieletowej: biel i ciemny brąz drewna, cegła licówka i ciemny brąz drewna,
 - ix) kolorystyki pokryć dachowych w kolorze naturalnego spieku ceramicznego, brązowego lub grafitowego, z wyłączeniem materiałów z połyskiem; zaleca się stosowanie dachówki ceramicznej,
 - x) podziału otworów okiennych i drzwiowych w sposób symetryczny, wprowadzenia nadświetli i przyświetli, ewentualnie wprowadzenia okiennic, unikania stosowania jednoprzestrzennych szyb nie mających wewnętrznego podziału krzyża okiennego,
 - xi) stosowania ogrodzenia posesji w postaci: drewnianych (sztachetowych) lub drewnianych ze słupkami z cegły, także tynkowanej; niestosowanie ozdobnych ogrodzeń z kutego żelaza oraz betonowych odlewów przęsł; podmurówka ogrodzenia z cegły lub kamienia łamanego,
 - xii) stosowania zieleni o gatunkach i odmianach wyłącznie rodzimych,
- d) zachowanie istniejących drzew i zadrzewień niekolidujących z zabudową, o ile nie stoi to w sprzeczności z przepisami odrębnymi,
- e) stosowanie zieleni o charakterze izolacyjno-krajobrazowym, z wykorzystaniem rodzimych gatunków dostosowanych siedliskowo;
- 3) dopuszcza się wytyczenie nowych szlaków turystycznych, w szczególności szlaków pieszych, tras rowerowych i ścieżek dydaktycznych w miejscach niekolidujących z celami ochrony Parku określa się podstawowe formy zagospodarowania szlaków turystycznych w postaci: infrastruktury służącej kanalizowaniu ruchu turystycznego (w tym grodzień, barier oraz nasadzeń roślin), pojemników na odpady (z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem przez zwierzęta), stojaków na rowery, tablic informacyjnych, edukacyjnych i urzędowych, urzędzonych

miejsc odpoczynku na szlakach i innych urządzeń turystycznych w rozumieniu przepisów odrębnych.

Ustala się następujące szczegółowe zasady zagospodarowania terenów i kształtowania zabudowy, do uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, obowiązujące na terenie całego Parku w granicach gmin: Chmielno, Kościerzyna, Linia, Nowa Karczma, Sierakowice, Somonino i Stężyca, miasta i gminy Kartuzy lub wskazanych stref (o ile przepisy odrębne nie stanowią inaczej):

1) dla obszarów zabudowanych, przeznaczonych pod zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub wskazywanych dla rozwoju zainwestowania w dokumentach studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (strefy BM_VI_1, BM_VI_2, BM_VI_3), z wyjątkiem obiektów i obszarów położonych w granicach stref BK_IV, BM_IV, BM_VII_2 oraz stref rekomendacji planu ochrony C_I i C_III:

a) ustala się następujące parametry zagospodarowania i wskaźniki urbanistyczne dla wyodrębnionych typów zabudowy przeważających na obszarze Parku, ujętych w poniższej tabeli jako wytyczne dla sporządzanych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

Lp.	Typ zabudowy	Minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej [%]	Maksymalna intensywność zabudowy	Maksymalna wysokość budynków [m]	Minimalna powierzchnia nowo wydzielanej działki budowlanej [m ²]
1	2	3	5	6	7
1.	zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna	45	0,7	9,5	1000
2.	zabudowa rekreacji indywidualnej	70	0,4	8	1000
3.	zabudowa usługowo-mieszkaniowa	40	0,9	11	1200
4.	zabudowa towarzysząca kempingom i polom namiotowym, obsłudze turystyki wodnej (przystani, plaż i kąpielisk)	70	0,1	7	Nie określa się

b) określone w powyższej tabeli parametry zagospodarowania i wskaźniki urbanistyczne nie naruszają uprawnień nabytych na podstawie ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz innych prawomocnych decyzji administracyjnych, obowiązujących w dniu wejścia w życie Planu ochrony Parku,

c) określone w powyższej tabeli parametry zagospodarowania i wskaźniki urbanistyczne nie dotyczą nieruchomości zabudowanych, gdzie dopuszcza się w przypadku zmiany sposobu zagospodarowania, w tym, przebudowy, rozbudowy lub nadbudowy istniejących budynków zachowanie dotychczasowych parametrów zagospodarowania i wskaźników urbanistycznych, bez możliwości ich zwiększenia ponad wielkości określone w powyższej tabeli;

- d) nie określa się szczególnych parametrów zagospodarowania i wskaźników urbanistycznych dla innych typów zabudowy istniejącej lub planowanej – obowiązują ogólne zasady zagospodarowania terenów i kształtowania zabudowy,
- e) dla obiektów i obszarów położonych w granicach stref BK_IV oraz BM_IV:
 - i) dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków województwa pomorskiego przy wszelkich działaniach należy, po określeniu kierunku działań (zachowanie, rewaloryzacja, rewitalizacja, rekompozycja, rekonstrukcja pełna, odtworzenie elementów) sporządzić studium historyczno-konserwatorskie na bazie archiwalnych materiałów, w tym także źródłowych oraz program prac konserwatorskich; dalsze działania powinny być na bieżąco konsultowane i uzgadniane z konserwatorem zabytków aż do uzyskania zgody na prace przy obiekcie zabytkowym; prace wykonawcze muszą być nadzorowane i realizowane przez osoby mające uprawnienia do takich prac,
 - ii) dla obiektów ujętych w wojewódzkiej i gminnych ewidencjach zabytków należy określić generalny kierunek działań: zachowanie, rewaloryzacja, rewitalizacja, rekompozycja, rekonstrukcja pełna, odtworzenie elementów; przy sporządzaniu dokumentacji projektowej należy posłużyć się informacjami i wytycznymi zawartymi w Programach Opieki nad Zabytkami dla danej gminy; działania powinny być na bieżąco konsultowane i uzgadniane z konserwatorem zabytków, zgodnie z przepisami odrębnymi; prace wykonawcze powinny być nadzorowane przez osoby mające uprawnienia do takich prac,
 - iii) nowa zabudowa powinna być kształtowana w taki sposób aby nie tworzyć niekorzystnego kontrastu z sąsiadującym historycznym zagospodarowaniem i tradycyjnym i rodzimym krajobrazem kaszubskim; nie należy wprowadzać dominant oraz akcentów w panoramach eksponujących tradycyjne zespoły ruralistyczne,
- f) dla obszarów położonych w strefie BM_VII_2: w przypadku planowanej realizacji inwestycji w tym obszarze, potencjalnie oddziałującej na krajobraz (w szczególności lokalizowania nowych budynków i infrastruktury technicznej) należy sporządzić studium krajobrazowe zawierające wytyczne do kształtowania widoku/panoramy (wskazanie działań w stosunku do zwaloryzowanych elementów widoku/panoramy: zachowanie bez zmian, wyeksponowanie, usunięcie, przesłonięcie, restylizacja, wskazanie dopuszczalnego miejsca wprowadzenia nowego elementu, np. dominanty, subdominanty, akcentu lub elementu do treści widoku/panoramy), określające dopuszczalne parametry nowej zabudowy (np. maksymalna wysokość zabudowy na wzniesieniach, w dolinach, etc.),
- g) dla obszarów położonych w strefie BM_VII_3:
 - i) likwidacja nielegalnej zabudowy i zainwestowania, egzekwowana zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - ii) likwidacja niezgodnych z przepisami grodzień przylegających do brzegów cieków i zbiorników wodnych,
 - iii) niezmiennianie dotychczasowego rolniczego lub leśnego przeznaczenia terenu na cele nierolnicze i nieleśne,
 - iv) uwzględnienie przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przy przygotowaniu projektów decyzji o warunkach zabudowy istnienia korytarza ekologicznego i wprowadzenie ustaleń gwarantujących zachowanie jego drożności i ciągłości,

- v) dla terenów dopuszczalnego zainwestowania i zabudowy w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego nieintensyfikowanie wskaźników zagospodarowania terenu i kształtowania zabudowy, w szczególności: niezwiększanie dopuszczalnego wskaźnika powierzchni zabudowy, niezmnieszenie minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej oraz niezwiększanie intensywności zabudowy,
 - vi) stosowanie dla ogrodzeń konstrukcji ażurowych o wielkości „oczka” co najmniej 6 cm średnicy, bez zaokrąglonych końców,
 - vii) stosowanie w promieniu 50 m od zbiorników wodnych lub gdy zbiornik wodny znajduje się na ogrodzonym terenie ogrodzeń bez podmurówki uniemożliwiającej migrację drobnej zwierzyny, w tym zwłaszcza płazów,
 - viii) uwzględnienie przy budowie lub przebudowie ciągów komunikacyjnych lub infrastruktury technicznej ich wpływu na łączność siedlisk i umożliwienie bezkolizyjnej migracji zwierzyny zgodnie z podręcznikiem „Poradnik projektowania przejść dla zwierząt i działań ograniczających śmiertelność fauny przy drogach” (Kurek R. 2010 Stowarzyszenie Pracownia na rzecz Wszystkich Istot),
- h) dla obszarów położonych w strefie BM_VII_5:
- i) likwidacja nielegalnej zabudowy i zainwestowania, egzekwowana zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - ii) likwidacja niezgodnych z przepisami ogrodzeń przylegających do brzegów cieków i zbiorników wodnych,
 - iii) wyłączenie z nowej zabudowy, z wyjątkiem obszarów przeznaczonych na funkcje nierolnicze i nieleśne w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub obiektów służących edukacji ekologicznej prowadzonej przez Pomorski Zespół Parków Krajobrazowych, Lasy Państwowe lub samorządy,
 - iv) uwzględnienie przy planowaniu nowego zainwestowania, w tym infrastruktury komunikacyjnej potrzeby zachowania integralności przyrodniczej obszaru,
- i) dla strefy rekomendacji Planu ochrony C_I:
- i) likwidacja nielegalnej zabudowy,
 - ii) zabezpieczenie właściwej ekspozycji krajobrazowej: przedpola ekspozycji z ciągów widokowych, czy punktów widokowych poprzez sporządzenie studium krajobrazowego zawierającego wytyczne oraz ograniczenia do kształtowania widoku/panoramy/wnętrz krajobrazowych;
- 2) dla infrastruktury turystyki wodnej lokalizowanej w strefie brzegowej jezior (pas lądu przylegający do linii brzegowej wody wraz z częścią wód związany z lokalizacją urządzeń wodnych przeznaczonych dla infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej), w ramach stref: BM_VIII_2, BM_VIII_3, BM_VIII_4, BM_VIII_5:
- a) dla strefy BM_VIII_2:
 - i) dopuszcza się sytuowanie w części wodnej urządzeń wodnych, w szczególności pomostów, trapów, podestów,

- ii) dopuszcza się sytuowanie w części lądowej obiektów służących obsłudze turystyki wodnej (przystani, plaż, kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli), w szczególności bosmanatów, budynków sanitariatów, umywalni, przebieralni, biura obsługi, magazynu na sprzęt ratunkowy, magazynu na sprzęt pływający, a także obiektów małej architektury, wiat rekreacyjnych, pojemników na odpady, stojaków na rowery sezonowych toalet w maskującej obudowie, tablic informacyjnych, edukacyjnych i urzędowych,
 - iii) nie należy przekształcać istniejących kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli w przystanie i mariny żeglarskie,
 - iv) dla istniejącej infrastruktury kajakowej wskazanej w strefie BM_VIII_2.32-BM_VIII.2.52 dopuszcza się modernizację oraz uzupełnienie w niezbędną infrastrukturę turystyczno-rekreacyjną o charakterze ekstensywnym w postaci obiektów i elementów zagospodarowania lokalizowanych na lądzie i na wodzie,
- b) dla strefy BM_VIII_3 wprowadzenie zakazu przekształceń i lokalizacji zainwestowania turystyczno-rekreacyjnego, w tym zakazu wprowadzania nowego zainwestowania związanego z korzystaniem z akwenów wodnych, z wyjątkiem dopuszczenia lokalizowania gminnych terenów rekreacyjnych, stanowiących dostęp do wód publicznych w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji plaż, kąpielisk i przystani, wyłącznie w obrębie istniejących miejscowości i tylko w przypadku braku możliwości realizacji nowego zainwestowania w ramach stref BM_VIII_2, BM_VIII_4, BM_VIII_5, z wyjątkiem brzegów jezior wskazanych jako strefa BM_VIII_8,
- c) dla strefy BM_VIII_4:
- i) niewprowadzanie nowego zainwestowania związanego z turystyczno-rekreacyjnym korzystaniem z akwenów wodnych, w tym nielocalizowanie nowych obiektów budowlanych takich jak: miejsc wykorzystywanych do kąpieli, pomostów, przystani, miejsc cumowania jednostek pływających itp. wraz z towarzyszącą im infrastrukturą oraz zagospodarowania brzegów w postaci np. ścieżek turystycznych, ciągów spacerowych, promenad nadwodnych poza terenami wskazywanymi na ten cel w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub prawomocnych decyzjach administracyjnych, a także poza miejscami ogólnodostępnych plaż i kąpielisk, , miejscami rozmieszczenia przystani i marin oraz infrastruktury dla kajakarzy, wskazanymi jako strefa BM_VIII_2,
 - ii) likwidacja nielegalnej zabudowy i zagospodarowania strefy brzegowej, w tym także urządzeń wodnych lokalizowanych na lądzie i wodzie (pomostów, podestów, trapów itp.),
 - iii) w przypadku przebudowy istniejącego zainwestowania nie intensyfikować zagospodarowania, a przekształcaną infrastrukturę lokalizować w sposób nienaruszający najcenniejszych ekosystemów wodnych i innych chronionych siedlisk przyrodniczych,
- d) dla stref BM_VIII_5:
- i) likwidacja nielegalnej zabudowy i zagospodarowania strefy brzegowej, w tym także urządzeń wodnych lokalizowanych na lądzie i wodzie (pomostów, podestów, trapów itp.),

- ii) dopuszcza się nowe zainwestowanie związane z turystyczno-rekreacyjnym korzystaniem z akwenów wodnych o charakterze ekstensywnym lokalizowane z zachowaniem priorytetu działań ochronnych z ograniczeniem naruszania najcenniejszych ekosystemów wodnych i innych chronionych siedlisk przyrodniczych,
 - iii) dopuszcza się lokalizację terenów dostępu do wód w zakresie niezbędnym do pełnienia ogólnodostępnych funkcji plaż i miejsc wykorzystywanych do kąpeli, kąpielisk i przystani, z możliwością lokalizacji obiektów i urządzeń służących turystyce wodnej o charakterze ogólnodostępnym, w szczególności budynków sanitariatów, umywalni, przebieralni, biura obsługi, bosmanatów, magazynu na sprzęt ratunkowy, magazynu na sprzęt pływający, a także obiektów małej architektury, wiat rekreacyjnych, pojemników na odpady, stojaków na rowery sezonowych toalet w maskującej obudowie, tablic informacyjnych, edukacyjnych i urzędowych,
 - iv) w rejonie istniejących miejscowości oraz w sąsiedztwie zespołów zabudowy rekreacji indywidualnej dopuszcza się lokalizację indywidualnych urządzeń wodnych, w szczególności pomostów rekreacyjnych, przy czym dla każdej działki ewidencyjnej lokalizować jedno takie urządzenie,
 - v) odstąpienie od tworzenia nowego trwałego zagospodarowania brzegów w postaci np. urządzonych ścieżek turystycznych, ciągów spacerowych, promenad nadwodnych poza terenami wskazywanymi na ten cel w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub prawomocnych decyzjach administracyjnych;
- 3) dla infrastruktury szlaków turystycznych w ramach stref: BM_VIII_1, BM_VIII_6:
- a) dopuszcza się podstawowe formy zagospodarowania szlaków turystycznych (istniejących i projektowanych w strefie BM_VIII_6), w szczególności szlaków pieszych, konnych, tras rowerowych i ścieżek dydaktycznych w postaci: infrastruktury służącej kanalizowaniu ruchu turystycznego, w tym grodzień, barier oraz nasadzeń rodzimych gatunków i odmian roślin, sytuowania pojemników na odpady (z uwzględnieniem zabezpieczenia przed wygrzebywaniem śmieci przez zwierzęta), stojaków na rowery, tablic informacyjnych, edukacyjnych i urzędowych, urządzonych miejsc odpoczynku na szlakach i innych urządzeń turystycznych w rozumieniu przepisów odrębnych, dopuszcza się poprawę nawierzchni szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych; przy lokalizowaniu elementów zagospodarowania uwzględnić ograniczenia wynikające z występowania chronionych siedlisk przyrodniczych,
 - b) utrzymuje się istniejącą infrastrukturę obsługi ruchu turystycznego na szlakach kajakowych; nową infrastrukturę dopuszcza się do realizacji na wytyczonych szlakach kajakowych rzek z zastrzeżeniem ograniczeń wynikających z występowania chronionych siedlisk przyrodniczych, w tym stanowiących najcenniejsze ekosystemy wodne,
 - c) dopuszcza się sytuowanie kładek, podestów i przejść, o nawierzchni umożliwiającej w szczególności wykorzystanie szlaków przez osoby poruszające się na wózku inwalidzkim oraz osoby o ograniczonej sprawności ruchowej, o ile taki sposób zagospodarowania nie koliduje z wymogami ochrony cennych siedlisk przyrodniczych,
 - d) dopuszcza się korekty przebiegu istniejących szlaków turystycznych (BM_VIII_1) lub ich likwidację oraz korektę proponowanych przebiegów ścieżek archeologiczno-historycznych (BM_VIII_6), w sytuacji stwierdzenia konieczności ograniczenia negatywnego wpływu ruchu turystycznego na środowisko;

- 4) dla utworzenia punktów widokowych wskazanych w ramach strefy BM_VIII_7:
 - a) zaleca się urządzenie miejsc wskazanych w strefie BM_VIII_7 w formie urządzonych, ogólnodostępnych punktów widokowych,
 - b) dopuszcza się zagospodarowanie punktów widokowych w postaci: platform widokowych), infrastruktury służącej wypoczynkowi i utrzymaniu porządku i czystości typu ławki, stoły (możliwe zastosowanie rozwiązań łączących funkcje wypoczynkowe i informacyjne – ławy z wbudowaną tablicą informacyjną w formie blatu), kosze na śmieci, sezonowe toalety w maskującej obudowie, stojaki na rowery, a także tablice informacyjne, w tym objaśniające widok z miejsca obserwacji, lunety do obserwacji oraz oznakowania dróg dojścia do punktu widokowego,
 - c) zaleca się urządzenie punktów widokowych w sposób ekstensywny, z wykorzystaniem tradycyjnych i proekologicznych materiałów.

Ustalenia Planu ochrony do uwzględniania w nowych lub zmienianych studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w nowych lub zmienianych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych Parku, obowiązujące w otulinie Parku, w granicach gmin Chmielno, Kartuzy, Kościerzyna, Linia, Nowa Karczma, Przodkowo, Sierakowice, Somonino, Stężyca, Sulęcyno, Szemud i miasta Kartuzy lub w granicach wskazanych stref obejmują:

- 1) utrzymanie otwartego charakteru stref korytarzy ekologicznych wychodzących poza Park; zmniejszanie uciążliwości istniejących i ochrona przed tworzeniem nowych barier migracyjnych, w szczególności barier osadniczych i komunikacyjnych (strefa BO);
- 2) uwzględnienie potrzeby ochrony Parku przed oddziaływaniem obiektów zaburzających widok z punktów i ciągów widokowych, w szczególności obiektów dysharmonijnych i dominant krajobrazowych;
- 3) uwzględnienie projektów włączenia do Parku obszarów o których mowa w Planie ochrony (strefa C_IV);
- 4) odstąpienie od realizacji elektrowni wiatrowych ze względu na kolizję z celami ochrony wyznaczonymi dla Parku.

9. WYKAZ OBIEKTÓW O ISTOTNYM ZNACZENIU HISTORYCZNYM I KULTUROWYM

Wprowadzone w związku z wejściem w życie tzw. ustawy krajobrazowej, czyli ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774 z późn. zm.) zmiany w ustawie o ochronie przyrody wymusiły uwzględnienia w planach ochrony parków krajobrazowych niespotykanego wcześniej elementu jakim jest wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym. Wbrew pozorom jest to jeden z istotniejszych elementów planu jako, że w przypadku planów ochrony, w których ze względu na brak audytów krajobrazowych nie wprowadza się dodatkowych zakazów odnoszących się do stref ochrony krajobrazów, ten wykaz jest jedynym fragmentem uchwały, który staje się aktem prawa miejscowego z chwilą jej uchwalenia. W toku tych zmian wprowadzono także zapis: *W parku krajobrazowym zakazuje się niszczenia i uszkodzania obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i*

kulturowym wskazanych w planie ochrony dla parku krajobrazowego. Tak więc ten element Planu ochrony ma daleko idące konsekwencje dla właścicieli i zarządzających tego rodzaju obiektami.

I tak w Kaszubskim Parku Krajobrazowym wskazuje się następujące obiekty o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym:

- 1) obiekty wpisane do rejestru zabytków,
- 2) obiekty ujęte w gminnych ewidencjach zabytków,
- 3) inne niż wymienione w pkt 1 i 2 obiekty lub obszary o najwyższych wartościach kulturowych, zasługujące na objęcie dodatkową formą ochrony prawnej:

Lp.	Gmina	Lokalizacja	Obiekt
1	2	3	4
1.	Stężyca	Południowy brzeg Jez. Raduńskiego, wyróżniający się cypel	Cmentarzisko kurhanowe wielokulturowe
2.	Chmielno	Miechucino, na północ od jez. Kosolinko	Osada obronna (grodzisko?)
3.	Chmielno	Garcz, na wyniesieniu znajdującym się na północnym brzegu Jez. Łapalickiego	Grodzisko lub ślady osady obronnej (?)
4.	Kartuzy	Mirachowo, na południowy – wchód od centrum wsi, na północ od Staniszewskich Zdrojów	Cmentarzisko kurhanowe z okresu wpływów rzymskich i epoki brązu (?)
5.	Stężyca	Pierszczewko 64	Chata o konstrukcji szkieletowej z XIX/XX w, relikw architektury

10.ZAŁĄCZNIK NR 1 WYMOGI FORMALNE DOTYCZĄCE SPORZĄDZANIA PROJEKTU PLANU OCHRONY I SPOSÓB (MIEJSCE) ICH UWZGLĘDNIENIA W PLANIE OCHRONY DLA KASZUBSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Wymóg formalny	Sposób uwzględnienia w Planie ochrony dla KPK
Wymogi określone w ustawie o ochronie przyrody:	
art. 20 ust. 4 uop: <i>Plan ochrony dla parku krajobrazowego zawiera:</i>	Uwzględniono w dokumencie Planu ochrony dla KPK (załącznikach do projektu Uchwały Sejmiku Woj. Pomorskiego w sprawie Planu ochrony dla KPK):
1) <i>cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji;</i>	Rozdział 1 Cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji (§ 1-2) oraz mapa uwarunkowań ochrony
2) <i>identyfikację oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków;</i>	Rozdział 2 Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków (§ 3)
3) <i>wskazanie obszarów realizacji działań ochronnych;</i>	Rozdział 3 Obszary realizacji działań ochronnych (§ 4) oraz mapa działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony
4) <i>określenie zakresu prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu;</i>	Rozdział 4 Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu (§ 5-13)
5) <i>wskazanie obszarów udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów;</i>	Rozdział 5 Obszary udostępniane dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz sposoby korzystania z tych obszarów (§ 14)
6) <i>ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw (...), dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych;</i>	Rozdział 6 Ustalenia Planu ochrony do uwzględnienia w nowych lub zmienianych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dotyczące eliminacji zagrożeń wewnętrznych, obowiązujące na terenie całego Parku w granicach, do uwzględniania w nowych lub zmienianych studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w nowych lub zmienianych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych Parku, obowiązujące w otulinie Parku, w granicach gmin (§15-18)
7) <i>określenie granic stref ochrony krajobrazów stanowiących w szczególności przedpola ekspozycji, osie widokowe, punkty widokowe oraz obszary zabudowane wyróżniające się lokalną formą architektoniczną, wyznaczonych w obrębie krajobrazów priorytetowych, zidentyfikowanych w ramach audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, istotnych dla zachowania walorów krajobrazowych parku krajobrazowego, wraz ze wskazaniem które z zakazów, wymienionych w art. 17 ust. 1a, obowiązują w danej strefie;</i>	Nie uwzględniono ze względu na brak uchwalonego audytu krajobrazowego
8) <i>wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym.</i>	Załącznik nr 2 Wykaz obiektów o istotnym znaczeniu historycznym i kulturowym
art. 20 ust. 1: <i>Plan ochrony sporządza się z uwzględnieniem:</i>	Stosowne rozdziały części I (Charakterystyka i diagnoza stanu) dokumentacji Planu ochrony (operatów szczegółowych) oraz mapy diagnostyczne:
1) <i>charakterystyki i oceny stanu przyrody;</i>	Rozdział 3 i 4 Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb, Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów, Operatu ochrony zwierząt Rozdział 4 (4.1) Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych

2) <i>identyfikacji i oceny istniejących oraz potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;</i>	Rozdział 6 operatów szczegółowych, Rozdział 5 i 13 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych
3) <i>charakterystyki i oceny uwarunkowań społecznych i gospodarczych;</i>	Rozdział 5 Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb, Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów, Operatu ochrony zwierząt Rozdział 3 i 11 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych, Rozdział 3 Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej, Rozdział 3,5, 6 Operatu zagospodarowania przestrzennego
4) <i>analizy skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony;</i>	Rozdział 3 Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb, Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów, Operatu ochrony zwierząt, Rozdział 3 i 12 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych
5) <i>charakterystyki i oceny stanu zagospodarowania przestrzennego;</i>	Rozdział 4 Operatu zagospodarowania przestrzennego oraz mapa zagospodarowania przestrzennego
6) <i>wyników audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.</i>	Nie uwzględniono ze względu na brak uchwalonego audytu krajobrazowego
art. 20 ust. 2: Prace przy sporządzaniu planów ochrony, polegają na:	
1) <i>ocenie stanu zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych, wartości kulturowych oraz istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, która może być wykonana w formie szczegółowych opisów;</i>	Stosowne rozdziały części I (Charakterystyka i diagnoza stanu) dokumentacji Planu ochrony (operatów szczegółowych) oraz mapy diagnostyczne
2) <i>opracowaniu koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych, a także eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;</i>	Stosowne rozdziały części II (Strategia ochrony) dokumentacji Planu ochrony (operatów szczegółowych) oraz mapa działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony
3) <i>wskazaniu zadań ochronnych, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji.</i>	Stosowne rozdziały części II (Strategia ochrony) dokumentacji Planu ochrony (operatów szczegółowych) oraz mapa działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony
Wymogi określone w rozporządzeniu w sprawie planów ochrony	
§ 14. ust. 1. rozporządzenia w sprawie planów ochrony: <i>Zakres prac na potrzeby sporządzenia projektu planu w parku krajobrazowym (...) obejmuje w szczególności:</i>	Stosowne rozdziały dokumentacji Planu ochrony (operatów szczegółowych) oraz mapy diagnostyczne:
1) <i>zebranie materiałów niepublikowanych i opracowań publikowanych przydatnych do sporządzenia projektu planu;</i>	Rozdział 2 operatów szczegółowych Rozdział 2 i 10 operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych
2) <i>wyszczególnienie wód, z podaniem ich właścicieli i zarządców, kategorii wód, przynależności do dorzecza i regionu wodnego oraz ustaleń planów gospodarowania wodami;</i>	Rozdział 3 Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb
3) <i>inwentaryzację zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych z ich charakterystyką, oceną stanu i prognozą przyszłych zmian, w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony;</i>	Rozdział 3 i 4 Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb, Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów, Operatu ochrony zwierząt; prognoza rodz. 10 Rozdział 3 i 12 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych; prognoza rodz. 8 i 16
4) <i>dokonanie ustaleń niezbędnych do identyfikacji i oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych;</i>	Rozdział 6 operatów szczegółowych Rozdział 5 i 13 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych
5) <i>wykonanie ekspertyz w zakresie niezbędnym do zaplanowania ochrony;</i>	Nie było potrzeby wykonywania dodatkowych ekspertyz

6) <i>charakterystykę i ocenę uwarunkowań społecznych i gospodarczych ochrony parku krajobrazowego, w szczególności w zakresie dotychczas prowadzonej na terenie parku działalności gospodarczej i polityki przestrzennej oraz turystyki i rekreacji;</i>	Rozdział 5 Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb, Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów, Operatu ochrony zwierząt Rozdział 3 i 11 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych, Rozdział 3 Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej Rozdział 3,5, 6 Operatu zagospodarowania przestrzennego
7) <i>charakterystykę i ocenę stanu zagospodarowania przestrzennego w zakresie elementów zagospodarowania przestrzennego wpływających lub mogących wpływać na zasoby, twory i składniki przyrody, walory krajobrazowe oraz wartości kulturowe chronione w parku krajobrazowym;</i>	Rozdział 4 Operatu zagospodarowania przestrzennego oraz mapa zagospodarowania przestrzennego
8) <i>wskazanie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody, form ochrony zabytków wprowadzonych na podstawie art. 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, lasów ochronnych wyznaczanych na podstawie ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435) oraz obszarów wyznaczanych na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 115, poz. 1229, z późn. zm.);</i>	Rozdział 6 Operatu zagospodarowania przestrzennego mapa uwarunkowań ochrony oraz mapa działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony
9) <i>analizę skuteczności dotychczasowych sposobów ochrony, w tym rozpoznanie dotychczasowych zmian zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych i wartości kulturowych oraz przyczyn tych zmian, ze szczególnym uwzględnieniem rezultatów przeprowadzonych działań ochronnych;</i>	Rozdział 3 Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb, Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów, Operatu ochrony zwierząt Rozdział 3 i 11 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych
10) <i>opracowanie koncepcji ochrony zasobów, tworów i składników przyrody oraz wartości kulturowych parku krajobrazowego, w szczególności:</i>	Stosowne rozdziały części II (Strategia ochrony) dokumentacji Planu ochrony (operatów szczegółowych) oraz mapa działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony
a) <i>określenie strategicznych celów ochrony parku krajobrazowego,</i>	Rozdział 7 Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb, Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów, Operatu ochrony zwierząt, Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej, Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej
b) <i>określenie zasad i kierunków prowadzenia gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej oraz zagospodarowania przestrzennego, umożliwiających realizację celów parku krajobrazowego,</i>	Dokument Planu ochrony: Rozdział 5 Obszary udostępniane dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz sposoby korzystania z tych obszarów (§ 14); Rozdział 4 Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu (§ 8, 9, 10) Rozdział 9 Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów, Operatu ochrony zwierząt
c) <i>określenie sposobów korzystania z obszarów parku krajobrazowego udostępnianych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania,</i>	Dokument Planu ochrony: Rozdział 5 Obszary udostępniane dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz sposoby korzystania z tych obszarów (§ 14);
d) <i>określenie działań edukacyjnych, które w razie potrzeby mogą być prowadzone w oparciu o wartości przyrodnicze i kulturowe parku krajobrazowego,</i>	Rozdział 9 operatów szczegółowych (poza Operatem zagospodarowania przestrzennego) Rozdział 7 i 20 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych
e) <i>określenie potrzeby uzupełnienia form ochrony, o których mowa w pkt 8, połączonych z punktu</i>	Dokument Planu ochrony: Rozdział 4 Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem

widzenia realizacji celów parku krajobrazowego,	krajobrazu (§ 5) Rozdział 9 operatów szczegółowych, poza Operatem zagospodarowania przestrzennego gdzie rozdz. 10 i Operatem ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych rozdz. 8 i 15
f) określenie zakresu prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu, w tym priorytetów tych prac, niezbędnych dla realizacji celów parku krajobrazowego,	Rozdział 9 operatów szczegółowych, Rozdział 8 i 15 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych, poza Operatem zagospodarowania przestrzennego
g) zaplanowanie zasad monitoringu skuteczności ochrony;	Rozdział 9 operatów szczegółowych, Rozdział 8 i 15 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych, poza Operatem zagospodarowania przestrzennego
11) wskazanie zadań ochronnych, wynikających z koncepcji, o której mowa w pkt 10, z podaniem ich rodzaju, zakresu i lokalizacji;	Rozdział 9 operatów szczegółowych, Rozdział 8 i 15 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych, poza Operatem zagospodarowania przestrzennego oraz mapa działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony
12) ocenę przewidywanych skutków planu, w tym oszacowanie kosztów jego realizacji.	Rozdział 10 operatów szczegółowych, poza Operatem zagospodarowania przestrzennego gdzie rozdz. 11 i poza Operatem ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych rozdz. 9 i 16
§ 15 rozporządzenia w sprawie planów ochrony: Zakres inwentaryzacji zasobów, tworów i składników przyrody, walorów krajobrazowych oraz wartości kulturowych w parku krajobrazowym (...) obejmuje w szczególności:	Stosowne rozdziały dokumentacji Planu ochrony (operatów szczegółowych) oraz mapy diagnostyczne:
1) wody powierzchniowe w ujęciu zlewniowym wraz z oceną stanu ekologicznego wód;	Rozdział 3 Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb
2) formy rzeźby terenu, w tym w szczególności twory przyrody nieożywionej: jaskinie, okazałe głazy narzutowe i wychodnie skalne, formy skalne, odsłonięcia geologiczne, osuwiska, źródła, wydmy, wąwozy, miejsca aktywnych procesów rzeźbotwórczych;	Rozdział 3 Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb
3) roślinność, procesy sukcesji, a także występowanie i stan siedlisk przyrodniczych wymagających ochrony;	Rozdział 3 Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów
4) zgodność drzewostanów ze zbiorowiskami roślinnymi charakterystycznymi dla poszczególnych siedlisk;	Rozdział 3 Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów
5) gatunki roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących oraz ich siedliska i stanowiska: a) w szczególności objęte ochroną gatunkową oraz zagrożone wyginięciem lub rzadko występujące, b) występujące poza granicami naturalnego zasięgu, w szczególności zagrażające gatunkom rodzimym;	Rozdział 3 Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów oraz Operatu ochrony zwierząt
6) wymagające ochrony charakterystyczne dla danego obszaru odmiany drzew owocowych i roślin uprawnych oraz lokalne rasy zwierząt gospodarskich;	Nie zidentyfikowano na obszarze Parku
7) zadrzewienia;	Rozdział 3 Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów oraz mapa działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony
8) krajobrazy ekologiczne, z uwzględnieniem ich składników i powiązań ekologicznych, w tym obszary spełniające funkcję korytarzy ekologicznych;	Rozdział 4.2 Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów i Operatu ochrony zwierząt oraz mapy diagnostyczne do tych operatów
9) punkty, osie i przedpola widokowe, w tym drogi i szlaki turystyczne;	Rozdział 4.2 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych oraz mapa diagnostyczna do tego Operatu

	Rozdział 5.4 Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej oraz mapa diagnostyczna do tego Operatu
10) wartości kulturowe, z wyszczególnieniem: a) obszarów i obiektów stanowiących zabytki w rozumieniu ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, b) niematerialnych wartości kulturowych;	Rozdział 12.2 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych oraz mapa diagnostyczna do tego Operatu
11) charakterystyczne dla danego obszaru metody użytkowania ekosystemów.	Rozdział 12.2.7 Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych
§ 16.1 rozporządzenia w sprawie planów ochrony: Zakres ustaleń niezbędnych do identyfikacji i oceny istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych (...) obejmuje w szczególności:	Stosowne rozdziały dokumentacji Planu ochrony (operatów szczegółowych) oraz mapy diagnostyczne:
1) gospodarowanie przestrzenią, w tym osadnictwo i zabudowę;	Część diagnostyczna Operatu zagospodarowania przestrzennego
2) istniejące i projektowane lokalizacje przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska;	Część diagnostyczna Operatu zagospodarowania przestrzennego
3) źródła, rodzaje i stężenia zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego, zanieczyszczenia gleb, natężenie hałasu;	Część diagnostyczna Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb
4) stan czystości i źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych;	Część diagnostyczna Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb
5) pobór wód powierzchniowych i podziemnych;	Część diagnostyczna Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb
6) gospodarkę odpadami;	Część diagnostyczna Operatu zagospodarowania przestrzennego
7) gospodarkę rolną;	Część diagnostyczna Operatu zagospodarowania przestrzennego
8) gospodarkę leśną;	Część diagnostyczna Operatu zagospodarowania przestrzennego
9) gospodarkę rybacką;	Część diagnostyczna Operatu ochrony zwierząt
10) gospodarkę wodną, w tym infrastrukturę hydrotechniczną, ochronę przeciwpowodziową i systemy melioracyjne;	Część diagnostyczna Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb
11) infrastrukturę komunikacyjną;	Część diagnostyczna Operatu zagospodarowania przestrzennego oraz Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej
12) eksploatację surowców mineralnych;	Część diagnostyczna Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb
13) zagospodarowanie turystyczne;	Część diagnostyczna Operatu zagospodarowania przestrzennego oraz Operatu kształtowania funkcji turystycznej, rekreacyjnej i edukacyjnej
14) elementy infrastruktury utrudniające migrację roślin, zwierząt lub grzybów.	Część diagnostyczna Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów oraz Operatu ochrony zwierząt
§ 17. rozporządzenia w sprawie planów ochrony: Zakres ustaleń (...) wynika z potrzeb ochrony przyrody i walorów krajobrazowych i obejmuje w szczególności:	Uwzględniono w dokumencie Planu ochrony dla KPK (załącznikach do projektu Uchwały Sejmiku Woj. Pomorskiego w sprawie Planu ochrony dla KPK):

<ol style="list-style-type: none"> 1) zachowanie ekosystemów cennych pod względem przyrodniczym, w szczególności bagiennych, oczek wodnych i starorzeczy; 2) utrzymanie korytarzy ekologicznych w parku krajobrazowym oraz łączących park krajobrazowy z otoczeniem; w tym kształtowanie obiektów infrastruktury w sposób umożliwiający migrację roślin, zwierząt lub grzybów; 3) stosunki wodne, w tym gospodarowanie wodami i ochronę przeciwpowodziową; 4) gospodarkę odpadami; 5) gospodarkę rolną, leśną i rybacką, w tym w zależności od potrzeb: <ol style="list-style-type: none"> a) kierunki i zasady kształtowania przestrzeni produkcyjnej, b) wskazanie obszarów, które powinny być zalesione, oraz obszarów wyłączonych z zalesiania; 6) szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczanie ich użytkowania, w tym w zależności od potrzeb: <ol style="list-style-type: none"> a) wyłączenie terenów spod zabudowy lub ograniczenia funkcji, parametrów i wskaźników kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania terenu, b) ograniczanie lokalizacji infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, c) ograniczanie lokalizacji infrastruktury turystycznej, edukacyjnej i rekreacyjnej, d) wskazanie zasad ochrony cech zabudowy charakterystycznych dla danego obszaru, e) tworzenie i kształtowanie terenów zieleni i zadrzewień, f) wskazanie obszarów dopuszczalnej koncentracji osadnictwa oraz wydobycia kopaliny; 7) warunki lokalizacji planowanych inwestycji celu publicznego, w tym zwłaszcza infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz eliminację lub ograniczanie związanych z nimi zagrożeń zewnętrznych. 	<p>Rozdział 3 Obszary realizacji działań ochronnych (§ 4) oraz mapa działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony</p> <p>Ustalenia Planu ochrony do uwzględnienia w nowych lub zmienianych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dotyczące eliminacji zagrożeń wewnętrznych, obowiązujące na terenie całego Parku w granicach gmin, do uwzględnienia w nowych lub zmienianych studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w nowych lub zmienianych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych Parku, obowiązujące w otulinie Parku, w granicach gmin (§15-18)</p>
<p>§ 18. rozporządzenia w sprawie planów ochrony: <i>Mapy tematyczne (...)sporządza się w formie cyfrowej (..) w celu przedstawienia występowania w szczególności, w zależności od potrzeb:</i></p>	
<p>1) sieci hydrograficznej i granic zlewni;</p>	<p>Mapa diagnostyczna Operatu ochrony zasobów abiotycznych i gleb</p>
<p>2) siedlisk przyrodniczych wymagających ochrony;</p>	<p>Mapa diagnostyczna Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów</p>
<p>3) siedlisk i stanowisk gatunków roślin, zwierząt lub grzybów dziko występujących objętych ochroną gatunkową oraz zagrożonych wyginięciem lub rzadko występujących;</p>	<p>Mapa diagnostyczna Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów oraz Operatu ochrony zwierząt</p>
<p>4) typów ekosystemów;</p>	<p>Mapa diagnostyczna ekosystemów</p>
<p>5) walorów krajobrazowych i wartości kulturowych;</p>	<p>Mapy diagnostyczna Operatu ochrony walorów krajobrazowych i kulturowych</p>
<p>6) korytarzy ekologicznych;</p>	<p>Mapa diagnostyczna Operatu ochrony siedlisk przyrodniczych, szaty roślinnej, grzybów wielkoowocnikowych i porostów oraz Operatu ochrony zwierząt</p>
<p>7) zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz zaplanowanych sposobów ich eliminacji lub ograniczania;</p>	<p>Mapa diagnostyczna zagrożeń. Sposoby eliminacji lub ograniczania przedstawiono na mapie działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony</p>
<p>8) obszarów udostępnianych dla lokalizacji</p>	<p>Mapa działań ochronnych i rekomendacji Planu</p>

<i>zagospodarowania turystycznego, rekreacyjnego i edukacyjnego;</i>	ochrony
<i>9) istniejących i projektowanych form ochrony przyrody;</i>	Istniejące formy ochrony przyrody – mapa uwarunkowań ochrony, projektowane przedstawiono na mapie działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony
<i>10) gruntów przeznaczonych do zalesienia oraz nowych zadrzewień i zalesień;</i>	Nie wskazuje się na obszarze KPK
<i>11) gruntów, które nie powinny być zalesiane;</i>	Mapa działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony
<i>12) obszarów, które powinny być chronione przed zabudową i lokalizacją elementów niekorzystnie wpływających na krajobraz;</i>	Mapa działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony
<i>13) projektowanych działań ochronnych.</i>	Mapa działań ochronnych i rekomendacji Planu ochrony

11.ZAŁĄCZNIK NR 2 KALENDARIUM USPOŁECZNINIENIA PRAC NAD PLANEM OCHRONY DLA KASZUBSKIEGO PARKU KRAJOBRAZOWEGO

Data	Wydarzenie
12.10.2019	Rozpoczęcie prac nad projektem Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego
02.12.2019	Ogłoszenie w Dzienniku Bałtyckim Dyrektora Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych o przystąpieniu do prac nad projektem Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego oraz o możliwości składania do niego uwag i wniosków
02.12.2019	Ogłoszenie na stronie internetowej Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych Dyrektora PZPK o przystąpieniu do prac nad projektem Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego oraz o możliwości składania do niego uwag i wniosków
16.01.2020	Pismo Dyrektora Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych do interesariuszy (wg listy) o przystąpieniu do prac nad projektem Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego oraz o możliwości składania do niego uwag i wniosków wraz z zaproszeniem do udziału w pierwszym spotkaniu interesariuszy Planu ochrony
12.02.2020	Pismo Kierownika Projektu do interesariuszy (wg listy) przekazujące broszurę informacyjną dotyczącą prac nad Planem ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego
05.03.2020	Pierwsze spotkanie z interesariuszami Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego; Kartuzy. Dystrybucja broszury informacyjnej dotyczącej prac nad Planem ochrony dla pozostałych zainteresowanych
wiosna 2020 – wiosna 2022	Robocze, indywidualne kontakty i konsultacje członków zespołu autorskiego m.in. z samorządami miast i gmin Kaszubskiego Parku Krajobrazowego, Nadleśnictwami i Regionalną Dyrekcją Lasów Państwowych, Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska, Pomorskim Biurem Planowania Regionalnego oraz innymi podmiotami i osobami działającymi w obszarze Parku
01.09.2021	Pismo Kierownika Projektu do interesariuszy (wg listy) zapraszające do udziału w drugim spotkaniu interesariuszy Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego
27.09.2021	Drugie spotkanie z interesariuszami Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego; Kartuzy
28.04.2022	Pismo Kierownika Projektu do interesariuszy (wg listy) o wyłożeniu do konsultacji społecznych dokumentacji Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego wraz z zaproszeniem do udziału w trzecim spotkaniu konsultacyjnym
13.05.2022	Trzecie spotkanie z interesariuszami Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego; Wieżyca
maj - czerwiec 2022	Składanie przez zainteresowanych roboczych uwag do dokumentacji Planu ochrony

29.06.2022	Pismo Dyrektora Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych do interesariuszy (wg listy) o publicznym wyłożeniu projektu Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego oraz o możliwości składania do niego uwag i wniosków
29.06.2022	Ogłoszenie na stronie internetowej Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych Dyrektora PZPK o publicznym wyłożeniu projektu Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego oraz o możliwości składania do niego uwag i wniosków
01.07.2022	Ogłoszenie w Dzienniku Bałtyckim Dyrektora Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych o publicznym wyłożeniu projektu Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego oraz o możliwości składania do niego uwag i wniosków
czerwiec 2022	Składanie przez zainteresowanych formalnych uwag do projektu Planu ochrony
09.06.2022	Spotkanie konsultacyjne z Nadleśnictwami i RDLP
09.06.2022	Spotkanie konsultacyjne z Gminą Chmielno i Kartuzy
10.06.2022	Spotkanie konsultacyjne z Gminą Sierakowice
10.06.2022	Spotkanie konsultacyjne z Gminą Stężycza
31.08.2022	Posiedzenie Rady Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych. Prezentacja ustaleń projektu Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego. Uchwała nr 3/2022 Rady Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych opiniująca pozytywnie przedstawiony projekt Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego
15.09.2022	Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku informujące o pozytywnym uzgodnieniu przedłożonego projektu Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego
23.09.2022	Pismo Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków informujące o pozytywnym zaopiniowaniu przedłożonego projektu Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego
30.09.2022	Przekazanie przez Wykonawcę końcowego opracowania projektu Planu ochrony dla Kaszubskiego Parku Krajobrazowego